Färgelanda kommun

Kallelse
2026-06-10

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen

Datum och tid: onsdag 10 juni 2026 Kl. 08:30

Plats: Hillingsäter, kommunkontoret

1	Upprop	
2	Val av justerare	
3	Godkännande av dagordning	
4	Information om klimatlöften	
5	Information om tertial - Valbohem	
6	Förvaltningens information 2026	2026/83
7	Uppföljning anställnings- och inköpsstopp	
8	Beslut avseende granskningshandlingar för detaljplan Allégården och församlingshemmet i Högsäter	2024/371
9	Redogörelse för utredning om möjligheten till förlängning av leasingavtal avseende biogasbilar	2026/150
10	Beslut om att flytta investeringsmedel Högsäter skola/förskola	2026/199
11	Beslut om förstudie avseende Lillågårdens framtida användingsområde	2026/202
12	Ansökan om investeringsbidrag 2026	2026/53
13	Årsredovisning 2025	2026/4
14	Styrmodell för Färgelanda kommun	2026/200
15	Taxa för sotningstjänster 2026	2026/166
16	Revidering av Taxa för allmänna handlingar 2026	2026/190
17	Riktlinjer för arkiv och informationshantering	2026/162

18	Nya arvodesregler	2026/196
19	Fyrbodals kommunalförbund: begäran om ansvarsfrihet 2025	2026/161
20	Återrapportering av delegationsbeslut 2026	2026/9
21	Meddelanden 2026	2026/7

Christoffer Wallin (SD)
Kommunstyrelsens ordförande

Sofia Henriksson
Kommunsekreterare

Färgelanda kommun

Plan- och byggenheten
Planarkitekt
Planarkitekt Camilla Widekärr

Tjänsteskrivelse
2026-05-21
2024/371

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse - beslut avseende granskningshandlingar för detaljplan Högsäters prästgård 1:136, 1:93 m.fl. - Allégården och Högsäters församlingshem

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen godkänner granskningshandlingarna upprättade 2026-05-18 och beslutar att handlingarna går ut på granskning 2026-06-22 – 2026-07-05.

Ärendets beredning

Bygg- och trafiknämnden beslutade om ett positivt planbesked 2024-12-05 § 54. Därefter har ärendet beretts av förvaltningen.

Sammanfattning av ärendet

Fastighetsägarna till Högsäters Prästgård 1:136, Högsäters Prästgård 1:93 och 1:2 ansökte om en ny detaljplan för att kunna bedriva besöksverksamhet då gällande detaljplan endast tillåter verksamhet för Allmänt ändamål. Bygg- och trafiknämnden beviljade positivt planbesked och när ett plankostnadavtal tecknats mellan fastighetsägarna och kommunen påbörjades arbetet med att ta fram handlingar för en ny detaljplan för området.

Ärendebeskrivning

Fastighetsägarna till Högsäters Prästgård 1:136, Högsäters Prästgård 1:93 och 1:2 har ansökt om en ny detaljplan med syfte att kunna använda sin fastighet på ett mer ändamålsenligt sätt. Bygg- och trafiknämnden beslutade om ett positivt planbesked 2024-12-05 § 54 och ett plankostandsavtal upprättades kort därefter.

Tidigare har fastigheterna Högsäters Prästgård 1:136 och 1:93 samt delar av Högsäters Prästgård 1:2 haft användningen Allmänt ändamål (A).
I och med den nya detaljplanen får fastigheterna användningen Besöksanläggningar (R), Bostäder (B) och Kontor (K). Den nya planens användningsbestämmelser ger föreningar möjlighet att fortsätta bedriva verksamhet i området, men möjliggör också för att området ska kunna utvecklas och nyttjas på flera sätt.

För att bevara områdets kulturhistoriska karaktär införs begränsning i byggrätt och utformning.

En bedömning att planen inte innebär någon betydande miljöpåverkan har gjorts av kommunen och Länsstyrelsen delar kommunens bedömning i sitt samrådsyttrande.

Planområdet är i översiktsplanen angivet som allmänt ändamål med det ursprungliga syftet Skola. Redan innan översiktsplanen antogs flyttades skolan till mer centrala delar av Högsäter och kommunen äger inte längre någon fastighet i området. Trots att detaljplanen avviker från kommunens översiktsplan anses den inte vara av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse. Bedömningen är därför att planändringen inte motverkar översiktsplanens syfte.

Ekonomisk konsekvensbeskrivning
Detaljplanen bekostas av beställarna genom plankostnadavtal.

Sociala och miljömässiga konsekvenser
Den nya detaljplanen bedöms inte ge några negativa sociala eller miljömässigt konsekvenser.

Beslutsunderlag:
Tjänsteskrivelse daterad 2026-05-21
Plankarta med grundkarta – granskningshandling
Plankarta - granskningshandling
Planbeskrivning – granskningshandling
Samrådsredogörelse – granskningshandling
Fastighetsförteckning – granskningshandling
Miljöteknisk undersökning
PM Geoteknik revidering B

Sändlista:
Patrik Airas, fastighetsägare
Färgelanda-Högsäters församling, fastighetsägare
Camilla Widekärr, planarkitekt
Plan- och byggenheten, Färgelanda kommun

PLANKARTA SKALA 1:1 000 i format A3 GRANSKNINGSHANDLING

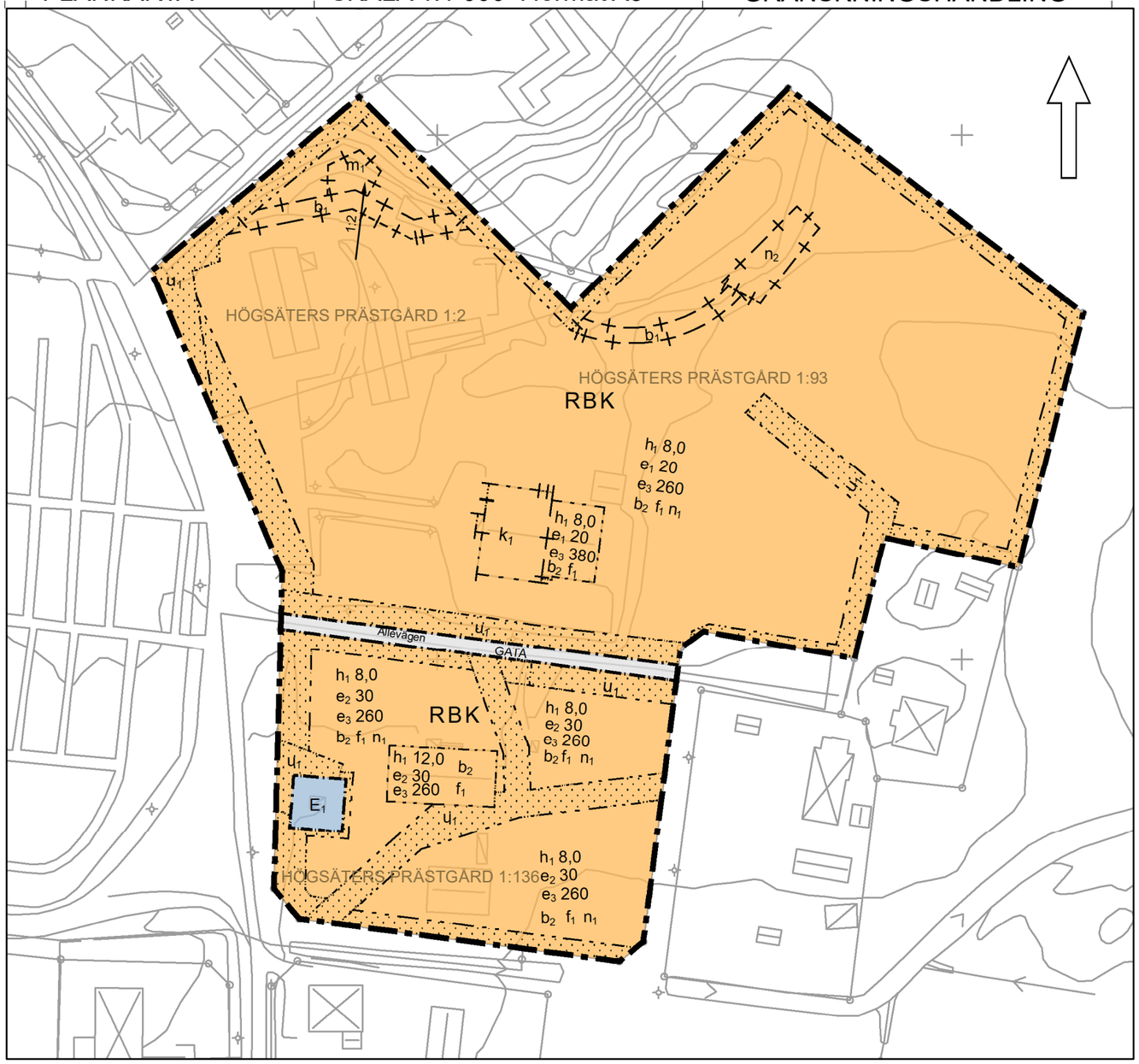

KARTUNDERLAG

Grundkarta, 2025-06-10
Koordinatsystem i plan: SWEREF 99 12 00
Koordinatstystem i höjd: RH 2000
Beteckningsstandard: HMK
Fredrik Molin, Bengtsfors, Sweco Sverige AB

GRUNDKARTA

1:136 Registernummer, fastighet
Fastighetsgräns
Väg
Höjdkurva
Byggnad

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar.

Endast angiven användning och utformning är tillåten.

Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom all kvartersmark eller all allmän plats eller allt vattenområde på plankartan.

GRÄNSLINJER

Planområdesgräns
Användningsgräns
Egenskapsgräns
Sekundär egenskapsgräns
Sammanfallande egenskapsgränser

ANVÄNDNING AV ALLMÄN PLATS
PBL 4 kap 5, 7 §§

GATA Gata

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK
PBL 4 kap 5 §

B Bostäder
E_1 Transformatorstation
K Kontor
R Besöksanläggningar

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande
PBL 4 kap. 11 §

Marken får inte förses med byggnad.

Höjd på byggnadsverk
PBL 4 kap. 16 §

h_1 8,0 Högsta nockhöjd är 8,0 meter.

h_1 12,0 Högsta nockhöjd är 12,0 meter.

Markreservat för allmännyttiga ändamål
PBL 4 kap. 6 §

u_1 Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar.

Utnyttjandegrad
PBL 4 kap. 11 §

e_1 20 Största byggnadsarea är 20 % av fastighetsarean inom egenskapsområdet.

e_2 30 Största byggnadsarea är 30 % av fastighetsarean inom användningsområdet.

e_3 260 Största byggnadsarea är 260 m² per byggnad

e_3 380 Största byggnadsarea är 380 m² per byggnad

Markens anordnande och vegetation
PBL 4 kap. 10 §

1:2 Största lutning är 1:2. (Pilen pekar uppåt)

n_1 Minst 50,0 % av fastighetsarean ska vara genomsläpplig.

n_2 Vid exploatering intill bergslänt ska berget rensas och lösa block skrotas. Avgränsas av sekundär egenskapsgräns.

Utformning
PBL 4 kap. 16 §

f_1 Byggnader ska underordna sig landskapsbilden genom att följa traditionell dimensionering, fönstersättning och kulör. Samtliga tak ska vara av typen sadeltak.

Varsamhet
PBL 4 kap. 16 §

k_1 Kulturhistorisk värdefull byggnad vars karaktär ska bevaras avseende södra, norra och västra fasaderna. Fönstrens storlek och placering i dessa fasader ska bevaras och fasaderna ska vara av trä. Avgränsas av sekundär egenskapsgräns.

Utförande
PBL 4 kap. 16 §

b_1 Högsta tillåtna markbelastning 0-3 m från släntkrön är 10 kPa. Avgränsas av sekundär egenskapsgräns.

b_2 Högsta tillåtna maxbelastning är 50 kPa

Skydd mot störningar
PBL 4 kap. 12 §

m_1 Vid schaktning av massor med ferrokalk ska massorna schaktas bort och transporteras till godkänd avfallsanläggning. Marken får inte bebyggas innan föroreningen är åtgärdad. Avgränsas av sekundär egenskapsgräns.

GENOMFÖRANDETID
PBL 4 kap. 21 §

Genomförandetiden är 15 år över hela planområdet och börjar gälla fr.o.m. laga kraft datum.

HUVUDMANNASKAP
PBL 4 kap. 8 § 1 st 2 p.

Huvudmannaskapet för allmän plats ska vara enskilt

UPPLYSNINGAR

Planavgift

Ingen planavgift ska tas ut vid bygglov

Färgelanda kommun

Detaljplan för Högsäters prästgård 1:136, 193 m.fl.
inom Högsäter, Färgelanda kommun, Västra Götalands län

GRANSKNINGSHANDLING - Skapad:2026-05-07

Diarienummer: KS 2024/371	Detaljplanen är upprättade enligt PBL 2010:900, standardförfarande
Planuppdrag: januari 2025 Upprättad: augusti 2024 Reviderad: april 2026	**Planhandlingarna består av:** - Plankarta med bestämmelser - Samrådsredogörelse - Planbeskrivning - Grundkarta - Fastighetsförteckning
Antagen: mm XXXX Laga kraft: mm XXXX	1439-XXXX

Detaljplan

Högsäters Prästgård 1:136
Högsäters Prästgård 1:93 m.fl.

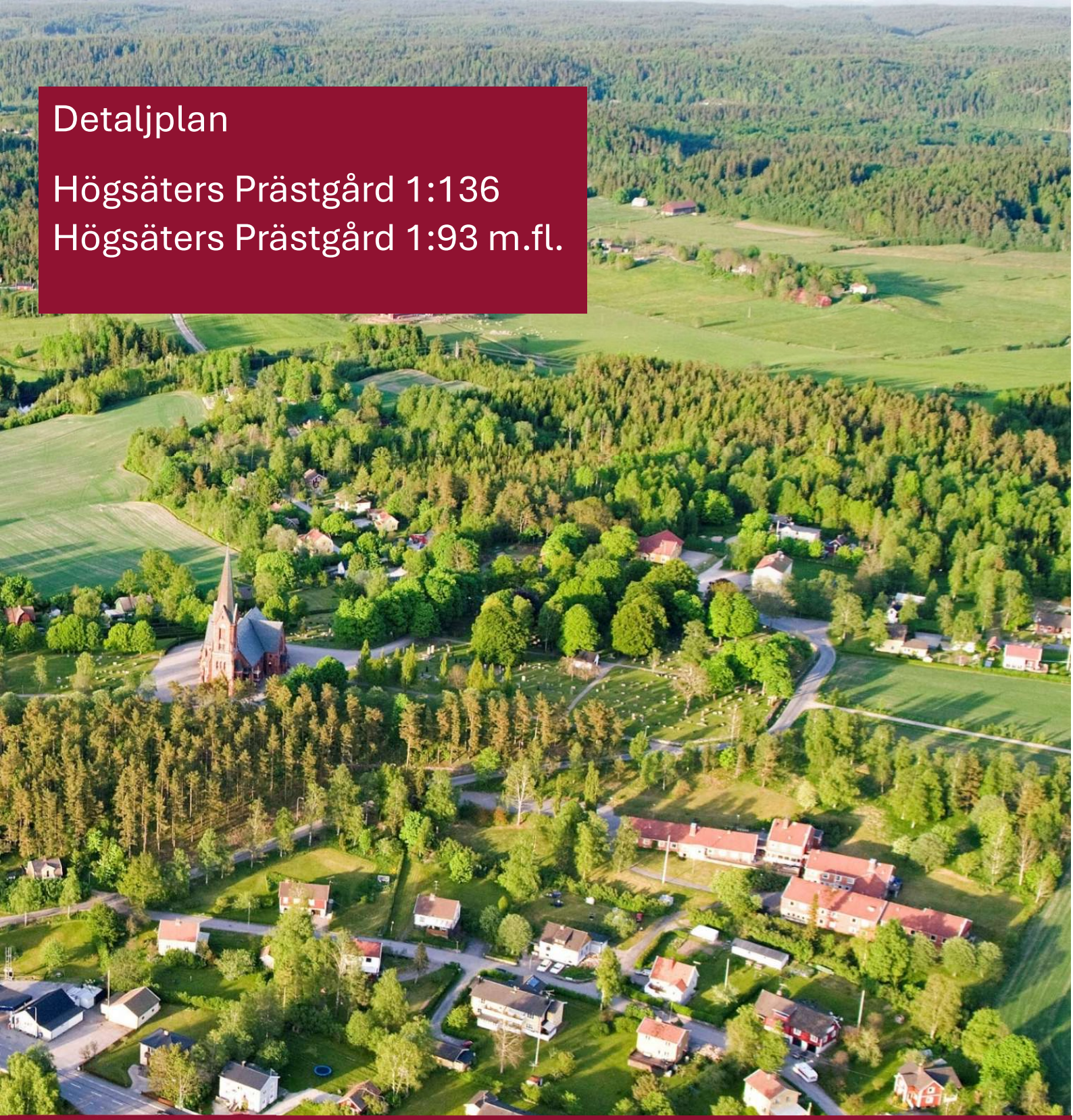

Färgelanda Kommun

PLANBESKRIVNING

Dnr: KS 2024/371

Granskning: juni 2026

Sammanfattning

För att kunna utveckla och använda området runt Allégården och Högsäters församlingshem på ett lämpligt sätt har fastighetsägarna önskat att en ny detaljplan tas fram. Det innebär att marken, området och omgivningarna undersöks för att se så att det som byggs är säkert och tillgängligt för alla som ska använda byggnaderna och befinna sig på platsen. Området runt Högsäters kyrka har också ett kulturhistoriskt värde som ska tas tillvara.

Allégården och församlingshemmet ligger vid Högsäters kyrka, sydöst om Högsäters tätort, och från 1850-talet har det funnits skolor här och den gällande detaljplanen tillåter endast kvartersmark för allmänt ändamål, framför allt skola. Under andra hälften av 1900-talet valde kommunen att flytta skolan till de mer centrala delarna av Högsäter och att sälja Allégården, så idag har alla fastigheter i planområdet privata ägare.

Tanken med den nya planen är att ändra markanvändningen så att privata aktörer kan utveckla området på ett långsiktigt hållbart sätt och samtidigt bevara den kulturhistoriska karaktären.

I och med den här detaljplanen kan området även fortsättningsvis användas för föreningars och kyrkans verksamhet, men också för bostäder och kontor för att kunna nyttja platsen bättre än idag. De nya användningsbestämmelserna blir därför:

- Bostäder (B)
- Transformatorstation (E_1)
- Kontor (K)
- Besöksanläggningar (R)

De undersökningar som gjorts visar att det inom ett mindre område finns ferrokalk som behöver tas om hand innan det byggs något på den platsen. För övrigt finns inte några särskilda risker att ta hänsyn till och inga höga naturvärden eller skyddade arter.

Då området ligger i en kulturhistorisk miljö ska nya byggnader eller ombyggnationer utföras så att de passar in på platsen och i områdets karaktär. Bedömningen är att den användning som tillåts inte kommer ge några negativa miljö-, sociala eller ekonomiska konsekvenser.

Ärendeinformation

Diarienummer: KS 2024/371

Beslut om granskning: KS 2025-09-10 §

Planhandlingar

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Fastighetsförteckning (redovisas inte digitalt)
- Grundkarta

Bilagor

- *Geoteknisk utredning*
- *Underlag till miljöbedömning*
- *Markmiljöundersökning*

Plandata

Planområdet ligger i sydöstra delen av Högsäter i Färgelanda kommun, Västra Götalands län. Området är cirka 1,7 hektar

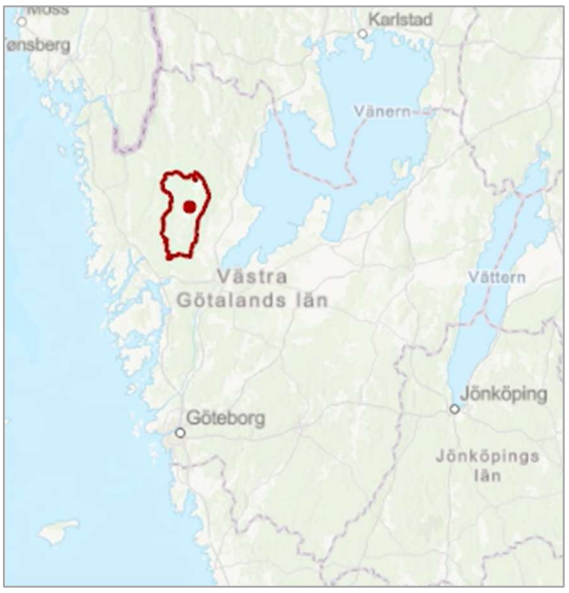

Fastighetsinformation

Fastigheter och samfälligheter som ingår i planområdet är:

Högsäters prästgård	1:136	Privat
Högsäters prästgård	1:93	Privat
Högsäters prästgård (del av)	1:2	Privat
Högsäters	GA: 1	Samf.

Gällande detaljplaner

Ändring och utökning av byggnadsplan för Högsäters samhälle 15-STY-2248 och övergripande detaljplan för Högsäters samhälle 1438-P38 som båda ska läsas tillsammans med byggnadsplan för Högsäters samhälle 15-STY-1001. I samband med antagande upphävs de planerna i sin helhet inom området för den nya detaljplanen.

Tidplan

En uppskattad tidplan för framtagandet av denna detaljplan är:

Samråd	Höst	2025
Granskning	Vår	2026
Antagande	Höst	2026

Revideringar

Mellan samråd och granskning har planförslaget reviderats till följd av de yttranden som inkommit samt information som framkommit genom vidare undersökningar till följd av yttrandena. Planbeskrivningen har reviderats på följande punkter:

- en översiktlig miljöteknisk utredning av markföroreningar har gjorts och resultatet redovisas i detaljplanen
- en tydligare beskrivning av värdena för riksintresset för kulturmiljö har gjorts samt att konsekvenserna av planens genomförande har införts
- ett förtydligande av vilka vattenförekomster som berörs i planen och vilka konsekvenser planen får för miljökvalitetsnormer för vatten och recipienten
- en beskrivning av planförslagets påverkan på mängden trafik i området och på Trafikverkets vägar har införts samt en beskrivning över hur väg inom planområdet ansluter till Trafikverkets väg 2117
- en bedömning har införts om att träd utmed Hedenevägen som kan anses vara en allé inte påverkas av planens genomförande
- ett förtydligande kring dagvattens avrinning och påverkan inom planområdet, på omkringliggande fastigheter samt på Trafikverkets väg har gjorts
- konsekvenser för fastighetsägare och rättighetsinnehavare har förtydligats
- skäl för enskilt huvudmannaskap har förtydligats
- att samtliga på platsen gällande detaljplaner upphävs i sin helhet när den nya detaljplanen antas
- att ledningsrätt måste sökas av ledningsägare trots att markreservat finns i plankartan
- information om att exploatör ska rådgöra med räddningstjänsten angående brandposter
- utformningsbestämmelser och beskrivningen av olika byggnadstyper förtydligas
- att exploatör tidigt bör kontakta VA-huvudman inför byggnation

Samtliga planbestämmelser har fått hänvisning till plan-och bygglagen (2010:900) och tydligare motiveringar.

INLEDNING 6
Syftet med detaljplanen 6
Så tas detaljplanen fram 6
PLANOMRÅDET 7
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN 8
Riksintresse för kulturmiljövård 9
Översiktsplan 10
Detaljplan 11
Kulturmiljöprogram 13
FÖRUTSÄTTNINGAR 14
Natur och kultur 17
Markförhållanden, geoteknik och markföroreningar 20
Markmiljöundersökning 27
Bebyggelse och infrastruktur 27
PLANBESTÄMMELSER OCH DERAS KONSEKVENSER 29
Sammanfattning planbestämmelser 30
Planbestämmelser 31
Konsekvenser 37
AVVÄGNINGAR ENLIGT MILJÖBALKEN 40
GENOMFÖRANDE 44
Bilagor 46

INLEDNING

Alla kommuner har enligt Plan- och bygglagen (2010:900), ansvar för att ta fram planer för vad som är en lämplig användning av alla mark- och vattenområden i kommunen. För att säkerställa en trygg och lämplig bebyggelse tas detaljplaner fram för områden med sammanhängande bebyggelse. På platser där det redan finns detaljplaner kan förutsättningarna eller behoven av byggrätt förändras. Då kan en detaljplan behöva ändras eller upphävas så att en lämpligare detaljplan kan antas.

Syftet med detaljplanen

Syftet med planläggningen av Allégården och församlingshemmet är att ändra markanvändningen från Allmänt ändamål till en markanvändning som är mer ändamålsenlig för de privatägda fastigheterna, samt att ny bebyggelse utformas för att passa in i den kulturhistoriska miljön i området.

Så tas detaljplanen fram

Denna detaljplan har tagits fram med ett standardförfarande enligt Plan- och bygglagen (2010:900) så som den lydde före 2025-12-01, då planen påbörjats innan ändringarna trädde i kraft.

Process för standardförfarande

Kommunens förvaltning tar fram ett underlag som sammanställs i en plankarta och planbeskrivning.

Därefter går planen ut på samråd och granskning så myndigheter och sakägare får möjlighet att yttra sig. Utifrån yttrandena revideras planen.

Efter granskning justeras planen inför antagande och om planen inte överklagas vinner den laga kraft.

Den här är granskningshandlingen. Granskningen pågår fram till och med 2026 -07-12 och yttranden från sakägare framförs skriftligen till Färgelanda kommun.

PLANOMRÅDET

Planområdet ligger i Högsäters tätort i Färgelanda kommun, Västra Götalands län. Det är drygt 17 000 kvadratmeter varav nästan 11 000 kvadratmeter är tomtmark och resten är gammal åkermark som numera är täckt med sly och skog.

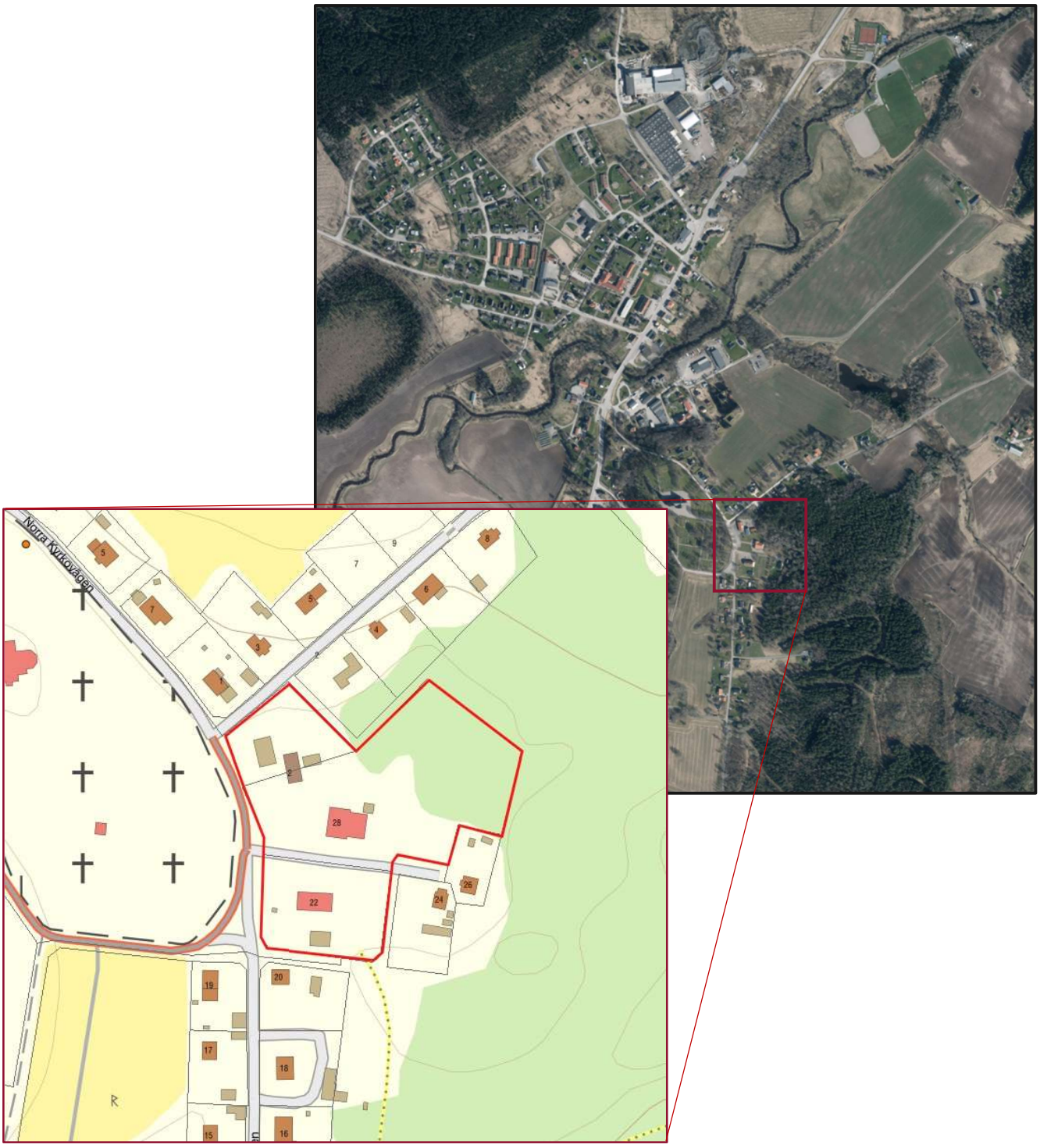

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

- Riksintresse för kulturmiljövården enligt MB kap. 3 § 6. Valbodalen [P 13].
  Beslut: RAÄ 1996-08-27

- Översiktsplanen ÖP 14.
  Beslut: KF 2014-09-03 § 128

- Detaljplan Ändring och utökning av byggnadsplan för Högsäters samhälle (15-STY-2248 som är ändring av 15-STY-1001)
  Beslut 1965-12-28

- Kulturmiljöprogram
  Beslut: KF 2019-11-13 § 129

Riksintresse för kulturmiljövård

Planområdet ligger inom Valbodalen som är ett riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § Miljöbalken.

Riksintresset Valbodalen är en geografiskt omfattande miljö. Här finns en dalgångsbygd längs med Valboån som har nyttjats kontinuerligt sedan stenåldern. Den kännetecknas av odlingslandskap och anslutande fornlämningsmiljöer och bebyggelse med regional byggnadstradition samt administrativa centran, så som by- och kyrkomiljöer.

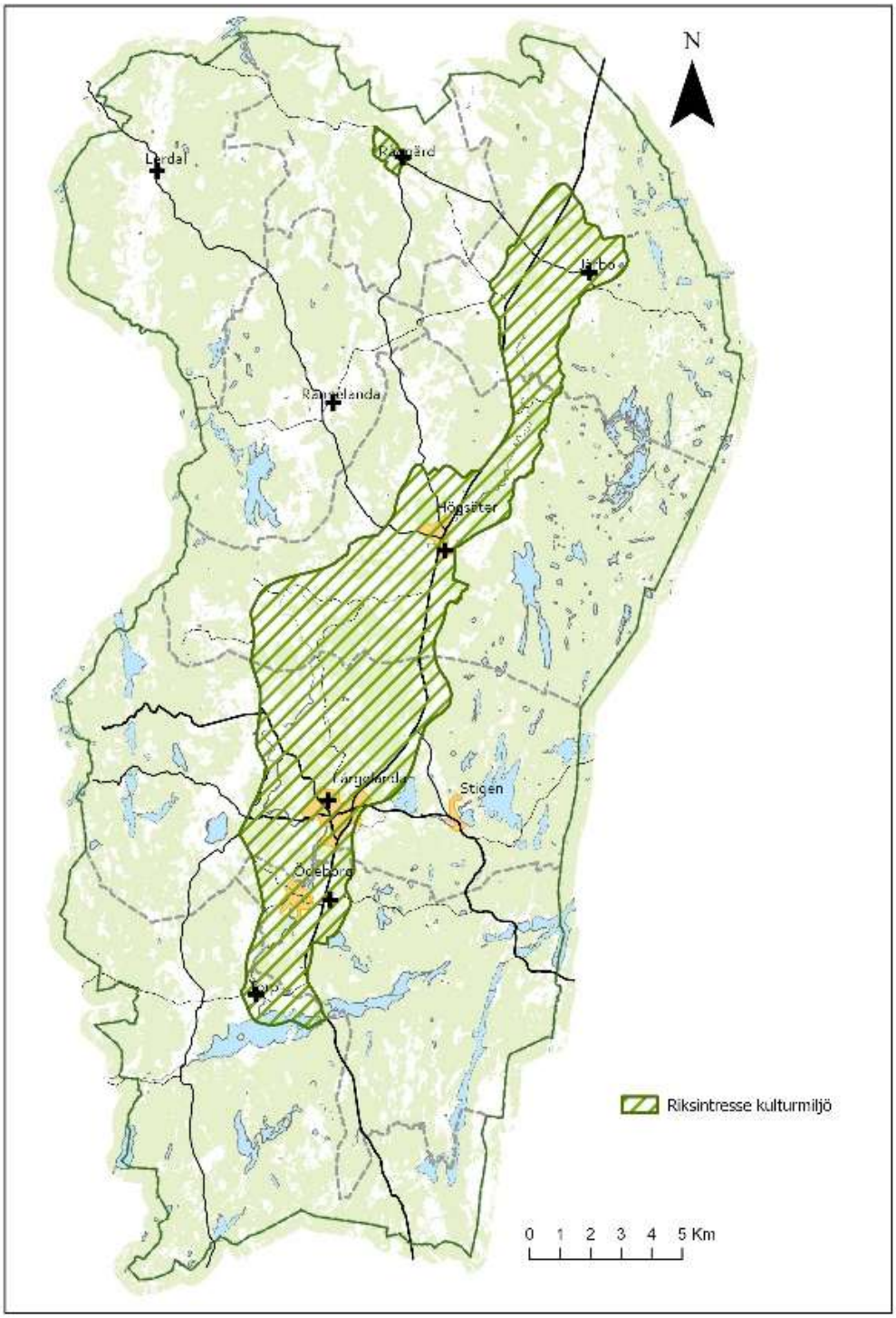

Översiktsplan

I översiktsplanen markeras planområdet som område för allmänt ändamål. Den gällande detaljplanen följer därmed översiktsplanens syfte då den avser skolverksamhet. I översiktsplanen har dock ett nytt område i Högsäters centrum pekats ut för framtida allmänna ändamål, den kommunala skolan är flyttad till en annan plats i tätorten och kommunen har sålt de fastigheter som tidigare ägdes inom planområdet. Kommunen visar därmed att den inte har för avsikt att bedriva verksamhet i området och därför bedöms den nya detaljplanen inte strida mot kommunens nuvarande utvecklingsriktning.

Motionsspåret som startar vid Allégården beskrivs i översiktsplanen som ett viktigt rekreationsområde. När översiktsplanen antogs ägdes Allégården och marken med motionsspåren av Färgelanda kommun, men idag är marken privatägd och anläggningen drivs av Högsäters skidklubb.

I översiktsplanen finns också ett ställningstagande kring riksintresset för kulturmiljövården som anger att nybyggnation som kan medföra påtaglig skada på riksintresset inte bör medges. Bostäder och anläggningars behov kan prövas med stöd av planutredning eller detaljplan som visar att riksintresset inte påtagligt skadas. Nybyggnation skall därför lokaliseras och utformas så att den underordnar sig landskapsbilden och anpassas till lokal byggnadstradition.

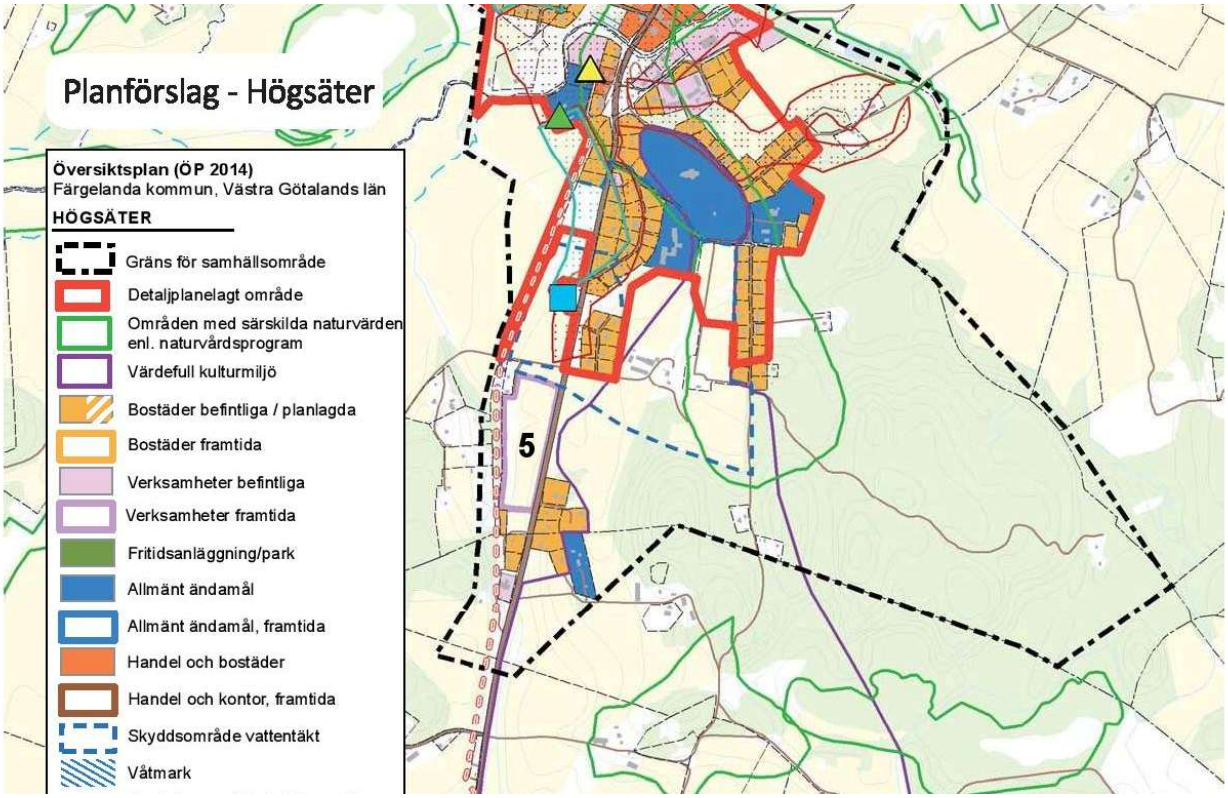

Detaljplan

I den befintliga detaljplanen finns en ny allmän plats för gata utpekad och planen var att flytta vägen och utöka skolgården i och med ändringen av detaljplanen som togs 1965. Den nya vägsträckningen placerades bakom Allégården och i vinkel fram till bostadshusens parkering, men genomfördes aldrig och gatan går fortfarande över fastigheten Högsäters prästgård 1:93.

Kvartersmarken planlades för Allmänt ändamål, med huvudsyftet att där skulle bedrivas skolverksamhet. Idag är skolan lokaliserad mer centralt i tätorten och kommunen har sålt marken till en privat fastighetsägare.

Denna detaljplan kommer upphävas i de områden där den nya kommer gälla i och med den nya detaljplanens antagande.

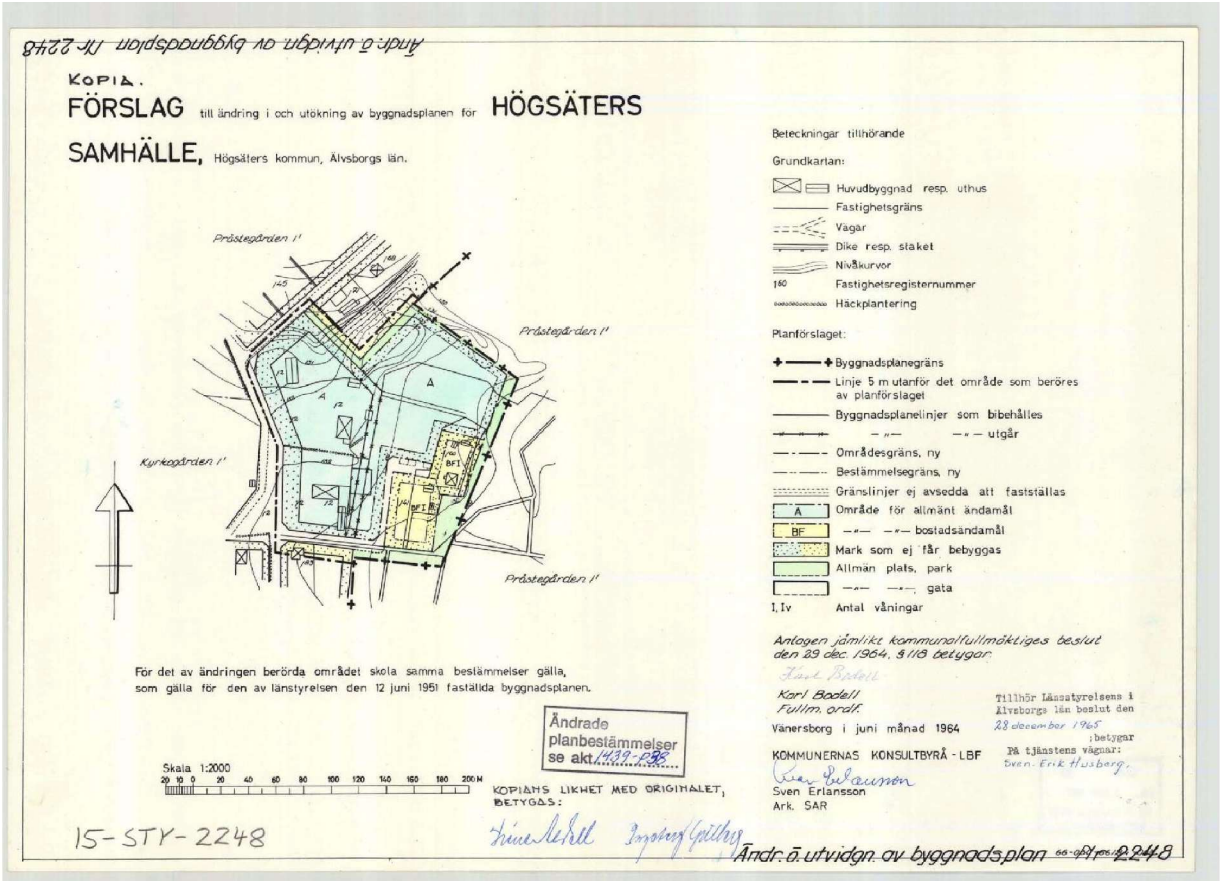

Allévägen leder in till Bostadshusen

Kulturmiljöprogram

Den kulturhistoriska motiveringen för området beskrivs i kulturmiljöprogrammet från 2019. Miljön representerar viktiga delar av Valbodalens långa bebyggelsehistoriska och odlingshistoriska kontinuitet i ett av dalgångens centrala delar och sockencentrum. Områdets långa bebyggelsehistoria och betydelse avspeglas genom de äldre gravfälten, den medeltida kyrkoplatsen, vägsträckningen, tingsplatsen, gårdsbebyggelsen vid bland annat Rösäter och torpen längs med åsen. De olika vägsträckningar som hållit samman bebyggelsen och odlingslandskapet är av stor betydelse, till exempel hålvägen från kyrkan till prästboställets bondgård och den medeltida vägen. Miljön innefattar också en framträdande och levande kyrkomiljö med intressant kyrkobyggnadshistoria samt en prästgård med det tidigare prästgårdsjordbruket i nära anslutning.

I beskrivningen av riksintresset står att kulturmiljöområdet kan innefatta ytterligare värden vilket innebär att området bör undersökas närmare inför planläggning.

Planområdet ligger i nära anslutning till Högsäters kyrka och inom planområdet finns två före detta skolbyggnader uppförda runt 1850 respektive 1940. Under 1800-talet uppfördes skolor ofta i närheten av kyrkan som var den naturliga samlingsplatsen för socknen. Respektive byggnads uppförandetid avspeglar också två betydelsefulla skeden i den svenska skolans utveckling.

I synnerhet den äldsta skolbyggnaden, församlingshemmet, har ett högt kulturhistoriskt värde för förståelsen och upplevelsen av Högsäters historiska utveckling och den nära kopplingen till kyrkomiljön.

Kulturhistorisk bebyggelse

I kulturmiljöprogrammet beskrivs byggnaders utveckling i området.

Innan 1800-talet var enkelstugor och parstugor de vanligaste byggnadstyperna bland allmogen men kom efter 1800-talets mitt efterhand att ersättas med bostadshus på dubbel bredd och korsformig grundplan. Den senare planlösningen blev alltmer vanlig i 1900-talets egnahems- och villabebyggelse.

Gemensamt för byggnaderna är symmetriska fasader och fönstersättning, traditionella kulörer och material samt sadeltak.

FÖRUTSÄTTNINGAR

Allégården och församlingshemmet ligger intill Högsäters kyrka och kyrkogård och ger intrycket av en sammanhängande kulturmiljö som är välbesökt av allmänheten på olika sätt.

Området används för flera olika aktiviteter, så som församlingens verksamhet och begravningsverksamhet, längdskidåkning och orientering. Starten på områdets elljusspår börjar intill Allégården och är öppet för allmänheten året runt.

Båda huvudbyggnaderna hyrs också ut till allmänheten vid högtider så som studentfirande, födelsedagar, dop, bröllop och begravningar liksom till föreningar och företag som behöver tillfälliga eller fasta möteslokaler.

Känslan är ett lugnt och tillgängligt område för olika aktiviteter i en kulturhistorisk miljö.

Församlingshemmet smyckat till studentfirande

Allégården. Vänster om byggnaden ligger starten för elljusspåret

Inom området finns ekonomibyggnader för olika ändamål.
Söder om Allégården ligger en bod som används av skidklubben, nordväst om församlingshemmet ligger personalbyggnad samt verkstad för kyrkans markskötsel och begravningsverksamhet.

Här finns också bisättningsrum inför begravningar.

Skidklubbens vallabod

Församlingens personalbyggnad

Natur och kultur

Planområdet ligger på en höjd i sydöstra utkanten av Högsäters tätort. Högsäters kyrka dominerar landskapsbilden i väst och skogen åt öst. Norr och söder om området sträcker sig två gator med ett 15-tal friliggande småhus utmed vardera gata.

Kyrkan och kyrkogården bildar en avskärmning mot samhällets centrum och väg 172 som ligger mer än 300 meter från planområdet.

Högsäters kyrka sedd från planområdet

Vegetation

Av planområdets nästan 1,7 hektar är cirka en tredjedel tidigare jordbruksmark, som nu är bevuxet med träd, buskar och sly. Övriga gröna ytor består av klippta gräsmattor, träd och buskar som i vanlig trädgårdsmiljö.

Naturmiljö

Utanför planområdet ligger en kyrkogård som har ett stort antal storvuxna och biologiskt värdefulla träd. Längs Hedenevägen, norr om planområdet, längs den södergående fortsättningen på Allévägen och i området söder om kyrkogården, finns flera hamlade och äldre träd. Dessa kan ha biologiska värden och ha en viktig funktion i att binda samman större trädområden med varandra, som en grön väg med viloplatser för insekter och djur.

Inom planområdet finns ett antal askar som i framtiden kan komma att utgöra riskträd på grund av angrepp av askskottsjukan. För att behålla de ekosystemtjänster som askarna erbjuder kan de med fördel avverkas över en längre tid, efterhand som de blir riskträd, och att en högstubbe lämnas för att gynna biologisk mångfald.

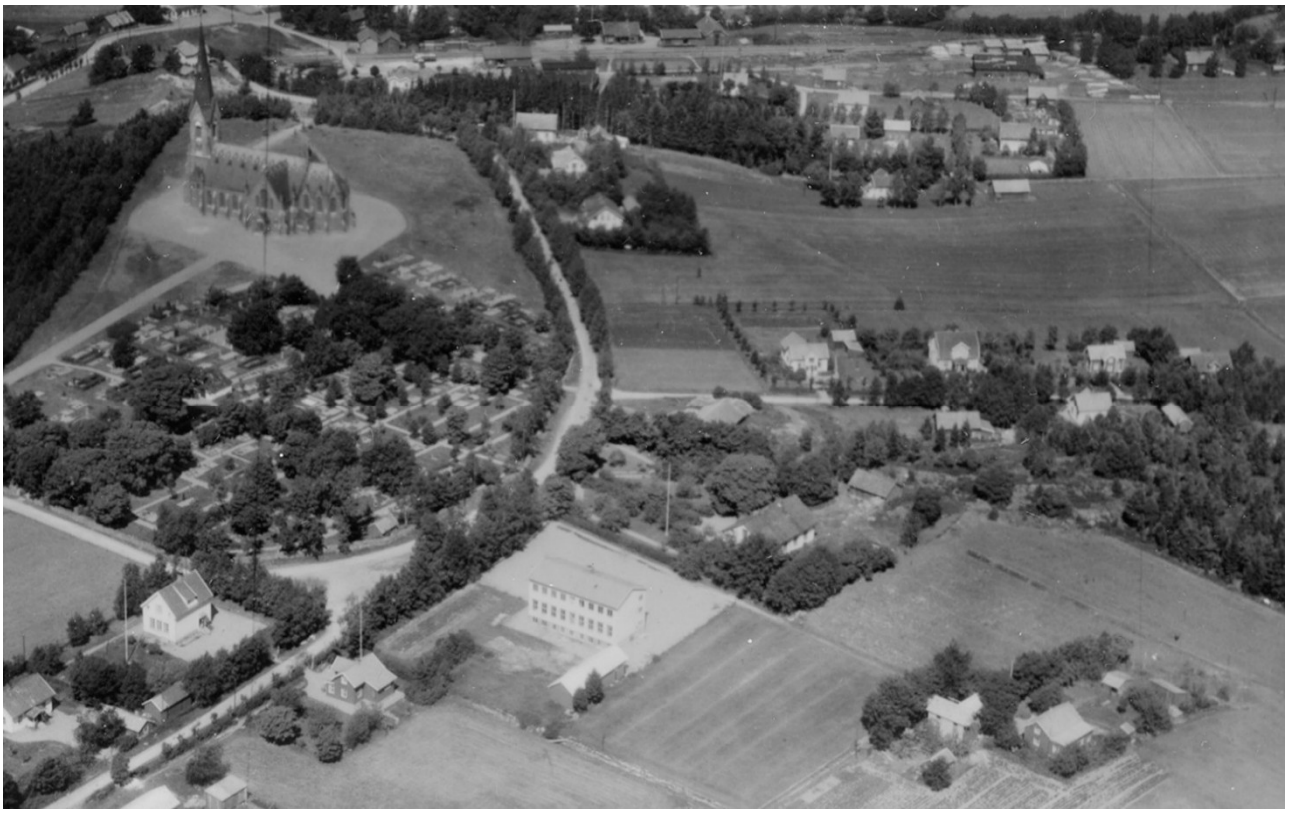

Flygfoto över planområdet med omgivning - AB Flygtrafik 1947

Kulturmiljö

Riksintresset Valbodalen är en geografiskt omfattande miljö som sammantaget speglar hur dalgången kontinuerligt nyttjats från stenåldern och fram i historisk tid, vilket tar sig uttryck genom såväl odlingslandskap som fornlämningar, äldre vägsträckningar och bebyggelse av olika slag. Riksintresset kännetecknas av ensamgårdar och småbyar i krönläge med anslutande fornlämningsmiljöer och bebyggelse med regional byggnadstradition samt administrativa centra. Här finns även kulturmiljön runt Högsäters kyrka och prästgård som ingår i kommunens kulturmiljöprogram. De värden eller uttryck som berörs i och med den nya detaljplanen är kyrkomiljön och det administrativa centrat runt Högsäters kyrka. Viktigt att tänka på inför framtida planläggning är att tillbyggnader på äldre byggnader ska utföras varsamt så karaktärsdragen inte förvanskas och ny bebyggelse ska anpassas genom särskild hänsyn till områdets karaktärsdrag.

Närheten mellan kyrkan, Allégården och församlingshemmet stärker upplevelsen av en sammanhängande kulturhistoriskmiljö runt Högsäters kyrka. Församlingshemmet är bevarat till volym och fönstersättning på entrésidan och Allégården är bevarad till volym och form men den äldre fönstersättningen med nio höga fönster i rad på varje våning på södersidan är inte bevarad. Dokumentation av de övriga sidorna saknas.

Flygfoto på Allégården med skolgård taget 1947

Friluftsliv

Idag används fastigheten vid Allégården som utgångspunkt för promenader, löpträning, orientering och skidåkning i det motionsspår som har en av sina startplatser intill Allégården. Här finns ett elljusspår som är tillgängligt året runt och möjlighet att parkera alldeles intill starten.

Markförhållanden, geoteknik och markföroreningar

Historisk markanvändning

På flygfoton från 1947 kan man se att det är en grusad skolgård framför Allégården och runt den östa gaveln till baksidan. I östra delen av planområdet är det åkermark och runt den gamla skolan, som idag är församlingshem, är det gräsmatta och buskar samt en grusplan framför entrén. Längst i norr är det naturmark och på den står någon form av komplementbyggnad.

Idag används den grusade ytan på framsidan av Allégården som parkering och ytorna på sidorna och bakom Allégården har blivit övervuxna med gräsmatta. När åkermaken öster om församlingshemmet slutade brukas fick träd och vegetation växa fritt. Runt församlingshemmet finns gräsmattan, vissa buskar och träd samt grusplanen kvar. År 2006 asfalterades den del av Allévägen som leder över fastigheterna Högsäters Prästgård 1:93. På övriga ytor har marken inte beretts sedan 1940-talet, den har i vissa delar endast lämnats åt naturen.

På ytan i norr, där komplementbyggnaden ligger, har marken däremot beretts och bebyggts efter 1947. Här finns idag byggnader, garage och förråd som tillhör svenska kyrkans begravningsverksamhet.

Nuvarande markförhållanden

Planområdet består idag mest av gräsbevuxna ytor och skogsmark men även grusade och asfalterade ytor. Området är för det mesta plant eller svagt sluttande men i nordöstra delen av planområdet finns ett bergsparti och fast mark som ligger något högre än marken runtomkring. I nordvästra delen av planområdet finns en högre slänt och söder om planområdet finns ett dike som är någon meter djupt med gräsbevuxna kanter. I diket pågår ingen erosion då gräset hjälper till att stabilisera marken.

Diket fortsätter mot öster in i ett skogsklätt parti där marken upplevs som sank och blöt.

Jordartskartan från Sveriges geologiska undersökning (SGU), visar att området består av isälvssediment i väster och postglacial sand i öster förutom bergspartiet i nordöst. Isälvssediment består av stenar, grus, sand och lera som följde med isälvarna och de fungerar som naturliga reningsverk och magasin för dricksvatten.

Grundvattennivån bedöms ligga 1–2 meter under markytan.

Jordartskartan från SGU

Geoteknisk undersökning

En geoteknisk undersökning av marken gjordes våren 2025. Borrprov gjordes ner till tio meters djup, beroende av hur djupt det är möjligt att sondera innan marken blir för hård.

Jordlagren på platsen består av:

- Vegetationsjord
- (Fyllning under anläggningar så som byggnader och vägar)
- Torrskorpelera
- Sediment av silt och sand

Grundvattennivå

Grundvattennivån har inte uppmätts. Med ledning av att området utgörs av relativt fasta jordlager, som brukar ha hög genomsläpplighet, bedöms grundvattenytan kunna ligga belägen 1-2 meter under markytan i planområdets västra del och 0-1 meter under markytan i planområdets lägre belägna delar i den östra delen, där marken är utdikad.

Grundläggning

Med ledning av de relativt fasta jordlagren bedöms byggnader kunna grundläggas direkt på de naturliga jordlagren med en maximal tillskottslast om högst 50 kPa.

Tidsbegränsad schaktning

Vid schaktning för grundläggning eller liknande då schakterna står öppna en lägre tid bedöms en släntlutning av 1:1-1:1,5 erfordras vid maximalt schaktdjup av 1,5 meter.

Bestämmelser om att berg ska skrotas

I den slänt som består av mestadels berg finns ett parti som är nästan lodrätt. Nedanför ligger sedan länge utfallna mossbeklädda block. De anses vara fast förankrade i jorden och inte spontant kunna komma i rörelse. Vid exploatering bör berget rensas och eventuellt lösa block skrotas. Se notering i figur 1. Besiktning och skrotning behöver utföras av bergtekniskt sakkunnig.

Släntstabilitet

I planområdet finns två slänter. Den norra slänten ligger i hörnet av planområdet och är relativt brant. Efter beräkningar här bedöms släntstabiliteten vara otillfredsställande och det finns förutsättningar för ras eller skred, se sektion A och B i figur 1. Den andra slänten i nordost utgörs av berg och fastmark och där bedöms förutsättningar för skred eller ras i jord saknas. Här bedöms alltså släntstabiliteten vara tillfredsställande enligt nuvarande förhållanden, se sektion C och D i figur 1.

För att förbättra stabiliteten i den norra slänten så den blir tillfredsställande för planerade förhållanden ska den flackas ut till lutning 1:2 innan exploatering. Därefter bör skydd för erosion införas genom att etablera vegetation så som gräs och buskar. För båda slänterna ska det införas en belastningsfri zon 0-3 meter från släntkrön för att förhindra att laster från normalt icke lovpliktiga marknivåförändringar påförs.

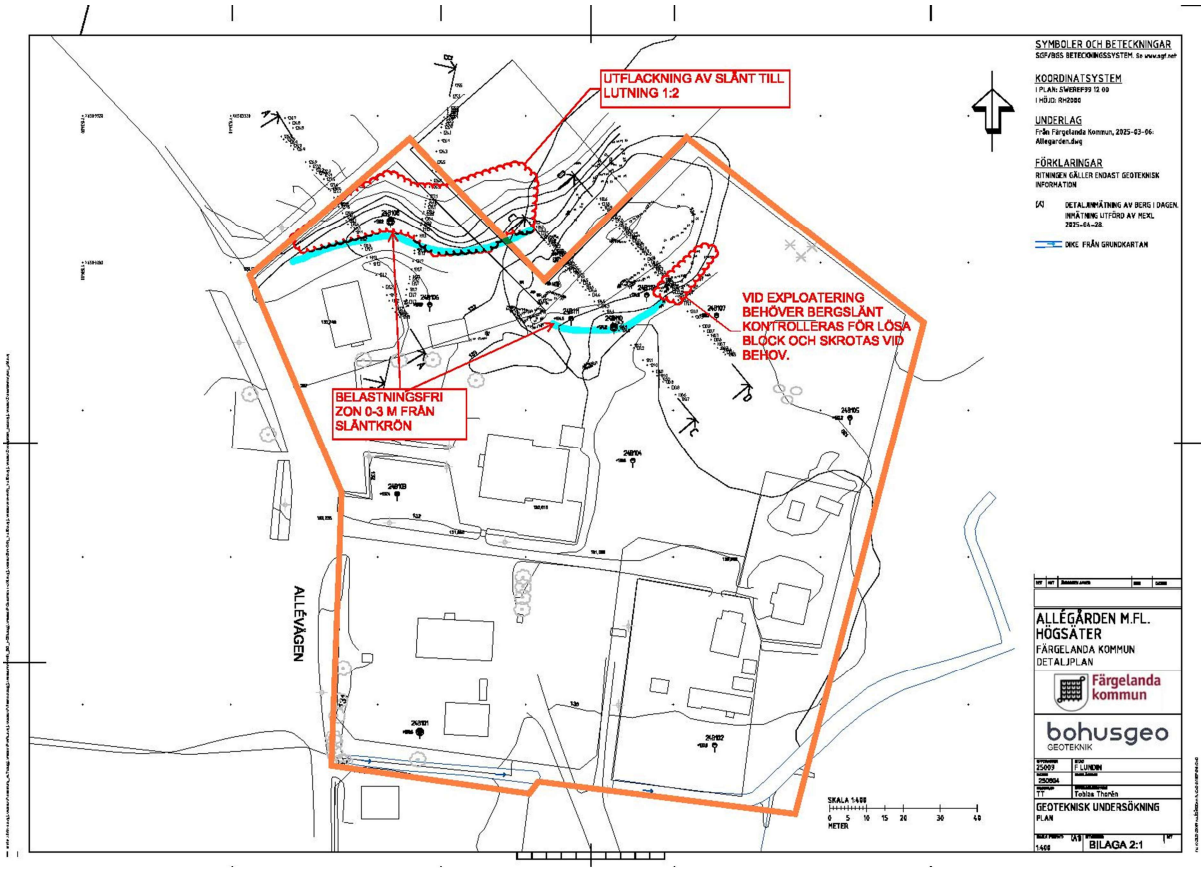

Figur 1-Geoteknisk karta

Misstanke om ferrokalk

Vid den geotekniska undersökningen upptäcktes i det nordligaste borrprovet material som misstänktes vara ferrokalk. Provet är taget i den grusväg som ligger i planområdets nordligaste del. En utredning om förorenad mark har gjorts.

Dagvatten

Enligt den geotekniska utredningen har marken god infiltreringsförmåga och är lämplig för lokalt omhändertagande av dagvatten. Det ger förutsättningar för en god bibehållen grundvattennivå.

Det svagt sluttande planområdet leder dagvatten som inte infiltreras till tre diken. Ett i norr som följer Hedenevägen, ett som ligger söder om området och ett som ligger öster om området. Samtliga är anlagda och de rinner samman i nordöst och sedan vidare till Valboån som rinner genom Högsäters tätort. Analysprogrammet Scalgo visar i en simuleringsmodell hur dagvattnet rör sig i området. Det visar att inget dagvatten rinner från planområdet ut på Trafikverkets väg 2117. Dagvatten från fastigheterna Högsäters prästgård 1:93 och den del av 1:2 som ligger inom planområdet avvattnas mot dikena i norr och öster. Här finnes en lågpunkt inom planområdet från vilken vatten leds bort från byggnader genom en lokal dagvattenanläggning och släpps på en annan plats inom fastigheten. Fastigheten Högsäters prästgård 1:136 avvattnas mot diket i söder.

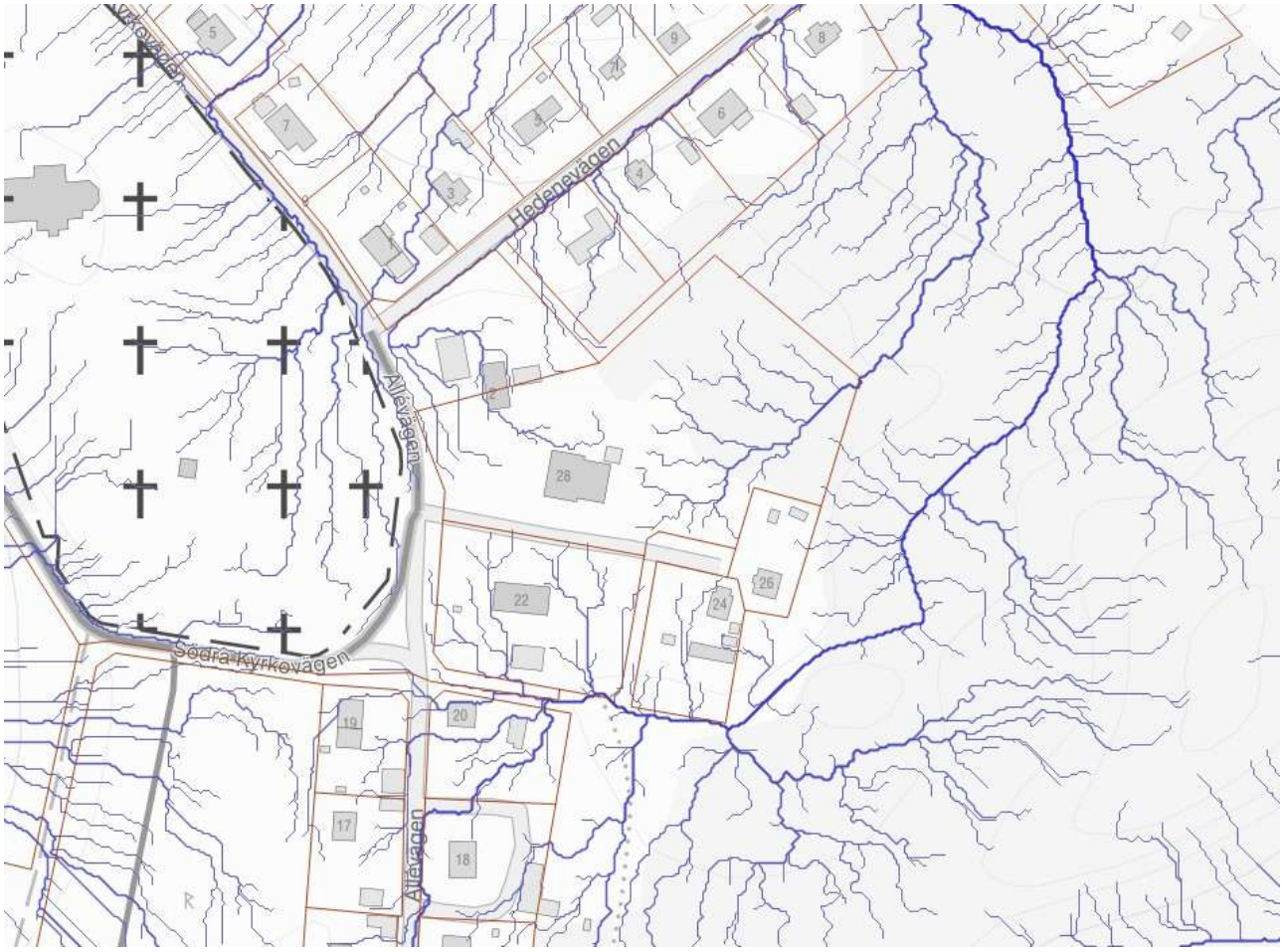

Flöden för ett upptagningsområde som överstiger 100 m²

I diket söder om planområdet har det tidvis varit problem med högt vatten som trängt in i byggnader på fastigheter intill diket. För att bedöma planområdets påverkan på vattenmängden har simuleringsmodellen använts. Dagvatten som faller på fastigheten Högsäters prästgård 1:136 bedöms till allra största del infiltreras på fastigheten och endast en mindre mängd når diket. Framför allt kommer vattnet som når diket från området runt Allévägens södra del och de fastigheter som ligger utmed vägen. Vattnet som faller på fastigheterna längs med den södra Allévägen infiltreras på mjuka ytor, men vatten som når vägen infiltreras inte utan samlas upp i en dagvattenanläggning för att sedan släppas där diket börjar.

Planområdet bedöms därmed inte vara orsaken till den tidvis höga vattenmängden. Då diket inte tillhör planen görs inga ytterligare utredningar gällande ansvar för och underhåll av diket.

Bilder ur analysverktyget Scalgo

Gröna ytmarkeringen visar avrinningsområdet som släpper vattnet i diket och röda linjen är vattnets väg efter den mätta punkten. Ytan är totalt nästan 2 hektar varav den större delen ligger söder om diket. Ungefär 75 % av den totala ytan är genomsläpplig och 25 % är hårdgjorda ytor som tak och asfalterade vägar.

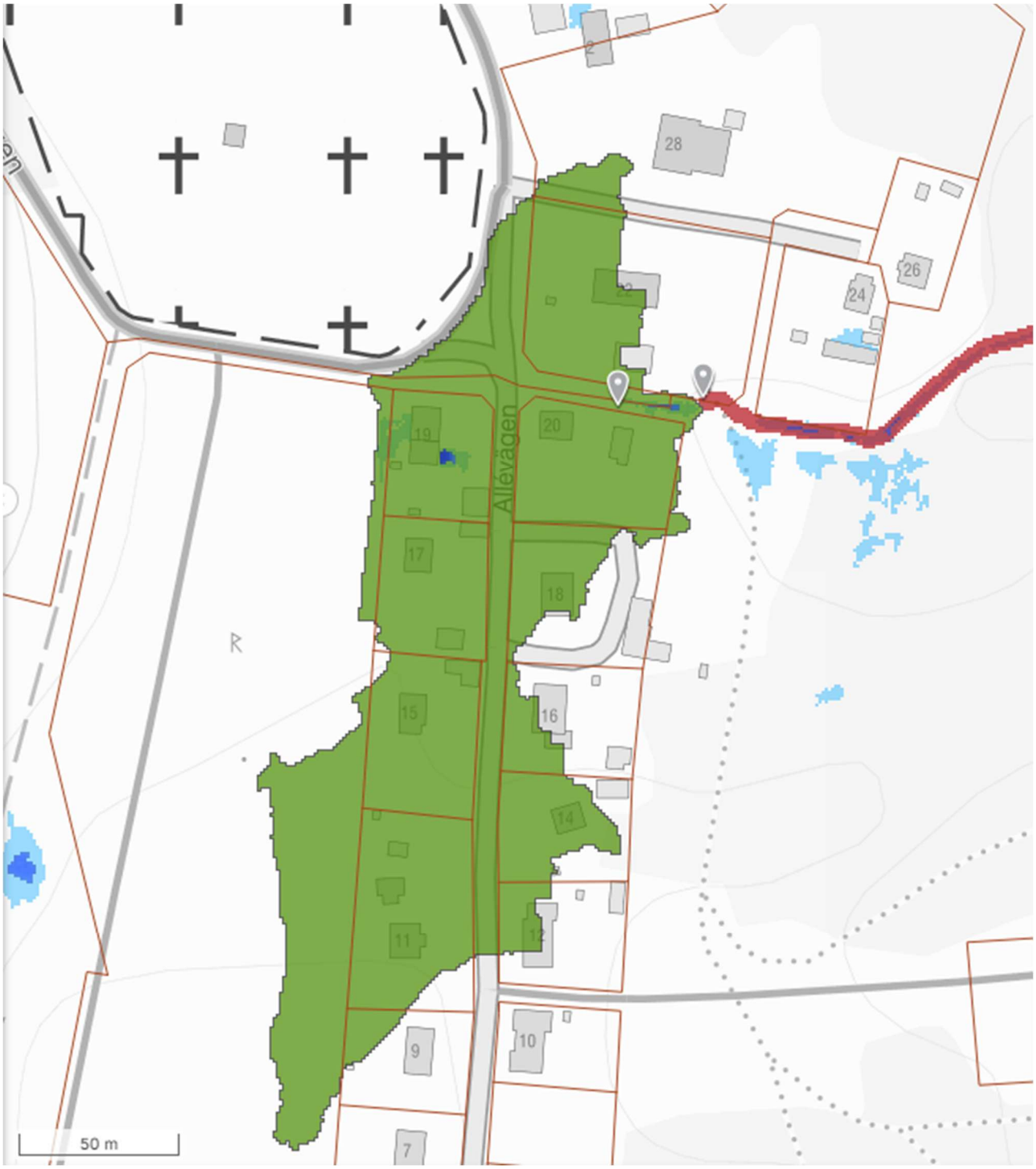

Markmiljöundersökning

Vid den geotekniska undersökningen upptäcktes misstänkt ferrokalk vilket ledde till en undersökning av markföroreningar. Den misstänkta föroreningen hittades i en grusväg i den norra delen av planområdet, den del där det har gjorts markarbeten och byggnation efter 1950. Ferrokalk finns i en typ av slagg som användes under andra hälften av 1900-talet som jordförbättring och fyllnadsmaterial vid vägbyggen och markarbeten och är en restprodukt från AB Ferrolegeringar i Trollhättans verksamhet.

Undersökningens fältarbeten utfördes enligt aktuell branschstandard vilket innebär att de i tillämplig omfattning följde rekommendationerna från Svenska Geotekniska Föreningen (SGF) i publikation: Fälthandbok – undersökning av förorenade områden (SGF, 2013)

På Högsäters Prästgård 1:136 påträffades stora stenar som bedöms ha använts som utfyllnad, men ingen ferrokalk

På Högsäters Prästgård 1:2 grävdes fem provgropar och en av dessa, samma som i den geotekniska undersökningen, påträffades ferroklak på runt 0,8 meters djup under markytan. Laboratorieanalyser av jordproverna visade på halter av barium och zink som översteg Naturvårdsverkets generella riktvärde för mindre känslig markanvändning.

De uppmätta halterna av zink överskrider Naturvårdsverkets riktvärden för skydd av markmiljö men ligger under de hälsobaserade riktvärdena för långtidseffekter på människor. För barium överskrids riktvärdena för både intag av jord och växter, men de hälsoriskbaserade riktvärdena bedöms inte som relevanta eftersom föroreningen ligger på sådant djup att exponering genom jord eller växter är osannolik.

Slutsats och rekommendationer av markmiljöundersökningen

Den samlade bedömningen är att risken för påverkan på människors hälsa är låg. Exponering genom damm eller intag av jord bedöms som liten. Spridningsrisken i markmiljön är måttlig, men barium har låg rörlighet eftersom det binds starkt till lermineraler samt hydroxider och oxider.

Vid schaktarbeten kring massor med ferrokalken ska massorna schaktas bort och transporteras till en godkänd avfallsanläggning.

Bebyggelse och infrastruktur

Inom planområdet ligger två gamla skolbyggnader, en byggnad för begravningsverksamhet, samt ekonomi- och komplementbyggnader.

De gamla skolorna

Den äldsta skolbyggnaden, byggd runt 1850-talet, används idag som församlingshem av Svenska kyrkan. Den är ut- och ombyggd under åren, men har kvar sin ursprungliga

karaktär i västra fasaden (entrén) och gavlarna. På kyrkans fastighet finns ekonomibyggnader för församlings- och begravningsverksamhet samt en jordkällare.

Allégården blev, efter att skolan flyttat, en föreningslokal som idag är privatägd. Den byggdes runt 1940-talet och ser i volym ut som när den byggdes, men ett flertal fönster har blivit igensatta. Bakom Allégården står idag en byggnad som används för skidklubbens verksamhet.

Omgivningar och service

Tätorten Högsäter ligger i ett jordbrukssamhälle bland fält, åkrar och skog. Här är lika nära till sjöar och vattendrag för fiske och bad som till Kroppefjäll med goda möjligheter att vandra och vistas i naturen.

Trots närheten till skog och mark är det inte ens en kilometer till Högsäters centrum med dagligvaruhandel, restaurang, frisör och några mindre butiker. Här finns ett särskilt boende för äldre, förskola samt en låg- och mellanstadieskola. I närområdet finns ett antal lokala företag och norr om tätorten finns idrottsplatsen Genevi med flera fotbolls- och tennisplaner. Bussförbindelserna mot Bengtsfors och Åmål eller Färgelanda och Uddevalla tar resenärer till knutpunkter för resor vidare mot Karlstad, Vänersborg och Göteborg.

Tekniska förutsättningar

Samtliga fastigheter inom planområdet är anslutna till elnätet samt kommunalt vatten och spillvatten. Dagvatten hanteras lokalt inom fastigheterna då marken har god genomsläpplighet.

Då fastigheterna redan är bebyggda finns utrymme för renhållningsfordon och anvisad plats för brevlådor. Vid ny byggnation ska ytterligare plats för renhållningskärl och -fordon lösas inom fastigheten eller samlas på en anvisad plats.

Gator och trafik

Till planområdet, runt Högsäters kyrka och kyrkogård leder Södra Kyrkovägen (väg 2117) där Trafikverket har väghållaransvar och Norra Kyrkovägen där Högsäters vägförening har väghållaransvar. De knyts ihop av Allévägen som delas mellan de två väghållarna. Allévägen leder också in till två bostadsfastigheter som ligger öster om planområdet. I gällande detaljplan har ett annat vägområde beslutats men inte byggts ut. Befintliga vägen ingår därför redan i vägföreningens förrättning och karta.

År 2023 var årsdygnstrafiken för väg 2117 (Södra Kyrkovägen och del av Allévägen) 208 fordon per dygn, varav 5 av dem var tunga fordon.

PLANBESTÄMMELSER OCH DERAS KONSEKVENSER

Plankartan visar var de olika bestämmelserna gäller.

Sammanfattning planbestämmelser

I planbestämmelserna står bland annat var det är tillåtet att bygga i området, hur byggnaderna får användas och hur stora de får vara.

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar.

Endast angiven användning och utformning är tillåten.

Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom all kvartersmark eller all allmän plats eller allt vattenområde på plankartan.

GRÄNSLINJER

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Sekundär egenskapsgräns
- Sammanfallande egenskapsgränser

ANVÄNDNING AV ALLMÄN PLATS
PBL 4 kap 5, 7 §§

GATA — Gata

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK
PBL 4 kap 5 §

B — Bostäder

E_1 — Transformatorstation

K — Kontor

R — Besöksanläggningar

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande
PBL 4 kap. 11 §

Marken får inte förses med byggnad.

Höjd på byggnadsverk
PBL 4 kap. 16 §

h_1 8,0 — Högsta nockhöjd är 8,0 meter.

h_1 12,0 — Högsta nockhöjd är 12,0 meter.

Markreservat för allmännyttiga ändamål
PBL 4 kap. 6 §

u_1 — Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar.

Utnyttjandegrad
PBL 4 kap. 11 §

e_1 20 — Största byggnadsarea är 20 % av fastighetsarean inom egenskapsområdet.

e_2 30 — Största byggnadsarea är 30 % av fastighetsarean inom användningsområdet.

e_3 260 — Största byggnadsarea är 260 m² per byggnad

e_3 380 — Största byggnadsarea är 380 m² per byggnad

Markens anordnande och vegetation
PBL 4 kap. 10 §

1:2 → — Största lutning är 1:2. (Pilen pekar uppåt)

n_1 — Minst 50,0 % av fastighetsarean ska vara genomsläpplig.

n_2 — Vid exploatering intill bergslänt ska berget rensas och lösa block skrotas. Avgränsas av sekundär egenskapsgräns.

Utformning
PBL 4 kap. 16 §

f_1 — Byggnader ska underordna sig landskapsbilden genom att följa traditionell dimensionering, fönstersättning och kulör. Samtliga tak ska vara av typen sadeltak.

Varsamhet
PBL 4 kap. 16 §

k_1 — Kulturhistorisk värdefull byggnad vars karaktär ska bevaras avseende södra, norra och västra fasaderna. Fönstrens storlek och placering i dessa fasader ska bevaras och fasaderna ska vara av trä. Avgränsas av sekundär egenskapsgräns.

Utförande
PBL 4 kap. 16 §

b_1 — Högsta tillåtna markbelastning 0-3 m från släntkrön är 10 kPa. Avgränsas av sekundär egenskapsgräns.

b_2 — Högsta tillåtna maxbelastning är 50 kPa

Skydd mot störningar
PBL 4 kap. 12 §

m_1 — Vid schaktning av massor med ferrokalk ska massorna schaktas bort och transporteras till godkänd avfallsanläggning. Marken får inte bebyggas innan föroreningen är åtgärdad. Avgränsas av sekundär egenskapsgräns.

GENOMFÖRANDETID
PBL 4 kap. 21 §

Genomförandetiden är 15 år över hela planområdet och börjar gälla fr.o.m. laga kraft datum.

HUVUDMANNASKAP
PBL 4 kap. 8 § 1 st 2 p.

Huvudmannaskapet för allmän plats ska vara enskilt

UPPLYSNINGAR

Planavgift

Ingen planavgift ska tas ut vid bygglov

Planbestämmelser

Plan- och bygglagens (2010:900) 4:e kapitel reglerar detaljplaner och områdesbestämmelser. Under följande rubriker kommer Plan- och bygglagen förkortas PBL och kapitel förkortas kap. Om det står PBL 4 kap. 8 § 1 st. 2 p. utläses det: Plan- och bygglagens fjärde kapitel, åttonde paragrafen, första styckets andra punkt.

ANVÄNDNING AV ALLMÄN PLATS – PBL 4 kap. 5 §

I en detaljplan ska kommunen bestämma och ange gränserna för allmänna platser.

GATA - PBL 4 kap. 7 §.

I Färgelanda kommun har områden med allmän plats fortsatt att ha enskilt huvudmannaskap sedan de första byggnadsplanerna antogs. Endast ett fåtal undantag med kommunalt huvudmannaskap finns. Den del av Allévägen som leder till bostadsfastigheterna Högsäters prästgård 1:41 och 1:60 ingår redan i vägföreningens ga-område. Vägen fastställs därför som allmän plats GATA med enskilt huvudmannaskap i planen.

ANVÄNDNING AV KARTERSMARK – PBL 4 kap. 5 §

I en detaljplan ska kommunen bestämma och ange gränserna för kvartersmark samt bestämma användningen av kvartersmarken.

Följande användningar tillåts:

- Bostäder (B)
- Transformatorstation (E_1)
- Kontor (K)
- Besöksanläggningar (R)

Användningen besöksanläggningar bedöms som lämplig, då det redan är pågående besöksverksamhet inom planområdet, genom föreningsliv och församlingsverksamhet.

Användningen bostäder bedöms som lämplig då det redan finns bostäder i anslutning till planområdet. Utifrån den maximalt tillåtna byggrätten ryms totalt runt 10 tomter med friliggande 1-2-bostadshus (eller 5-6 stycken utöver befintlig bebyggelse) eller något färre flerbostadshus om man utgår från samma boendetäthet som i omkringliggande bostadsområde, och skulle ge en marginell ökning av trafikbuller, vilket inte bedöms påverka så mycket att det blir olämpligt.

Användningen kontor bedöms som lämplig då det redan bedrivs kontorsverksamhet inom området och den inte bedöms bli så stor att den alstrar mer trafik än besöksanläggningarna eller på andra sätt anses ha en störande inverkan i området.

All parkering som krävs för besöksanläggningar, bostäder och kontor ska anläggas inom respektive fastighet och utgå från den kommunala parkeringsnorm som gäller då parkeringen anläggs.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsningar av markens utnyttjande – PBL 4 kap. 11 §

Marken får inte förses med byggnad

Punktprickad mark införs på de platser där marken inte får förses med byggnad. Motivet till bestämmelsen är att säkerställa en buffertzon mot vägar eller att byggnader inte uppförs för nära inpå intilliggande fastigheter. Bestämmelsen införs även inom områden med markreservat för underjordiska ledningar för att byggnader inte ska kunna uppföras och därmed försvåra åtkomsten för ledningsägaren att anlägga och underhålla ledningarna.

Höjd på byggnadsverk – PBL 4 kap. 16 §

h_1 0,0 – Högsta nockhöjd

Begränsningar i höjd på byggnadsverk införs i hela området för att bibehålla områdets karaktär med kyrkan, Allégården och församlingshemmet som centrala punkter.

Motivet till beslutet om högsta nockhöjd på 8 meter för nya byggnader är att den byggnadsplan som gäller för intilliggande bostadsområde tillåter en byggnadshöjd på 5,6 meter. Byggnadshöjd räknas från markens medelhöjd till byggnadens takfot, det vill säga där fasaden och takets nedre kant möts vid en taklutning med 45 grader. Med nuvarande bestämmelser blir det en nockhöjd på upp till 9,5 meter utifrån då nockhöjden är takets högsta punkt vid taknocken. Bestämmelsen om en nockhöjd på 8 bedöms som rimlig för att tillkommande bebyggelse inte ska överskugga de centrala byggnaderna i kulturmiljön.

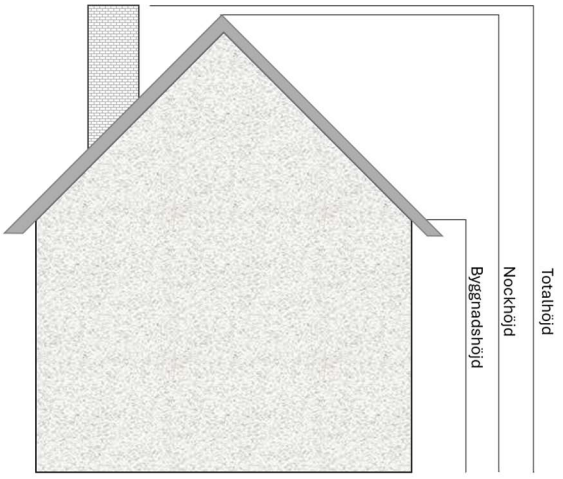

Markreservat för allmännyttiga ändamål – PBL 4 kap. 6 §

u_1 – Markreservat för underjordiska ledningar, PBL 4 kap. 6 §. Motivet till bestämmelsen är att skydda redan befintliga ledningar och ledningsrätter samt säkerställa möjligheten till ledningsrätt inom de delar av planområde som fått ny planerad bebyggelse. Om mark eller annat utrymme enligt en detaljplan ska användas för enskilt byggande men också för en allmän ledning, som är gemensam för flera fastigheter, är den som ska vara huvudman för anläggningen skyldig att på fastighetsägarens begäran förvärva nyttjanderätt eller annan särskild rätt i den omfattning som behövs för ändamålet, PBL 14 kap. 18 §.

U-områdena i plankartan redovisas nedan i rött.

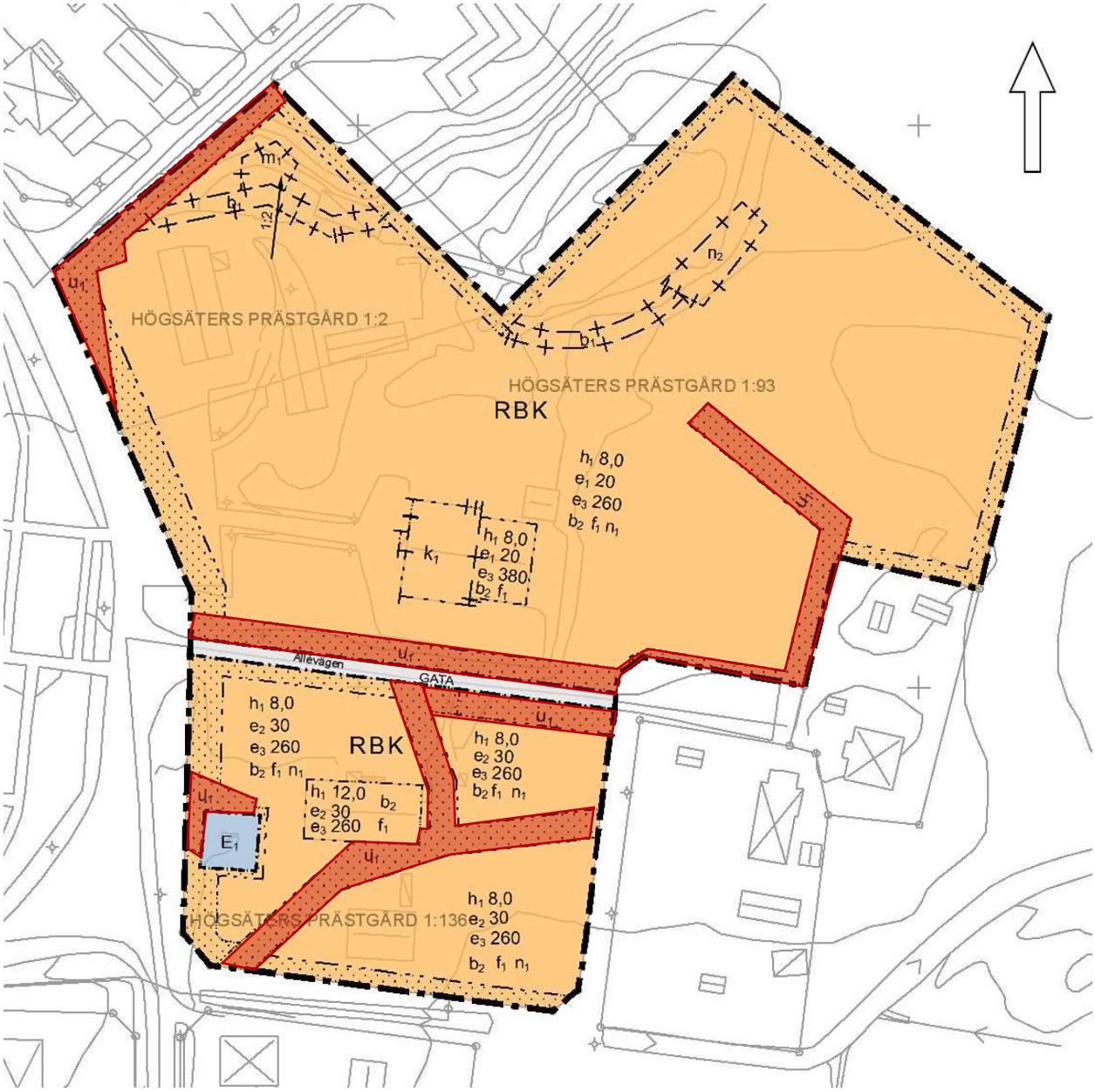

Utnyttjandegrad – PBL 4 kap. 11 §

e_1 20 – Största byggnadsarea är 20 % av fastigheten inom egenskapsområdet.

e_2 30 – Största byggnadsarea är 30 % av fastigheten inom egenskapsområdet.

Byggrätten i procent gäller för den del av fastigheten som ligger inom användningsområdet för kvartersmarken. För Högsäters prästgård 1:136 räknas området för transformatorstationen bort från byggrätten, liksom användningsområdet för GATA räknas bort från Högsäters prästgård 1:93. För Högsäters prästgård 1:2 gäller byggrätten endast det område som ligger inom användningsområdet, det gäller alltså inte för hela fastigheten.

e_3 – Största byggnadsarea är 000 kvadratmeter per byggnad.

Varje enskild byggnad får som störst ha en byggnadsarea på 260 kvadratmeter förutom det som idag är församlingshem som får ha en byggnadsarea på 380 kvadratmeter. Begränsningen i byggnadernas storlek och hur stor del av fastigheten som får bebyggas sätts för att bibehålla områdets luftiga och kulturhistoriska karaktär.

Markens anordnande och vegetation – PBL 4 kap. 10 §

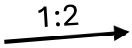

Största lutning är 1:2 (pilen pekar uppåt)

Släntens lutning ska minst ha förhållandet 1:2. Motivet till bestämmelsen är att säkerställa släntstabiliteten i området utifrån den geotekniska bedömningen som ligger till grund för planbestämmelsen. Se bilaga: PM Geoteknik, Rev. B 2025-11-27 Punkten 6.4. *Beräkningar av planerade förhållanden*.

n_1 – Minst 50 % av fastighetsareans ska vara genomsläpplig.

Motivet med bestämmelsen är att dagvatten från tak och hårdgjorda ytor ska fördröjas inom fastigheten och inte belasta intilliggande fastigheter. Byggnation och anläggningar inom fastigheterna ska inte orsaka förändringar i dagvattnets flöde och därmed inte påverka omgivningen.

n_2 – Vid exploatering intill bergslänt ska berget rensas och lösa block skrotas. Avgränsas av sekundär egenskapsgräns.

Utformning – PBL 4 kap. 16 §

f_1 – Byggnaderna ska underordna sig landskapsbilden, följa traditionell dimensionering, fönstersättning och kulör. Samtliga tak ska vara av typen sadeltak.

Motivet till bestämmelsen är att de historiska spåren i området ska fortsätta vara synliga, dels riksintresset för kulturmiljön, dels senare byggnation så som kyrkan och de båda före detta skolorna.

Med traditionell dimensionering och fönstersättning menas en rektangulär planform i en eller två våningar med symmetrisk fasad det vill säga att fönster och dörrar placeras i linje med jämna avstånd.

Med traditionell kulör menas kulörer som *liknar* antingen faluröd på huskropp och vita knutar/snickerier, eller ljusare nyanser av till exempel vit, gul, grön eller grå där snickerier och foder kan ha mörkare kontrastfärger.

Varsamhet – PBL 4 kap. 16 §

k_1 – Kulturhistoriskt värdefull byggnad vars karaktär ska bevaras avseende södra, norra och västra fasaderna. Fönstrens storlek och placering i dess fasader ska bevaras och fasaderna ska vara av trä.

Byggnaden bedöms vara särskilt värdefull från historisk och kulturhistorisk synpunkt enligt PBL 8 kap. 13 § och får inte förvanskas då den belyser skolans utveckling i tätorten. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från kulturhistorisk synpunkt enligt PBL 8 kap. 14 §.

Trots bedömningen av byggnadens kulturhistoriska värde införs inget förbud mot rivning. Detta innebär att byggnaden, om den inte underhålls, kan komma att rivas i framtiden och de kulturhistoriska värdena gå förlorade.

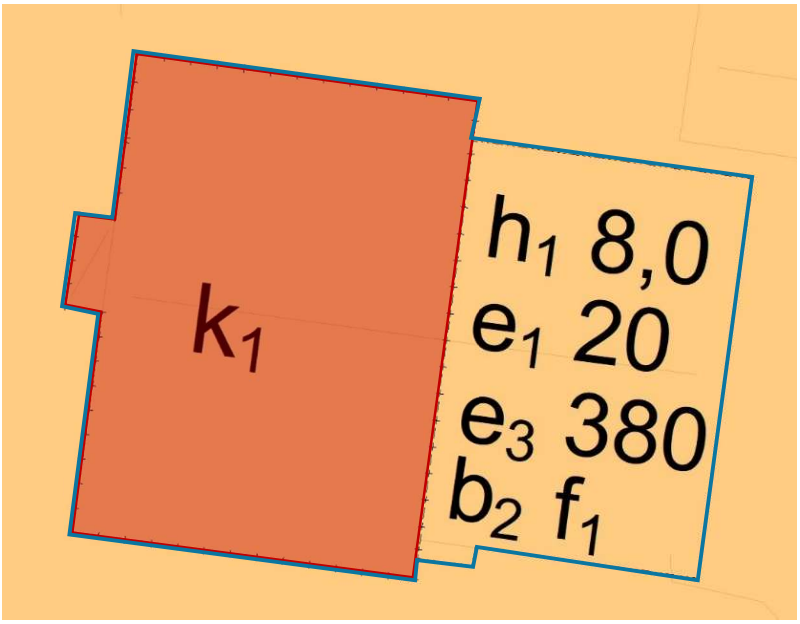

Egenskapsbestämmelsen **k_1**:s utbredning redovisas till vänster med röd färg.

Övriga egenskapsbestämmelsers utbredning gäller inom hela egenskapsområdet och redovisas med blå markering.

Utförande – PBL 4 kap. 16 §

b_1 – Högsta tillåtna markbelastning inom planområdet är 10 kPa. Avgränsas av sekundär egenskapsgräns.

b_2 – Högsta tillåtna markbelastning inom planområdet är 50 kPa.

Motivet till bestämmelserna grundar sig på den geotekniska undersökningen som anger att max 10 kPa tillskottslast bör påföras 0-3 m från släntkrön samt att max 50 kPa tillskottslast bör påföras mark som inte är punktprickad. Se bilaga: PM Geoteknik, Rev. B 2025-11-27 Punkten 6.2.3. *Laster*.

Skydd mot störning – PBL 4 kap. 12 §

m_1 – Vid schaktning av massor med ferrokalk ska massorna schaktas bort och transporteras till godkänd avfallsanläggning. Marken får inte bebyggas innan föroreningen är åtgärdad.

Motivet till bestämmelsen är att säkerställa att massor som innehåller ferrokalk inte sprids i naturen utan omhändertas på ett korrekt sätt. Därför får inte heller en byggnad som inte kräver schaktning eller grävning byggas ovanpå ferrokalken utan att den förorenade jorden först har omhändertagits. Egenskapsgränsen visar markföroreningens plats och ungefärliga utbredning.

Konsekvenser

Markanvändning och bebyggelse

Konsekvenserna av den nya detaljplanen blir att det som tidigare var kvartersmark för allmänt ändamål, främst skola, nu blir kvartersmark för enskild verksamhet. Då skolverksamheten redan flyttats till en annan plats i samhället bedöms det ändamålet inte påverkas negativt. Den föreningsverksamhet som bedrivs i området kan i och med de nya bestämmelserna bedrivas vidare genom att besöksverksamhet tillåts.

Det som tillkommer till markanvändningen är kontor och bostäder för att kunna utveckla området och nyttja marken på fler sätt.

Egenskapsbestämmelserna styr hur stor del av fastigheterna som får bebyggas, byggnadernas storlek och i viss mån utformning. Syftet med egenskapsbestämmelserna är att den kulturhistoriska karaktären i området ska bevaras samt att ny bebyggelse ska smälta in i omgivande områden.

Utöver den mark som redan är bebyggd finns ca 8 000 kvadratmeter som skulle kunna avstyckas till 8–10 villatomter om vardera cirka 800 - 1 000 kvadrat eller större fastigheter för flerbostadshus, exempelvis par- eller mindre radhus. Byggrätten bedöms maximalt kunna tillåta ett 20-tal nya bostäder i form av 4–5 radhus med 4–5 lägenheter i vardera byggnaden.

Natur

Byggrätt läggs på mark som tidigare var åkermark men nu vuxit igen med markvegetation, sly och träd. Hela, eller delar av vegetation kan komma att tas bort vid ny byggnation. Inom planområdet har inga särskilt skyddsvärda träd, andra växter eller djur påträffats.

Dagvatten

Marken i planområdet har naturligt en god infiltreringsförmåga. I och med införandet av bestämmelse om att högst 50 % av marken får hårdgöras bibehålls förutsättningen för en fortsatt god infiltreringsförmåga och en god bibehållen grundvattennivå. Det ger i sin tur en så gott som oförändrad påverkan på omgivande vattendrag.

Kulturmiljön

Kulturmiljövärden i området rör Riksintresset Valbodalen och kulturmiljön runt Högsäters kyrka och prästgård. För att de kulturhistoriska värdena även framöver ska vara läsbara i området införs planbestämmelser i kartan om varsamhet för församlingshemmet, så att de äldsta delarna bevaras i volym, fönstersättning och fasadmaterial. Planbestämmelser om utformning av den nya bebyggelsen införs också för att den ska underordna sig landskapsbilden och de kulturhistoriska värdena i området.
Kommunen bedömer däremot inte att någon av byggnaderna har ett så högt kulturhistoriskt värde eller konstnärligt uttryck att de bör beläggas med rivningsförbud. Det innebär att de gamla skolorna kan komma att rivas om de inte vårdas och underhålls.

I och med planbestämmelserna bedöms den kulturhistoriska miljön kunna utvecklas för att få flexiblare användningsmöjligheter utan att det kulturhistoriska riksintresset så som odlingslandskap i dalgångar, fornlämningar, äldre vägsträckningar och bebyggelse av olika slag förvanskas eller inte längre kan utläsas i landskapet.

Friluftsliv

I anslutning till Allégården finns ett elljusspår och andra motionsspår för promenader, löpning och skidåkning. I översiktsplanen beskrivs anläggningen som ett viktigt rekreationsområde.

Markanvändningen Besöksanläggningar (R) ger möjlighet att behålla och utveckla motionsanläggningen för de föreningar som är verksamma inom området. Allmänheten kommer även fortsättningsvis åt motionsspåret via Allévägen och gräsytan öster om planområdet som båda har markanvändningen Allmän plats.

Teknik

Grundläggande tekniska förutsättningar för planens genomförande finns redan då området är bebyggt. Ledningar för vatten, avlopp och elförsörjning finns till området. Vid exploatering behöver huvudmännen för de tekniska försörjningarna kontaktas för att säkerställa vatten- och elkapaciteten beroende på utbyggnadens omfattning.

Användnings- och egenskapsbestämmelser för befintlig teknik, så som transformatorstation eller markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar, införs i kartan för att säkerställa fortsatt försörjning och underhåll.

Gator och trafik

I dagsläget finns en befintlig gata inom planområdet som trafikeras av besökare till Allégården och församlingshemmet, samt boende i fastigheterna innanför. I händelse av att planområdet byggs ut maximalt, kan trafiken på gatan komma att öka något, beroende på var infarter till parkeringar för byggnader öster om församlingshemmet anläggs.

Allévägens bredd och längd möjliggör inte hastigheter över 30 km/h. Utfarten från Allévägen till väg 2117 bedöms därför kunna göras på ett säkert sätt utifrån kraven enligt Trafikverkets skrift Vägar och gators utformning (VGU) då sikten är god.

Kommunen har använt Trafikverkets trafikalstringsverktyg och bedömer utifrån nuvarande parkeringspolicy för bostäder att det ökade antalet fordonsrörelser kan komma att öka med cirka 12 fordonsrörelser per dygn. Det innebär en ökning från 208 till 220 rörelser per dygn på Trafikverkets väg 2117.

Barnkonsekvensanalys

I en undersökning intervjuades barn i åldrarna 7-10 år som deltar i verksamheter i området.

Undersökningen visar att den nya markanvändningen inte påverkar barnen negativt och att den snarare ökar än minskar möjligheten att bedriva verksamhet som riktar sig till barn och unga i planområdet då kommunen inte längre äger fastigheterna.

AVVÄGNINGAR ENLIGT MILJÖBALKEN

I 6 kap. Miljöbalken finns bestämmelser om miljöbedömningar i planarbetet med syftet att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas. För att avgöra om planförslaget kan antas medföra en betydande miljöpåverkan har en undersökning genomförts och beslut fattats enligt Miljöbalkens 6 kap. 6–7 § §.

Kommunen har bedömt att området ur en allmän synpunkt är lämpligt för den användning som anges i planförslaget och att det inte innebär betydande miljöpåverkan. Undersökningen har stämt av med Länsstyrelsen i och med samrådet. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

Hushållning av mark och vatten

En långsiktigt god hushållning av mark- och vattenområden är viktig för en hållbar utveckling och regleras i Miljöbalkens 3-4 kapitel.

Den nya planläggningen innebär att befintliga fastigheter får en ny markanvändning. Den föreslagna användningen är anpassad till platsen och dess förutsättningar och bedöms vara förenlig med intentionerna i 3 kap. 1 § Miljöbalken. Planläggningen tar inte i anspråk något område som är av intresse för sådan särskild markanvändning som avses i 3 kap. 2–5 §§ Miljöbalken. Inte heller är området av intresse för totalförsvaret eller av riksintresse för flera oförenliga ändamål enligt 3 kap. 5–9,10 §§ och 4 kap. Miljöbalken.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer reglerar bestämmelser om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljö i övrigt, med stöd av 5 kap. Miljöbalken. Bestämmelserna ska bland annat följas vid planläggning.

Utomhusluft

I dag finns miljökvalitetsnormer (MKN) för utomhusluft vad gäller kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, partiklar, bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly. Av de faktorer som är lättast att påverka har trafikmängden störst betydelse. Den enskilt mest effektiva åtgärden för att reducera halten partiklar verkar, enligt olika försök, vara att minska dubbdäcksanvändningen.

I kommunen finns inga områden med kända problem avseende miljökvalitetsnormerna för utomhusluft. Färgelanda kommun ingår i ”Luftvårdsförbundet för Västra Sverige” (Luft i Väst). Mätningar här och beräkningar av kväveoxidhalter, mätningar av halter av ozon, partiklar, polycykliska kolväten (PAH) och lättflyktiga organiska ämnen (VOC) visar låga eller mycket låga värden, klart under miljökvalitetsnormernas värden.

Plangenomförandet bedöms inte innebära några förändringar som medför ökade utsläpp till luften.

Omgivningsbuller

Enligt 4 kap. 33 a § Plan- och bygglagen ska en detaljplan som avser en eller flera bostadsbyggnader innehålla en redovisning av värden för omgivningsbuller om det inte anses obehövligt med hänsyn till bullersituationen.

Miljökvalitetsnormen för buller är en så kallad målsättningsnorm som innebär att det finns en skyldighet att genom att kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram sträva efter att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa. Kartläggningen av buller i Sverige har skett i olika faser med början i de folkrikaste kommunerna och vid de högst trafikerade vägarna och järnvägarna.

Färgelanda kommun har hittills inte omfattats av detta kartläggningskrav. Vid all planering ska dock hänsyn tas till gällande riktvärden för buller, exempelvis Naturvårdsverkets riktvärden.

Plangenomförandet innebär att besöksanläggningarna periodvis kan alstra mer trafik när verksamhet pågår, liksom den redan gör idag. Bullernivån anses trots det inte överstiga gränsvärdena. Antalet bostäder kan öka marginellt i området, men bedöms inte påverka bullervolymen. Den dominerande bullerkällan i närområdet kommer fortsätta att vara länsväg 172. Mellan vägen och planområdet är det mer än 300 meter och det finns en naturlig höjd med kyrka och kyrkogård som fungerar som bullerskydd. Bedömningen är att gränsvärdena för buller inte överskrids. Dalslands miljö- och energiförbund delar kommunens bedömning i sitt samrådsyttrande.

Vattenförvaltning

Vattenförvaltningsarbetet i Sverige bygger på EU:s ramdirektiv för vatten, det s.k. vattendirektivet, och omfattar alla typer av yt- och grundvatten. Inom vattenförvaltningen görs regelbundna klassningar av vattnens kemiska och ekologiska status varefter miljökvalitetsnormer tas fram och beslutas.

Enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS) uppnår 13 % av kommunens ytvatten god ekologisk status, 85 % måttlig och 3 % otillfredsställande status. Inget ytvatten i kommunen uppnår god kemisk status. Orsaker till den kemiska statusen är främst miljögifter men även försurning, morfologiska förändringar och övergödning. Samtliga grundvatten uppnår god kemisk status.

Avrinning från planområdet sker via tre diken som så småningom mynnar ut i Valboån som rinner genom Högsäters tätort och tillhör huvudavrinningsområde för Örekilsälven där Valboåns vattensystem ingår. Här uppnår vattnet måttlig ekologisk status enligt VISS.

Målet är att god ekologisk status ska uppnås till 2033. Därmed är det inte tillåtet med några åtgärder som försämrar vattenkvaliteten eller gör så att god vattenkvalitet aldrig kan uppnås.

I översiktsplanen finns en punktlista över hur kommunen arbetar med att uppnå god vattenkvalitet. Planförslaget strider inte mot eller försvårar dessa mål.

Planbestämmelser som begränsar hur mycket mark som får hårdgöras inom planområdet gör att den naturliga infiltrationen av dagvatten bibehålls. Dagvatten kommer efter plangenomförandet även fortsättningsvis att kunna tas om hand lokalt genom infiltration. Dalslands miljö- och energiförbund delar kommunens bedömning i sitt samrådsyttrande förutsatt att 50 % av marken efter plangenomförande är genomsläpplig.

Planområdet ingår i verksamhetsområde för kommunalt VA. Därmed är samtliga fastigheter inom planområdet anslutna till det kommunala avloppsledningsnätet där spillvattnet renas innan det når recipient.

Ett plangenomförande bedöms därför inte påverka ytvattnets ekologiska eller kemiska status negativt i närliggande sjöar och vattendrag eller recipient.

Skydd av områden

Enligt 7 kap. miljöbalken kan ett antal utpekade typer av mark- och vattenområden skyddas. Inget sådant område berörs.

Hälsa och säkerhet

Den geotekniska utredningen visar att det inte föreligger några större risker för ras eller skred. Bestämmelser om högsta släntlutning och maximala tilläggslaster vid byggnation läggs in i plankartan för att förhindra olyckor. De klippblock som finns i planområdet bedöms idag vara stabila.

Radonnivåerna ligger på normalnivåer och byggnader bör radonskyddas enligt standard.

En modell för vattnets avrinning har tagits fram. I den analyseras risken för översvämning inom området eller i anslutning till området. I den norra delen där marken är mer kuperad finns en lågpunkt inom planområdet från vilken vattnet leds bort från byggnader genom en lokal dagvattenanläggning och infiltreras på en annan plats inom fastigheten. I den södra delen där marken är flack infiltreras dagvattnet i marken. I södra delen finns enligt analysen inga lågpunkter inom planområdet. För att bibehålla en god infiltration av dagvatten tillåts inte mer än 50 % av markytan att hårdgöras.

Risken för översvämning inom planområdet eller på intilliggande fastigheterna på grund av den byggnation som kan komma att tillåtas bedöms därmed vara mycket låg.

I planområdets nordligaste finns ett begränsat område med markförorening- ferrokalk. Planbestämmelser säger att föroreningen ska tas bort innan byggnation.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna av planen blir att ett område i centralt och attraktivt läge, som tidigare haft användningen Allmänt ändamål och därmed endast fått användas till offentlig verksamhet, nu också kan exploateras och utvecklas av privata aktörer. Detaljplanen gör fastigheterna mer flexibla och användbara och därmed mer attraktiva på marknaden.

Sociala konsekvenser

De sociala konsekvenserna, så som tillgänglighet och jämställdhet, handlar om att de allmänna platserna ska vara trygga och trivsamma, ha korta och plana passager över vägar och att den allmänna orienterbarheten ska ha en logisk struktur. Både allmänna platser och kvartersmark ska utformas och vara lämpliga för alla människor, oavsett fysisk eller psykisk funktion och förmåga.

I planområdet finns inga allmänna platser med mörka områden, tunnlar, skogspassager eller liknande. Det finns inte heller några nivåskillnader mellan gata och parkering. Vid ny, eller ombyggnad av parkeringar och gata bör tillgängligheten beaktas för att inte försvåra för människor att röra sig.

Barnkonsekvensanalysen påvisar inga försämringar för barns tillgänglighet till de allmänna platserna i området. Den ändrade markanvändningen underlättar för föreningars och organisationers möjlighet att bedriva verksamhet anpassad för barn och närheten till motionsanläggningen stärker ytterligare möjligheten till verksamhet utomhus med inriktning på fysisk aktivitet och friluftsliv.

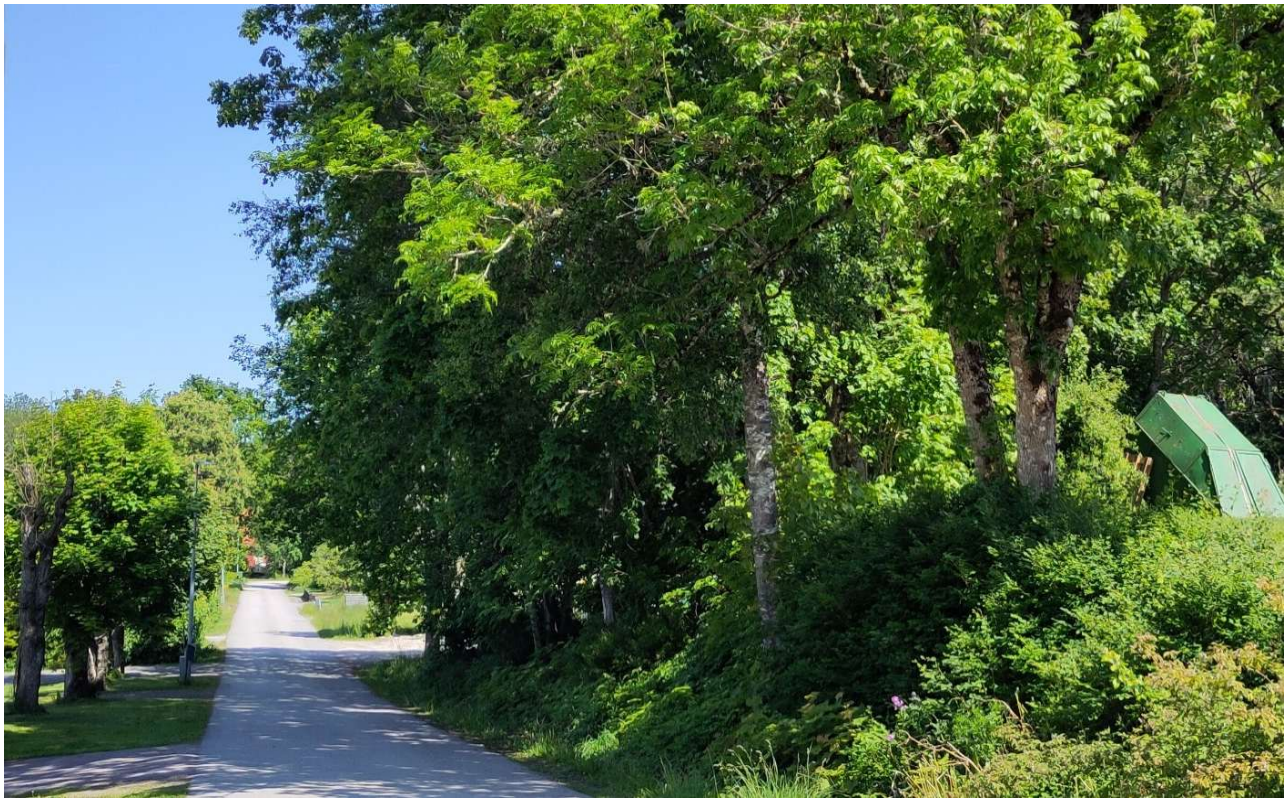

GENOMFÖRANDE

Vägar och huvudmannaskap

I Färgelanda kommun är Kommunen inte huvudman för de allmänna platserna inom detaljplan, utom i enstaka undantagsfall. I planområdet finns redan en färdig väg som leder in till två bostadsfastigheter och som ingår i gemensamhetsanläggningen Högsäters ga:1. Huvudmannaskapet för den allmänna platsen ska därför fortsätta att vara enskilt utifrån PBL 4 kap. 7 § och ingen förändring gällande vägen och gemenskapshetsanläggningen blir aktuell i och med genomförandet av planen.

Teknisk försörjning

Enligt VA-huvudmannen är det möjligt att ansluta det nya planområdet till vatten och spillvatten när det byggs ut. Beroende på exploateringens omfattning kan det finnas behov av att befintliga ledningar byts till större dimensioner. Exploatörer bör i god tid ta kontakt med VA-huvudmannen inför ny byggnation.

Räddningstjänsten

Vid utbyggnad av området bör behovet av eventuella brandposter samt deras placering samrådas med räddningstjänsten samt VA-huvudman.

Planavgift

Planen bekostas med plankostnadavtal. Därmed ska ingen planavgift tas ut i samband med bygglov.

Fastigheter

Samtliga fastigheter ägs av privata aktörer. För att fastigheterna ska överensstämma med detaljplanens gränser behöver den del av Högsäters prästgård 1:2 som ingår i detaljplanen styckas av och regleras in i Högsäters prästgård 1:93. Om Högsäters prästgård 1:2 styckas av och bildar en egen fastighet behöver gränsen mellan den nybildade fastigheten och Högsäters prästgård 1:93 regleras då det idag ligger en byggnad mitt på fastighetsgränsen. Idag ägs båda fastigheterna 1:2 och 1:93 av samma ägare.

Befintliga rättigheter för Högsäters ga:1 fortsätter enligt gällande förrättning.

Rättigheter

I planområdet finns markreservat utpekade för allmännyttiga underjordiska ledningar. Det innebär endast att marken är skyddad mot byggnation, så att rättighetsinnehavare kan komma åt att anlägga och underhålla anläggningen. Den som har eller behöver anlägga ledningar i marken behöver också söka ledningsrätt eller servitut för sin anläggning.

Gällande detaljplaner

I och med att denna plan antas och vinner laga kraft upphör samtliga tidigare gällande detaljplaner, ändringsplaner och tilläggsplaner på platsen att gälla inom det beslutade planområdet.

Genomförandetid

Genomförande tiden är 15 år för att säkerställa exploatörens möjlighet att nyttja planen.

MEDVERKANDE

Plan- och byggenheten, Färgelanda kommun

Bilagor

PM Geoteknik DP Allégården m.fl. 250603, rev B 251127 med bilagor, Bohusgeo

Miljötekniska markundersökning Högsäters Prästgård, 250417, Rejlers

Kommunens underlag för Miljöbedömning

Utlåtande från Länsstyrelsen om MKB

Ny detaljplan för fastigheterna:

Högsäters prästgård 1:136, 1:93 del av 1:2

Färgelanda kommun

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

INLEDNING

Ett förslag ny detaljplan för Allégården, Högsäters Prästgård 1:136 har varit utsänt på samråd från 2025-09-22 till 2021-10-13. Planförslaget skickades till Länsstyrelsen, centrala organ och myndigheter, kommunala instanser och sakägare enligt särskild sändlista. Planförslaget syftar till att ändra markanvändningen från Allmänt ändamål till Besöksverksamhet, Kontor och Bostäder.

Under samrådstiden inkom 11 skrivelser. Inkomna synpunkter berör i huvudsak den kulturhistoriska miljön, hur den nya tillåtna bebyggelsen kommer påverka befintlig bebyggelse, allmänhetens tillgång till motionsspåret samt risker och hänsyn gällande geoteknik, dagvatten och en eventuell markförorening.

Färgelanda kommun har läst och beaktat samtliga yttranden och bemöter dem i denna samrådsredogörelse. Efter samtliga yttranden finns en kommentar kring hur kommunen resonerat och bedömt yttrandet samt om och hur kommunen valt att revidera plankartan och/eller planbeskrivningen.

En undersökning av markföroreningar har gjorts sedan samråd och planhandlingarna revideras utifrån utredningens resultat.

Färgelanda kommun bedömer att planförslaget ska revideras genom följande ändringar av:

Plankartan

- bestämmelser gällande markens lutning införs
- bestämmelser gällande markens belastning införs
- fastigheten Högsäters prästgård 1:1 utesluts ur det nya planområdet och fortsätter därmed att vara allmän platsmark väg för att ge allmänheten tillgång till naturområdet även framöver
- planområdesgränsen revideras mot Trafikverkets väg 2117
- den kombinerade markanvändningen för allmän och enskild kvartersmark tas bort genom att markanvändningen skola tas bort ur plankartan
- varsamhetsbestämmelse införs i kartan för församlingshemmets gamla del
- användningsområde för transformatorstation utökas och prickmark införs för att säkerställa att ingen byggnation sker inom fem meter från transformatorstationen
- markreservat för ledningar utökas, för befintliga ledningar och behovet för ny bebyggelse
- bestämmelser om hur stor andel av mark som får hårdgörande införs
- höjdbestämmelserna redigeras till nockhöjder och tillåtna nockhöjder revideras till förmån för den kulturhistoriska miljön
- bestämmelse om att vid schaktarbeten kring massor med ferrokalken ska massor schaktas bort och transporteras till en godkänd avfallsanläggning.

Planbeskrivningen

- en översiktlig miljöteknisk utredning av markföroreningar görs och resultatet redovisas i detaljplanen
- en tydligare beskrivning av värdena för riksintresset för kulturmiljö görs samt konsekvenserna av planens genomförande
- förtydligande av vilka vattenförekomster som berörs i planen och vilka konsekvenser planen får för miljökvalitetsnormer för vatten och recipienten
- en beskrivning av planförslagets påverkan på mängden trafik i området och på Trafikverkets vägar införs samt en beskrivning över väg inom planområdet ansluter till Trafikverkets väg 2117
- en bedömning om att träd utmed Hedenevägen som kan anses vara en allé inte påverkas av planens genomförande
- ett förtydligande kring dagvattens avrinning och påverkan inom planområdet, på omkringliggande fastigheter samt på Trafikverkets väg görs
- konsekvenser för fastighetsägare och rättighetsinnehavare förtydligas
- skäl för enskilt huvudmannaskap förtydligas med laghänvisning
- att samtliga på platsen gällande detaljplaner upphävs i sin helhet när den nya detaljplanen antas
- att ledningsrätt måste sökas av ledningsägare trots att markreservat finns i plankartan
- information om att exploatör ska rådgöra med räddningstjänsten angående brandposter
- utformningsbestämmelser och beskrivningen av olika byggnadstyper förtydligas
- exploatör bör tidigt kontakta VA-huvudman inför byggnation

INKOMNA YTTRANDEN

Myndigheter och regionala instanser

1. Länsstyrelsen
2. Statens geotekniska institut
3. Trafikverket
4. Lantmäteriet
5. Räddningstjänsten Fyrbodal
6. Västra Götalandsregionens Kulturförvaltning

Rättighetsinnehavare

7. Vattenfall Eldistribution AB

Kommunala instanser

8. Dalslands Miljö- och energiförbund
9. Västvatten

Övriga sakägare

10. Fastighetsägare

SAMMANFATTNING AV INKOMNA YTTRANDENA MED KOMMUNENS BEMÖTANDE OCH KOMMENTARER

MYNDIGHETER

1. Länsstyrelsen

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap- 14 § plan- och bygglag (PBL 2010:900)

Länsstyrelsen anser att planförslaget strider mot prövningsgrunden för hälsa och säkerhet vad gäller geoteknik och förorenad mark. Detta behöver utredas vidare inom planarbetet.

Länsstyrelsen lämnar även ett antal råd och synpunkter enligt annan lagstiftning kopplat till det generella biotopskyddet.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa / säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte ska prövas av Länsstyrelsen. Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

Länsstyrelsen befarar att bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Geoteknik

Länsstyrelsen hänvisar till Statens geotekniska instituts yttrande, daterat 2025-10-14. Länsstyrelsen noterar att kommunen har reglerat prickmark samt att *all schaktning inom området kräver marklov* (n1) inom området där markbelastning ska begränsas och släntlutning flackas av. Kommunen behöver förtydliga om släntlutningen 1:2 säkerställs genom de planbestämmelser som anges på plankartan alternativt om detta behöver regleras på plankartan. Länsstyrelsen anser även att kommunen behöver förtydliga i planbeskrivningen hur markbelastningen 50 kPa säkerställs i planen.

SGI anser att det saknas en bedömning/beräkning av stabiliteten för slänten i nordöst. Om det bedöms vara risk för skred, anser SGI att släntstabiliteten och eventuella åtgärder och restriktioner behöver klarläggas.

Av den geotekniska utredningen framgår att vid eventuell exploatering vid bergslänt bör berg rensas och eventuella lösa block skrotas. Om kommunen bedömer att det finns risker bör kommunen villkora att åtgärderna genomförs innan exploatering.

Förorenad mark

I PM geoteknik framgår att det har påträffats misstänkt ferrokalk i den nordvästra delen av planområdet. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver ta fram en översiktlig miljöteknisk markundersökning inom planområdet för att konstatera om det finns föroreningar. Om föroreningar påträffas behöver en fördjupad undersökning genomföras för att avgränsa föroreningarna. Tillräckligt underlag behöver tas fram för att kunna bedöma om planen kan genomföras och vilka åtgärder som är nödvändiga för att möjliggöra den planerade markanvändningen samt säkerställa att ev. nödvändiga saneringsåtgärder kommer att utföras.

Kommunens kommentar:

Länsstyrelsens prövningsgrunder

Kommunen instämmer i bedömningen från Länsstyrelsens och SGI om att den geotekniska utredningens resultat och slutsats inte framkommer i kartan. Bestämmelser om släntlutning 1:2 i den norra slänten införs liksom en restriktion om maximalt 50 kPa tillskottslast för hela planområdet. Bestämmelse en maxbelastning på 10 kPa införs på plankartan för släntkrön i norr och nordost. Den geotekniska rapporten har efter samrådet reviderats av Bohusgeo med ett förtydligande om att undersökningen inte visar att släntstabiliteten bedöms som otillfredsställande för den nordostliga slänten, se PM Geoteknik revB. Bedömningen om att lösa block är fast förankrade i mossan kvarstår, men ett förtydligande görs om att eventuell rensning av block och skrotning av berg ska utföras av bergstekniskt sakkunnig. Förtydligandet införs i planbeskrivningen.

En miljöteknisk undersökning har gjorts inom planområdet där ingen ferrokalk upptäcktes. Planbeskrivningen uppdateras med resultatet av undersökningen.

Råd enligt PBL och MB

Enligt 5 kap 14 § PBL är en av Länsstyrelsens uppgifter under samrådet att särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kapitlet PBL och bestämmelserna i lagen i övrigt om det behövs från allmän synpunkt. Länsstyrelsen har gett råd gällande riksintressen för kulturmiljö, friluftsliv och MKN vatten samt hänvisar till Trafikverkets yttrande.

Riksintresse - kulturmiljö
Planområdet ligger i nära anslutning till Högsäters kyrka. Kyrkan och dess höga läge i landskapet är ett centralt uttryck för riksintresset för kulturmiljövården, Valbodalen. Inom planområdet finns två före detta skolbyggnader, uppförda omkring 1850 respektive 1940. Byggnaderna, särskilt den äldsta, har en historisk nära koppling till kyrkomiljön.

Det framgår inte tydligt av planbeskrivningen att ett genomförande av planen kan innebära att befintliga byggnader rivs. Detta behöver förtydligas i planhandlingarna.

Avsnittet som behandlar planförslagets påverkan på riksintresset för kulturmiljö behöver utvecklas för att tydligare redovisa vilka konsekvenser som kan uppstå. Riksantikvarie-

ämbetets värdebeskrivning bör ligga till grund för planens bedömning av påverkan och konsekvenser för kulturmiljön.

Det är positivt att byggnaders utformning regleras på plankartan. Planbeskrivningen kan med fördel utvecklas med ett mer utförligt resonemang kring vad som avses. För att underlätta efterföljande bygglovsprövning bör dessa aspekter säkerställas genom planbestämmelser på plankartan. Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att planförslaget i nuvarande form inte fullt ut har beaktat riksintresset för kulturmiljövården.

Friluftsliv
Tillgängligheten till motionsspåret bör säkerställas genom kommunens planering.

MKN vatten
Det framgår inte av planbeskrivningen vilken vattenförekomst som berörs av planområdet. Kommunen behöver beskriva i planbeskrivningen vilken vattenförekomst som berörs samt dess status i VISS, vilken miljökvalitetsnorm den ska ha samt vilka kvalitetsfaktorer som är aktuella utifrån planens påverkan på vattenförekomsten.

Trafik
Länsstyrelsen hänvisar till Trafikverkets yttrande, daterat 2025-10-06.
- Kommunen bör komplettera planbeskrivningen med en bedömning kring antal fordonsrörelser som kan alstras av planförslaget samt hur det påverkar den statliga infrastrukturen.
- Kommunen behöver redovisa hur anslutningen till och från planområdet uppfyller kraven enligt VGU.
- Kommunen behöver revidera plankartan så att ett erforderligt avstånd beaktas mot statlig infrastruktur, väg 2117.
- Statlig anläggning får inte påverkas vid skyfall. Likväl får inte dagvatten som ska hanteras inom detaljplanen inte belasta den statliga infrastrukturen.
- Kommunen bör utveckla sin beskrivning och bedömning kring planförslagets påverkan på området.
- Kommunen bör redovisa hur transporter mellan målpunkter kan ske på ett trafiksäkert sätt.

Kommunens kommentar:

Länsstyrelsens råd

Planbeskrivningens avsnitt om riksintresset för kulturmiljö i Valbodalen revideras utifrån Länsstyrelsens råd.

Allmänhetens tillgång till friluftsområdet säkerställs genom att fastigheten Högsäters prästgård 1:1 tas bort ur planområdet. I och med det kommer den nu gällande planändringen där markanvändningen för området är Allmän plats väg att fortsätta gälla även när den nya planen antas.

Planbeskrivningen revideras för att förtydliga vilka vattenförekomster som berörs av detaljplanen, samt dess status i VISS.

Planbeskrivningen kompletteras med en bedömning kring hur antalet fordonsrörelser till och från planområdet påverkar Trafikverkets väg 172 samt väg 2117 utifrån Trafikverkets trafikalstringsverktyg. Ett förtydligande om att anslutningen från planområdet till väg 2117 i

förhållande till VGUs krav görs, då ingen ny väg ska anläggas och befintlig vägs utformning inte tillåter hastigheter över 30 km/h.

Plankartan revideras så erforderligt avstånd beaktas mot väg 2117.

En redogörelse för hur dagvatten och skyfall påverkar planområdet och omgivande fastigheter läggs till i planbeskrivningen.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Generellt biotopskydd

Vid planområdets norra gräns noterar Länsstyrelsens att det finns en dubbelsidig allé längs vägen. Det bör uppmärksammas i planhandlingarna samt om allén kommer påverkas av detaljplanen eller inte.

Kommunens kommentar:

Synpunkter enligt annan lagstiftning
Kommunen bedömer att den del av den dubbelsidiga allén som växer på östra sidan av Hedenevägen består av tre ekar som alla ligger utanför planområdesgränsen. Som underlag till bedömningen om vad som räknas som en allé ligger Naturvårdsverkets definition av biotopen.

Inom planområdet finns ett antal träd, mest poppel och ask, men även björk, som inte uppfattas som planterade eller etablerade. Två-tre träd kan anses hamna i samma siktlinje som de tre ekarna, men de står på vitt skilda avstånd mellan varandra och mellan dem finns inga tecken på att det tidigare funnits träd i siktlinjen. Däremot finns andra träd som är två till fem meter söder om siktlinjen, även dessa på olika avstånd inbördes. På plats i området uppfattas inte träden som en medvetet planterad eller skötta med syfte att skapa en allé, utan som träd som fått växa fritt i ett mindre grönområde.

Kommunen anser alltså att de tre ekarna i rad kan anses ingå i en dubbelsidig allé, men de ligger utanför planområdet och påverkas inte av detaljplanens genomförande.

2. Statens Geotekniska Institut – SGI

Statens geotekniska institut (SGI) har beretts möjlighet att yttra sig.
Enligt 2 kap 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till band annat människors hälsa och säkerhet samt med hänsyn till risken för olyckor översvämning och erosion.
Den geotekniska utredningen visar att stabiliteten är tillfredställande under förutsättning att slänten flackas av till 1:2 och lasten begränsas till 10 kPa närmast släntkrön och 50 kPa vid några meters av stånd från krönet. SGI kan inte se hur kommunen används underlagen för att styra markanvändningen i planen. SGI anser att det behöver förtydligas i planen, samt att nödvändiga planbestämmelser behöver införas.

Vidare anser SGI att det saknas en bedömning/beräkning av stabiliteten för slänten i nordöst. Om det bedöms vara risk förs skred anser SIG att släntstabiliteten och eventuella åtgärder och restriktioner behöver klarläggas även här.

SIG har inga synpunkter på bedömningen om blocknedfall men anser att besiktning och skrotning i samband med byggnation behöver utföras av bergtekniskt sakkunnig.

Kommunens kommentar:

Kommunen instämmer i bedömningen från Länsstyrelsens och SGI om att den geotekniska utredningens resultat och slutsats inte framkommer i kartan. Bestämmelser om släntlutning 1:2 i den norra slänten införs liksom en restriktion om maximalt 50 kPa tillskottslast för hela planområdet. Bestämmelse en maxbelastning på 10 kPa införs på plankartan för släntkrön i norr och nordost. Den geotekniska rapporten har efter samrådet reviderats av Bohusgeo med ett förtydligande om att undersökningen inte visar att släntstabiliteten bedöms som otillfredsställande för den nordostliga slänten, se PM Geoteknik revB.

Bedömningen om att lösa block är fast förankrade i mossan kvarstår, men ett förtydligande görs om att eventuell rensning av block och skrotning av berg ska utföras av bergstekniskt sakkunnig. Förtydligandet införs i planbeskrivningen.

3. Trafikverket

Trafikflöde

Trafikverket anser inte att det framgår av planförslaget hur trafikalstringen till och från planområdet påverkar statlig infrastruktur så som väg 2117 och väg 172. Trafikverket begär att kommunen kompletterar med en trafikutredning.

Anslutning

Anslutningen från planområdet mot statlig väg 2117 ska uppfylla kav enligt VGU. Anslutningen får inte påverka statlig anläggning negativt eller medföra trafikfara eller framkomlighetsproblem. Trafikverket begär komplettering kring hur anslutningen från planområdet uppfyller kraven enligt VGU.

Plangräns mot statlig väg

Trafikverket begär att plankartan revideras och erforderligt avstånd beaktas mot statlig anläggning, väg 2117.

Dagvattenhantering

Kommunen måste säkerställa att statlig anläggning inte påverkas vi skyfall. Dagvatten/Avloppsvatten ska hanteras inom planområdet och får inte belasta den statliga infrastrukturen.

Kommunens kommentar:

Planbeskrivningen kompletteras med en bedömning kring hur antalet fordonsrörelser till och från planområdet påverkar Trafikverkets väg 172 samt väg 2117 utifrån Trafikverkets trafikalstringsverktyg. Ett förtydligande om att anslutningen från planområdet till väg 2117 i förhållande till VGUs krav görs, då ingen ny väg ska anläggas och befintlig vägs utformning inte tillåter hastigheter över 30 km/h.

Plankartan revideras så erforderligt avstånd beaktas mot väg 2117.

En redogörelse för hur dagvatten och skyfall påverkar planområdet och omgivande fastigheter läggs till i planbeskrivningen.

4. Lantmäteriet

För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras

Planens konsekvenser

Enligt 4 kap. 33 § PBL ska det i planbeskrivningen framgå vilka konsekvenser som planens genomförande får för fastighetsägare, rättighetshavare och andra berörda. Planbeskrivningen redovisar inte tillräckligt tydligt dessa konsekvenser.

Enskilt huvudmannaskap

När kommunen väljer att låta en detaljplan ha enskilt huvudmannaskap för allmänna platser i stället för kommunalt, ska de särskilda skälen för detta redovisas i planhandlingarna.

Kommunens kommentar:

Förtydligande om planens konsekvenser för fastighetsägare och rättighetsinnehavare införs i planbeskrivningen.
Laghänvisning och skälen för enskilt huvudmannaskap på allmänna platser införs i plankartan.

Delar av planen som bör förbättras

Ändring av detaljplan

I planbeskrivningen finns på sidan 3 en redovisning av vilka befintliga detaljplaner som finns inom planområdet och det står att de ska upphävas i samband med antagandet. Detta behöver beskrivas tydligare.

Markreservat – Servitut, rättigheter

Genom att lägga ut markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar så kallade u-områden ser kommunen dels till så att det inte blir planstridigt att lägga några underjordiska ledningar inom den aktuella kvartersmarken. Dels att lov inte kan ges för lovpliktiga åtgärder som hindrar att ledningen utförs. Det bildas däremot ingen rättighet genom att kommunen lägger ut ett u-område i planen. För att säkerställa att ledningarna får vara kvar behöver

normalt sett ledningsrätt eller servitut upplåtas. Detta är inte beskrivet i genomförandeavsnittet av planbeskrivningen. Finns redan servitut bör det beskrivas.

Fastighetsgränser och lägesosäkerhet

I planförslaget finns det användnings- eller planområdesgränser i samma läge som fastighetsgränser som är inlagda i den digitala registerkartan med mycket god lägesosäkerhet (0,025 och 0,03 meter). Denna lägesosäkerhet kan dock vara missvisande och det är möjligt att dessa fastighetsgränser inte har kontrollmätts när lägesosäkerheten sattes.

Utrymme för gata

Utrymmet för allmän plats GATA ser ut att endast vara cirka tre meter. Är detta tillräckligt för planerad trafik?

Kombinationen enskild + allmän kvartersmark

Det förekommer i planen en kombination av så kallad allmän kvartersmark (kvartersmark för annat än enskilt bebyggande) och enskild kvartersmark inom planområdet. Användningarna R och S betraktas i de flesta fall som allmän kvartersmark och till sådan mark hör inlösenregler.

Att kombinera allmän och enskild kvartersmark kan leda till problem, exempelvis kan det bli så att ingen byggnad för det allmänna ändamålet byggs och utan enbart för det enskilda.

Lantmäteriet rekommenderar att kommunen så långt som möjligt skiljer enskild och allmän kvartersmark åt.

Kommunens kommentar:

Planbeskrivningen revideras med följande förtydliganden:

- Samtliga gällande detaljplaner upphävs i sin helhet i och med den nya planens antagande
- Markreservat innebär inte automatiskt att ledningsägare får ledningsrätt, det måste sökas

En ny grundkarta har tagits fram i planarbetet och fastighetsgränser har kontrollmätts. Den nya grundkartan ligger som grund till detaljplanen.

Utrymmet för allmän plats GATA bedöms vara tillräcklig för den planerade trafiken då det redan finns en befintlig väg på platsen och trafiken inte bedöms öka med mer än ett tiotal trafikrörelser per dygn utifrån Trafikverkets trafikalstringsverktyg.

Kombinationen enskild och allmän kvartersmark har tagits bort från plankartan vid revideringen inför granskning.

REGIONALA INSTANSER

5. Räddningstjänsten Fyrbodal

Räddningstjänsten i Fyrbodal har tagit del av planbeskrivningen. I sitt yttrande meddelar de att området behöver föses med brandvattenförsörjning i form av brandposter och att de önskar medverka vid val av placering av brandposter.

Kommunens kommentar:

Text med information införs under genomförande om att exploatör ska rådgöra med Räddningstjänsten vid en utbyggnad av området.

6. Västra Götalandsregionens Kulturförvaltning

I planbeskrivningen beskrivs Allégården och församlingshemmet som en del av en sammanhängande kulturmiljö, både som en del av och i anslutning till de tidigare utpekade kultmiljöområdena kring Högsäters kyrka, Dels riksintresseområdet för kulturmiljövård KP 13, Valbodalen, med ett särskilt utpekat delområde KP 13:6 Högsäter, liksom i kommunens kulturmiljöprogram. De historiska värdena är stora och tydliga i det traditionella sockcentrat kring kyrkan med den tidigare prästgården och skolbyggnaderna.

De båda före detta skolbyggnaderna, nu församlingshemmet och Allégården, är till delar ombyggda och förändrade men dess ursprungliga funktioner avläsbara. Av de båda bedöms församlingshemmet som den byggnad som tydligast har sin ursprungliga och äldre karaktär bevarad. Funktionen med verksamhet direkt kopplad till kyrkomiljön stärker också dess kulturhistoriska värde liksom dess höga ålder och äldsta bevarade skolhuset på platsen, från 1800-talets mitt.
Av dessa skäl är det motiverat att byggnaden förses med varsamhetsbestämmelse/er för att bevara dess karaktär och utseende avseende form, volym, fasadmaterial, takmaterial, fönstersättning och fönsterutformning.

Avseende rekommendationen för utformning av ny bebyggelse under rubriken *Kulturmiljöprogram* på sid 8 i planbeskrivningen: *Byggnationen i dessa områden…* Texten kan upplevas som oklar om den syftar på utformningsbestämmelsen på plankartan f1 och bör förtydligas. Beskrivningen av Dalslandsstugan bör också justeras.

Kommunens kommentar:

Varsamhetsbestämmelse för byggnaden som idag är församlingshem införs på den del som tidigare var skolbyggnad. Texten om utformningsbestämmelser och beskrivningen av Dalslandsstugan revideras.

7. Dalslands Miljö-och energiförbund

Av planförslaget framgår att den begränsade byggrätten, samt markens infiltrationskapacitet, möjliggör ett lokalt omhändertagande av dagvatten. Antaget att planområdets yta inte hårdgörs i större omfattning än med tillkommande bebyggelse, delar DMEK uppfattningen att dagvatten kan tas omhand lokalt. Dock finns i föreliggande plankarta, som är det juridiskt bindande dokumentet, inge bestämmelse för hur stor del av markytan som inte får göras ogenomsläpplig.

I planområdet norra del finns flera större träd varav några hyser biologiska värden. Genom att införa marklov för träd behåller kommunen rådighet över träden och kan säkerställa att de ekosystemtjänster som träden erbjuder finns kvar över tid.

Kommunens kommentar:

Bestämmelse hur stor del av marken som får hårdgöras införs i plankartan för att säkerställa fortsatt god infiltration.

Kommunen ser att de större träden kan hysa biologiska värden, men bedömer inte att marklov ska krävas för fällning av träden.

8. Västvatten

Västvatten saknar dagvattenutredning samt utredning om systemlösning och kapacitet för tillkommande byggnation. Vidare saknas markreservat för befintliga ledningar samt för kommande ledningar på området för ny byggnation.

Kommunens kommentar:

Plankartan uppdateras med markreservat, så kallade u-områden dels för befintliga ledningar, dels för att säkerställa områden för ledningar till den nya bebyggelsen.

En enkel dagvattenutredning har gjorts. Den på påvisar att området har god infiltration. För att behålla god infiltration införs en bestämmelse om att högst 50 % av marken får hårdgöras.

Ingen kapacitetsbedömning har gjorts. Text införs i planbeskrivningen om att exploatör bör kontakta VA-huvudman tidigt inför en exploatering efter att typen av byggnation beslutats.

RÄTTIGHETSINNEHAVARE

9. Vattenfall Eldistribution

Vattenfall Eldistribution AB har elnätanläggningar inom område för detaljplan. Vattenfall Eldistribution AB noterar att befintlig nätstation planlagts med E_1 – Transformatorstation samt att marken i direkt anslutning fått egenskapsbestämmelse u_1.

Vattenfall Eldistribution är nöjd med detta, dock är ytbehovet för E-området 10x10 m och någon byggnad får inte placeras på ett närmare avstånd än 5 meter från nätstationen.

Vattenfall Eldistribution AB vill informera om följande:

– Eventuell flytt/förändringar av befintliga elnätanläggningar utförs av Vattenfall Eldistribution, men bekostas av exploatören.

Kommunens kommentar:

Kommunen uppdaterar plankartan dels genom att införa ett större användningsområde för transformatorstation, dels begränsningar i markens utnyttjande, så kallat prickmark, för att säkerställa att byggnation inte får ske inom ett område om fem meter från transformatorstationen.

ÖVRIGA SAKÄGARE

10. Fastighetsägare

Dagvatten

Ett yttrande om dagvatten ha inkommit gällande problem med översvämning av det dike som ligger söder om planområdet.

Kommunens kommentar:

En översiktlig undersökning om dagvatten har gjorts. Då det problematiska området är ett dike som inte ligger inom detaljplanen utan söder om planområdet, har undersökningen riktats in på hur dagvattnet från planområdet påverkar mängden vatten i diket.
Undersökningen visar att vatten från ungefär en tredjedel av planområdet avrinner mot diket. Av det dagvatten som faller inom planområdet infiltreras den största delen. För att behålla en god infiltration införs planbestämmelser om att högst 50 % av marken får hårdgöras.

Utredningen visar att den största mängden dagvatten som avrinner ut i diket troligtvis kommer från gator och villaområdet söder om diket. Då det inte finns något verksamhetsområde för dagvatten i området är det de enskilda fastighets- och rättighetsägarna som ansvarar för omhändertagandet av dagvattnet.

Höjd på byggnader

Ett yttrande om att höjden på byggnader i området bör begränsas för att byggnaderna ska underordna sig den kulturhistoriska miljön och inte sticka ut i området.

Kommunens kommentar:

Begränsningar i höjd på byggnadsverk införs i hela området för att bibehålla områdets karaktär med kyrkan, Allégården och församlingshemmet som centralpunkt. Motivet till beslutet om högsta nockhöjd på 8 meter är att tidigare gällande detaljplan tillåtit en byggnadshöjd på 5,6 meter. Byggnadshöjd räknas från markens medelhöjd till takfot sedan tillkommer takhöjden. Beroende på byggnadens volym och gavelbredd kan det med gällande detaljplan innebära en nockhöjd på upp till 9,5 meter. Bestämmelsen om en nockhöjd på 8 meter innebär en minskning in högsta möjliga nockhöjd jämfört med dagens detaljplan, men bedöms som rimlig för att tillkommande bebyggelse inte ska överskugga de centrala byggnaderna i kulturmiljön.

Tillgänglighet till motionsspår

Ett yttrande om att värna motionsspåret så att allmänheten har fortsatt tillgång har inkommit.

Kommunens kommentar:

För att värna allmänhetens tillgänglighet till motionsspåret tas fastigheten Högsäters prästgård 1:1 bort ur planområdet. Det innebär att den gamla planerade vägen i gällande detaljplan blir kvar som allmän plats så allmänheten kan fortsätta att nå motionsspåret.

Fastighetsförteckning

Granskning - detaljplan för Högsäters prästgård 1:136 och 193 m.fl.

Berörda fastigheter

Fastigheter inom planområdet	**Ägare/innehavare**
HÖGSÄTERS PRÄSTGÅRD 1:2	FÄRGELANDA-HÖGSÄTERS FÖRSAMLING Kyrkvägen 3 45831 FÄRGELANDA
HÖGSÄTERS PRÄSTGÅRD 1:93	FÄRGELANDA-HÖGSÄTERS FÖRSAMLING Kyrkvägen 3 45831 FÄRGELANDA
HÖGSÄTERS PRÄSTGÅRD 1:136	Patrik Airas Håvesten 10 45892 FÄRGELANDA
Anläggningssamfällighet inom planområdet	**Ägare/innehavare**
HÖGSÄTER GA:1	Högsäters Vägförening c/o RUNE ANDERSSON Solhem Rännelandavägen 13 458 70 Högsäter
Rättigheter inom planområdet	**Ägare/innehavare**
Ledningsrätt	Vattenfall Eldistribution RU 2560 169 92 Stockholm
Ledningsrätt	Skanova AB Box 3010 169 03 Solna
Ledningsrätt	Västvatten AB Kaserngården 3B 451 81 Uddevalla
Fastigheter utanför planområdet	**Ägare/innehavare**

HÖGSÄTERS PRÄSTGÅRD 1:1	Jonas Eriksson Arrendatorsvägen 5 45870 HÖGSÄTER
HÖGSÄTERS PRÄSTGÅRD 1:41	Per Forser Maria Forser Allévägen 24 45870 HÖGSÄTER
HÖGSÄTERS PRÄSTGÅRD 1:45	Catrin Hagelberg Rickard Robertsson Hedenevägen 3 45870 HÖGSÄTER
HÖGSÄTERS PRÄSTGÅRD 1:60	Per Forser Maria Forser Allévägen 24 45870 HÖGSÄTER
HÖGSÄTERS PRÄSTGÅRD 1:68	Thomas Ahlbom Smultronvägen 4 45870 HÖGSÄTER
HÖGSÄTERS PRÄSTGÅRD 1:71	John Summers Hedenevägen 5 45870 HÖGSÄTER
HÖGSÄTERS PRÄSTGÅRD 1:83	Margareta Johansson Allévägen 20 45870 HÖGSÄTER
HÖGSÄTERS PRÄSTGÅRD 1:94	Gun Johansson Nils-Olof Johansson Allévägen 19 45870 HÖGSÄTER
HÖGSÄTERS PRÄSTGÅRD 1:102	Carina Johansson Robert Johansson Hedenevägen 1 45870 HÖGSÄTER
Rättigheter utanför planområdet	**Ägare/innehavare**
Väg 2117, Södra Kyrkovägen Vägrätt	Trafikverket 781 89 Borlänge

Upplysning
Utredningen saknar servitut som tillkommit genom vattendom eller liknande. Vidare saknas eventuellt avtals- och nyttjanderättigheter som inte är offentliggjorda genom inskrivning.

Miljöteknisk markundersökning Högsäters prästgård

Fastigheten Högsäter Prästgården 1:2 och 1:136

R-infra 26097
Rejlers Sverige AB

2025-04-17

Uppdragsnummer	R-infra	Datum	Antal sidor	Antal bilagor
184748	26097	2025-04-17	11	4
Uppdragsledare Malin Danielsson		Beställares referens		Beställares ref nr
Beställare Färgelanda kommun				
Rubrik Miljöteknisk markundersökning – Högsätra Prästgård				
Underrubrik Fastigheterna Högsäter Prästgård 1:2 och 1:136				
Författad av Malin Danielsson				Datum 2026-04-17
Granskad av Jonna Källås				Datum 2026-04-20

Innehåll

1 Inledning och syfte 4
2 Bakgrundsinformation 4
2.1 Allmän information om objektet 4
2.2 Beskrivning av undersökningsområdet 4
2.3 Geologi och hydrogeologi 5
2.4 Hydrogeologi 6
2.5 Ferrokalk 6
2.6 Historik och förväntade föroreningar 7
3 Genomförande 7
3.1 Provtagningsplan 7
3.2 Fältarbete 7
3.3 Högsäter Prästgård 1:2 7
3.4 Högsäter Prästgård 1:136 8
3.5 Laboratorieanalyser 8
4 Rikt- och jämförvärden 8
4.1 Jord 8
4.2 Aktuella riktvärden inom undersökningsområdet 9
5 Resultat 9
5.1 Fältobservationer 9
5.2 Laboratorieresultat jord 10
6 Slutsats och rekommendationer 10
7 Referenser 11

Bilagor

Bilaga 1 – Situationsplan med provtagningspunkter
Bilaga 2 – Fältprotokoll jord
Bilaga 3 – Analyssammanställning jord
Bilaga 4 – Analysrapporter

1 Inledning och syfte

Rejlers Sverige AB har fått i uppdrag av Färgelanda kommun att utföra en miljöteknisk markundersökning inom fastigheterna Högsäters prästgård 1:2 och 1:136, Färgelanda kommun.

Syftet med den miljötekniska markundersökningen har varit att:

- Översiktlig bedömning av eventuella föroreningar i mark, inom undersökningsområdet, samt bedömning om risk för spridning föreligger.
- Bedömning om eventuella föroreningar kan utgöra risk för människors hälsa och miljön samt bedöma behov för vidare undersökningar eller åtgärder.
- Rekommendationer för korrekt masshantering i samband med planerad exploatering.

2 Bakgrundsinformation

2.1 Allmän information om objektet

I Tabell 2-1 nedan listas allmänna uppgifter om objektet.

Tabell 2-1. Allmän information om objekten

Fastighetsbeteckning	Högsäters prästgård 1:2
Nuvarande markanvändning	Kyrkogård med prästgård och förvaring
Areal	5,2 hektar
Fastighetsbeteckning	Högsäters Prästgård 1:136
Nuvarande markanvändning	Bostadshus
Areal	Ca 3 900 m^2

2.2 Beskrivning av undersökningsområdet

Högsäters Prästgård 1:2 är en kyrkogård som ligger mitt i Högsäter norr om Färgelanda. Kyrkogården ligger i ett bostadsområde med villor. Undersökningsområdet är en del av kyrkogården och ligger nordväst om kyrkan. Se Figur 2-1.

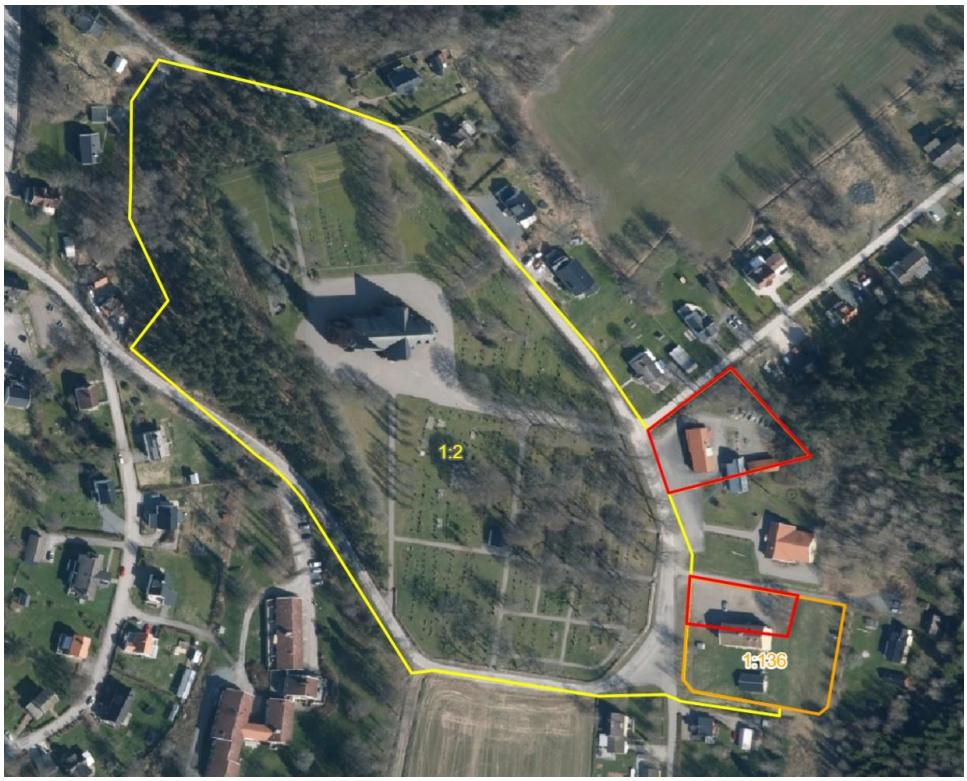

Figur 2-1. *Översiktsbild över fastigheten, gula linjen visar hela fastigheten. Den röda visarundersökningsområdet. (Källa: lantmateriet.se)*

2.3 Geologi och hydrogeologi

Enligt SGU:s jordartskarta består undersökningsområdet av isälvssediment, se Figur 2-2. Berg påträffas mellan 3-5 m under markytan enligt bergdjupskarta framtagen av SGU (SGU, 2026).

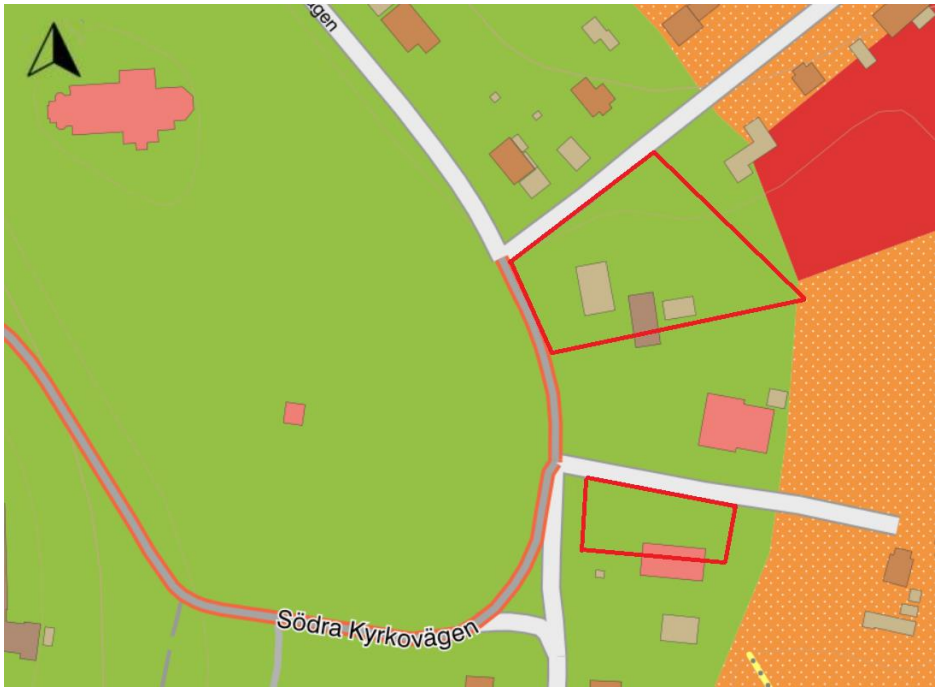

Figur 2-2. *Jordarter inom undersökningsområdet. Grön=isälvssediment, orange med prickar=postglacial sand och röd=berg (Källa: sgu.se).*

2.4 Hydrogeologi

Under fastigheten finns ett grundvattenmagasin (SE650373-329046). Grundvattenmagasinet har en area på 0,87 km^2. Huvudavrinningsområde är Örekilsälven (SE110000). Grundvattnet har en god kemisk och kvantitativ status, se Figur 2-3 (VISS, 2026).

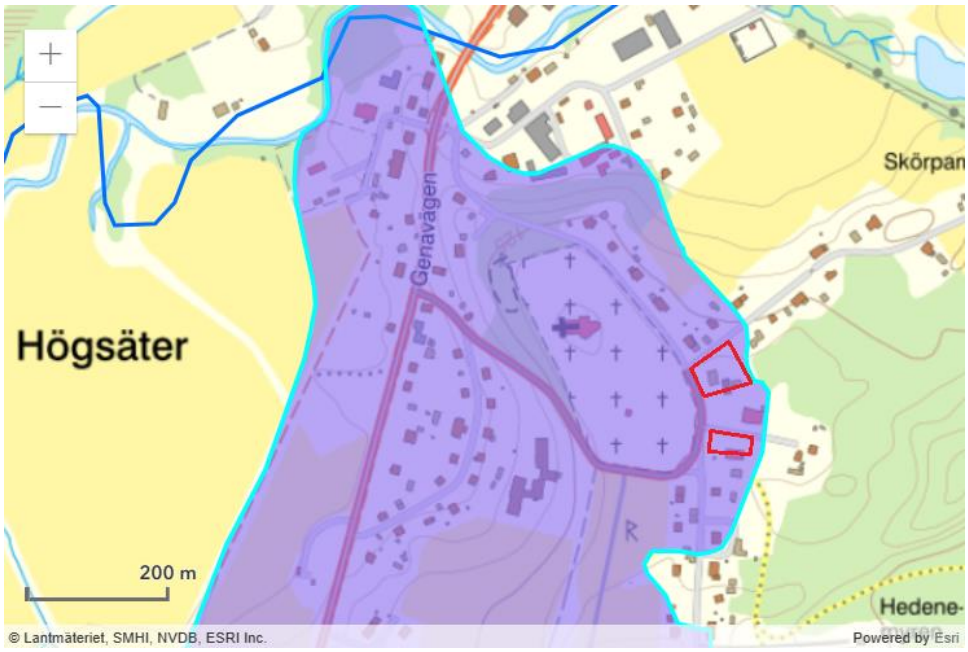

Figur 2-3. *Det lila i kartbilden är grundvattenmagasinet och undersökningsområdet är markerat med röd rektangel (Källa: viss.se).*

2.5 Ferrokalk

Ferrokalk, även kallad vit ferrokromslagg, är en restprodukt från tillverkning av ferrokrom. Materialet innehåller ofta högre halter av krom och kalk, kan även innehålla halter av sexvärt krom. Krom kan i vissa former vara
vattenlösligt. Lakvattnet får då högt pH-värde, vilket innebär en miljö- och hälsorisk (Miljömedicinskt, 2017).

Ferrokalkhar använts som
fyllnadsmaterial vid vägbyggen och som jordförbättringsmedel mellan 1950-talet fram till 1970-talet.
Ferrokalk betecknas som farligt avfall och ska hanteras under
kontrollerade former. Ferrokalk är ofta en lättvittrande vit slagg. Kalken i slaggen är basisk och lättvittrad och innehåller krom i varierande halter, se Figur 2-4.

Figur 2-4. *Bilden visar hur ferrokalk eller vit ferrokromslagg kan se ut (Källa: miljömedicinskt centrum).*

2.6 Historik och förväntade föroreningar

Enligt EBH-stödet finns inga historiska potentiellt förorenade verksamheter inom undersökningsområdet, som kan påverka marken.

3 Genomförande

Samtliga fältarbeten utfördes enligt aktuell branschstandard, vilket innebär att de i tillämplig omfattning följde rekommendationerna från Svenska Geotekniska Föreningen (SGF) i publikation: Fälthandbok – undersökning av förorenade områden (SGF, 2013)

3.1 Provtagningsplan

Inför fältarbetena upprättades en provtagningsplan som kommunicerades med beställaren. Totalt sju provtagningspunkter för jord planerades. Jordprover planerades uttas ned till minst 0,5 m i naturliga jordlager, max 2 meter under markytan. Situationsplan med provtagningspunkter finns i Bilaga 1.

3.2 Fältarbete

Fältarbetet utfördes den 31 mars 2026. Jordprover uttogs med mindre grävmaskin.

Jordprovtagning utfördes i totalt sju provtagningspunkter enligt upprättad provtagningsplan (Bilaga 1). Jordproverna uttogs som samlingsprov utifrån jordlagerföljd och övriga observationer och intryck, med en maximal mäktighet om ca 0,5 m. Maximalt provtagnings-djup var ned till 2,0 m djup. Totalt insamlades 30 jordprover.

3.3 Högsäter Prästgård 1:2

Det grävdes fem provgropar ner till 1,5 meter under markytan (m u my). I punkten 26Re02 påträffades ferrokalk på 0,5 m u my. Inom provpunkter förekommer risken för att jorddjup

under 0,5 m u my kan vara kontaminerat av ferrokalk är stor, då ferrokalk rasade längre ner i provgropen i samband med grävning.

I punkten 26Re04 påträffades tegelbitar, metall, glas samt plastdelar.

I punkten 26Re05 påträffades tegel, porslin samt metall. Luften i provgropen var avvikande med anmärkningen på en unken lukt.

3.4 Högsäter Prästgård 1:136

Det grävdes två provgropar på fastigheten ner till ett djup av två m u my. I marken påträffades stora stenar som bedöms ha använts som utfyllnad. I 26Re07 påträffades vatten på 0,9 m u my.

Ingen ferrokalk påträffades i provgroparna.

3.5 Laboratorieanalyser

Urval av jordprover för analys gjordes utifrån fältobservationer, och fördelades från olika djupnivåer för att omfatta hela djupprofilen.

Analyser utfördes avseende metaller (arsenik, barium, kadmium, kobolt, koppar, krom, kvicksilver, nickel, bly, vanadin, zink samt krom6) och total organisk kol (TOC).

Tabell 1. *Antal utförda laboratorieanalyser för jord.*

Analysparameter	Jord
Metaller	9
Krom 6	9
TOC (totalt organiskt kol)	4

4 Rikt- och jämförvärden

4.1 Jord

Resultaten från laboratorieanalyserna jämfördes med Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning (KM) och mindre känslig markanvändning (MKM). (Naturvårdsverket, 2009)

- KM innebär att markkvaliteten inte begränsar val av markanvändning. Alla grupper av människor (barn, vuxna, äldre) kan vistas permanent inom området under en livstid. De flesta markekosystem samt grundvatten och ytvatten skyddas. Marken ska kunna användas för bostäder, skolor och liknande.
- MKM innebär att markkvaliteten begränsar val av markanvändning till exempelvis kontor, industrier och vägar. Ytvatten skyddas, liksom grundvatten på ett avstånd av ca 200 meter från området.

Resultaten jämfördes även med Naturvårdsverkets haltnivåer för mindre än ringa risk (MRR) för avfall som återvinns för anläggningsändamål. Nivån avser avfall som kan användas utan anmälan till den kommunala nämnden så länge det inte finns andra föroreningar som

påverkar risken, samt att användningen inte sker inom ett område där det krävs särskild hänsyn. (Naturvårdsverket, Riktvärden för förorenad mark, 2022)

För att klassificera överskottsmassor jämfördes resultaten också med haltgränserna för farligt avfall (FA) enligt Avfall Sveriges bedömningsgrunder. (Avfall, 2019)

4.2 Aktuella riktvärden inom undersökningsområdet

Naturvårdsverkets generella riktvärde för känslig markanvändning (KM) använts. Det är bostäder runt fastigheterna och därmed är bedömningen KM.

5 Resultat

5.1 Fältobservationer

I punkten 26Re02 påträffades ferrokalk som rasade ner i gropen, se Figur 5-1.

I tre punkter påträffades även tegelbitar, plast och annat som grävts ner, se Figur 5-2.

Vatten noterades i provpunkt 26Re07 på 0,9 m u my.

För en mer detaljerad redogörelse av jordlagerföljder, provnivåer i respektive provpunkt, se fältprotokoll för jord i Bilaga 2.

Figur 5-1. *Visar ferrokalk i provgropen som rasat ner i botten av gropen (Foto: Rejlers).*

Figur 5-1. *Bilden visar tegelskärvor som grävdes upp (Foto: Rejlers).*

5.2 Laboratorieresultat jord

I jord uppmättes halter av barium och zink överstigande Naturvårdsverkets generella riktvärden för MKM samt halter av kadmium överstigande KM uppmättes i punkt 26Re02. Övriga metaller har uppmätts i halter överstigande MRR men inte överstigande KM.

En sammanställning av erhållna analysresultat i jord med tillämpade jämförvärden redovisas i Bilaga 3. Laboratoriets analysrapporter återfinns i sin helhet i Bilaga 4.

6 Slutsats och rekommendationer

Pågående verksamhet inom fastigheterna är enligt Naturvårdsverkets generella riktvärden känslig markanvändning, KM och tillämpas som åtgärdsmål inom fastigheterna.

I en provpunkt (26Re06) påträffades ferrokalk på 0,8 till 0,85 m u my. Analysen för provet påvisade halter av barium och zink överstigande riktvärdet för MKM.

Övriga undersökta provpunkter uppmäter halter under jämförda riktvärden.

Naturvårdsverkets generella riktvärden för zink baseras på skydd av markmiljö med avseende på spridningsrisk, de hälsobaserade riktvärdena för långtidseffekter på hälsa ligger på 2500 mg/kg TS. De uppmätta halterna ligger ovan riktvärdet för miljö men under de hälsoriskbaserade riktvärdena.

För barium är också riktvärdena grundade i skydd av markmiljö med avseende på spridningsrisk, de hälsoriskbaserade riktvärdet för långtidseffekter ligger på 420 mg/kg TS. De uppmätta halterna på 2020 mg/kg TS överskrider riktvärdet för både intag av jord och växter.

De hälsoriskbaserade riktvärdena för barium (intag av jord och växter) är inte relevant på grund av djupet ferrokalken påträffas, risken att konsumera jord och växter från det djupet anses vara liten.

Bedömningen är att människors som vistas inom fastigheterna har en låg risk att exponeras för föroreningarna och påverkan på människors hälsa anses vara låg. Risken för inandning av damm samt intag av jord bedöms som liten. Spridningsrisken för markmiljön bedöms som måttlig. Bariummineraler binds hårt till lermineraler och adsorberas av hydroxider och oxider, därmed är barium inte särskilt rörlig i marken.

Vid schaktarbeten kring massor med ferrokalken ska massor schaktas bort och transporteras till en godkänd avfallsanläggning.

I enlighet med miljöbalkens upplysningsplikt 10 kap. 11 § ska påträffad förorening anmälas till tillsynsmyndigheten. Beställaren förutsätts underrätta berörd tillsynsmyndighet och denna rapport kan utgöra en sådan underrättelse. Enligt förordning 1998:899 28 § får inte grävning eller andra åtgärder i förorenade områden göras utan anmälan till tillsynsmyndigheten.

7 Referenser

Avfall. (2019). *Uppdaterade bedömnningsgrunder för förorenade massor. Rapport 2019:01.* Stockholm: Avfall Sverige.

Miljömedicinskt. (2017). *Miljömedicinskt bedömning av ferrokromslagg på några allmäna platser i Trollhättan.* Göteborg: Miljömedicinska.

Naturvårdsverket. (2009). *Riktävrden för förorenad mark, Modellbeskrivning och vägledning. Rapport 5976.* Stockholm: Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket. (2022). *Riktvärden för förorenad mark.* Stockholm: Naturvårdsverket.

SGF. (2013). *Fälthandbok - undersökning av förorenade områden.* Stockholm: Svenska geologiska föreningen.

SGU. (den 15 April 2026). *Sveriges geologiska undersökning*. Hämtat från Jordarter 1:25000-1:100000: https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html

VISS. (den 15 April 2026). *Vatteninformationssystem Sverige*. Hämtat från Högsäter: https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA42917362

N 6504480
E 329270
N
26Re03
26Re04
26Re01
26Re02
26Re05
E 329463
N 6504357
0
20
40
60 m
Skala 1:700. SWEREF 99 TM. RH 2000.
LANTMÄTERIET

0 10 20 30 m

Skala 1:500. SWEREF 99 TM. RH 2000.

LANTMÄTERIET

FÄLTPROTOKOLL

REJLERS

Projekt:	**Högsäters prästgård, Färgelanda**
Proj.nr.	**194748**
Plats:	**Färgelanda**
Kund:	**Färgelanda kommun**

Förkortning jordarter enligt SGFBGS 2001:2

Provpunkt	Djup (m)	Jordart	Färg	Provnivå (m)	Kommentarer	Analyser MS-1	Krom 6	TOC
Högsäters Prästgård 1:2								
26Re01	0-1,5	F/grsaMu(VX)	Mörkbrun	0-0,5	Mkt rötter.			
				0,5-1,0		1	1	1
				1,0-1,5				
26Re02	0-0,5	F/grsaMu(VX)	Mörkbrun	0-0,5	Mkt tegel- plast			
	0,5-1,5	F/saMn	Brun	0,5-1,0				
				0,8-0,85	0,05 m inslag av Ferrokalk	1	1	
				1,0-1,5	Provet bedöms vara påverkat av korskontaminering från det ca 5 cm tjocka kalklagret som påträffades i provgropen.	1	1	1
26Re03	0-0,5			0-0,5				
	0,5-1,5			0,5-1,0				
				1,0-1,5				
26Re04	0-0,5	F/grsaMu	Mörkbrun	0-0,5	Enstaka tegelbitar och metall			
	0,5-1,0	F/grSa	Mörkbrun	0,5-1,0	Enstaka tegelbitar, glas och plast	1	1	
	1,0-1,5	Le	Brungrå	1,0-1,5				
26Re05	0-0,5	F/stgrSa	Brun	0-0,5	Luktar unket. Enstaka tegelbitar, porselin och metall	1	1	
	0,5-1,5	F?/saMn	Brun	0,5-1,0				
				1,0-1,5				
Högsäters prästgård 1:136								
26Re06	0-0,5	F/stgrSa	Gråbrun	0-0,5	Stora stenar	1	1	
	0,5-2,0	Sa	Ljusbrun	0,5-1,0				
				1,0-1,5				
				1,5-2,0		1	1	
26Re07	0-0,3	F/Mu(vx)	Mörkbrun	0-0,3		1	1	1
	0,3-2,0	Le(t)	Gråbrun	0,3-0,8				
				0,8-1,3	GV-nivå på 0,9 m u my.			
				1,3-2,0		1	1	

	Beställare: Färgelanda KOmmun Projekt: Högsäters Prästgård 1:2 Projektnummer: 194748	Högsäters Prästgård 1:2								
	ID provpunkt	26Re01	26Re02	26Re02	26Re04	26Re05	MRR[1]	KM[2]	MKM[3]	FA[4]
	Djup (m)	0,5-1,0	0,8-0,85	1,0-1,5	0,5-1,0	0-0,5				
	Provtagningsdatum	2026-03-31	2026-03-31	2026-03-31	2026-03-31	2026-03-31				
	TS (%)	88,7	84,4	91,9	87,6	89,6				
	TOC % av TS	1,68	--	1,09	--	--				
mg/kg TS	Arsenik (As)	0,954	1,4	1,58	1,37	1,06	10	10	25	1 000
	Barium (Ba)	28,6	2020	46,9	46,2	39	--	200	300	50 000
	Kadmium (Cd)	<0.1	2,72	0,122	0,111	0,119	0,2	0,7	2,5	1 000
	Kobolt (Co)	5,79	4,3	5,11	5,86	5,11	--	15	35	1 000
	Krom (Cr)	9,51	7,29	6,04	9,06	8,2	40	80	150	10 000
	Koppar (Cu)	15,9	60	17,4	25,3	14,1	40	80	200	2 500
	Kvicksilver (Hg)	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	0,1	0,25	2,5	50
	Nickel (Ni)	10,8	6,97	8,97	10,5	8,63	35	40	120	1 000
	Bly (Pb)	10,6	47	10,2	14,5	11,7	20	50	180	2 500
	Vanadin (V)	17,5	13,6	13,8	18,6	18,2	--	100	200	10 000
	Zink (Zn)	41,7	1650	71,9	66,1	50,3	120	250	500	2 500
	Krom 6 (Cr(VI))	<0.3	<0.3	<0.3	<0.3	<0.3	--	2	8	--

	Högsäters Prästgård 1:136								
	ID provpunkt	26Re06	26Re06	26Re07	26Re07	MRR[1]	KM[2]	MKM[3]	FA[4]
	Djup (m)	0-0,5	1,5-2,0	0-0,3	1,3-2,0				
	Provtagningsdatum	2026-03-31	2026-03-31	2026-03-31	2026-03-31				
	TS (%)	88,7	84,4	91,9	87,6				
	TOC % av TS	1,68		1,09					
mg/kg TS	Arsenik (As)	1,23	0,64	1,58	1,18	10	10	25	1 000
	Barium (Ba)	35,8	32,6	55,6	113	--	200	300	50 000
	Kadmium (Cd)	<0.1	<0.1	0,129	<0.1	0,2	0,7	2,5	1 000
	Kobolt (Co)	4,7	3,5	4,86	9,03	--	15	35	1 000
	Krom (Cr)	8,23	6,29	10,5	18,6	40	80	150	10 000
	Koppar (Cu)	9,26	7,88	8,01	16,8	40	80	200	2 500
	Kvicksilver (Hg)	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	0,1	0,25	2,5	50
	Nickel (Ni)	6,91	5,62	7,02	14,8	35	40	120	1 000
	Bly (Pb)	18,3	4,92	18,1	11,4	20	50	180	2 500
	Vanadin (V)	18,3	15,2	28,5	43,2	--	100	200	10 000
	Zink (Zn)	51	20,6	61,3	57,4	120	250	500	2 500
	Krom 6 (Cr(VI))	<0.3	<0.3	<0.4	0,418	--	2	8	--

- = Parameter ej analyserad.

-- = Saknas riktvärde.

1 = Naturvårdsverkets nivåer för mindre än ringa risk (MRR) för avfall som återvinns för anläggningsändamål (Naturvårdsverket, 2010).

2,3 = Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark, med avseende på känslig (KM) och mindre känslig markanvändning (MKM) (Naturvårdsverket, 2009). För bly gäller

4 = Uppdaterade bedömningsgrunder för förorenade massor. Rapport 2019:01. Tabell 4-1 Rekommenderade koncentrationsgränser för klassificering av förorenade massor som farligt avfall (Avfall Sverige, 2019).

Analyscertifikat

Ordernummer	: **ST2614041**	Sida	: 1 av 6
Kund	: **Rejlers Sverige AB**	Projekt	: Högsäters prästgård, Färgelanda
Kontaktperson	: Naime Dahlberg	Beställningsnummer	: 194748- Högsäters Prästgård 1:136
Adress	: Vestagatan 6 416 64 Göteborg Sverige	Provtagare	: Naime Dahlberg
		Provtagningspunkt	: ----
		Ankomstdatum, prover	: 2026-04-01 22:00
E-post	: naime.dahlberg@rejlers.se	Analys påbörjad	: 2026-04-10
Telefon	: ----	Utfärdad	: 2026-04-10 14:58
C-O-C-nummer (eller Orderblankett-nummer)	: ----	Antal ankomna prover	: 4
Offertnummer	: ST2021SE-GEOSIG0002 (OF210261)	Antal analyserade prover	: 4

Generell kommentar

Denna rapport får endast återges i sin helhet, om inte utfärdande laboratorium i förväg skriftligen godkänt annat. Resultatet gäller endast materialet såsom det har mottagits, identifierats och testats. Laboratoriet tar inget ansvar för information i denna rapport som har lämnats av kunden, eller resultat som kan ha påverkats av sådan information. Beträffande laboratoriets ansvar i samband med uppdrag, se vår webbplats www.alsglobal.se

Signatur	*Position*
Niina Veuro	Laboratoriechef

Niina Veuro

Ackred. nr 2030
Provning
ISO/IEC 17025

Laboratorium	: ALS Scandinavia AB	hemsida	: www.alsglobal.se
Adress	: Rinkebyvägen 19C 182 36 Danderyd Sverige	E-post	: info.ta@alsglobal.com
		Telefon	: +46 8 5277 5200

Analysresultat

Provbeteckning **26Re06 0-0,5**
Laboratoriets provnummer **ST2614041-006**
Provtagningsdatum / tid **2026-03-31**
Matris **JORD**

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Metod	Utf.
Provberedning						
MS-1						
Siktning/mortling	**Ja**	----	-	-	S-PP-siev/grind	LE
Torkning	**Ja**	----	-	-	S-PP-dry50	LE
Provberedning						
P-7MHNO3-HB						
Uppslutning	**Ja**	----	-	-	S-PM59-HB	LE
S-CR6						
Extraktion	**Ja**	----	-	-	S-PCR57-HB	LE
Metaller och grundämnen						
MS-1						
As, arsenik	**1.23**	± 0.16	mg/kg TS	0.500	S-SFMS-59	LE
Ba, barium	**35.8**	± 4.6	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
Cd, kadmium	**<0.1**	----	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Co, kobolt	**4.70**	± 0.63	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Cr, krom	**8.23**	± 1.15	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Cu, koppar	**9.26**	± 1.29	mg/kg TS	0.300	S-SFMS-59	LE
Hg, kvicksilver	**<0.2**	----	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Ni, nickel	**6.91**	± 0.99	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Pb, bly	**18.3**	± 2.3	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
V, vanadin	**18.3**	± 2.3	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Zn, zink	**51.0**	± 7.3	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
S-CR6						
Cr(VI), sexvärt krom	**<0.3**	----	mg/kg TS	0.3	S-SFMS-57	LE
Fysikaliska parametrar						
MS-1						
torrsubstans vid 105°C	**85.7**	± 2.00	%	1.00	TS-105	LE

Provbeteckning **26Re06 1,5-2,0**
Laboratoriets provnummer **ST2614041-007**
Provtagningsdatum / tid **2026-03-31**
Matris **JORD**

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Metod	Utf.
Provberedning						
MS-1						
Siktning/mortling	**Ja**	----	-	-	S-PP-siev/grind	LE
Torkning	**Ja**	----	-	-	S-PP-dry50	LE
Provberedning						
P-7MHNO3-HB						
Uppslutning	**Ja**	----	-	-	S-PM59-HB	LE
S-CR6						
Extraktion	**Ja**	----	-	-	S-PCR57-HB	LE
Metaller och grundämnen						
MS-1						
As, arsenik	**0.640**	± 0.085	mg/kg TS	0.500	S-SFMS-59	LE
Ba, barium	**32.6**	± 4.2	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
Cd, kadmium	**<0.1**	----	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Co, kobolt	**3.50**	± 0.47	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Cr, krom	**6.29**	± 0.88	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Cu, koppar	**7.88**	± 1.10	mg/kg TS	0.300	S-SFMS-59	LE
Hg, kvicksilver	**<0.2**	----	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Ni, nickel	**5.62**	± 0.81	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Pb, bly	**4.92**	± 0.61	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
V, vanadin	**15.2**	± 1.9	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Zn, zink	**20.6**	± 3.0	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
S-CR6						
Cr(VI), sexvärt krom	**<0.3**	----	mg/kg TS	0.3	S-SFMS-57	LE
Fysikaliska parametrar						
MS-1						
torrsubstans vid 105°C	**86.3**	± 2.00	%	1.00	TS-105	LE

Provbeteckning **26Re07 0-0,3**
Laboratoriets provnummer **ST2614041-008**
Provtagningsdatum / tid **2026-03-31**
Matris **JORD**

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Metod	Utf.
Provberedning						
MS-1						
Siktning/mortling	**Ja**	----	-	-	S-PP-siev/grind	LE
Torkning	**Ja**	----	-	-	S-PP-dry50	LE
Provberedning						
P-7MHNO3-HB						
Uppslutning	**Ja**	----	-	-	S-PM59-HB	LE
S-CR6						
Extraktion	**Ja**	----	-	-	S-PCR57-HB	LE
Metaller och grundämnen						
MS-1						
As, arsenik	**1.58**	± 0.21	mg/kg TS	0.500	S-SFMS-59	LE
Ba, barium	**55.6**	± 7.2	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
Cd, kadmium	**0.129**	± 0.019	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Co, kobolt	**4.86**	± 0.65	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Cr, krom	**10.5**	± 1.5	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Cu, koppar	**8.01**	± 1.12	mg/kg TS	0.300	S-SFMS-59	LE
Hg, kvicksilver	**<0.2**	----	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Ni, nickel	**7.02**	± 1.01	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Pb, bly	**18.1**	± 2.3	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
V, vanadin	**28.5**	± 3.6	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Zn, zink	**61.3**	± 8.7	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
S-CR6						
Cr(VI), sexvärt krom	**<0.4**	----	mg/kg TS	0.3	S-SFMS-57	LE
Fysikaliska parametrar						
TOCB						
Glödförlust (GF)	**6.59**	± 0.40	% TS	0.10	TOC-ber	ST
TOC, beräknad	**3.82**	± 0.23	% TS	0.10	TOC-ber	ST
torrsubstans vid 105°C	**74.3**	± 4.46	%	1.00	TS-105	ST

Provbeteckning **26Re07 1,3-2,0**
Laboratoriets provnummer **ST2614041-009**
Provtagningsdatum / tid **2026-03-31**
Matris **JORD**

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Metod	Utf.
Provberedning						
MS-1						
Siktning/mortling	**Ja**	----	-	-	S-PP-siev/grind	LE
Torkning	**Ja**	----	-	-	S-PP-dry50	LE
Provberedning						
P-7MHNO3-HB						
Uppslutning	**Ja**	----	-	-	S-PM59-HB	LE
S-CR6						
Extraktion	**Ja**	----	-	-	S-PCR57-HB	LE
Metaller och grundämnen						
MS-1						
As, arsenik	**1.18**	± 0.16	mg/kg TS	0.500	S-SFMS-59	LE
Ba, barium	**113**	± 15	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
Cd, kadmium	**<0.1**	----	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Co, kobolt	**9.03**	± 1.20	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Cr, krom	**18.6**	± 2.6	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Cu, koppar	**16.8**	± 2.3	mg/kg TS	0.300	S-SFMS-59	LE
Hg, kvicksilver	**<0.2**	----	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Ni, nickel	**14.8**	± 2.1	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Pb, bly	**11.4**	± 1.4	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
V, vanadin	**43.2**	± 5.4	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Zn, zink	**57.4**	± 8.2	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
S-CR6						
Cr(VI), sexvärt krom	**0.418**	± 0.097	mg/kg TS	0.300	S-SFMS-57	LE
Fysikaliska parametrar						
MS-1						
torrsubstans vid 105°C	**83.3**	± 2.00	%	1.00	TS-105	LE

Metodsammanfattningar

Analysmetoder	Metod
S-PP-dry50	Torkning av prov vid 50°C.
S-PP-siev/grind	Jord siktas <2mm enligt ISO 11464:2006. Slam och sediment homogeniseras genom mortling.
S-SFMS-57	Analys av Cr(VI) i fasta matriser med ICP-SFMS enligt SS-EN ISO 17294-2:2023 och US EPA Method 200.8:1994 efter lakning av prov enligt S-PCR57-HB.
S-SFMS-59	Analys av metaller i jord, slam, sediment och byggnadsmaterial med ICP-SFMS enligt SS-EN ISO 17294-2:2023 och US EPA Method 200.8:1994 efter uppslutning av prov enligt S-PM59-HB.
TS-105	Bestämning av torrsubstans (TS) enligt SS-EN ISO 11465:2025
TOC-ber	TOC beräknad utifrån glödgningsförlust baserad på "Van Bemmelen" faktorn. Glödgningsförlust beräknad 100-glödgningsrest (%). Glödgningsrest bestämd enl. SS-EN 15935:2021 utg2.
TS-105	Bestämning av torrsubstans (TS) enligt SS-EN ISO 11465:2025

Beredningsmetoder	Metod
S-PCR57-HB	Alkalisk lakning för Cr(VI) enligt SE-SOP-0212 (ISO 15192:2021).
S-PM59-HB	Upplösning i 7M salpetersyra i hotblock enligt SE-SOP-0021.

Nyckel: **LOR** = Den rapporteringsgräns (LOR) som anges är standard för respektive parameter i metoden. Rapporteringsgränsen kan påverkas vid t.ex. spädning p.g.a. matrisstörningar, begränsad provmängd eller låg torrsubstanshalt.

MU = Mätosäkerhet

* = Asterisk efter resultatet visar på ej ackrediterat test, gäller både egna lab och underleverantör

Mätosäkerhet:

Mätosäkerheten anges som en utvidgad osäkerhet (enligt definitionen i "Evaluation of measurement data- Guide to the expression of uncertainty in measurement", JCGM 100:2008 Corrected version 2010) beräknad med täckningsfaktor lika med 2 vilket ger en konfidensnivå på ungefär 95%.
Mätosäkerhet anges endast för detekterade ämnen med halter över rapporteringsgränsen.

Mätosäkerhet från underleverantör anges oftast som en utvidgad osäkerhet beräknad med täckningsfaktor 2. För ytterligare information kontakta laboratoriet.

Utförande laboratorium (teknisk enhet inom ALS Scandinavia eller anlitat laboratorium (underleverantör)).

	Utf.
LE	*Analys utförd av* ALS Scandinavia AB, Aurorum 10 Luleå Sverige 977 75 Ackrediterad av: SWEDAC Ackrediteringsnummer: 2030, ISO/IEC 17025
ST	*Analys utförd av* ALS Scandinavia AB, Rinkebyvägen 19C Danderyd Sverige 182 36 Ackrediterad av: SWEDAC Ackrediteringsnummer: 2030, ISO/IEC 17025

Analyscertifikat

Ordernummer	: **ST2613198**	Sida	: 1 av 7
Kund	: **Rejlers Sverige AB**	Projekt	: Högsäters prästgård, Färgelanda
Kontaktperson	: Naime Dahlberg	Beställningsnummer	: 194748 - Högsäters Prästgård 1:2
Adress	: Vestagatan 6 416 64 Göteborg Sverige	Provtagare	: Naime Dahlberg
		Provtagningspunkt	: ----
		Ankomstdatum, prover	: 2026-04-01 22:00
E-post	: naime.dahlberg@rejlers.se	Analys påbörjad	: 2026-04-07
Telefon	: ----	Utfärdad	: 2026-04-10 14:17
C-O-C-nummer (eller Orderblankett-nummer)	: ----	Antal ankomna prover	: 9
Offertnummer	: ST2021SE-GEOSIG0002 (OF210261)	Antal analyserade prover	: 5

Generell kommentar

Denna rapport får endast återges i sin helhet, om inte utfärdande laboratorium i förväg skriftligen godkänt annat. Resultatet gäller endast materialet såsom det har mottagits, identifierats och testats. Laboratoriet tar inget ansvar för information i denna rapport som har lämnats av kunden, eller resultat som kan ha påverkats av sådan information. Beträffande laboratoriets ansvar i samband med uppdrag, se vår webbplats www.alsglobal.se

Signatur	*Position*
Niina Veuro	Laboratoriechef

Niina Veuro

Ackred. nr 2030
Provning
ISO/IEC 17025

Laboratorium	: ALS Scandinavia AB	hemsida	: www.alsglobal.se
Adress	: Rinkebyvägen 19C 182 36 Danderyd Sverige	E-post	: info.ta@alsglobal.com
		Telefon	: +46 8 5277 5200

Analysresultat

Provbeteckning **26Re01 0,5-1,0**
Laboratoriets provnummer **ST2613198-001**
Provtagningsdatum / tid **2026-03-31**
Matris **JORD**

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Metod	Utf.
Provberedning						
MS-1						
Siktning/mortling	**Ja**	----	-	-	S-PP-siev/grind	LE
Torkning	**Ja**	----	-	-	S-PP-dry50	LE
Provberedning						
P-7MHNO3-HB						
Uppslutning	**Ja**	----	-	-	S-PM59-HB	LE
S-CR6						
Extraktion	**Ja**	----	-	-	S-PCR57-HB	LE
Metaller och grundämnen						
MS-1						
As, arsenik	**0.954**	± 0.126	mg/kg TS	0.500	S-SFMS-59	LE
Ba, barium	**28.6**	± 3.7	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
Cd, kadmium	**<0.1**	----	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Co, kobolt	**5.79**	± 0.77	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Cr, krom	**9.51**	± 1.33	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Cu, koppar	**15.9**	± 2.2	mg/kg TS	0.300	S-SFMS-59	LE
Hg, kvicksilver	**<0.2**	----	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Ni, nickel	**10.8**	± 1.5	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Pb, bly	**10.6**	± 1.3	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
V, vanadin	**17.5**	± 2.2	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Zn, zink	**41.7**	± 5.9	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
S-CR6						
Cr(VI), sexvärt krom	**<0.3**	----	mg/kg TS	0.3	S-SFMS-57	LE
Fysikaliska parametrar						
MS-1						
torrsubstans vid 105°C	**88.7**	± 5.32	%	1.00	TS-105	ST
TOCB						
Glödförlust (GF)	**2.90**	± 0.17	% TS	0.10	TOC-ber	ST
TOC, beräknad	**1.68**	± 0.10	% TS	0.10	TOC-ber	ST
Rapport						
S-MRPT						
-	**-** *	----	-	-	S-Manuell rapportering	ST

Provbeteckning **26Re02 0,8-0,85**
Laboratoriets provnummer **ST2613198-002**
Provtagningsdatum / tid **2026-03-31**
Matris **JORD**

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Metod	Utf.
Provberedning						
MS-1						
Siktning/mortling	**Ja**	----	-	-	S-PP-siev/grind	LE
Torkning	**Ja**	----	-	-	S-PP-dry50	LE
Provberedning						
P-7MHNO3-HB						
Uppslutning	**Ja**	----	-	-	S-PM59-HB	LE
S-CR6						
Extraktion	**Ja**	----	-	-	S-PCR57-HB	LE
Metaller och grundämnen						
MS-1						
As, arsenik	**1.40**	± 0.19	mg/kg TS	0.500	S-SFMS-59	LE
Ba, barium	**2020**	± 260	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
Cd, kadmium	**2.72**	± 0.38	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Co, kobolt	**4.30**	± 0.57	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Cr, krom	**7.29**	± 1.02	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Cu, koppar	**60.0**	± 8.3	mg/kg TS	0.300	S-SFMS-59	LE
Hg, kvicksilver	**<0.2**	----	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Ni, nickel	**6.97**	± 1.00	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Pb, bly	**47.0**	± 5.9	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
V, vanadin	**13.6**	± 1.7	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Zn, zink	**1650**	± 235	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
S-CR6						
Cr(VI), sexvärt krom	**<0.3**	----	mg/kg TS	0.3	S-SFMS-57	LE
Fysikaliska parametrar						
MS-1						
torrsubstans vid 105°C	**84.4**	± 2.00	%	1.00	TS-105	LE

Provbeteckning **26Re02 1,0-1,5**
Laboratoriets provnummer **ST2613198-003**
Provtagningsdatum / tid **2026-03-31**
Matris **JORD**

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Metod	Utf.
Provberedning						
MS-1						
Siktning/mortling	**Ja**	----	-	-	S-PP-siev/grind	LE
Torkning	**Ja**	----	-	-	S-PP-dry50	LE
Provberedning						
P-7MHNO3-HB						
Uppslutning	**Ja**	----	-	-	S-PM59-HB	LE
S-CR6						
Extraktion	**Ja**	----	-	-	S-PCR57-HB	LE
Metaller och grundämnen						
MS-1						
As, arsenik	**1.58**	± 0.21	mg/kg TS	0.500	S-SFMS-59	LE
Ba, barium	**46.9**	± 6.0	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
Cd, kadmium	**0.122**	± 0.018	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Co, kobolt	**5.11**	± 0.68	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Cr, krom	**6.04**	± 0.85	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Cu, koppar	**17.4**	± 2.4	mg/kg TS	0.300	S-SFMS-59	LE
Hg, kvicksilver	**<0.2**	----	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Ni, nickel	**8.97**	± 1.28	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Pb, bly	**10.2**	± 1.3	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
V, vanadin	**13.8**	± 1.7	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Zn, zink	**71.9**	± 10.2	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
S-CR6						
Cr(VI), sexvärt krom	**<0.3**	----	mg/kg TS	0.3	S-SFMS-57	LE
Fysikaliska parametrar						
TOCB						
Glödförlust (GF)	**1.88**	± 0.11	% TS	0.10	TOC-ber	ST
TOC, beräknad	**1.09**	± 0.07	% TS	0.10	TOC-ber	ST
torrsubstans vid 105°C	**91.9**	± 5.52	%	1.00	TS-105	ST

Provbeteckning **26Re04 0,5-1,0**
Laboratoriets provnummer **ST2613198-004**
Provtagningsdatum / tid **2026-03-31**
Matris **JORD**

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Metod	Utf.
Provberedning						
MS-1						
Siktning/mortling	**Ja**	----	-	-	S-PP-siev/grind	LE
Torkning	**Ja**	----	-	-	S-PP-dry50	LE
Provberedning						
P-7MHNO3-HB						
Uppslutning	**Ja**	----	-	-	S-PM59-HB	LE
S-CR6						
Extraktion	**Ja**	----	-	-	S-PCR57-HB	LE
Metaller och grundämnen						
MS-1						
As, arsenik	**1.37**	± 0.18	mg/kg TS	0.500	S-SFMS-59	LE
Ba, barium	**46.2**	± 5.9	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
Cd, kadmium	**0.111**	± 0.016	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Co, kobolt	**5.86**	± 0.78	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Cr, krom	**9.06**	± 1.27	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Cu, koppar	**25.3**	± 3.5	mg/kg TS	0.300	S-SFMS-59	LE
Hg, kvicksilver	**<0.2**	----	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Ni, nickel	**10.5**	± 1.5	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Pb, bly	**14.5**	± 1.8	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
V, vanadin	**18.6**	± 2.3	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Zn, zink	**66.1**	± 9.4	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
S-CR6						
Cr(VI), sexvärt krom	**<0.3**	----	mg/kg TS	0.3	S-SFMS-57	LE
Fysikaliska parametrar						
MS-1						
torrsubstans vid 105°C	**87.6**	± 2.00	%	1.00	TS-105	LE

Provbeteckning **26Re05 0-0,5**
Laboratoriets provnummer **ST2613198-005**
Provtagningsdatum / tid **2026-03-31**
Matris **JORD**

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Metod	Utf.
Provberedning						
MS-1						
Siktning/mortling	**Ja**	----	-	-	S-PP-siev/grind	LE
Torkning	**Ja**	----	-	-	S-PP-dry50	LE
Provberedning						
P-7MHNO3-HB						
Uppslutning	**Ja**	----	-	-	S-PM59-HB	LE
S-CR6						
Extraktion	**Ja**	----	-	-	S-PCR57-HB	LE
Metaller och grundämnen						
MS-1						
As, arsenik	**1.06**	± 0.14	mg/kg TS	0.500	S-SFMS-59	LE
Ba, barium	**39.0**	± 5.0	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
Cd, kadmium	**0.119**	± 0.017	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Co, kobolt	**5.11**	± 0.68	mg/kg TS	0.100	S-SFMS-59	LE
Cr, krom	**8.20**	± 1.15	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Cu, koppar	**14.1**	± 2.0	mg/kg TS	0.300	S-SFMS-59	LE
Hg, kvicksilver	**<0.2**	----	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Ni, nickel	**8.63**	± 1.24	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Pb, bly	**11.7**	± 1.5	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
V, vanadin	**18.2**	± 2.3	mg/kg TS	0.200	S-SFMS-59	LE
Zn, zink	**50.3**	± 7.2	mg/kg TS	1.00	S-SFMS-59	LE
S-CR6						
Cr(VI), sexvärt krom	**<0.3**	----	mg/kg TS	0.3	S-SFMS-57	LE
Fysikaliska parametrar						
MS-1						
torrsubstans vid 105°C	**89.6**	± 2.00	%	1.00	TS-105	LE

Metodsammanfattningar

Analysmetoder	Metod
S-PP-dry50	Torkning av prov vid 50°C.
S-PP-siev/grind	Jord siktas <2mm enligt ISO 11464:2006. Slam och sediment homogeniseras genom mortling.
S-SFMS-57	Analys av Cr(VI) i fasta matriser med ICP-SFMS enligt SS-EN ISO 17294-2:2023 och US EPA Method 200.8:1994 efter lakning av prov enligt S-PCR57-HB.
S-SFMS-59	Analys av metaller i jord, slam, sediment och byggnadsmaterial med ICP-SFMS enligt SS-EN ISO 17294-2:2023 och US EPA Method 200.8:1994 efter uppslutning av prov enligt S-PM59-HB.
TS-105	Bestämning av torrsubstans (TS) enligt SS-EN ISO 11465:2025
S-Manuell rapportering*	Manuell rapportering
TOC-ber	TOC beräknad utifrån glödgningsförlust baserad på "Van Bemmelen" faktorn. Glödgningsförlust beräknad 100-glödgningsrest (%). Glödgningsrest bestämd enl. SS-EN 15935:2021 utg2.
TS-105	Bestämning av torrsubstans (TS) enligt SS-EN ISO 11465:2025

Beredningsmetoder	Metod
S-PCR57-HB	Alkalisk lakning för Cr(VI) enligt SE-SOP-0212 (ISO 15192:2021).
S-PM59-HB	Upplösning i 7M salpetersyra i hotblock enligt SE-SOP-0021.

Nyckel: **LOR** = Den rapporteringsgräns (LOR) som anges är standard för respektive parameter i metoden. Rapporteringsgränsen kan påverkas vid t.ex. spädning p.g.a. matrisstörningar, begränsad provmängd eller låg torrsubstanshalt.

MU = Mätosäkerhet

* = Asterisk efter resultatet visar på ej ackrediterat test, gäller både egna lab och underleverantör

Mätosäkerhet:

Mätosäkerheten anges som en utvidgad osäkerhet (enligt definitionen i "Evaluation of measurement data- Guide to the expression of uncertainty in measurement", JCGM 100:2008 Corrected version 2010) beräknad med täckningsfaktor lika med 2 vilket ger en konfidensnivå på ungefär 95%.
Mätosäkerhet anges endast för detekterade ämnen med halter över rapporteringsgränsen.

Mätosäkerhet från underleverantör anges oftast som en utvidgad osäkerhet beräknad med täckningsfaktor 2. För ytterligare information kontakta laboratoriet.

Utförande laboratorium (teknisk enhet inom ALS Scandinavia eller anlitat laboratorium (underleverantör)).

	Utf.
LE	*Analys utförd av* ALS Scandinavia AB, Aurorum 10 Luleå Sverige 977 75 Ackrediterad av: SWEDAC Ackrediteringsnummer: 2030, ISO/IEC 17025
ST	*Analys utförd av* ALS Scandinavia AB, Rinkebyvägen 19C Danderyd Sverige 182 36 Ackrediterad av: SWEDAC Ackrediteringsnummer: 2030, ISO/IEC 17025

bohusgeo
GEOTEKNIK

Projekterings-PM/Geoteknik
PM/Geo

Allégården m.fl
Högsäter, Färgelanda
Detaljplan

Uppdragsnr: 25009

Bohusgeo AB 2025-06-03

~~**Rev. A 2025-08-21**~~

Rev. B 2025-11-27

Beställare

Kund:	Färgelanda kommun
Kontaktperson:	Camilla Videkärr

Bohusgeo AB

Uppdragsnummer:	25009
Uppdragsledare:	Tobias Thorén
Handläggare:	Tobias Thorén
Granskning:	Henrik Lundström

Bastionsgatan 26
451 50 Uddevalla
Org.nr. 556601-5243
Tel. vxl. 0522-946 50
bohusgeo.se

Innehållsförteckning

1. Uppdrag och syfte 2
2. Underlag 2
3. Styrande dokument 2
4. Planerad byggnation 2
5. Befintliga förhållanden 4
   5.1. Mark, vegetation och topografi 4
   5.2. Geotekniska förhållanden 4
   5.3. Geohydrologiska förhållanden 5
6. Släntstabilitet 5
   6.1. Allmänt 5
   6.2. Valda parametrar 6
   6.3. Beräkningar befintliga förhållanden 6
   6.4. Beräkningar planerade förhållanden 6
   6.5. Resultat/slutsats 7
7. Grundläggning 7
8. Erosion 7
9. Schaktning 7
10. Infiltration 8
11. Bergras och blocknedfall 8
12. Markradon 8
13. Föroreningar 9
14. Foton 9

Bilagor

Bilaga 1:1 Plan, geologiska förhållanden
Bilaga 2:1 Plan, förslag till stabilitetsförbättrande åtgärder, jord och berg
Bilaga 3:1–3:3 Släntstabilitetsberäkningar, befintliga förhållanden
Bilaga 4:1–4:3 Släntstabilitetsberäkningar, planerade förhållanden

1. Uppdrag och syfte

Bohusgeo AB har på uppdrag av Färgelanda kommun utfört en geoteknisk undersökning inom Allégården m.fl., fastigheten Högsäter Prästgård 1:136 m.fl., Färgelanda kommun.

Uppdragets syfte är att undersöka de geotekniska förhållandena och att utreda förutsättningarna för detaljplan med avseende på släntstabilitet och översiktliga grundläggningsförhållanden.

Denna PM utgör en revidering B av tidigare redovisad PM 2025-06-03, rev. A 2025-08-21. Revideringen avser uppdaterat kapitel om släntstabilitet vid sektion D. Reviderade avsnitt markeras med ett streck i vänstermarginalen. Bilagorna har ej reviderats och behåller datum från rev. A.

2. Underlag

Underlag för de i denna PM redovisade utvärderingarna utgörs av:

- Fält- och laboratoriearbeten utförda av Bohusgeo AB för projektet. Resultaten finns redovisade i en MUR daterad 2025-06-02, rev. 2025-08-14 med uppdragsnummer 25009.
- Grundkarta och planförslag, tillhandahållen av beställaren 2025-03-06.

3. Styrande dokument

Utredningen har utförts i enlighet med tillämpliga delar i dokument förtecknade i Tabell 3-1.

Tabell 3-1. Styrdokument.

Typ av utredning	Styrande dokument
Alla utredningar	SS-EN 1997-1, SS-EN 1997-2 IEG Rapport 2:2008, rev 3 IEG Rapport 4:2008, rev 1
Släntstabilitet	SGI Vägledning 8 IEG Rapport 4:2010 TRVINFRA-00229 TRVINFRA-00230

4. Planerad byggnation

Planområdet utgörs av fastigheterna Högsäters Prästgård1:136, 1:93; del av 1:2, 1:41, 1:60 samt del av 1:1. Se Figur 4-1.

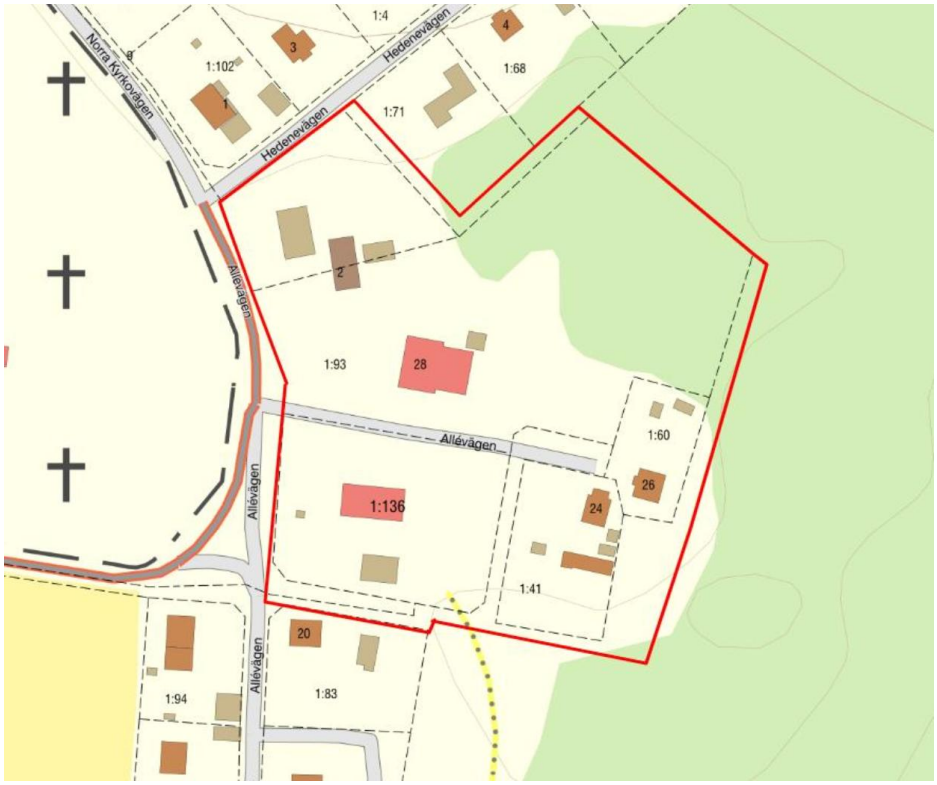

Figur 4-1. Karta över planområdet med fastigheter.

Den nya detaljplanen syftar till öka byggrätten för befintlig bebyggelse. Nytt förslag på markanvändning utgörs av centrumverksamhet (CB) och bostäder (B) enligt Figur 4-1.

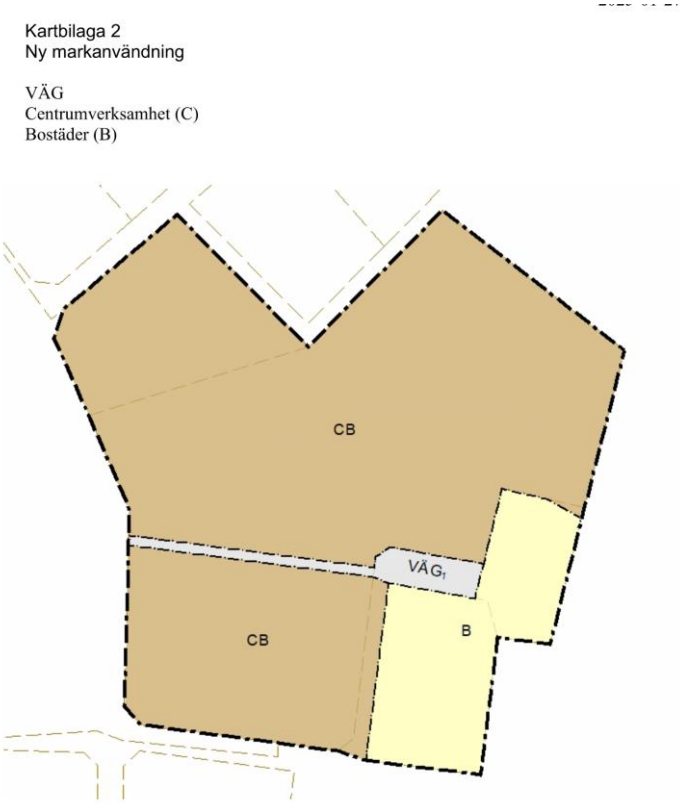

5. Befintliga förhållanden

5.1. Mark, vegetation och topografi

Det undersökta området är ca 170 x 180 m och utgörs av dels av gräsbevuxna ytor, dels av grusade ytor, dels av skogsmark. Planområdet begränsas i väster av Allévägen, i norr av Hedenevägen, i öster av ett skogsparti och i söder av villabebyggelse.

Generellt är området flack men i den nordöstra delen av planområdet finns ett berg- och fastmarkssparti som ligger högre beläget än omgivande mark. Markytan sluttar inom stora delar av området svagt mot öster. Marknivån varierar inom den flacka delen mellan ca +130 i öster och ca +132 i väster. I den södra och sydöstra delen av området löper ett dike. Diket är någon meter djup och gräsbevuxet. Se Foto 14-1 och Foto 14-2 i kapitel 14. Marken övergår i öster till skogsklätt parti där marken upplevs vara något sank och vattenmättad.

I den nordvästra delen av planområdet finns en relativt hög slänt mot bebyggelsen i norr. Här sluttar markytan med lutningen ca 1:1,5 från nivå ca +131 till ca +126. Se Foto 14-3 och Foto 14-4.

Vid foten av bergsområdet i den nordöstra delen av området är markytan belägen på ca +131 och vid toppen av berg- och fastmarksområdet på nivå +134,5 till +135,5. I västra delen av detta område finns uppenbar fyllning i form av bl.a. hyggesrester, tegel och skrotade gravstenar. Se Foto 14-5 och Foto 14-6. I den östra delen av detta delområde finns en bergslänt. Se vidare under kapitel 11.

5.2. Geotekniska förhållanden

Enligt SGU:s jordartskarta utgörs västra delen av planområdet av isälvsediment och den östra delen av postglacial sand. I den nordöstra delen av planområdet finns ett bergparti. Se Figur 5-1.

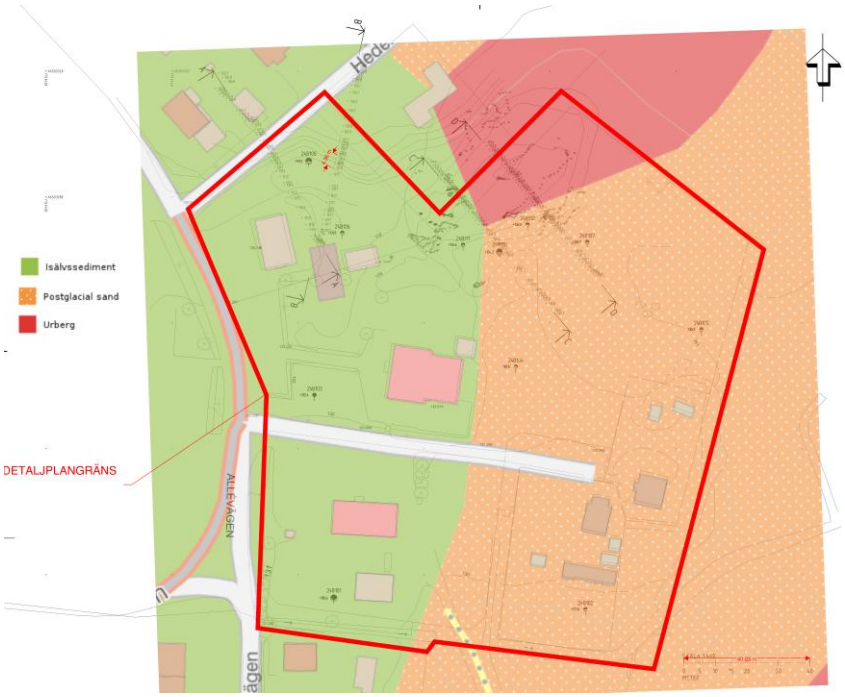

Figur 5-1. Utklipp ur SGU:s jordartskara

Vi har utfört sonderingar i 12 punkter inom området. I samtliga punkter har det med statisk sondering genom trycksondering inte gått att tränga ned mer än någon enstaka meter. Därför

har i stället slagsonderingar utförts till mellan ca 1 och ca 10 m. De minsta nedträngningsdjupen har erhållits i den norra delen av planområdet och de största i den södra delen.

Jordlagren bedöms under det ca 0,4 m tjocka vegetationsjordlagret från markytan räknat i huvudsak utgöras av:

- fyllning
- torrskorpelera
- Sediment av silt och sand

Fyllning förekommer dels under anlagda ytor såsom vägar, i anslutning till byggnader etc., dels inom planområdets norra delar. Bedömning av fyllning kontra naturligt avsatt jord är dock delvis osäker. Fyllningen utgörs av sand och silt med inslag av tegel, humus, trärester och växtdelar. Vattenkvoten har uppmätts till ca 10 % där inget organiskt innehåll påträffats och till mellan ca 30 och 100 % där organiskt innehåll påträffats.

Torrskorpelera har påträffats i planområdets sydvästra del till mellan ca 1 och ca 3 m djup. Vattenkvoten har uppmätts till 23–24 %.

Sediment av **silt** och **sand** bedöms förekomma inom hela planområdet och med varierande mäktigheter. Eftersom nedträngningsdjupet har varit begränsat kan även grövre fraktioner förekomma mot djupet.

Någon bestämning av friktionsvinkeln har inte utförts men med ledning av att slagsondering erfordrats är det rimligt att anta att friktionsvinkeln uppgår till mellan ca 32° och 36°.

5.3. Geohydrologiska förhållanden

Grundvattennivån har inte uppmätts. Med ledning av att området utgörs av relativt fasta jordlager, som brukar ha hög genomsläpplighet, bedöms grundvattenytan kunna ligga belägen 1–2 m under markytan i planområdets västra del och 0–1 m under markytan i planområdets lägre belägna delar i den östra delen, där marken är utdikad.

6. Släntstabilitet

6.1. Allmänt

Släntstabiliteten har beräknats i sektion A, B och C, se placering i Bilaga 2. Sektion D är belägen i den nordöstra delen av planområdet, som utgörs av berg och fastmark och där förutsättningar för skred eller ras i jord bedöms saknas. Se vidare i Bilaga 1 samt Foto 14-6 till Foto 14-8.

Stabilitetsberäkningarna har utförts med datorprogrammet Geosuite Stability. Beräkningarna har utförts med dränerad analys (cϕ) och med totalsäkerhetsfaktorer.

Den utförda undersökningen bedöms i stort uppfylla kriterierna för detaljerad nivå enligt SGI Vägledning 8.

Erforderliga säkerhetsfaktorer enligt SGI Vägledning 8 framgår av Tabell 6-1.

Tabell 6-1 Erforderliga totalsäkerhetsfaktorer enligt SGI Vägledning 8

Utredningsnivå	$F_{c\phi}$
Detaljerad utredning, nyexploatering	≥ 1,3

Vi bedömer att med ett försiktigt valt värde på friktionsvinkeln och grundvattennivån kan det vara motiverat att acceptabel säkerhetsfaktor för aktuell utredning kan uppgår till $F_{c\phi}$ ≥1,32.

6.2. Valda parametrar

I detta avsnitt redovisas valda värden på parametrar för stabilitetsberäkning.

6.2.1. Friktionsvinkel

Friktionsvinkeln har inte uppmätts. Med tanke på att slagsondering har erfordrats bedöms sanden och silten ha en relativt hög fasthet. Tidigare erfarenheter från uppmätta friktionsvinklar i sand och silt, t.ex. SGI:s skredriskkartering utmed Ångermanälven (SGI Vägledning 5-2, 2022) och en SGI-rapport om silt utmed Dalälven (2022) visade på friktionsvinklar för sand på 34–36° och för silt på mellan ca 32° (mycket låg relativ fasthet) och 38° (låg till mellanhög relativ fasthet).

Vi har därför valt ett något konservativt värde på friktionsvinkeln ϕ' för **silt** till **32°** ($c' = 0$) och för **sand** till **34°.**

6.2.2. Portryck

Vid beräkningarna har grundvattenytan vid släntkrön och släntfot antagits vara belägen ca 1,5 m under markytan respektive i markytans nivå.

6.2.3. Laster

Vid beräkningar för befintliga förhållanden har en generell ytlast på 5 kPa antagits gälla över hela ytan.

Vid beräkningar för planerade förhållanden har en last på 50 kPa antagits som inbegriper dels 10 kPa för en normalt icke lovpliktig uppfyllnad på ca 0,5 m, dels trafiklast på 10 kPa, dels 30 kPa som motsvarar en uppfyllning av markytan med 1,5 m med ”tung” fyllning.

6.3. Beräkningar befintliga förhållanden

Släntstabilitetsberäkningar för befintliga förhållanden redovisas i Bilaga 3. Beräknade säkerhetsfaktorer redovisas i Tabell 6-2.

Tabell 6-2. Beräknade säkerhetsfaktorer, befintliga förhållanden

Sektion\Analys	$F_{c\phi}$
A	1,20
B	1,11
C	1,36

Vid sektion A och B är slänten relativt brant och stabiliteten är otillfredsställande för nuvarande förhållanden. För sektion C bedöm släntstabiliteten vara tillfredsställande för nuvarande förhållanden.

6.4. Beräkningar planerade förhållanden

Stabiliteten har beräknats för planerade förhållanden och stabilitetsberäkningarna redovisas i Bilaga 3. För att förbättra stabiliteten för slänten vid sektionerna A och B flackas den ut till lutning 1:2, se markering i Bilaga 2. På ett avstånd av 0–3 m från släntkrönet har en last på 10 kPa antagits vilket ska motsvara en normalt icke lovpliktig marknivåförändring på ca + 0,5 m med tung fyllning och utan trafiklast.

Beräknade säkerhetsfaktorer redovisas i Tabell 6-3.

Tabell 6-3. Beräknade säkerhetsfaktorer, planerade förhållanden

Sektion\Analys	$F_{c\phi}$
A	1,35
B	1,33
C	1,34

Släntstabiliteten bedöms bli tillfredsställande för planerade förhållanden efter att slänten vid sektion A och B flackats ut till lutning 1:2. För att stabiliteten inte ska bli otillfredsställande får inga permanenta schakter utföras inom 0–5 m från släntfoten i de berörda slänterna, vilket vi anser ska föras in som en planbestämmelse.

Det är viktigt att erosionsskydda den utflackade slänten efter avschaktning genom att etablera vegetation såsom gräs och buskar.

6.5. Resultat/slutsats

Släntstabiliteten bedöms under nuvarande förhållanden vara otillfredsställande för slänten i den nordvästra delen av planområdet (sektion A och B) men tillfredsställande för slänten i den nordöstra delen (sektion C). Genom att flacka ut slänten till lutning 1:2 vid sektioner A och B erhålls tillfredsställande stabilitet för planerade förhållanden. Vi anser att detta ska föras in som en planbestämmelse.

För samtliga slänter inom området gäller att ett område på mellan 0 och 3 m inte får belastas med mer än 10 kPa vilket överensstämmer med en normalt icke lovpliktig förändring av markytans nivå på max 0,5 m. Vi föreslår att detta område görs till prickmark på plankartan och att en restriktion om max 50 kPa tillskottsplast förs in på plankartan inom övriga delar av planområdet. Se markering i Bilaga 2.

7. Grundläggning

Med ledning av de relativt fasta jordlagren bedöms byggnader kunna grundläggas direkt på de naturliga jordlagren. Kompletterande undersökningar erfordras dock för varje byggnation för att klarlägga jordlagrens sammansättning och egenskaper mer detaljerat som underlag för dimensionering av grundkonstruktionen.

8. Erosion

I diket som löper utmed den södra delen av planområdet noterades ingen pågående erosion. Det är gynnsamt för att förhindra erosion om den befintliga vegetationen som finns i dikesslänterna bevaras.

9. Schaktning

Vid schaktning för grundläggning eller liknande, där schakterna står öppna en längre tid (mer än ca 2 dygn) bedöms en släntlutning av 1:1 till 1:1,5 erfordras vid maximalt schaktdjup av 1,5 m.

Vid tillfälliga schakter, som är öppna mindre än 1 dygn, exempelvis för VA-ledningar, bedöms en släntlutning av 1:1 erfordras vid ett maximalt schaktdjup av 2,0 m.

Eftersom grundvattennivån inom vissa delar av planområdet kan ligga nära markytans nivå kan schakter behöva länshållas. I samband med nederbörd eller vid riklig vattentillrinning kan flackare släntlutning och/eller erosionsskydd erfordras.

Vid schaktningsarbeten bör speciellt beaktas att jorden delvis är mycket flytbenägen. Om arbetena utförs vid kall väderlek bör schaktbotten tjälskyddas.

10. Infiltration

För att ej minska grundvattenbildningen, erhålla viss rening av dagvattnet, inte påverka omkringliggande vegetation m.m., bör lokal infiltration av dagvatten utföras.

11. Bergras och blocknedfall

I den nordöstra delen av planområdet finns ett begränsat område med berg i dagen och bergsslänter. Slänten är i sin helhet relativt flack, lutning 1:3–1:4, men inom ett begränsat parti är den närmast lodrät. Slänthöjden på den lodräta delen av bergsläntenslänten är ca 1,3 m. Mossbeklädda block ligger nedanför bergslänten och inom ett avstånd som sammanfaller med ca 30° mot horisontalplanet, utgående från släntkrönet, enligt den bedömningsmodell som anges av SGI (Utred blocknedfall och bergras). Se bergslänt och markering av block i Figur 11-1

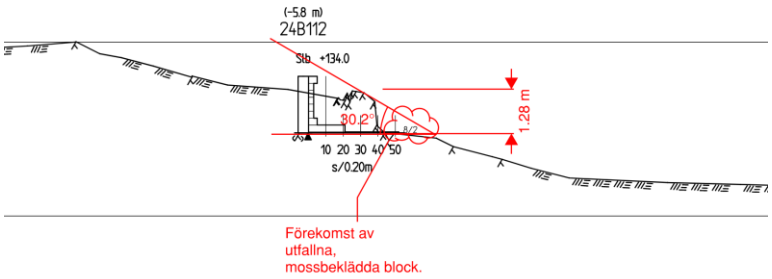

Figur 11-1. Del av sektion D som utgör en bergsslänt. Markering av riskområde för utfallande block.

Foto på bergslänten framgår av Foto 14-7–Foto 14-8. Se fotons placering och orientering i Bilaga 1.

De sedan lång tid utfallna blocken från berget är mossbeklädda och bedöms vara fast förankrade i jorden utan att de spontant kan komma i rörelse. Vid eventuell exploatering vid bergslänten bör berget rensas och eventuellt lösa block skrotas. Detta område har markerats i Bilaga 2.

12. Markradon

Enligt SGU:s gammastrålningskarta, som ger en översiktlig bild, uppgår uranhalten inom planområdet som mest till ca 3,14 ppm. För att mer detaljerat klarlägga markradonhalten har vi utfört gammastrålningsmätning i sex punkter, varav två mätningar på bergytor. Uranhalten har uppmätts mellan 1,30 och 1,91 ppm vilket motsvarar en radiumhalt mellan ca 18 och 27 Bq/kg.

Med ledning av de uppmätta nivåerna och att jordlagren utgörs av silt och sand bedöms marken klassas som normalradonmark enligt Radonboken T6:2004. Byggnader bör därför utföras radonskyddande.

13. Föroreningar

Misstänkt ferrokalk har påträffats i en punkt i den nordvästra delen av området (24B108). För att klarlägga om det finns förutsättningar för markföroreningar inom planområdet rekommenderar vi att man gör en miljöteknisk utredning.

14. Foton

Foto 14-1. Dike i planområdets sydvästra del.

Foto 14-2. Dike i planområdets sydöstra del.

Foto 14-3. Slänt vid planområdets nordvästra del. Foto taget mot öster.

Foto 14-4. Slänt vid planområdets nordvästra del. Foto taget mot sydöst, vid släntfoten.

Foto 14-5. Utfylld slänt vid berg- och fastmarkspartiet.

Foto 14-6. Utfylld slänt vid berg- och fastmarkspartiet. Gravstenar till vänster i bild, ris, jord och tegel till höger i bild.

Foto 14-7. Bergslänt och mossbeklädda block i den nordöstra delen av området. Foto taget mot väst, se orientering i Bilaga 1.

Foto 14-8. Bergslänt och mossbeklädda block i den nordöstra delen av området. Foto taget mot öst, se orientering i Bilaga 1.

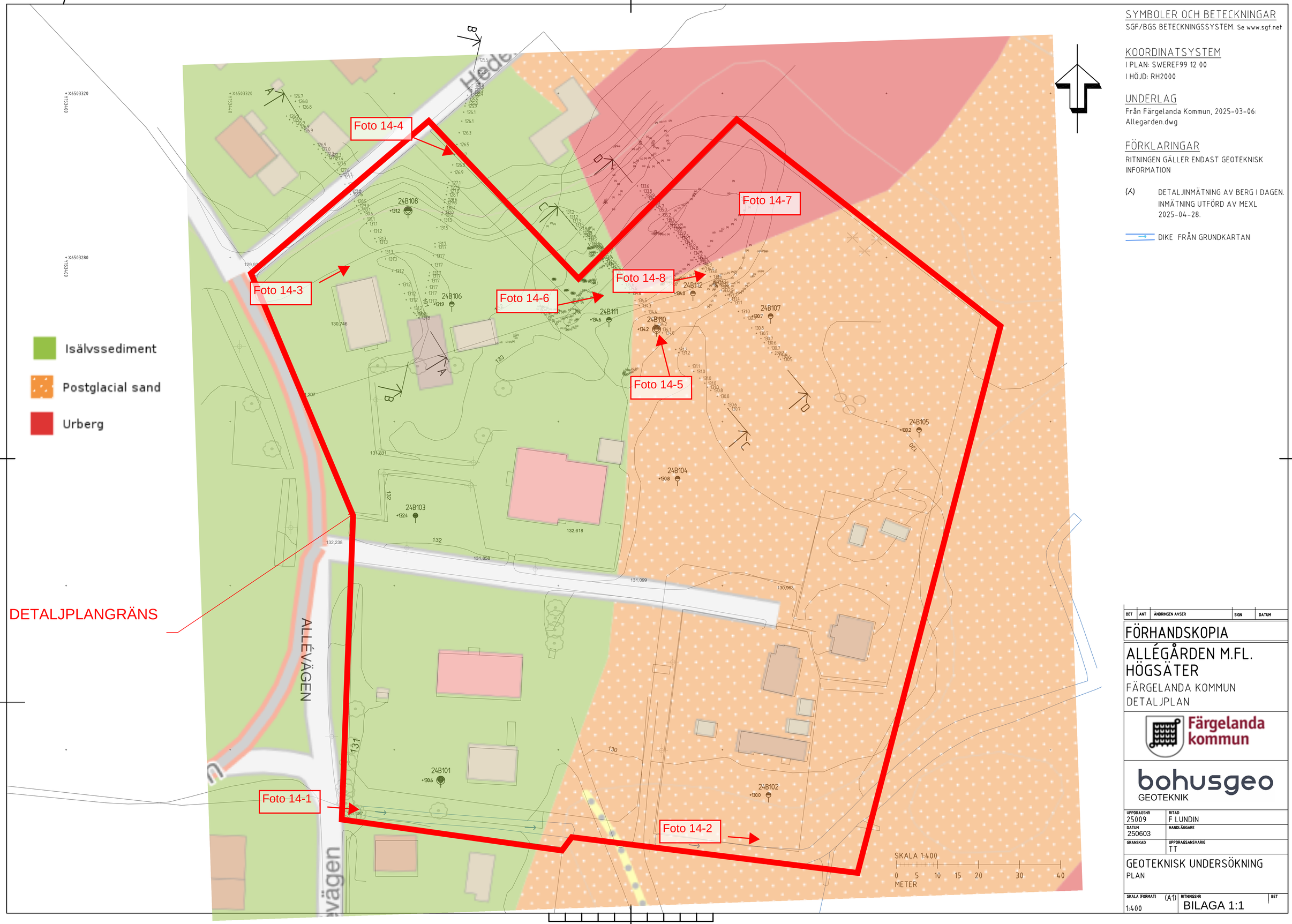

SYMBOLER OCH BETECKNINGAR

SGF/BGS BETECKNINGSSYSTEM. Se www.sgf.net

KOORDINATSYSTEM

I PLAN: SWEREF99 12 00
I HÖJD: RH2000

UNDERLAG

Från Färgelanda Kommun, 2025-03-06:
Allegarden.dwg

FÖRKLARINGAR

RITNINGEN GÄLLER ENDAST GEOTEKNISK INFORMATION

(A) DETALJINMÄTNING AV BERG I DAGEN. INMÄTNING UTFÖRD AV MEXL 2025-04-28.

DIKE FRÅN GRUNDKARTAN

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM

FÖRHANDSKOPIA

ALLÉGÅRDEN M.FL. HÖGSÄTER

FÄRGELANDA KOMMUN
DETALJPLAN

Färgelanda kommun

bohusgeo
GEOTEKNIK

UPPDRAGSNR 25009	RITAD F LUNDIN
DATUM 250603	HANDLÄGGARE
GRANSKAD	UPPDRAGSANSVARIG TT

GEOTEKNISK UNDERSÖKNING
PLAN

SKALA (FORMAT)		RITNINGSNR	BET
1:400	(A1)	BILAGA 1:1	

UTFLACKNING AV SLÄNT TILL LUTNING 1:2

VID EXPLOATERING BEHÖVER BERGSLÄNT KONTROLLERAS FÖR LÖSA BLOCK OCH SKROTAS VID BEHOV.

BELASTNINGSFRI ZON 0-3 M FRÅN SLÄNTKRÖN

24B108 +131.2
24B106 +131.9
24B111 +134.6
24B112 +134.0
24B110 +134.2
24B107 +130.7
24B105 +130.2
24B104 +130.8
24B103 +132.4
24B101 +130.6
24B102 +130.0

ALLÉVÄGEN

SKALA 1:400
0 5 10 15 20 30 40
METER

SYMBOLER OCH BETECKNINGAR

SGF/BGS BETECKNINGSSYSTEM. Se www.sgf.net

KOORDINATSYSTEM

I PLAN: SWEREF99 12 00
I HÖJD: RH2000

UNDERLAG

Från Färgelanda Kommun, 2025-03-06: Allegarden.dwg

FÖRKLARINGAR

RITNINGEN GÄLLER ENDAST GEOTEKNISK INFORMATION

(A) DETALJINMÄTNING AV BERG I DAGEN. INMÄTNING UTFÖRD AV MEXL 2025-04-28.

DIKE FRÅN GRUNDKARTAN

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM

ALLÉGÅRDEN M.FL. HÖGSÄTER

FÄRGELANDA KOMMUN
DETALJPLAN

Färgelanda kommun

bohusgeo
GEOTEKNIK

UPPDRAGSNR 25009	RITAD F LUNDIN
DATUM 250604	HANDLÄGGARE
GRANSKAD TT	UPPDRAGSANSVARIG Tobias Thorén

GEOTEKNISK UNDERSÖKNING

PLAN

SKALA (FORMAT)	RITNINGSNR	BET
1:400 (A1)	BILAGA 2:1	

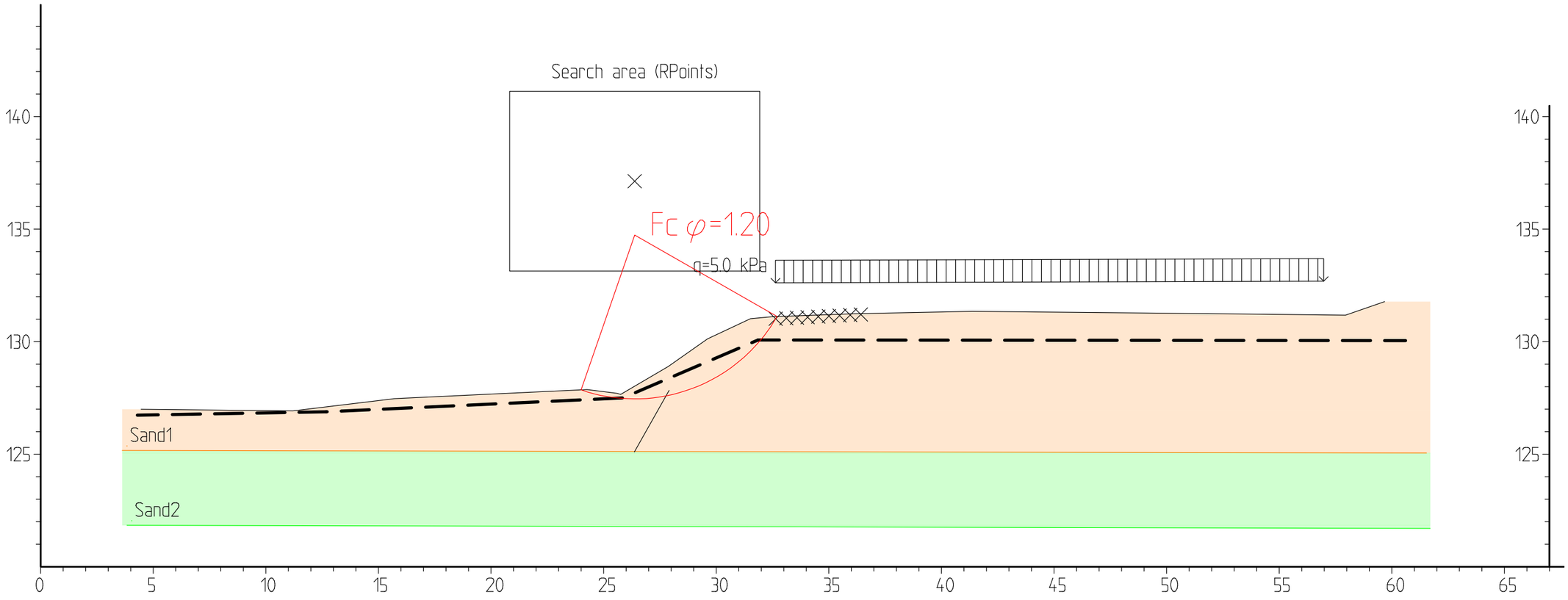

Material	Un.Weigth	Sub.Weigth	Fi	C`	C	Aa	Ad	Ap
Sand1	18.00	10.00	34.0	0.0				
Sand2	18.00	10.00	34.0	0.0				

Allegården m.fl.

Sektion A
Befintliga förhållanden

UPPDRAGNR: 25009
DAT: 2025-06-03

2025-06-03

k:\2025\25009 allégården m.fl\cad\autograf-geosuite\stabgraf.rit\a bef.dwg

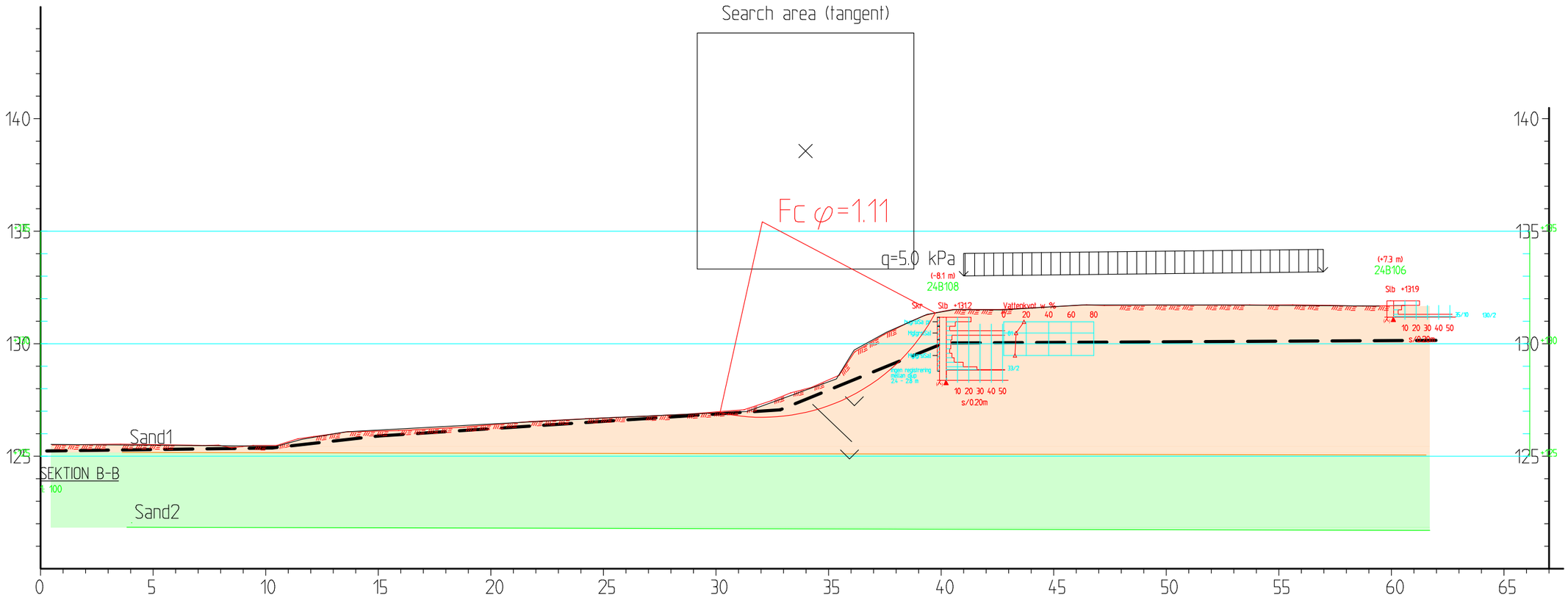

Material	Un.Weigth	Sub.Weigth	Fi	C`	C	Aa	Ad	Ap
Sand1	18.00	10.00	34.0	0.0				
Sand2	18.00	10.00	34.0	0.0				

Allegården m.fl.

Sektion B
Befintliga förhållanden

UPPDRAGNR: 25009
DAT: 2025-06-03

2025-06-03

k:\2025\25009 allégården m.fl\cad\autograf-geosuite\stabgraf.rit\a bef.dwg

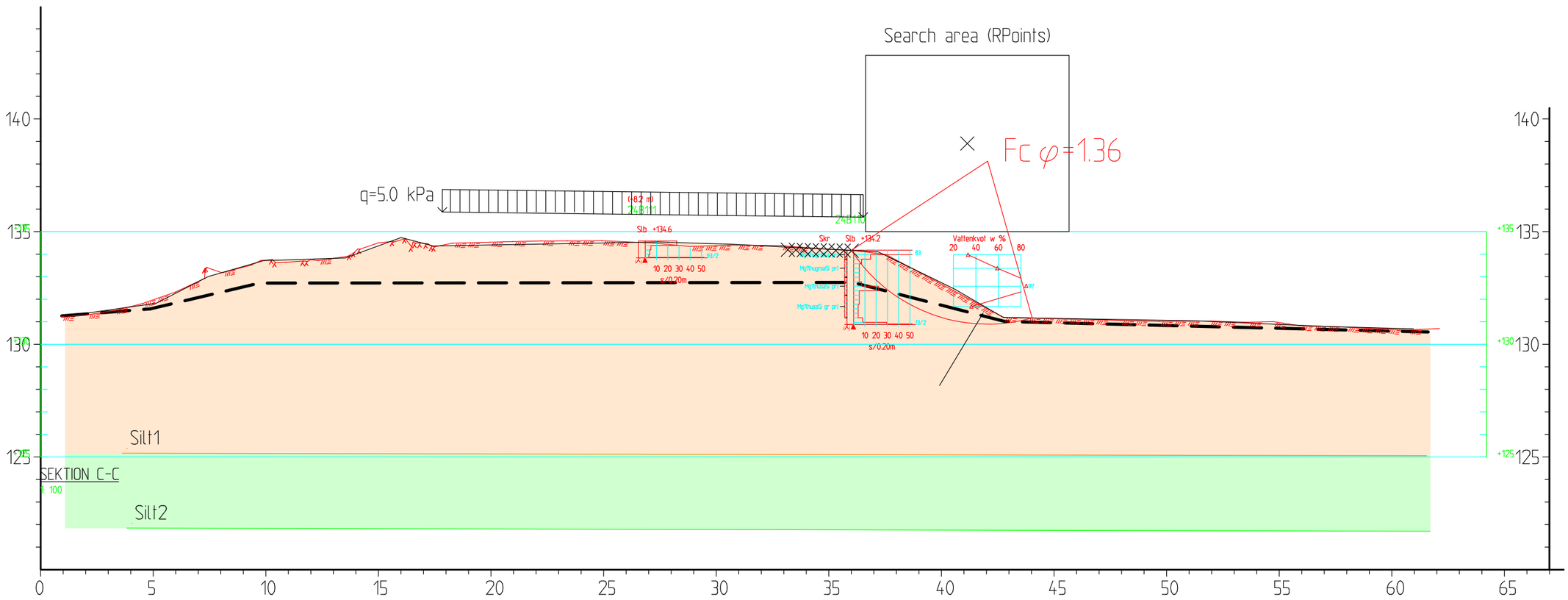

Material	Un.Weigth	Sub.Weigth	Fi	C`	C	Aa	Ad	Ap
Silt1	17.00	9.00	32.0	0.0				
Silt2	17.00	9.00	32.0	0.0				

Allegården m.fl.

Sektion C
Befintliga förhållanden

UPPDRAGNR: 25009
DAT: 2025-06-03

2025-06-03

k:\2025\25009 allégården m.fl\cad\autograf-geosuite\stabgraf.rit\c bef.dwg

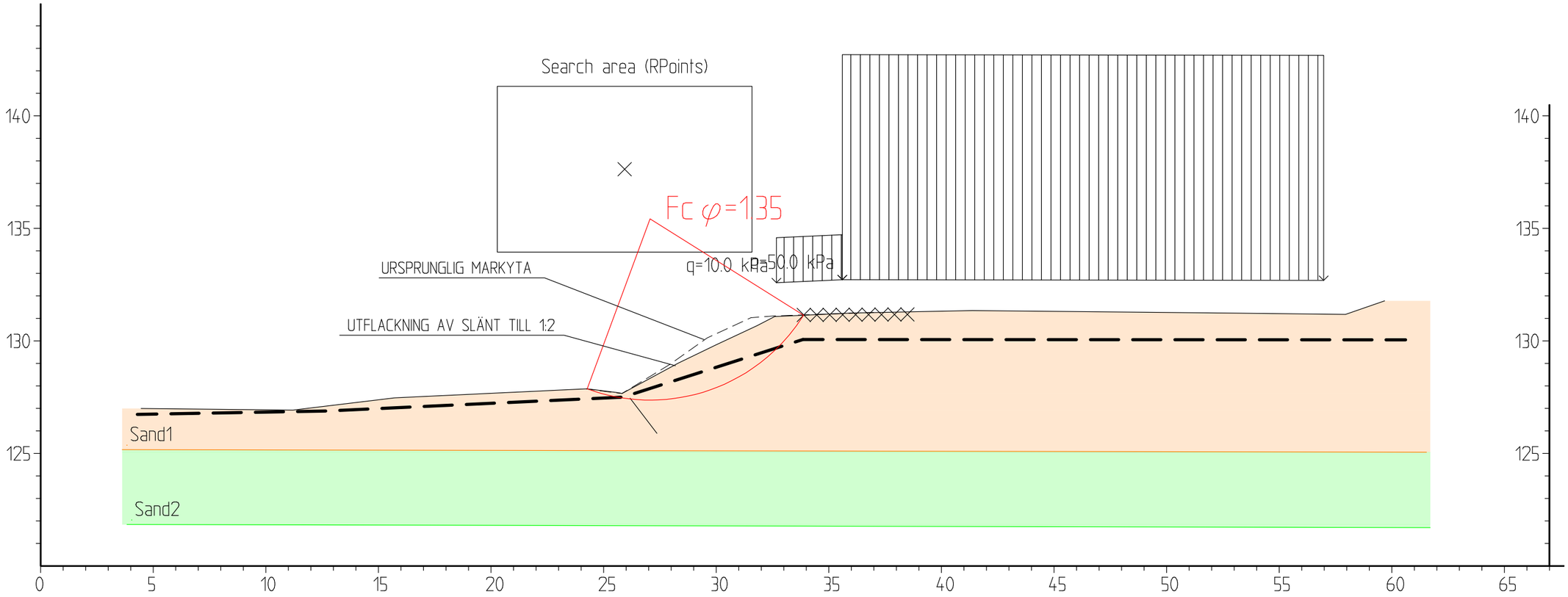

Material	Un.Weigth	Sub.Weigth	Fi	C`	C	Aa	Ad	Ap
Sand1	18.00	10.00	34.0	0.0				
Sand2	18.00	10.00	34.0	0.0				

Allegården m.fl.

Sektion A
Planerade förhållanden

UPPDRAGNR: 250091
2025-06-03 **DAT: 2025-06-03**

k:\2025\25009 allégården m.fl\cad\autograf-geosuite\stabgraf.rit\a plan.dwg

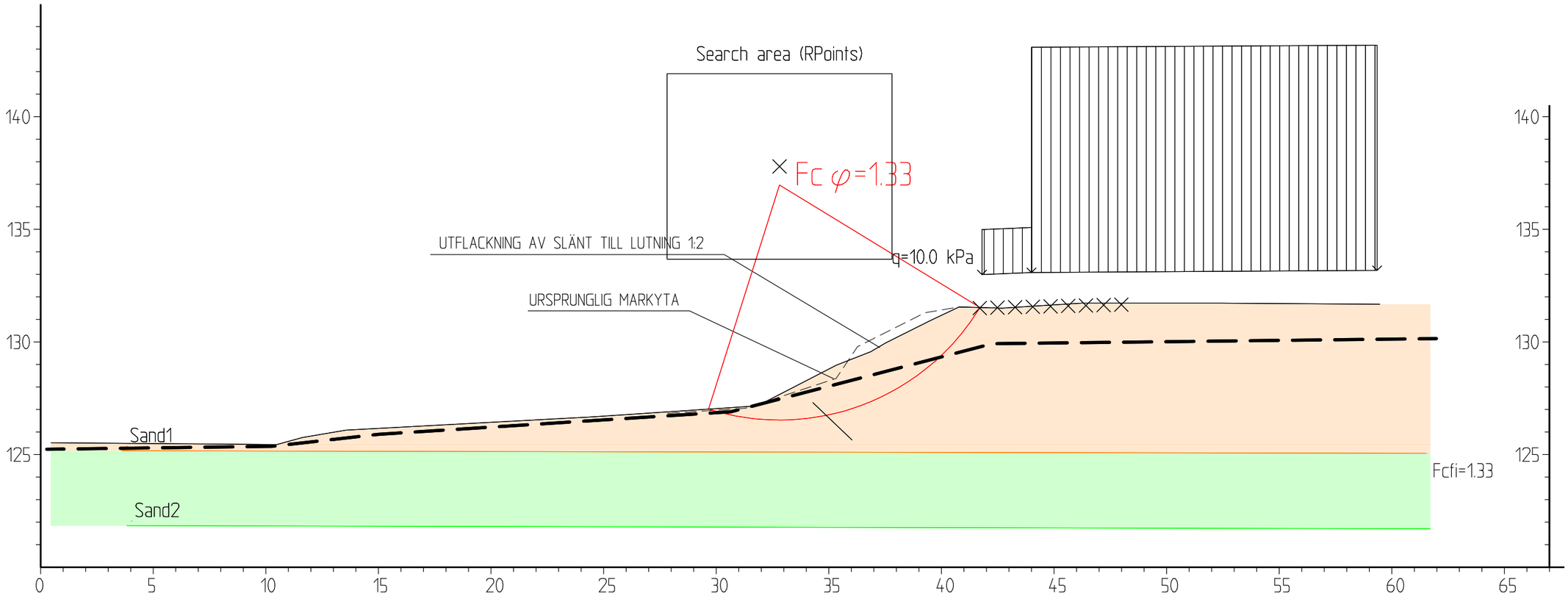

Material	Un.Weigth	Sub.Weigth	Fi	C`	C	Aa	Ad	Ap
Sand1	18.00	10.00	34.0	0.0				
Sand2	18.00	10.00	34.0	0.0				

Allegården m.fl.

Sektion B
Planerade förhållanden. Utflackning av slänt till 1:2.

UPPDRAGNR: 250091

2025-06-03

DAT: 2025-06-03

k:\2025\25009 allégården m.fl\cad\autograf-geosuite\stabgraf.rit\b plan2.dwg

BILAGA 4:3

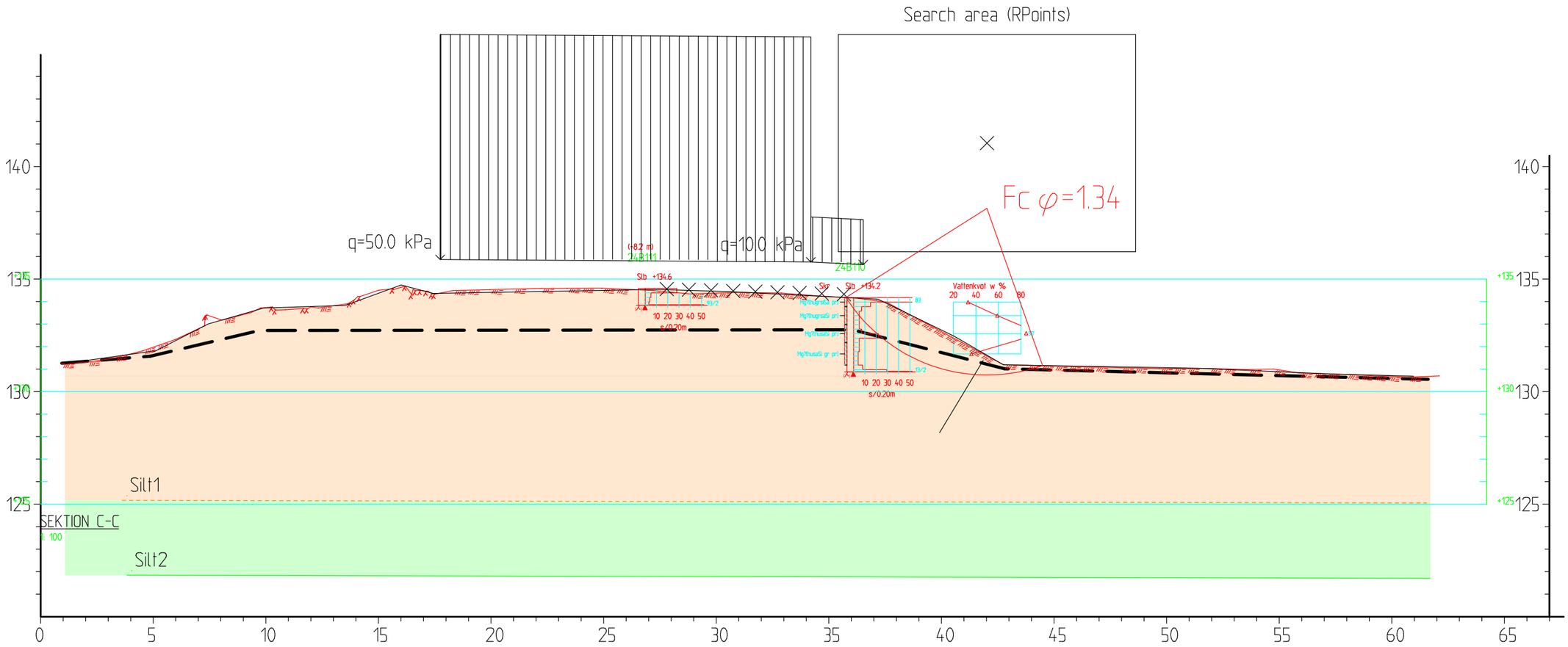

Material	Un.Weigth	Sub.Weigth	Fi	C`	C	Aa	Ad	Ap
Silt1	17.00	9.00	32.0	0.0				
Silt2	17.00	9.00	32.0	0.0				

Allegården m.fl.

Sektion C
Planerade förhållanden

UPPDRAGNR: 250091
DAT: 2025-06-03

2025-06-03

k:\2025\25009 allégården m.fl\cad\autograf-geosuite\stabgraf.rit\c plan.dwg

Färgelanda kommun

Tjänsteskrivelse
2026-06-04
2026/84

Nämndsekreterare
Marthina Färm

Kommunfullmäktige

Omfördelning av medel Högsäter skola/förskola

Kommunstyrelsens beslutsförslag
Kommunfullmäktige beslutar att godkänna omstrukturering av investeringsmedel från Högsäters förskola till Högsäter skola.

Ärendets beredning
Ärendet har behandlats av utbildningsnämnden.

Sammanfattning av ärendet
Investeringsmedel behöver omfördelas från Högsäters förskola till Högsäters skola då skolan har större underhållsbehov utifrån underhållsplan.

Ärendebeskrivning
Utifrån Mål och resursplanen ska Högsäter skola och Högsäter förskola renoveras utifrån underhållsplanen. Enligt Mål och resursplanen är medlen fördelade enligt följande; Högsäter skola 4,5 miljoner kronor och Högsäter förskola 8 miljoner kronor.

Efter förenklad förstudie visar behovet på ett större renoveringsbehov på Högsäter skola samt att Utbildningsnämnden tagit beslut att en avdelning ska renoveras i stället för två avdelningar på Högsäter förskola, vilket ursprungligen låg med i projektplanen.

Ekonomisk konsekvensbeskrivning
Förstudien påvisar att investeringsmedel behöver omfördelas enligt följande; 7 miljoner kronor omfördelas från Högsäters förskola till Högsäter skola vilket innebär att Högsäter förskola kommer att renoveras för 1 miljon kronor för en avdelning och Högsäter skola renoveras för 11,5 miljoner kronor.

Sociala och miljömässiga konsekvenser
Tillskjutande av investeringsmedel till Högsäter skola innebär exempelvis att uppförande av staket runt skolgården kommer att möjliggöras. Avsaknad av staket är i dagsläget en säkerhetsrisk.

Utöver ordinarie renovering kommer även bland annat fönster och entrédörrar att bytas ut.

Beslutsunderlag:
Tjänsteskrivelse 2026-06-04
Beslut UN 2026-05-26
Rapport förstudie – Högsäter skola
Rapport förstudie – Högsäter förskola

Sändlista:
Kommunfullmäktige
Ordförande utbildningsnämnden
Utbildningschef

UN § 64 **Dnr 2026/84**
Beslut om att flytta investeringsmedel

Utbildningsnämndens beslut
Utbildningsnämnden föreslår Kommunstyrelsen att godkänna omstrukturering av investeringsmedel från Högsäters förskola till Högsäter skola.

Reservation
Mot beslutet reserverar sig Hans-Göran Palmqvist (M) till förmån för eget yrkande.

Yrkande
Hans-Göran Palmqvist yrkar på bordläggning av ärendet, med motiveringen att han önskar mer information kring renoveringen.

Hanna Clemens (SD) yrkar bifall till liggande förslag.
Karin Carlsson (C) yrkar bifall till liggande förslag.

Propositionsordning 1
Ordförande ställer proposition dels på Hans-Göran Palmqvists (M) yrkande om bordläggning, dels på att ärendet ska avgöras idag. Ordförande finner att ärendet ska avgöras idag.

Propositionsordning 2
Ordförande ställer proposition på liggande förslag och finner bifall till detta.

Ärendets beredning
Ärendet har informerats i Kommunstyrelsen 4 februari.
Utbildningsnämnden har informerats 24 mars.

Sammanfattning av ärendet
Investeringsmedel behöver omfördelas från Högsäters förskola till Högsäters skola då skolan har större underhållsbehov utifrån underhållsplan.

Ärendebeskrivning
Utifrån Mål och resursplanen ska Högsäter skola och Högsäter förskola renoveras utifrån underhållsplanen. Enligt Mål och resursplanen är medlen fördelade enligt följande; Högsäter skola 4,5 miljoner kronor och Högsäter förskola 8 miljoner kronor.
Efter förenklad förstudie visar behovet på ett större renoveringsbehov på Högsäter skola samt att Utbildningsnämnden tagit beslut att en avdelning

ska renoveras i stället för två avdelningar på Högsäter förskola, vilket ursprungligen låg med i projektplanen.

Beslutsunderlag
Rapport förstudie – Högsäter skola
Rapport förstudie – Högsäter förskola

Sändlista
Tommy Larsson
Ordförande utbildningsnämnden

FÄRGELANDA KOMMUN

Färgelanda kommun

Förstudie
Högsäter förskola

Investeringsplan enligt MRP

År 2026 till 2048

UTKAST

Innehållsförteckning

Fastighetsprocessen 3
Översikt 4
Bakgrund 4
Syfte 4
Metod 4
Om fastigheten 5
Åtgärder 6
Utemiljö 6
Kostnader 7
Högsäter förskola – inre underhåll 7
Högsäter förskola – yttre underhåll 7
Komplett kostnad – inre och yttre underhåll 8
Analys 9
Ekonomisk analys 9
Arbetsmiljö 9
Säkerhet 10
Kommentarer 10
Önskemål 10
Kostnadsberäkning 10

Fastighetsprocessen

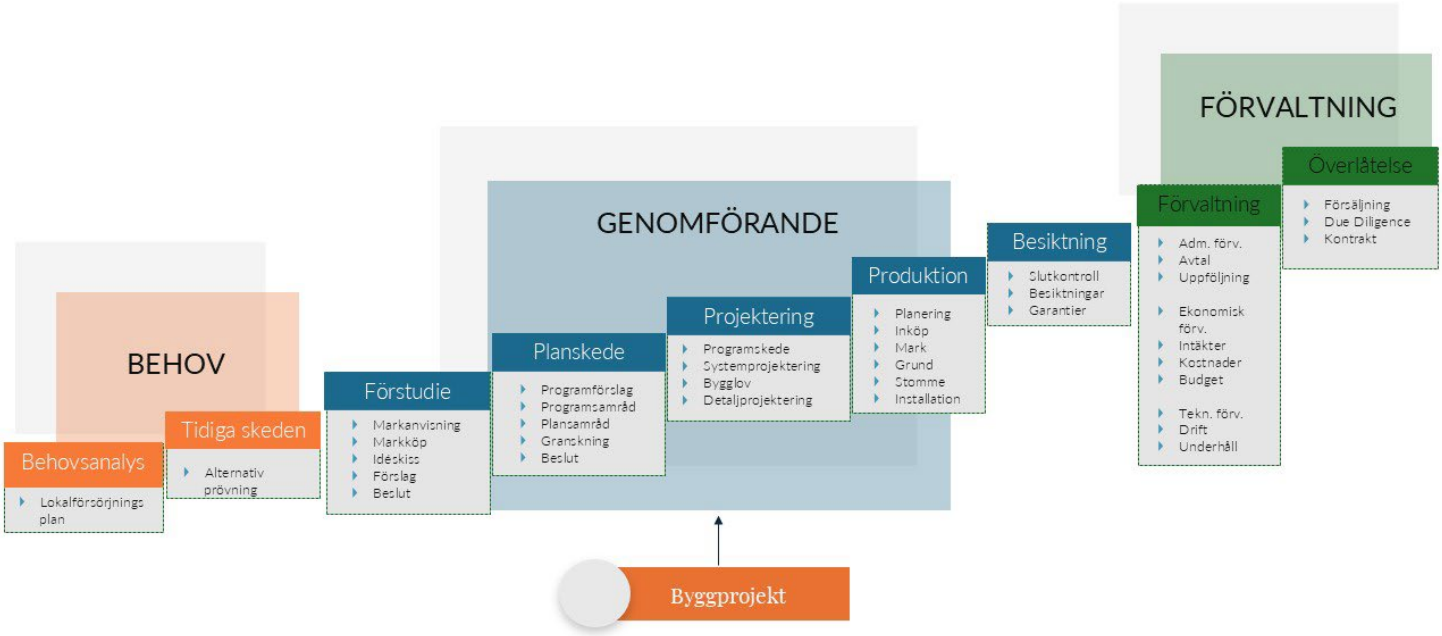

Utifrån beslutad MRP med tillhörande Lokalförsörjningsplan ska Högsäter förskola renoveras under 2026.

I denna förstudie har behov och önskemål inkommit från verksamheten samt underhållsbehovet reviderats och kostnader presenterats.

Nästa steg i fastighetsprocessen är ”Projektering” för att då fastställa exakta kostnader utifrån offerter.

Översikt

Bakgrund

I enlighet med MRP är en förenklad förstudie framtagen för att förtydliga vad underhållsbehovet innebär både åtgärdsmässigt och ekonomiskt gällande renovering av Högsäter förskola. Då investeringsmedel för denna renovering redan finns, behöver behov fastställas hur medlen ska fördelas för att nyttjas mest effektivt utifrån renoveringsbehov samt verksamhetsbehov.

Högsäter förskola består av en äldre del med stort renoveringsbehov samt en nybyggd del, byggd 2019. Då samma krav på säkerhet, tillgänglighet och ändamålsenlighet råder i hela byggnaden, krävs översyn och renovering.

Syfte

Skapa en förskolelokal med utemiljö som är säker, tillgänglighetsanpassad, ändamålsenlig och med mer energieffektiva åtgärder samt skapa god arbetsmiljö för så väl pedagoger som barn.

Metod

Underhållsplan har under 2025 upprättats av konsultföretag. Denna plan har reviderats med hjälp av inventering av samtliga byggnader samt utemiljö. Kostnader har reviderats utifrån gällande REPAB-koder samt systemet Planima.

Dialog har förts med rektor, pedagoger, fackombud samt barn där åsikter och önskemål har samlats in.

Verksamhetseffekter så som sociala, ekonomiska och miljömässiga effekter har vägts in i förstudien.

Om fastigheten

Adress	Månvägen 1 458 70 Högsäter
Boarea (BOA)	1276 m²
Lokalarea (LOA)	1176 m²
Byggår	1981

Högsäter skola byggdes 1969 men har byggts till 2019 med 747 m².

Boverkets rekommendationer är 12 kvm/barn. I dagsläget finns totalt 66 barn på förskolan och ytterligare 6 barn kommer att börja under mars-april 2026.

Mindre reparationsarbeten har genomförts genom åren i den äldre delen av fastigheten men inga större planerade åtgärder är utförda.

Solcellspaneler installerades 2019.

Åtgärder

Utemiljö

Lekutrustningen på Högsäter förskola är av varierande underhållsbehov.

Den lekutrustning som behöver renoveras eller bytas ut, finns medräknad i investeringsbudget.

Solskydd, utöver befintlig lekutrustning, saknas i dagsläget. Byggnation av detta finns medräknad i investeringsbudget och kommer uppföras i samråd med verksamheten.

Kostnader

Högsäter förskola – inre underhåll

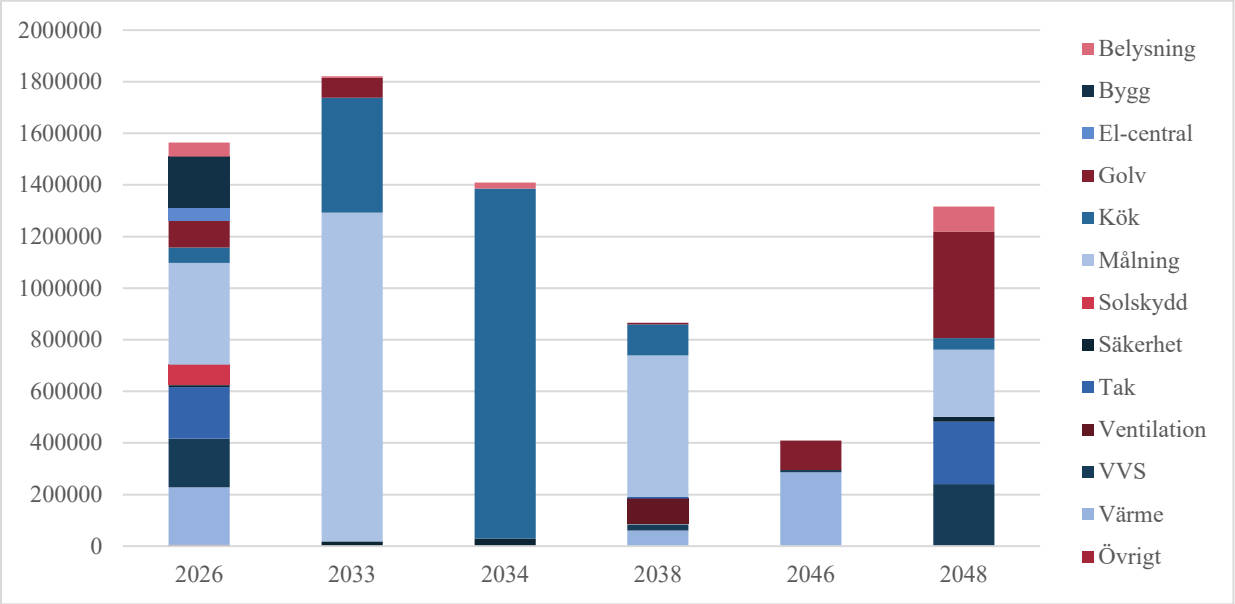

De stora posterna innefattar målning av väggar och tak, byte av tak, montering av akustikplattor i tak, restaurering av toaletter och kök samt byte av golvmatta. Utöver detta finns exempelvis montering av nya radiatorer, persienner i alla rum samt byte av belysning.

Högsäter förskola – yttre underhåll

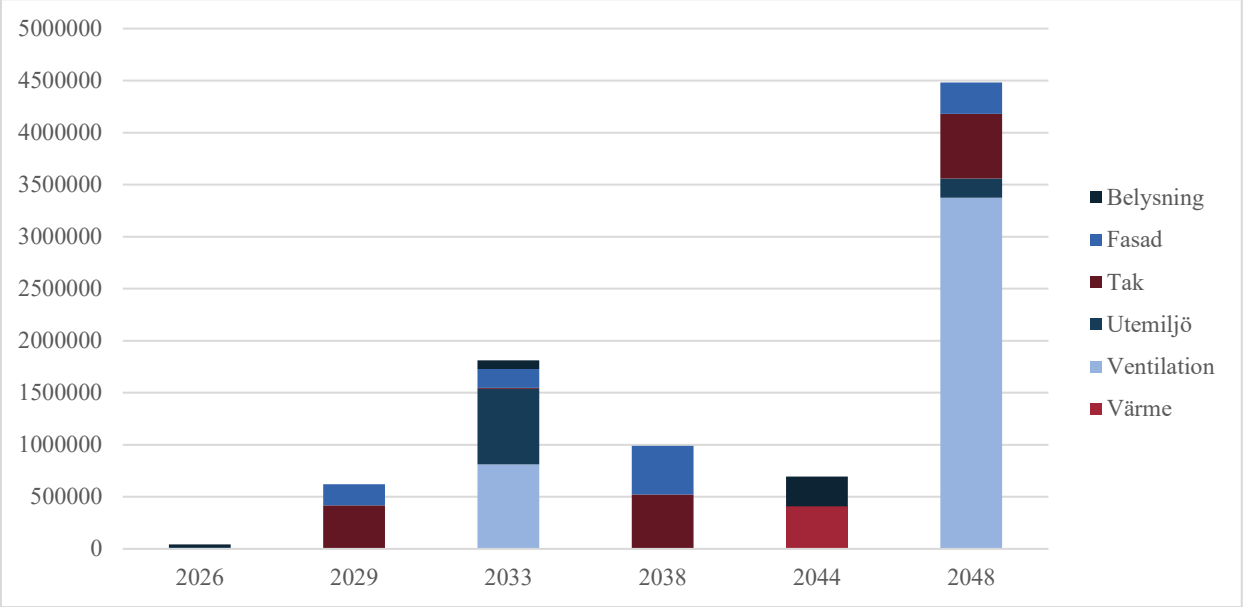

Komplett kostnad – inre och yttre underhåll

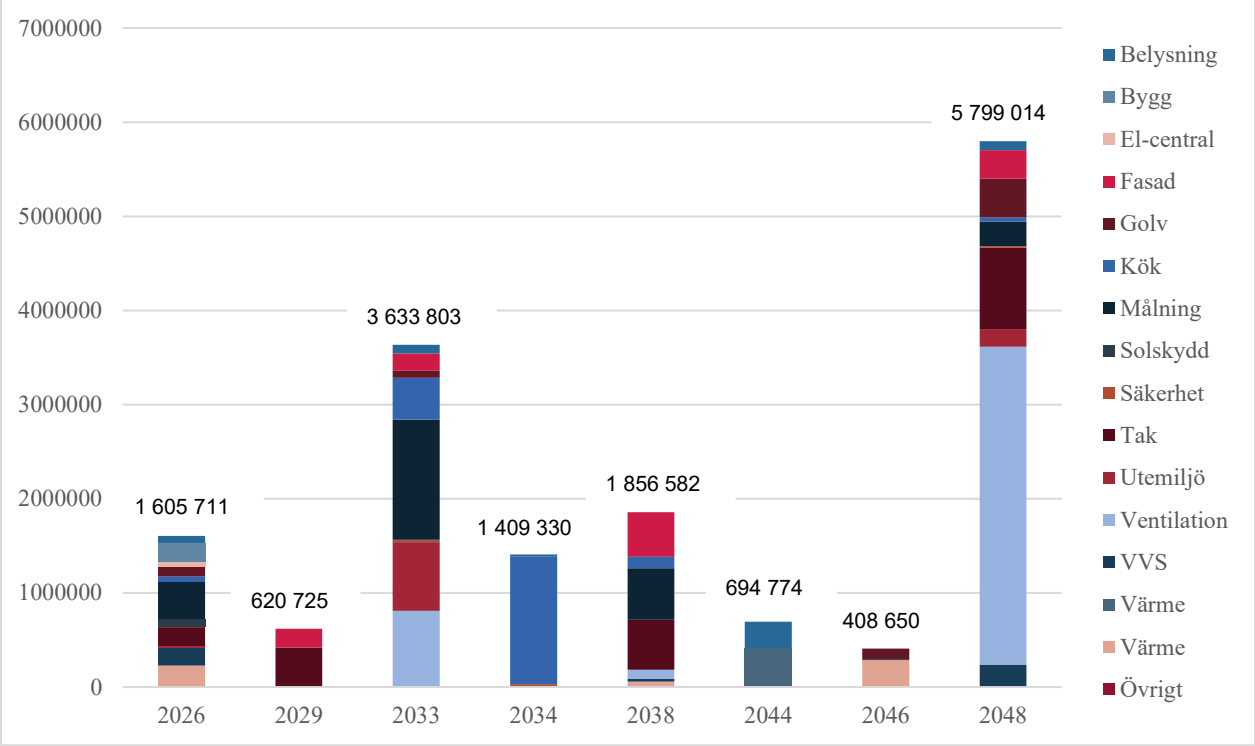

Notera stort underhållsbehov år 2033 och 2034 då byte av stor del köksutrustning är registrerat under dessa år samt byte av ventilation och lekutrustning.

I projektering kommer exakta siffror utifrån inhämtande offerter att presenteras.

Analys

Ekonomisk analys

Då det genom åren har brustit i underhåll av fastigheten krävs nu en mer omfattande renovering för att säkerställa byggnadens hållbarhet, säkerhet, tillgänglighet och ändamålsenlighet över tid.

Ledbelysning – all belysning i byggnaderna samt i utemiljö byts ut till LED. Detta skapar både en ekonomisk vinning samt är en energieffektiviserande åtgärd.

Montering av fler oljeradiatorer och utbyte av direktverkande elradiatorer – skapar en jämnare värmefördelning samt är mer effektivt både ur ekonomisk och energieffektiv aspekt.

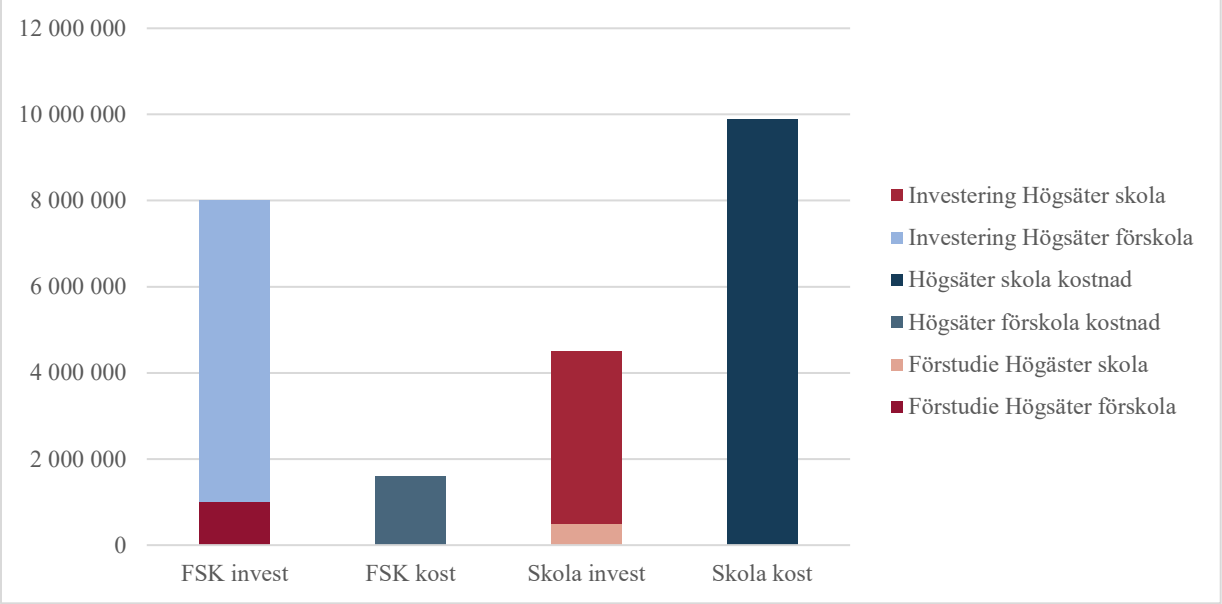

Arbetsmiljö

För att skapa en god arbetsmiljö har vi sett över nedan punkter;

Akustikplattor i alla rum där många barn vistas, t.ex. allrum, lekrum, korridorer, matsal och kapprum – detta dämpar ljudnivån och skapar bättre arbetsmiljö för både pedagoger och barn.

Persienner i alla rum – möjlighet att blockerar ljusinsläpp vilket är en önskan från verksamheten.

Solskydd i utemiljö för att kunna skapa återhämtning och rekreation även vid soligt väder.

Översyn av tillgänglighet i form av att säkerställa att HWC toalett uppfyller krav samt att ramper till ytterdörrar är i korrekt nivå.

Säkerhet

Påspringningsskydd vid gungor behöver undersökas vidare.

Kommentarer

Önskemål

I dialog med rektor, pedagoger och barn framkom flertalet önskemål och åsikter som kommer att jobbas vidare med.

Vidare undersökning kommer att genomföras, för att på så sätt fastställa vilka åtgärder som skulle kunna utföras med egna resurser och personal inom ramen av investeringsbudget, detta för att utföra ett så resurseffektivt arbete som möjligt.

Kostnadsberäkning

Förstudien har utförts med underhållsplanen som grund, vilken har reviderats utifrån okulär inventering samt uppdatering av kostnader utifrån REPAB-koder och underhållssystemet Planima.
Kostnaderna är uppskattade utifrån okulärt skick på fastigheten men kan komma att förändras.

Nästa steg i fastighetsprocessen är ”Projektering” där upphandlade entreprenörer kommer att utföra en grundligare undersökning och lämna offerter med exakta siffror. Först då kan exakt investeringsbudget fastställas.

FÄRGELANDA KOMMUN

UTKAST

Förstudie
Högsäter skola

Investeringsplan enligt MRP

År 2026 till 2046

Innehållsförteckning

Fastighetsprocessen 3
Översikt 4
Bakgrund 4
Syfte 4
Metod 4
Om fastigheten 5
Åtgärder 6
Säkerhet 6
Utemiljö 8
Kostnader 10
Högsäter skola – inre underhåll 10
Gymnastikhall – inre underhåll 10
Högsäter skola – yttre underhåll 11
Komplett kostnad – inre och yttre underhåll samt idrottshall 11
Analys 12
Ekonomisk analys 12
Arbetsmiljö 12
Säkerhet 13
Kommentarer 13
Önskemål 13
Kostnadsberäkning 13

Fastighetsprocessen

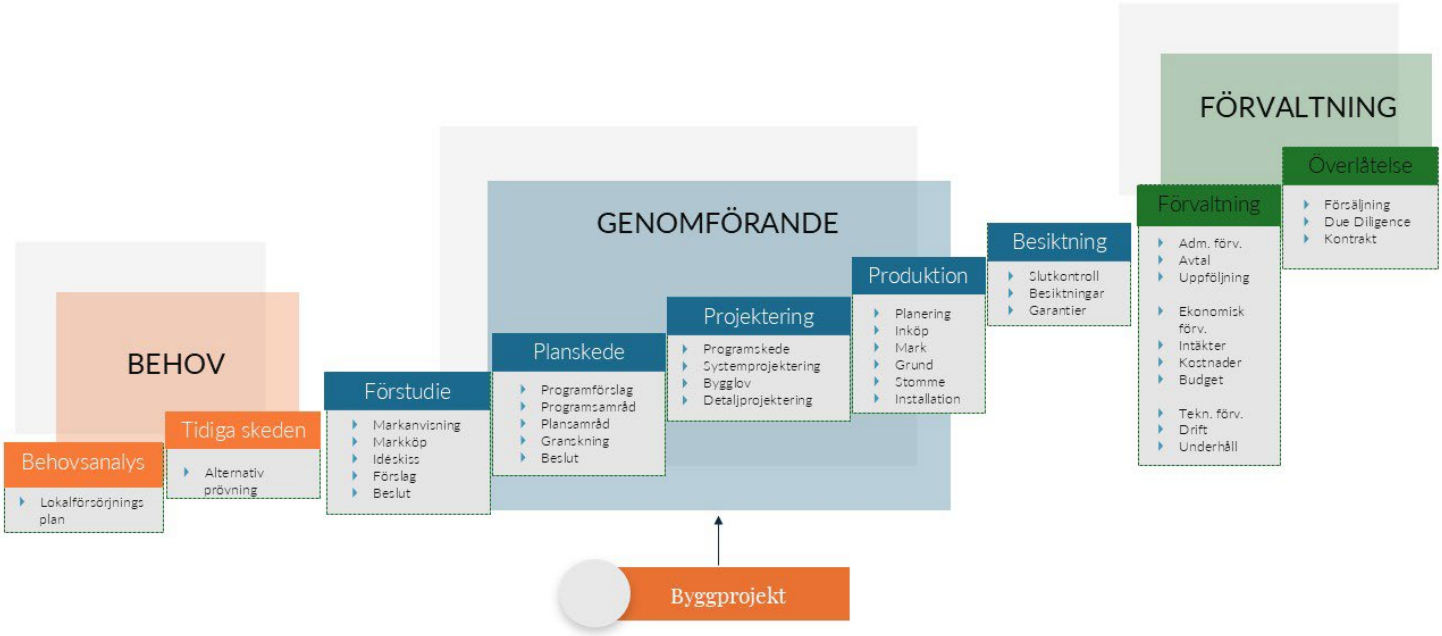

Utifrån beslutad MRP med tillhörande Lokalförsörjningsplan ska Högsäter skola renoveras under 2026.

I denna förstudie har behov och önskemål inkommit från verksamheten samt underhållsbehovet reviderats och kostnader presenterats.

Nästa steg i fastighetsprocessen är ”Projektering” för att då fastställa exakta kostnader utifrån offerter.

Översikt

Bakgrund

I enlighet med MRP är en förenklad förstudie framtagen för att förtydliga vad underhållsbehovet innebär både åtgärdsmässigt och ekonomiskt gällande renovering av Högsäter skola. Då investeringsmedel för denna renovering redan finns, behöver behov fastställas hur medlen ska fördelas för att nyttjas mest effektivt utifrån renoveringsbehov samt verksamhetsbehov.

Högsäter skola består av en äldre del med stort renoveringsbehov samt en mer nybyggd del. Då samma krav på säkerhet, tillgänglighet och ändamålsenlighet råder i hela byggnaden, krävs översyn och renovering.

Syfte

Skapa en skollokal med utemiljö som är säker, tillgänglighetsanpassad, ändamålsenlig, hållbar och med mer energieffektiva åtgärder samt skapa god arbetsmiljö för så väl lärare som elever.

Metod

Underhållsplan har under 2025 upprättats. Denna plan har reviderats med hjälp av inventering av samtliga byggnader samt utemiljö. Kostnader har reviderats utifrån gällande REPAB-koder.

Dialog har förts med rektor, lärare, fackombud samt elever där åsikter och önskemål har samlats in.

Verksamhetseffekter så som sociala, ekonomiska och miljömässiga effekter har vägts in i förstudien.

Om fastigheten

Adress	Rännelandavägen 9 458 70 Högsäter
Boarea (BOA)	1766 m²
Lokalarea (LOA)	1705 m²
Byggår	1969

Högsäter skola byggdes 1969 men har byggts till 1978 samt 1997.
Skolans äldre del är i stort underhållsbehov.

Boverkets rekommendationer är 12 kvm/elev. I dagsläget finns totalt 101 elever på skolan.

Mindre reparationsarbeten har genomförts genom åren på fastigheten men inga större planerade åtgärder är utförda.

Åtgärder

Säkerhet

Staket

Blå linje – staket
Röd linje – enkelgrind
Grön linje – dubbelgrind, in- och utfart för arbetsfordon t.ex. vid snöröjning och halkbekämpning

I dagsläget används skolgård och fotbollsplan av övriga kommuninvånare då de ”genar” över dessa delar. Skolan med dess utemiljö måste vara en trygg miljö för eleverna samt säkerställa att eleverna inte lämnar skolfastigheten under skoltid.

Måltider serveras på Högsäter förskola och elever från Högsäter skola måste då, tillsammans med sina lärare, förflytta sig mellan fastigheterna flera gånger per dag.
I dialog med rektor och lärare framkom att det finns behov av grind i övre hörnet av skolans utemiljö för att flytten mellan fastigheterna, utanför fastighetsgräns, ska bli så kort som möjligt, utifrån säkerhetsaspekt.

Under vintertid vid snöröjning, eller annat underhållsarbete med stora arbetsfordon, behöver dubbelgrind finnas för in- och utfart från två sidor av fastigheten.

Staket som kommer monteras är av nät, ca 1,5 m högt. Grindarna är av stål med godkända dubbla låsbyglar.

Utemiljö

Lekutrustningen på Högsäter skola är över lag bara några år gammal och av god kvalitet. Utemiljön är välplanerad med olika zoner för olika åldrar och lekintensitet.

Den lekutrustning som behöver renoveras eller bytas ut, finns medräknad i investeringsbudget.

Elever sitter ofta ute under skärmtak och målar eller spelar spel och barn sitter och leker i sandlådan. I dagsläget finns så kallade King-rutor jämnt fördelade över hela den asfalterade skolgården vilket kan orsaka ”flygande bollar”.
Önskemål har inkommit från elever och verksamhet om att flytta King-rutorna till andra sidan om skolgården. Detta kan åstadkommas genom att skapa en så kallad ”Trygga zonen” och flytta King-rutorna till den högra delen av skolgården. Då kan lugnare lekar och aktivitet utföras närmast byggnaderna, medan mer rörligare lek kan utföras närmare resterande lekutrustning.

Önskemål har även inkommit från verksamheten om att montera ytterligare en dörröppning till boden med lekutrustning för att på så sätt lättare komma åt materialet. Denna kostnad har lagts med i investeringsbudgeten.
Ytterligare önskemål har inkommit om rivning av nuvarande uttjänta kiosk och byggnation av ny, vilket kommer undersökas i nästa steg.

Solskydd, utöver befintlig växtlighet, saknas i dagsläget. Byggnation av detta finns medräknad i investeringsbudget och kommer uppföras i samråd med verksamheten.

Kostnader

Högsäter skola – inre underhåll

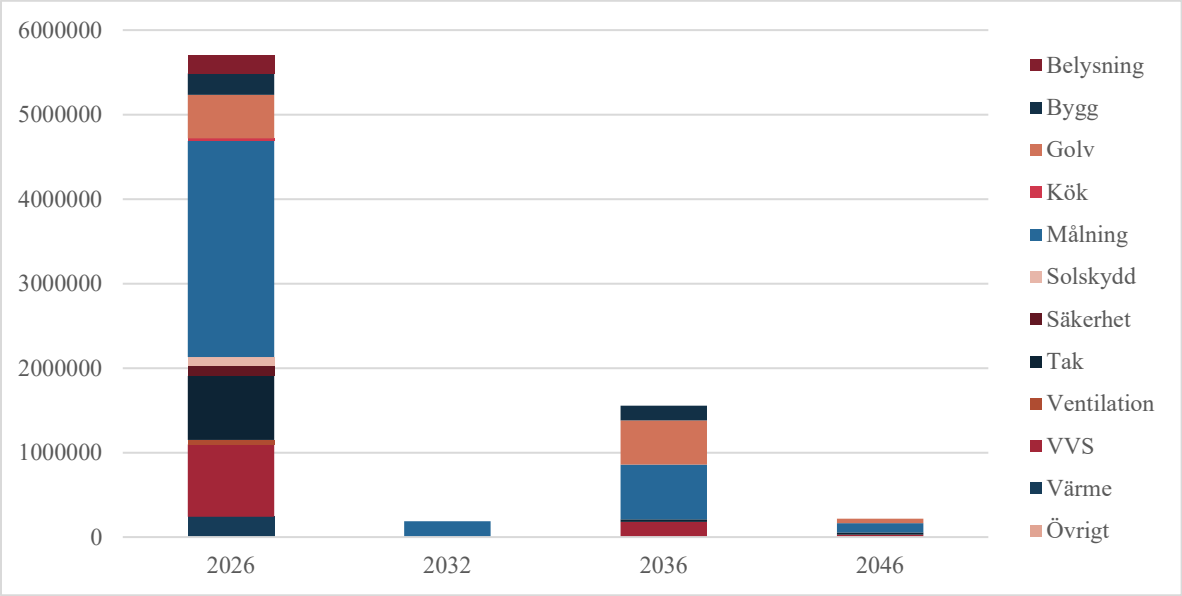

De stora posterna innefattar målning av väggar och tak, montering av akustikplattor i tak, restaurering av toaletter samt byte av golvmatta. Utöver detta finns exempelvis montering av nya radiatorer, byte av brandlarmscentral, byte av rökdetektorer, solskydd i klassrum samt byte av ledningsnät.

Gymnastikhall – inre underhåll

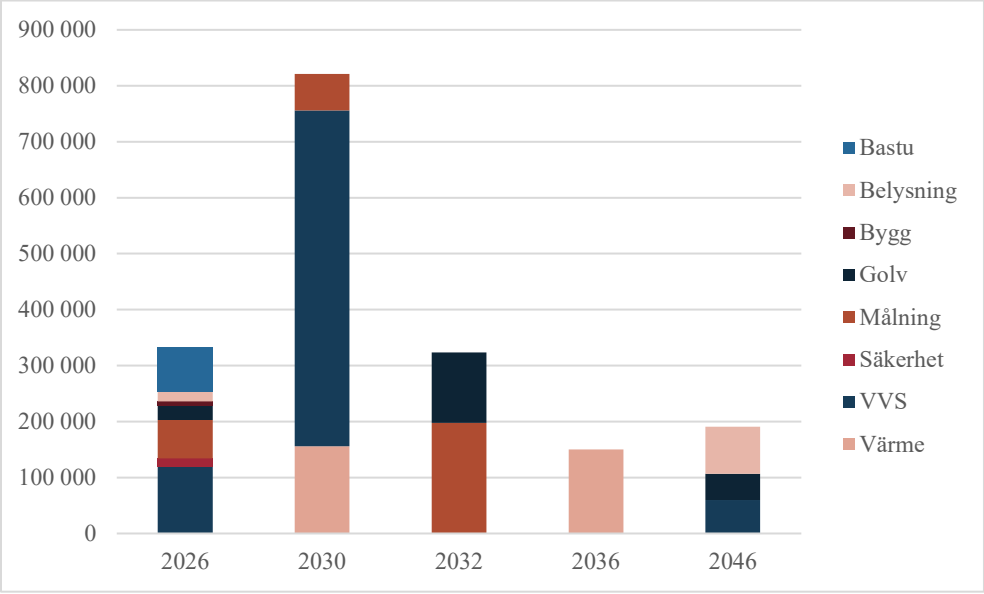

De största posterna innefattar komplett byte av duschrum, iordningsställande av bastu samt målning av väggar och tak.

Högsäter skola – yttre underhåll

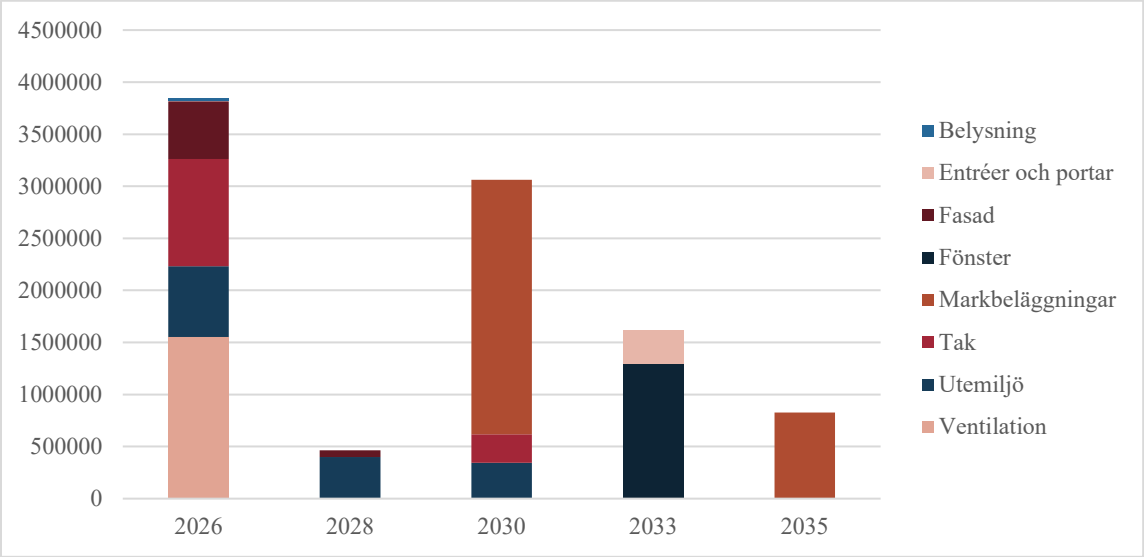

Komplett kostnad – inre och yttre underhåll samt idrottshall

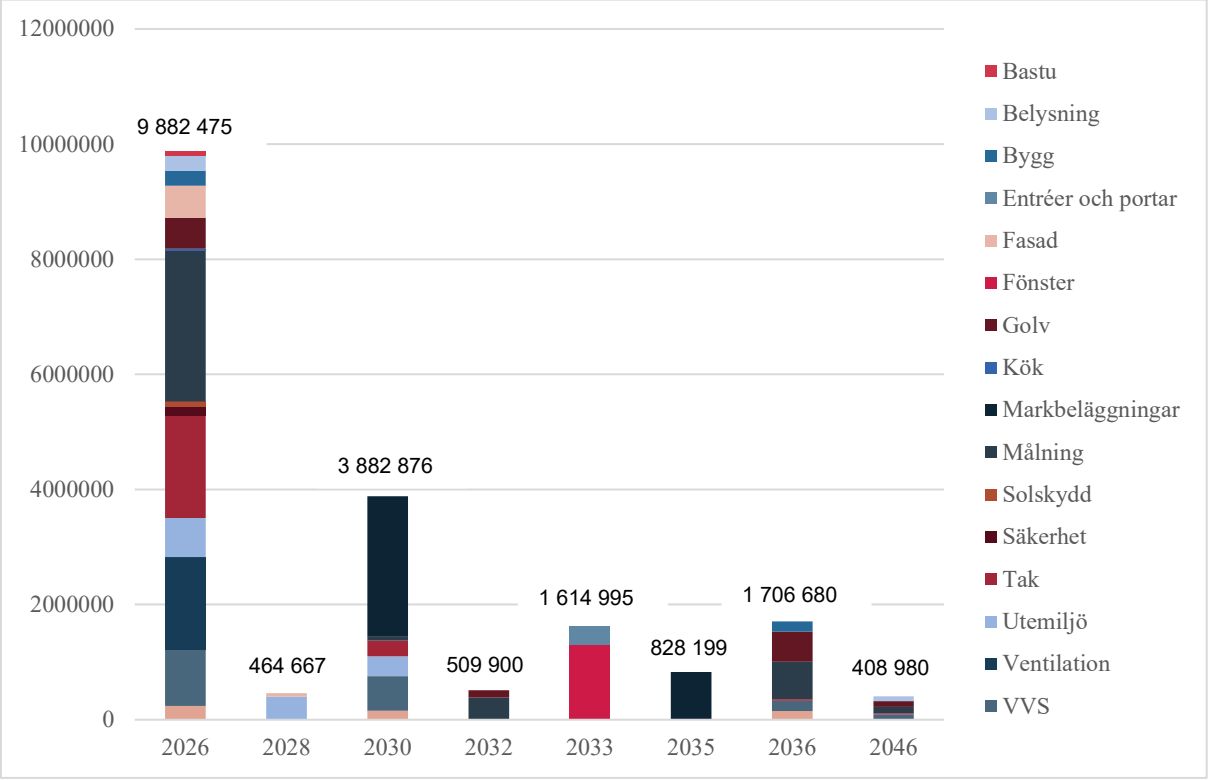

Då investeringskostnad för 2026 uppskattas uppgå till 9 882 475 kr behöver omprioritering alternativt omfördelning av investeringsmed att krävas.
I projektering kommer exakta siffror utifrån inhämtande offerter att presenteras.

Analys

Ekonomisk analys

Då det genom åren har brustit i underhåll av fastigheten krävs nu en mer omfattande renovering för att säkerställa byggnadens hållbarhet, säkerhet, tillgänglighet och ändamålsenlighet över tid.

Ledbelysning – all belysning i byggnaderna samt i utemiljö byts ut till LED. Detta skapar både en ekonomisk vinning samt är en energieffektiviserande åtgärd.

Montering av fler oljeradiatorer och utbyte av direktverkande elradiatorer – skapar en jämnare värmefördelning samt är mer effektivt både ur ekonomisk och energieffektiv aspekt.

I projekteringen bör bergvärmepump med dess borrhål undersökas för att kontrollera om större kapacitet av bergvärmepump kan förse hela skolan med värme.

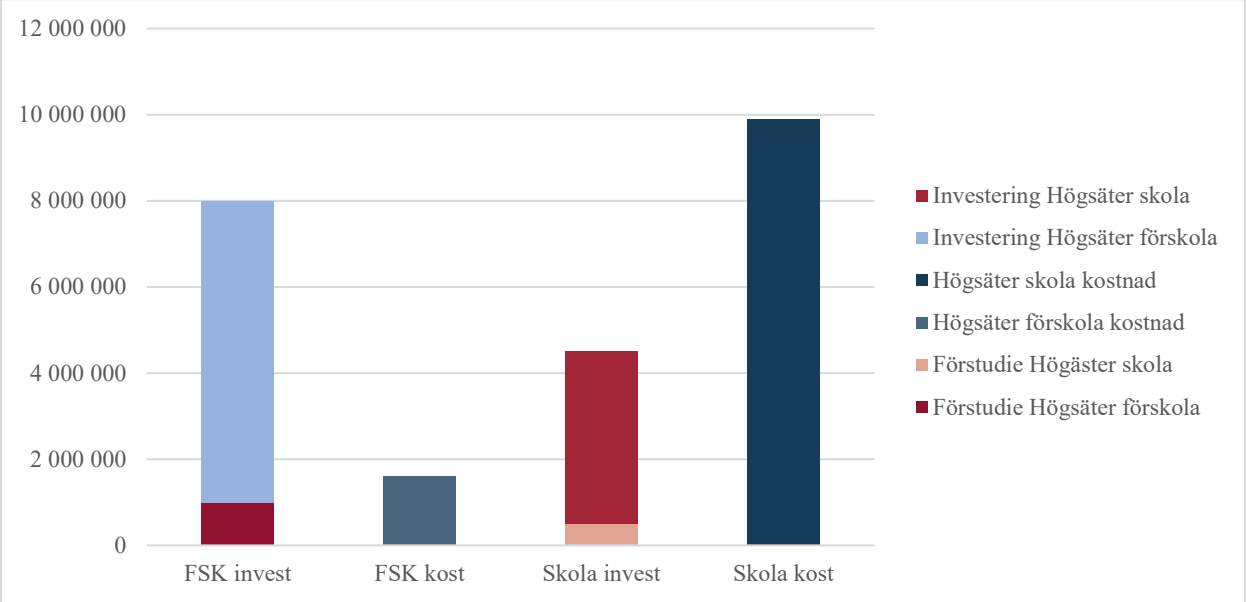

Arbetsmiljö

För att skapa en god arbetsmiljö har vi sett över nedan punkter;

Akustikplattor i alla rum där många elever vistas, t.ex. klassrum, grupprum, korridorer, matsal och kapprum – detta dämpar ljudnivån och skapar bättre arbetsmiljö och arbetsro för både lärare och elever.

Solskydd i klassrum – blockerar ljusinsläpp som kan störa på lektionstid samt exempelvis vid presentation på skärm.

Arrangera utemiljö utifrån olika zoner/lekintensitet, för att skapa en mer inkluderande och varierad utemiljö där alla barn kan finna en plats som de trivs på.

Solskydd i utemiljö för att kunna skapa återhämtning och rekreation även vid soligt väder.

Översyn av tillgänglighet i form av att säkerställa att HWC toalett uppfyller krav samt att ramper till ytterdörrar är i korrekt nivå.

Säkerhet

Staket runt hela fastighetsgränsen – skapar trygghet på skolområde, stänger ute obehöriga samt säkerställer att elever inte lämnar skolområdet under skoltid. Grindar för både verksamhet och fastighetsskötsel uppförs.

Utbyte eller justering av ytterdörrar som i dagsläget är svårstängda – säkerställer att ytterdörrar alltid är ordentligt stängda samt låsta när behov så finns.

Kommentarer

Önskemål

I dialog med rektor, lärare och elever framkom flertalet önskemål och åsikter som kommer att jobbas vidare med.

Vidare undersökning kommer att genomföras, för att på så sätt fastställa vilka åtgärder som skulle kunna utföras med egna resurser och personal inom ramen av investeringsbudget, detta för att utföra ett så resurseffektivt arbete som möjligt.

Kostnadsberäkning

Förstudien har utförts med underhållsplanen som grund, vilken har reviderats utifrån okulär inventering samt uppdatering av kostnader utifrån REPAB-koder och underhållssystemet Planima.
Kostnaderna är uppskattade utifrån okulärt skick på fastigheten men kan komma att förändras.

Nästa steg i fastighetsprocessen är ”Projektering” där upphandlade entreprenörer kommer att utföra en grundligare undersökning och lämna offerter med exakta siffror. Först då kan exakt investeringsbudget fastställas.

Färgelanda kommun

Kommunledningskontoret
Kommunsekr
Sofia Henriksson

Tjänsteskrivelse
2026-06-05
2026/202

Kommunfullmäktige

Tjänsteskrivelse - beslut om förstudie avseende Lillågårdens framtida användingsområde

Kommunstyrelsens beslutsförslag
Kommunfullmäktige beslutar:

1. att aktivera arbetet med en förstudie av Lillågården och därigenom förslag på en framtida struktur för särskilt boende.

2. att börja utreda förslag på ett boende som ska ersätter Håvestensgården och Lillågården samt att Solgården förblir oförändrat så länge behov finns. Boendet ska vara färdigt till dess att kontraktet på Håvestensgården löper ut.

3. att lägga till ytterligare ett område i Högsäter.
Området bakom Högsäters skola, Odens väg, kommer att finnas tillgängligt när Valbohem har rivit sina lägenheter.

Ärendets beredning
Ärendet har beretts av socialnämnden.

Sammanfattning av ärendet
Kommunen står inför demografiska utmaningar med en ökande andel äldre invånare och ett växande behov av hållbara lösningar inom äldreomsorgen. Mot denna bakgrund bedömer nämnden att uppdraget i mål- och resursplan 2026–2029 om en förstudie av Lillågårdens framtida användningsområde behöver aktiveras.

Ärendebeskrivning
Kommunen står inför långsiktiga demografiska utmaningar där andelen äldre invånare förväntas öka under kommande år. Detta innebär ett ökat behov av hållbara och flexibla lösningar inom äldreomsorgen.
För att kunna hitta bra lösningar har en utredning gjorts för att se vad det finns för mark som skulle kunna vara lämplig för ett framtida äldreboende. I Färgelanda finns tre områden där det kan vara möjligt att anlägga äldreboende. Detaljplanerna tillåter bostäder, i vissa fall flerbostadshus och de geotekniska utredningarna visar på relativt god stabilitet. Platserna är

Gränstorpet, Håvestensområdet och området vid särskilda boendet Soläng, väster om väg 172. Förklaring till detta återfinns i bilaga ett.
Med denna undersökning som grund behövs ett mer gediget arbete för att undersöka vidare om någon av dessa platser är intressanta för framtida exploatering eller ej. Samtidigt behöver framtiden för Lillågården utredas och där är informationen som kommit fram i denna utredning viktig.

Med hänvisning till detta anser nämnden att uppdraget i mål och resurs planen 2026-2029 om en förstudie på Lillågårdens framtida användningsområde behöver aktiveras.

Beslutsunderlag:
Tjänsteskrivelse daterad 2026-06-05
Beslut SN 2026-06-01

Sändlista:
Kommunfullmäktige
Socialnämnden

Sofia Henriksson
Kommunsekr

Beslutande
Helen Greus (SD) Ordförande
Ann Blomberg (C) Vice ordförande
Håkan Ekman (S) *ersätter Edgardo Varas (S)*
Håkan Gusteus (-)
Christina Svedberg (M)
Lennart Johansson (SD)
Fredrik Karlsson (SD)

Närvarande ej tjänstgörande ersättare
Maino Svensson (C)
Karl-Erik Segersax (SD)

Övriga närvarande
Gunnar Wigstrand, socialchef
Jon Granlund, kvalitet- och utvecklingschef
Alexandra Järvelä Stenlund, nämndsekreterare
Camilla Widekärr, planarkitekt (punkt 1-3)
Christoffer Wallin (SD), kommunstyrelsens ordförande (punkt 1-3)
Ulla Börjesson (S), oppositionsråd (punkt 1-3)
Karin Wiggur Hansson, förste socialsekreterare (punkt 5-6)

Signature reference: 7fe45d99-48a2-45de-bf7f-bfc775bfb80a

Innehållsförteckning

	Upprop Val av justerare		
§ 54	Strukturering av äldreomsorg Informationsfilm om nya socialtjänstlagen	2026/133	4 - 7
§ 55	Ansökan om vårdnadsöverflytt enligt 6 kap 8 § Föräldrabalken	2026/135	8 - 9
§ 56	Ansökan om vårdnadsöverflytt enligt 6 kap 8 § Föräldrabalken	2026/136	10 - 11
§ 57	Val av ledamöter till pensionärsrådet	2026/109	12
§ 58	Ekonomisk månadsuppföljning	2026/132	13 - 14
§ 59	Riktlinjer med anledning av lagändring i alkohollagen	2026/138	15 - 16
§ 60	Medskick till politiskt samråd	2026/137	17
§ 51	Ordförandens information	2026/50	18
§ 52	Socialchefens information	2026/51	19
§ 50	Meddelanden 2026	2026/7	20
§ 61	Återrapportering av delegationsbeslut 2026	2026/9	21

Signature reference: 7fe45d99-48a2-45de-bf7f-bfc775bfb80a

SN § **Dnr 2026/133**
Strukturering av äldreomsorg

Socialnämnds beslut
1. Socialnämnden uppmanar kommunfullmäktige att aktivera arbetet med en förstudie av Lillågården och därigenom förslag på en framtida struktur för särskilt boende.
2. Att kommunfullmäktige beslutar att börja utreda förslag på ett boende som ska ersätter Håvestensgården och Lillågården samt att Solgården förblir oförändrat så länge behov finns. Boendet ska vara färdigt till dess att kontraktet på Håvestensgården löper ut.
3. Att lägga till ytterligare ett område i Högsäter.
Området bakom Högsäters skola, Odens väg, kommer att finnas tillgängligt när Valbohem har rivit sina lägenheter.

Protokollsanteckning
Håkan Gusteus (-), Håkan Ekman (S) och Christina Swedberg (M) lämnar en protokollsanteckning som lyder ” Vid socialnämndens möte idag beslutade majoriteten bestående av SD, C och KD att avvecklingen av Lillågården som somatiskt boende skall fortgå.

I ärendet Strukturen för äldreomsorg fick vi en mycket schematisk genomgång av möjliga platser för etablering av ny äldreomsorg ur geologisk synpunkt. Noterbart var här att det alternativ som borde ligga först i denna bedömning är en tillbyggnad av Lillågården enligt tidigare plan och vid det tillfället fanns inga geologiska synpunkter på en etablering. Ej heller har alternativet med det område norr om 172:an som idag är avsatt för industri tagits med.

Vår bedömning är att det inte funnits någon seriös tanke när uppgiften gavs till Samhällsbyggnadsavdelningen. Undertecknade vill med bestämdhet reservera sig mot detta beslut på följande grunder:

Bedömda vårdtagare i södra kommundelen kommer inte att kunna välja Lillågården utan hänvisas till Solgården eller demensboendet Håvesten alternativt hem med full hemtjänst.

Lillågården är det kostnadsmässigt mest effektiva boendet vi har idag och dessutom har den en utvecklingspotential med ytterligare 5 platser utan större åtgärder och i och med en tillbyggnad kunna svara för allt somatiskt och i förlängningen även demensboende med ett betydligt bättre ekonomi än vad dagens boenden medför.

Signature reference: 7fe45d99-48a2-45de-bf7f-bfc775bfb80a

Lillågården ligger dessutom centralt i förhållande till var kommunens befolkning är lokaliserad och till den service som erbjudes.

Den förändring av Lillågården som SD, C och KD vill göra i fastigheten är inte en kommunal angelägenhet då den bostadsverksamhet som man vill ha i huset bedrivs av privata bostadsbolag eller via Valbohem.

Med anledning av ovanstående reserverar vi oss mot hur ärendet hanterats av majoriteten genom mörkning av alternativ.
Håkan Gusteus (-)
Håkan Ekman (S)
Christina Swedberg (M)”

Yrkande angående förvaltningens förslag
Ordföranden Helen Greus (SD) yrkar på att bifalla förvaltningens förslag.
Håkan Gusteus (-) yrkar avslag.

Propositionsordning
Ordföranden ställer proposition på sitt eget yrkande och Håkan Gusteus yrkande och finner att nämnden bifaller förvaltningens förslag. Votering begärs och verkställs.

Votering
Ordförande meddelar att följande voteringsdisposition ställs upp och godkänns. Den som röstar ”JA” röstar på Helen Greus och den som röstar ”NEJ” röstar på Håkan Gusteus yrkande.
Efter avslutad votering redovisas fyra (4) JA-röster och tre (3) NEJ-röster.
Ordförande finner att förvaltningens förslag bifalles.

Efter avslutad votering redovisas följande:
Helen Greus (SD) - JA
Ann Blomberg (C) - JA
Håkan Ekman (S) - NEJ
Christina Svedberg (M) - NEJ
Håkan Gusteus (-) - NEJ
Lennart Johansson (SD) - JA
Fredrik Karlsson (SD) – JA

Signature reference: 7fe45d99-48a2-45de-bf7f-bfc775bfb80a

Tilläggsyrkanden
Ordföranden Helen Greus (SD) yrkar på att föreslå kommunfullmäktige att beslutar att börja utreda förslag på ett boende som ska ersätter Håvestensgården och Lillågården samt att Solgården förblir oförändrat så länge behov finns. Boendet ska vara färdigt till dess att kontraktet på Håvestensgården löper ut. Ordföranden ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att nämnden bifaller detta.

Ann Blomberg (C) yrkar på att lägga till ytterligare ett område i Högsäter. Området bakom Högsäters skola, Odens väg, kommer att finnas tillgängligt när Valbohem har rivit sina lägenheter. Ordföranden ställer proposition på yrkandet och finner att nämnden bifaller detta

Ärendets beredning
Socialnämndens presidie

Sammanfattning av ärendet
Kommunen står inför demografiska utmaningar med en ökande andel äldre invånare och ett växande behov av hållbara lösningar inom äldreomsorgen. Mot denna bakgrund bedömer nämnden att uppdraget i mål- och resursplan 2026–2029 om en förstudie av Lillågårdens framtida användningsområde behöver aktiveras.

Ärendebeskrivning
Kommunen står inför långsiktiga demografiska utmaningar där andelen äldre invånare förväntas öka under kommande år. Detta innebär ett ökat behov av hållbara och flexibla lösningar inom äldreomsorgen.

För att kunna hitta bra lösningar har en utredning gjorts för att se vad det finns för mark som skulle kunna vara lämplig för ett framtida äldreboende. I Färgelanda finns tre områden där det kan vara möjligt att anlägga äldreboende. Detaljplanerna tillåter bostäder, i vissa fall flerbostadshus och de geotekniska utredningarna visar på relativt god stabilitet. Platserna är Gränstorpet, Håvestensområdet och området vid särskilda boendet Soläng, väster om väg 172. Förklaring till detta återfinns i bilaga ett.

Med denna undersökning som grund behövs ett mer gediget arbete för att undersöka vidare om någon av dessa platser är intressanta för framtida exploatering eller ej. Samtidigt behöver framtiden för Lillågården utredas och där är informationen som kommit fram i denna utredning viktig.

Signature reference: 7fe45d99-48a2-45de-bf7f-bfc775bfb80a

Med hänvisning till detta anser nämnden att uppdraget i mål och resurs planen 2026-2029 om en förstudie på Lillågårdens framtida användningsområde behöver aktiveras.

Beslutsunderlag
Underlag avseende framtida behov inom äldreomsorgen och Lillågårdens verksamhet.
Tjänsteskrivelse strukturering av framtida äldreomsorg

Sändlista
Kommunfullmäktige

Signature reference: 7fe45d99-48a2-45de-bf7f-bfc775bfb80a

NETPUBLICATOR® VERIFIED

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: ANNA HELEN THERESE GREUS
Date: 2026-06-03 07:29:16
BankID refno: 019e8bf4-f999-7a7b-be7f-13f865e9298c

Ordförande socialnämnd: Helen Greus

Signed by: ANN KATARINA BLOMBERG
Date: 2026-06-03 14:31:36
BankID refno: 019e8d77-a4b9-7771-86b8-545b34beb31c

Vice ordförande socialnämnd: Ann Blomberg

Signed by: ALEXANDRA JÄRVELÄ STENLUND
Date: 2026-06-03 07:22:05
BankID refno: 019e8bee-6a31-720a-b583-da45ca48ec1b

Alexandra Järvelä Stenlund

Signature reference: 7fe45d99-48a2-45de-bf7f-bfc775bfb80a

Förstudie

- Alternativ till utökad kapacitet, äldreboende

UTKAST

Färgelanda Kommun

Innehållsförteckning

1. INTRODUKTION 2

1.1. BAKGRUND 2
1.2. FÖRSTUDIENS METODIK 2
1.3. FÖRSTUDIENS FÖRUTSÄTTNINGAR OCH AVGRÄNSNINGAR 2
1.4. REFERENSOBJEKT 4

2. NULÄGE 5

2.1. KAPACITET 5
2.2. HÅVESTENSGÅRDEN 5
2.3. LILLÅGÅRDEN 5
2.4. SOLGÅRDEN 5

3. FRAMTIDA BEHOV 6

4. FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR UTVECKLING 7

4.1. KOMMUNAL MARK 7
4.2. DETALJPLANER 8
4.3. FÄRGELANDAS RIKTLINJER FÖR ÄLDREBOENDEN 9

5. FÖRESLAGNA ENSKILDA ÅTGÄRDER 11

5.1. UTBYGGNAD AV HÅVESTENSGÅRDEN 11
5.2. UTBYGGNAD LILLÅGÅRDEN 11
5.3. NYBYGGNATION EGENÄGD FASTIGHET 12
5.4. NYBYGGNATION INHYRD FASTIGHET 13

6. ÅTGÄRDSALTERNATIV 14

6.1. ALTERNATIV 1A & 1B: UTBYGGNAD HÅVESTEN + NYBYGGNATION 14
6.2. ALTERNATIV 2 : UTBYGGNAD HÅVESTEN + UTBYGGNAD LILLÅGÅRDEN 15
6.3. ALTERNATIV 3A & 3B : 2ST NYBYGGNATIONER 15
6.4. SAMMANSTÄLLNING AV KOSTNADER 18

7. KONSEKVENSANALYS 20

1. Introduktion

1.1. Bakgrund

I Färgelanda kommun finns idag tre boenden med inriktning för äldre. Lokalförsörjningsplanen för 2022–2030 visar på behovet av att utöka antalet platser från 2025 och att behovet kommer öka ytterligare fram till 2030. Sedan framtagandet av lokalförsörjningsplanen har behovet ökat ytterligare och idag finns inte tillräckligt med platser vilket innebär att det har bildats en kö för att få tillgång till ett boende. Konsekvensen av detta är att medborgarnas behov av boende för äldre inte fullt ut tillgodoses och kommunen kan komma att åläggas med vitesavgifter. Ingen hänsyn kommer att tas till detta i denna utredning utan en intern omstrukturering kommer att ske under 2023 för att lösa den akuta situationen.

Det finns sedan tidigare en inriktning till att skapa två boende inom kommunen, ett för somatisk vård och ett för vård av demens. Varje boende beräknas inneha cirka 60 boendeplatser. Den senaste prognosen framtagen under våren 2022 visar på ett behov av 113 platser samt 10 korttidsplatser.

Lokalförsörjningsplanen som denna utredning utgår ifrån föreslår en förstudie med utökad kapacitet 2025 och även hur en optimal utökning kan ske med tiden fram till 2030.

1.2. Förstudiens metodik

Behovet av boendeplatser för äldre är av naturliga skäl svårberäknat och högst föränderligt. Behovet enligt lokalförsörjningsplanen är en ögonblicksbild som frekvent uppdateras. Av den anledningen har förstudien grundats i en behovsbeskrivning utifrån en kombination av befolkningsprognosen, behovet i lokalförsörjningsplanen och dialogmöten med representanter från kommunens verksamhetsorganisation.

Alternativen bearbetades inom förstudiens arbetsgrupp och presenterades för Socialnämnden för ytterligare handpåläggning och för insamling av åsikter och förslag från flera instanser i kommunen. Efter presentationen så har justeringar och kompletteringar skett.

Efter fastställande av alternativa åtgärder påbörjades en översiktlig ekonomisk granskning av nödvändiga investeringsmedel för genomförande av åtgärder samt en tidplan för optimalt genomförande ur behovsperspektiv och ekonomiskt perspektiv.

1.3. Förstudiens förutsättningar och avgränsningar

Förutsättningar

Lokaler som ingått i förstudien inkluderar:

- Håvestensgården (inhyrda lokaler från Samhällsbyggnadsbolaget SBB)
- Solgården (inhyrda lokaler från Valbohem)
- Lillågården (ägs av kommunen)

Förstudien har tagit hänsyn till följande dokumentation vid framtagande av alternativ:

- Lokalförsörjningsplan 2022-2030
- Äldreplan 2018-2023
- Riktlinje enligt SoL – äldreomsorgen 2020
- Kartor med vy över kommunal mark
- Detaljplaner för befintliga boenden

Utöver dokumenterat underlag har dialog förts med privata fastighetsägare där kommunen idag hyr in sig för verksamhet inom äldreboende. Dessa aktörer står idag för den större kapaciteten av boendeplatser och behövde således inkluderas i förstudien för att diskutera eventuella utvecklingsmöjligheter av deras lokaler.

Förutsättningar för beräkningar av nödvändiga ytor och anskaffningskostnader vid utbyggnation och nybyggnation baseras på genomsnitt av 6 referensprojekt som valts ut för jämförelse i den här förstudien och listas under punkt 1.4 Referensobjekt. Den genomsnittliga kostnaden för anskaffning var 27 279 kr/kvm och den genomsnittliga ytan per boende uppgick till 96 kvadratmeter och inkluderar då även övriga ytor utanför själva lägenheten.

Med hänsyn till dagens snabbt föränderliga omvärldsläge kan oväntade kostnader uppstå, därav bör uppskattade kostnader endast tas som en fingervisning. Tydligare kostnadsuppskattningar kan endast ges när förhandling, upphandling och/eller hyresavtal med extern part är genomförd.

Drift -och underhållskostnader baseras på branschnyckeltalsdata från REPAB. Bedömning av nivå inom respektive kostnadsslag ser ut enligt nedan.

	Riktvärden i kr/kvm BRA för typfastighet			
Kostnadsslag	**Låg**	**Normal**	**Hög**	**Färgelanda**
Administration	22	31	40	Låg: 22
Försäkring	3	18,5	30,25	Normal: 18,5
Energianvändning, fjärrvärme	56	84	119	Låg: 56
Elanvändning	53	76	111	Normal: 76
Vattenförbrukning	13	22	31	Normal: 22
Tillsyn och skötsel	39	61	81	Låg: 39
Sophämtning	5,3	9,8	26	Låg: 5,3
Avhjälpande underhåll	22	35	55	Låg: 22
Planerat underhåll	108	174	277	Låg: 108

Notera att det saknas nyckeltal för städning som generellt är en ganska stor kostnadspost.

Avgränsningar

Förstudien har inte tagit hänsyn till:

- Placering av nytt boende
- Eventuellt markförvärv
- Markförutsättningar
- Fornlämningar
- Ledningar
- Dagvatten
- VA
- IT
- Trygghet
- LCC-analys
- Utomhusmiljö
- Säkerhet
- Inventarier

Vidare utredningar behöver göras för att se över möjligheten att få plats med fler eller färre boendeplatser än det som presenteras i denna rapport. Detta görs i nästa steg med en djupare utredning/dialog med hyresvärd och inte i detta skede då syftet med denna utredning är att vägleda vid beslut om inriktning för vidare arbete.

Vidare har ingen hänsyn tagits till att eventuellt lösa befintliga hyresavtal med hyresvärdar, ett inriktningsbeslut behöver först tas.

1.4. Referensobjekt

Ort	*Antal lägenheter*	*Budgeterad kostnad*	*Kr/lägenhet*	*Antal kvm*	*Kvm/ Lägenhet*	*Kr/kvm*	*Färdigställande år*
Eskilstuna	80	174 000 000 kr	2 175 000 kr	8100	101	21 481 kr	2022
Katrineholm	96	255 000 000 kr	2 656 250 kr	9043	94	28 199 kr	2019
Kungsbacka	120	325 000 000 kr	2 708 333 kr	11800	98	27 542 kr	2022
Tranås	54	139 700 000 kr	2 587 037 kr	5200	96	26 865 kr	2018
Västerås	90	260 000 000 kr	2 888 889 kr	9700	108	26 804 kr	2021
Östersund	80	170 000 000 kr	2 125 000 kr	6300	79	26 984 kr	2023
Snitt	***87***	***220 616 667 kr***	***2 523 418 kr***	***8357***	***96***	***27 279 kr***	**-**

Budgeterad kostnad tar endast hänsyn till entreprenadkostnad. Kostnader för eventuellt markinköp och projekteringskostnader ligger normalt utöver budgeterad entreprenadkostnad. Kostnad för projektering tillkommer med normalt ca. 10-12% på entreprenadkostnaden.

[1]Eskilstuna har byggt ut sin befintliga vård och omsorgboende vilket kan förklara den lägre kostnaden/kvm då flertalet befintliga gemensamma utrymmen kan nyttjas. När snittpriset skall räknas ut bör man därför räkna bort Eskilstunas kr/kvm eftersom denna ligger långt under snittet mot övriga.

[2] Boendet i Tranås stod färdigt 2018 vilket innebär att kr/kvm bör räknas upp med ca. 10% till 26 865 kr, detta p.g.a. inflation och höjda byggmaterialpriser.

[3]Snittpris hamnar därefter på 27 279 kr/kvm viket är den summa som uträkningar i denna utredning är baserade på.

2. Nuläge

2.1. Kapacitet

Boende	Håvestensgården	Lillågården	Solgården
Boendeplatser	42	28 (18 + 10 kortis)	18

Totalt finns det 88 lägenheter. Uppgifter från maj 2022.

2.2. Håvestensgården

Beläget i utkanten av centrala Färgelanda och med kapacitet för 42 boende är Håvestensgården det äldreboende med högst antal boendeplatser. Lokalerna bedöms som ändamålsenliga med tydligt fördelade enheter där respektive enhet har tillgång till ett enklare tillagningskök. Lokalens nära anslutningen till vårdcentralen är en stor fördel i sammanhanget. Håvestensgården ägs av Samhällsbyggnadsbolaget (SBB).

2.3. Lillågården

Lillågården är det mest centrala äldreboendet i kommunen och ligger i kärnan av centrala Färgelanda. Fördelarna med detta läge är närheten till service och kommunikation vilket är positivt för såväl de boende som personalen. Läget medför dock att en målsättning om direkt intilliggande naturområden inte går att uppnå på grund av barriärer som t.ex. vägar och andra byggnader/fastigheter. Det finns däremot en större öppen yta intill boendet som går att nyttja men den är inte verksamhetsanpassad med säkerhetsåtgärder som behövs för äldreboende med demensvård och är dessutom tillgänglig för allmänheten. Lillågården är det enda boendet som kommunen idag äger helt själva.

2.4. Solgården

Solgården ligger i Högsäter och ägs av Valbohem. Byggnaden är fördelad på två plan där det nedre används för verksamheten inom äldreboende. Byggnaden har begränsad möjlighet till utbyggnation och ses på grund av detta inte som ett optimalt alternativ för den typen av åtgärd.

3. Framtida behov

Vid tiden för genomförandet av utredningen så är det följande uppgifter som gäller. I kombination med det behov som tagits fram i Lokalförsörjningsplanen 2022-2030 ser behovet ut enligt följande.

ÅR	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Behov antal platser (inkl. 10 korttidsplatser)	88	96	103	108	111	114	117	120	123

Med dagens befintliga kapacitet ser korrelationen mellan kapacitet och behov enligt grafen nedan.

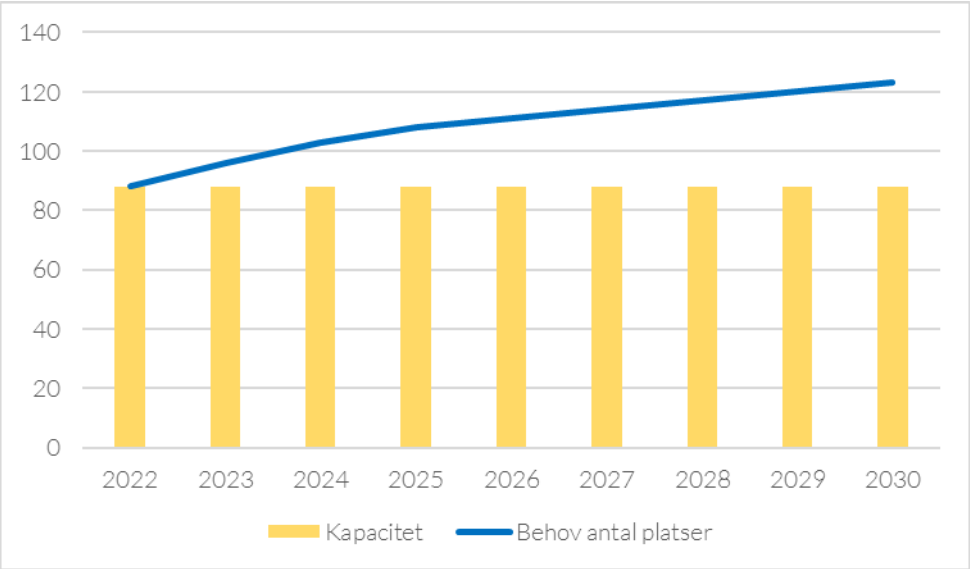

Precis som i Lokalförsörjningsplanen 2022-2030 framgår det att kapaciteten behöver utökas men med ytterligare fler platser än då beräknat. 2025 behövs minst 108 platser och 2030 minst 123 platser inkl. korttidsplatser. Denna typ av prognos skall uppdateras årligen i lokalrevisionen för vård och omsorg och kommer troligtvis revideras frekvent fram till 2030. Den här förstudien baseras dock på den informationen och de prognoser som är framtagna under maj 2022.

4. Förutsättningar för utveckling

4.1. Kommunal mark

I stort så äger kommunen tillräckligt med mark för att kunna skapa detaljplaner som är avsatta för äldreboende. Inom kommunen pågår det under 2022 ett arbete med detaljplan på Färgelanda Prästgård 1:204 för att skapa nya boende, förskolor och fritidsområden. Under intervju med Plan & Bygg framkom det att även ett äldreboende kan vara möjligt att få plats med inom det planerade området.

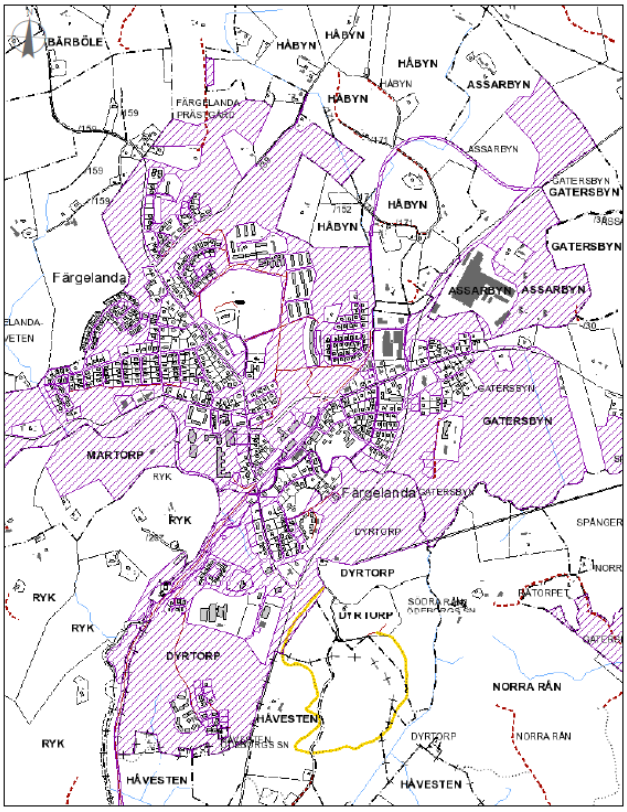

Kommunal mark Färgelanda 14 april 2022

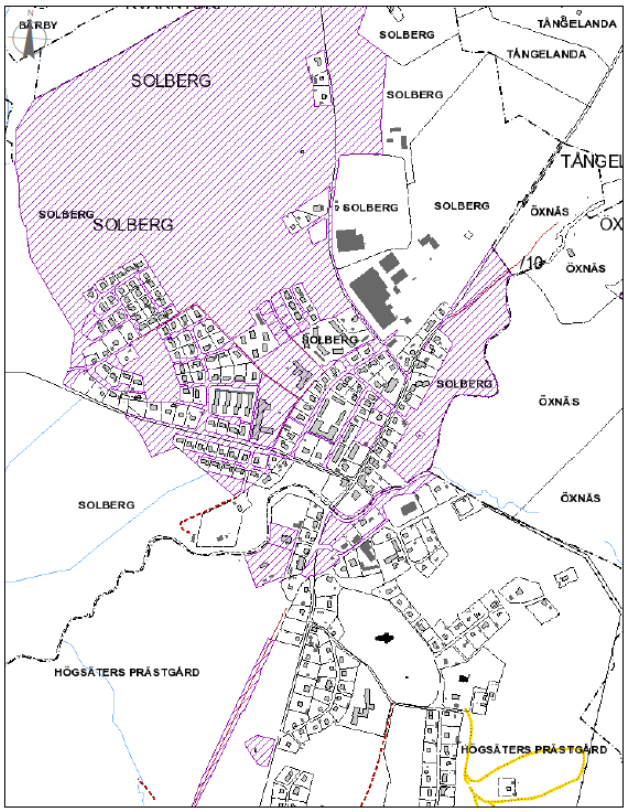

Kommunal mark Högsäter 14 april 2022

4.2. Detaljplaner

Håvestensgården (Dyrtorp 1:129)

Detaljplan för befintlig fastighet medger utbyggnation. Ingen maximal byggnadsarea finns utan det är prickmark som sätter gränser. Detaljplan medger en byggnadshöjd på 6 meter vilket innebär att två våningar är möjligt att bygga.

Fastigheten ägs av Samhällsbyggnadsbolaget (SBB).

Detaljplan Håvestensgården

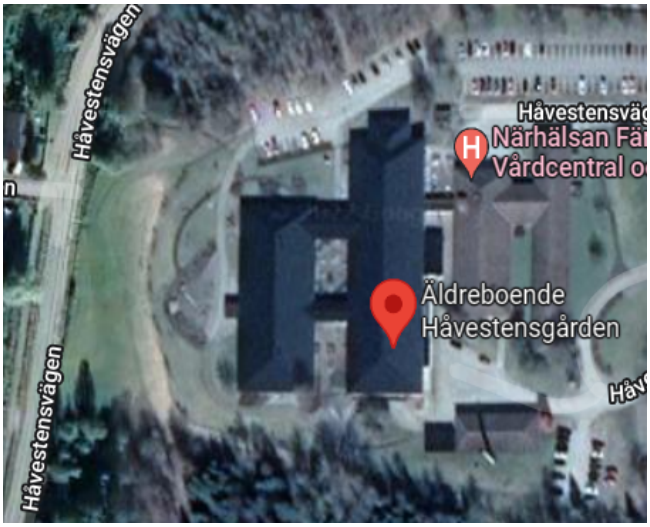

Bild: Google Maps

Solgården (Solberg 1:217)
Bygganden har idag princip en maxad byggrätt samt att det är svårt att få till en utbyggnation på befintlig fastighet. Det är även svårt att få till ett bra grönområde med promenadstigar inom fastigheten.

Fastigheten ägs av Valbohem.

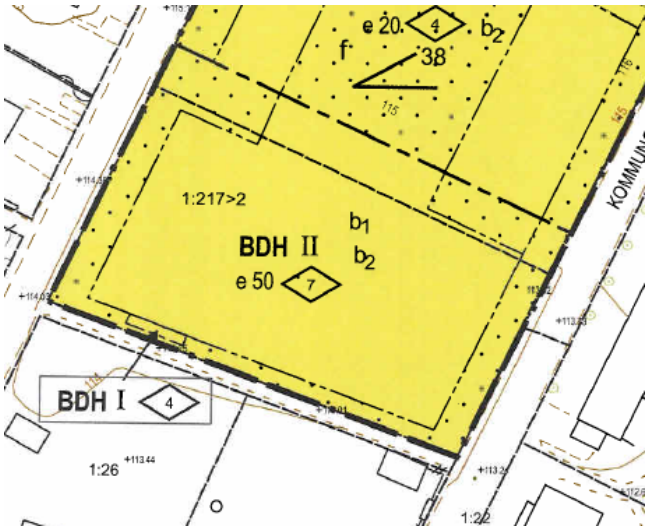

Detaljplan Solgården

Illustration Solgården

Lillågården (Färgelanda Prästgård 1:204)
Detaljplan för fastighet medger en byggnadsarea på 2200m². Idag är fastigheten bebyggd med ca. 1000 m² vilket innebär att ytterligare ca. 1200 m² är möjligliga att tillföra. Byggnadshöjd får ligga på

max +100,5 m över hav och då marknivån idag ligger på ungefär +94 m så innebär detta att två våningsplan är möjligt att bygga.

Detaljplan behöver en ändring då denna idag endast godkänner BC (Bostäder och Centrum) och beteckningen för vård (D) som äldreboende normalt går under ej finns.

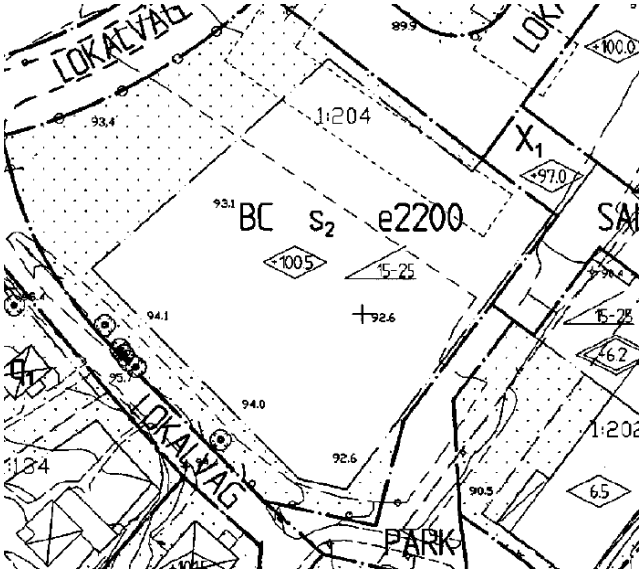

Detaljplan Lillågården

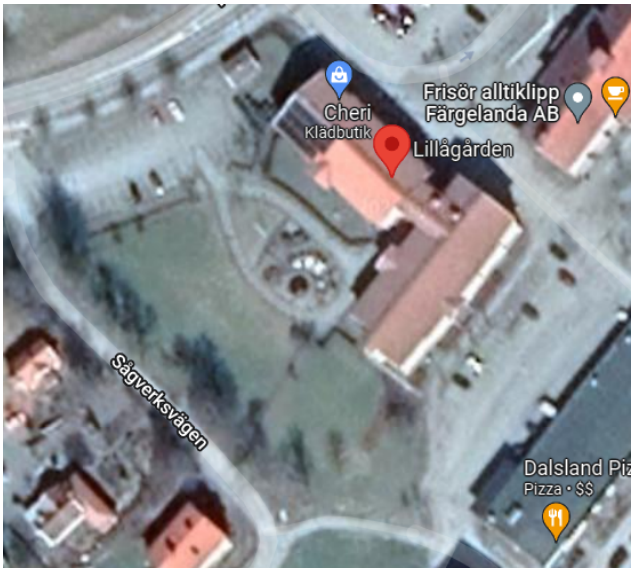

Bild: Google Maps

4.3. Färgelandas riktlinjer för äldreboenden

Kommunens mål för äldre beskrivs i dokumentet *Äldreplan 2018-2023*. I äldreplanen beskrivs kommunens ambition med tillhörande mål och uppdrag utifrån vart och ett av strategiområdena. I denna förstudie har följande ambitioner en koppling.

Medborgarnas kunskap, värderingar och attityder

- **Mål:** *Att tillgodose individuella behov hos de som får insatser från den kommunala äldreomsorgen.*
- **Beaktande:** *Utreda förändrat resursfördelningssystem inom särskilda boenden och hemtjänst samt riktlinje för biståndshandläggning.*

Förstudie tar hänsyn till resursfördelning vad det gäller storlek på boende då det framkommit under intervjuer att mindre boende har det svårt ekonomiskt.

Hälsa, livskvalitet och behov av särskilda insatser

- **Mål:** *Ett samlat demenscentrum i Färgelanda kommun, där all demensomsorg i kommunens särskilda boenden bedrivs.*
- **Beaktande:** *Säkerställa att processen om ett samlat demenscentrum tar hänsyn till brukarna och deras anhöriga.*

Förstudien har en inriktning till att placera boende på två ställen inom kommunen. Vart i kommunen ett eventuellt nytt boende placeras utreds i en djupare utredning och ingår inte i denna förstudie.

Boende och kommunikationer

- **Mål:** *Antal platser på särskilda boenden ska motsvara behovet.*
- **Beaktande:** *Skapa en långsiktig strategi för att kunna tillgodose framtida behov av särskilda boenden i kommunen.*

Förstudie tar hänsyn till gällande läge samt framtida befolkningsprognoser fram till år 2030 men ser även till att en viss marginal på antal platser finns fram till dess.

- **Mål:** *Det ska finnas trygga bostäder och bostadsområden med god tillgänglighet i kommunen.*
- **Beaktande:** *Kommunen ska vid planering av bostäder analysera behov och långsiktigt främja byggnation av trygga bostäder för äldre samt skapa bostadsområden med god tillgänglighet.*

Förstudie tar hänsyn vad det gäller placering av föreslagna platser inom kommunen för både hyresgäster som för personal. Dock ej för nybyggnation då det ej finns någon utpekad plats.

Utveckling av teknik

- **Mål:** *Skapa högre kvalitet och effektivitet i vård och omsorg med hjälp av välfärdsteknik.*
- **Beaktande:** *Fiberanslutning på särskilda boenden.*

Fiber bör finnas framdraget till boende för att uppfylla Färgelandas Äldreplan samt att uppfylla dagens tekniska hjälpmedel då dessa behöver en snabb och stabil uppkoppling. Detta bör beaktas och tas med i ett tidigt skede vid planering av om-/till och nybyggnadsprojekt.

5. Föreslagna enskilda åtgärder

5.1. Utbyggnad av Håvestensgården

Detaljplanen för området intill Håvestensgården möjliggör för utbyggnation. Den exakta storleken och antalet platser är inte studerat i detalj men den kapacitet som bedöms vara rimlig uppgår till 27 platser (3 enheter á 9 boende). Efter dialog med SBB finns inledningsvis positiv respons till det här förslaget men kostnader och avtal för boendena har inte diskuterats i detalj. Den indikativa hyresnivån ligger på ca. 1960 kr/kvm + kostnad för media. Hyreskostnaden beräknas då uppgå till ca. 5 000 000 kr/år.

Att upphandla hyresavtal kan göras på olika sätt, förenklat innebär det att kommunens verksamhet specificerar sina behov och krav på aktuell fastighet. Detta program ligger sedan till grund för upphandlingen av ett hyresavtal. Om kommunen specificerar på övergripande nivå så lämnas mer frihet till anbudsgivarna att utforma lokalerna och motsatt om kommunen specificerar mer i detalj (till exempel genom att bilägga ritningar) så blir anbudsgivarna mer styrda. Upphandlingen sker oftast med någon slags dialogförfarande för att parterna ska hitta en bra lösning. Den privata utföraren som vinner upphandlingen bygger och äger sedan fastigheten samt ansvarar för underhåll och fastighetsdrift - dvs är fastighetsägare och hyresvärd. Kommunen hyr lokaler från den privata aktören på minst 20 år och bedriver sin verksamhet i egen regi.

5.2. Utbyggnad Lillågården

Detaljplanen för området intill Lillågården möjliggör för utbyggnation. Utbyggnationen bedöms ge upp till 18 platser (2 nya avdelningar) och en utökad BRA-yta om ca 1700 kvm. Investeringskostnaden beräknas uppgå till cirka 47,1 miljoner kr och ge en utökad drift- och underhållskostnad med minst 0,6 miljoner kr per år, ej städning inkluderat.

Investeringskostnad

Utbyggnation Lillågården: 18 platser

Anskaffningsvärde(kr): 47 137 979 Kr/Kvm 27 279

Fördelning av värden på komponenter	Enligt SKR:s riktmärke				*Ej beslutad!! Förslag från SKR*	
Komponent	Nybyggnation/-nyskick (%)	Nyttjande-period (år)	Anskaffnings-värde (kr)	Avskrivning årlig (kr)	*Internränta (2022års nivå 1,0%)*	
Stomme inkl grund	44%	50	20 740 711	414 814	207 407	
Tak	3%	30	1 414 139	47 138	14 141	
Fasad	8%	30	3 771 038	125 701	37 710	
Fönster, dörrar	7%	20	3 299 659	164 983	32 997	
Våtutrymmen, utrustn sanitet, kök	7%	20	3 299 659	164 983	32 997	
Ytskick lokaler	6%	20	2 828 279	141 414	28 283	
Värme och sanitet	8%	15	3 771 038	251 403	37 710	
Ventilation inkl styr	5%	15	2 356 899	157 127	23 569	
El	5%	15	2 356 899	157 127	23 569	
Transportsystem, hiss	2%	15	942 760	62 851	9 428	
Övrigt	5%	20	2 356 899	117 845	23 569	
Total	100%		47 137 979	1 805 385	471 379,79	
					2 276 764,38	per år

Drift- och underhållskostnad

		Utbyggnation Lillågården: 18 platser
	BRA-yta (kvm):	*1728*
Kostnadstyper	Kostnad (kr/kvm)	Totalkostnad (mkr)
Administration	22	0,04
Försäkring	18,15	0,03
Energianvändning, fjärrvärme	56	0,10
Elanvändning	53	0,09
VA-kostnad	22	0,04
Tillsyn och skötsel	39	0,07
Sophämtning	5,3	0,01
Avhjälpande underhåll	24	0,04
Planerat underhåll	108	0,19
	347,45	0,60

5.3. Nybyggnation egenägd fastighet

För att uppnå en optimal lokal/resurseffektivitet behövs minst 54 platser i ett och samma boende. Därav är förslaget avseende nybyggnation grundat på att 54 platser är ett minimum om nybyggnation ska ske. Investeringskostnaden för att bygga ett nytt äldreboende med 54 platser beräknas uppgå till ca 141,5 miljoner kr. Årliga drift- och underhållskostnader beräknas uppgå till minst 1,8 miljoner kr.

Investeringskostnad

Anskaffningsvärde(kr):	141 562 550		Kr/Kvm	27 279	
Fördelning av värden på komponenter	Enligt SKR:s riktmärke				*Ej beslutad!! Förslag från SKR*
Komponent	Nybyggnation/-nyskick (%)	Nyttjande-period (år)	Anskaffnings-värde (kr)	Avskrivning årlig (kr)	*Internränta (2022års nivå 1,0%)*
Stomme inkl grund	44%	50	62 287 522	1 245 750	622 875
Tak	3%	30	4 246 876	141 563	42 469
Fasad	8%	30	11 325 004	377 500	113 250
Fönster, dörrar	7%	20	9 909 378	495 469	99 094
Våtutrymmen, utrustn sanitet, kök	7%	20	9 909 378	495 469	99 094
Ytskick lokaler	6%	20	8 493 753	424 688	84 938
Värme och sanitet	8%	15	11 325 004	755 000	113 250
Ventilation inkl styr	5%	15	7 078 127	471 875	70 781
El	5%	15	7 078 127	471 875	70 781
Transportsystem, hiss	2%	15	2 831 251	188 750	28 313
Övrigt	5%	20	7 078 127	353 906	70 781
Total	100%		141 562 550	5 421 846	1 415 625,50
					6 837 471,16

Drift- och underhållskostnad

	BRA-yta (kvm):	Nybyggnation: 54 platser *5189*
Kostnadstyper	Kostnad (kr/kvm)	Totalkostnad (mkr)
Administration	22	0,11
Försäkring	18,15	0,09
Energianvändning, fjärrvärme	56	0,29
Elanvändning	53	0,28
VA-kostnad	22	0,11
Tillsyn och skötsel	39	0,20
Sophämtning	5,3	0,03
Avhjälpande underhåll	24	0,12
Planerat underhåll	108	0,56
	347,45	1,80

5.4. Nybyggnation inhyrd fastighet

För att uppnå en optimal lokal/resurseffektivitet behövs minst 54 platser i ett och samma boende. Därav är förslaget grundat på att det antalet är ett minimum om nybyggnation av inhyrd fastighet ska ske.
De indikativa kostnaderna för inhyrning ligger på 1960kr/kvm enligt samtal med SBB. Utöver denna kostnad ska media samt kostnad för markinköp räknas in.

Att upphandla hyresavtal kan göras på olika sätt, förenklat innebär det att kommunens verksamhet specificerar sina behov och krav på den aktuella fastigheten. Detta program ligger sedan till grund för upphandlingen av ett hyresavtal. Om kommunen specificerar på övergripande nivå så lämnas mer frihet till anbudsgivarna att utforma lokalerna och motsatt om kommunen specificerar mer i detalj (till exempel genom att bilägga ritningar) så blir anbudsgivarna mer styrda. Upphandlingen sker oftast
med någon slags dialogförfarande för att parterna ska hitta en bra lösning. Den privata utföraren som vinner upphandlingen bygger och äger sedan fastigheten samt ansvarar för underhåll och fastighetsdrift - dvs är fastighetsägare och hyresvärd. Kommunen hyr lokaler från den privata aktören på minst 20 år och bedriver sin verksamhet i egen regi.

Vid en nybyggnation på 5189 kvm så kommer den årliga hyreskostnaden att uppgå till ca.
10 170 000 kr.

6. Åtgärdsalternativ

Alternativen är framtagna med syftet att skapa en balanserad nivå mellan kapacitet och behov för att stå med så få vakanta boenden som möjligt samtidigt som det skall finnas en flexibilitet vid snabba förändringar. Flera av resonemangen bakom de enskilda åtgärderna inom respektive alternativ är återkommande och är således skrivna på samma sätt inom alternativen. Detta görs för att varje alternativ skall kunna utläsas separat oberoende av det som står i ett annat alternativ.

6.1. Alternativ 1a & 1b: Utbyggnad Håvesten + Nybyggnation

Tidslinje

Håvestensgården föreslås att byggas ut med 27 platser. Tiden för tillträde uppskattas till 2025 men om behovet står sig likt idag är det positivt om det går att genomföras tidigare.

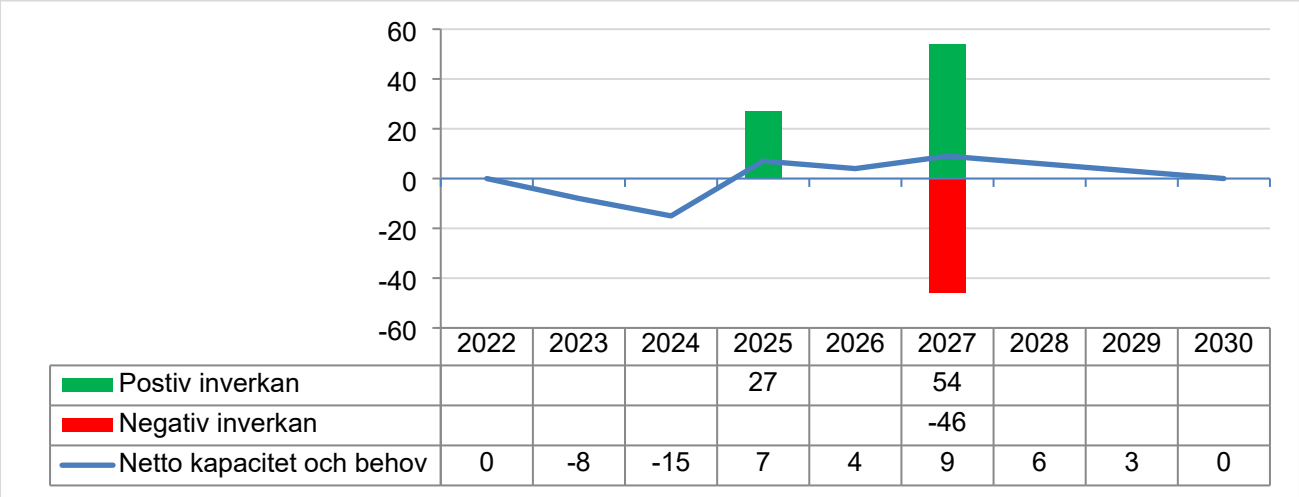

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Postiv inverkan				27		54			
Negativ inverkan						-46			
Netto kapacitet och behov	0	-8	-15	7	4	9	6	3	0

Då behovet av platser väntas öka fram till minst 2030 behövs det resoluta åtgärder som inte enbart verkar för att möta det aktuella behovet utan även framtidens behov. Därav föreslås en nybyggnation med kapacitet för minst 54 platser runt år 2027. För att uppnå en lokal/resurseffektiv verksamhet behöver antalet vara på minst den nivån för ett boende.

Tidslinjen ovan visar hur kapaciteten och behovet möter varandra över tid i samband med föreslagna åtgärder. Utöver nya tillkommande platser ger alternativ 1a & 1b möjlighet till att avveckla/lämna några befintliga lokaler som inte bedöms lika kostnadseffektiva sett ur perspektivet med antalet platser per verksamhetslokal. I detta alternativ finns det då utrymme att sluta nyttja Lillågården samt Solgården. Lillågårdens och Solgårdens framtida bruk efter det är inte utvärderat i den här utredningen. Kostnader för avveckling utreds efter att inriktningsbeslut tagits. Skulle prognoser av platser utöka ytterligare kan Lillågården eller Solgården behållas.

Kostnader

Alternativ 1a, inhyrning Håvesten + egenägd nybyggnation

Uppskattad kostnad för hyra av utbyggnation av Håvestensgården beräknas till ca 5 000 000 kr/år vid ett 20 årigt hyresavtal.

Investeringskostnaderna för alternativ 1a kopplas till den nybyggnation som planeras till år 2027 och den uppgår till ca 141 500 000 kr i entreprenadkostnad. Med ett påslag om 10% för projektering blir kostnaden totalt ca: 155 650 000 kr. Drift- och underhåll (exklusive städning) för alternativ 1a beräknas till ca 1 800 000 kr/år.

Alternativ 1b, inhyrd håvesten + inhyrd nybyggnation

Uppskattad kostnad för hyra av utbyggnation av Håvestensgården beräknas till ca 5 000 000 kr/år vid ett 20 årigt hyresavtal.

Kostnaderna för alternativ 1b kopplas till den nybyggnation som planeras till år 2027. Detta alternativ gäller vid en inhyrning. Beräknad hyra för byggnad med 54 lägenheter uppgår till ca. 10 000 000kr/år.

6.2. Alternativ 2 : Utbyggnad Håvesten + Utbyggnad Lillågården

Tidslinje

Håvestensgården föreslås att byggas ut med 27 platser. Tiden för tillträde uppskattas till tidigast 2025 men om behovet står sig likt idag är det positivt om det går att genomföras tidigare.

Då behovet fortsätter öka även efter 2025 behövs ytterligare kapacitetshöjande åtgärder. Alternativ 2 föreslår då en utbyggnad av Lillågården med ca 18 platser 2027.

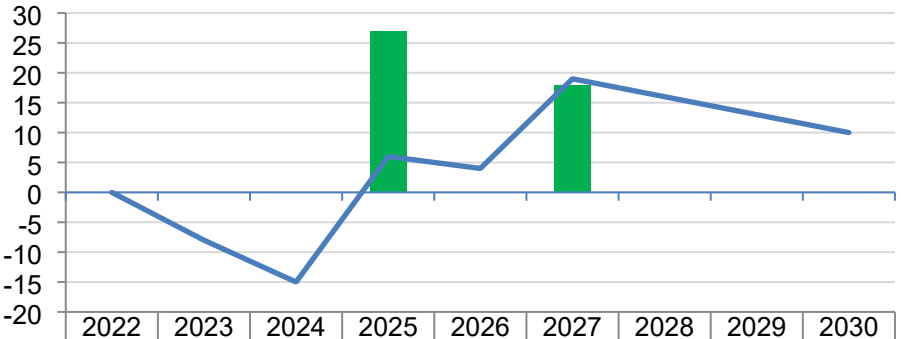

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Postiv inverkan				27		18			
Negativ inverkan									
Netto kapacitet och behov	0	-8	-15	6	4	19	16	13	10

Tidslinjen ovan visar hur kapaciteten och behovet möter varandra över tid i samband med föreslagna åtgärder. För att alternativ 2 skall fungera finns de inte utrymme att avveckla eller lämna något av de befintliga boenden som finns. Solgården behålls oförändrad.

Kostnader

Investeringskostnaderna för alternativ 2 kopplas till den utbyggnation av Lillågården som sker 2027. Investeringskostnaden uppgår då till ca 47 100 000 kr i entreprenadkostnad. Med ett påslag om 10% för projektering blir kostnaden totalt ca:52 000 000 kr. Drift- och underhåll (exklusive städning) för alternativ 2 beräknas till ca 490 000 kr.

6.3. Alternativ 3a & 3b : 2st Nybyggnationer

Tidslinje

Då behovet av platser väntas öka fram till minst 2030 behövs det resoluta åtgärder som inte enbart verkar för att möta det aktuella behovet utan även framtidens behov. Därav föreslås en nybyggnation med kapacitet för minst 54 platser år 2025. För att uppnå en lokal/resurseffektiv verksamhet behöver antalet platser vara på minst den nivån för ett boende. Dock är tiden knapp för att hinna klart med ett nybyggnadsprojekt till 2025.

Nybyggnationen 2025 ger tillräcklig kapacitet för många år framåt men med ett fortsatt växande behov behövs det ytterligare åtgärder. Med ytterligare nybyggnation runt år 2030 säkras antalet

platser för framtiden som sträcker sig efter 2030 och ger kommunen 2st större boenden inom kommunen.

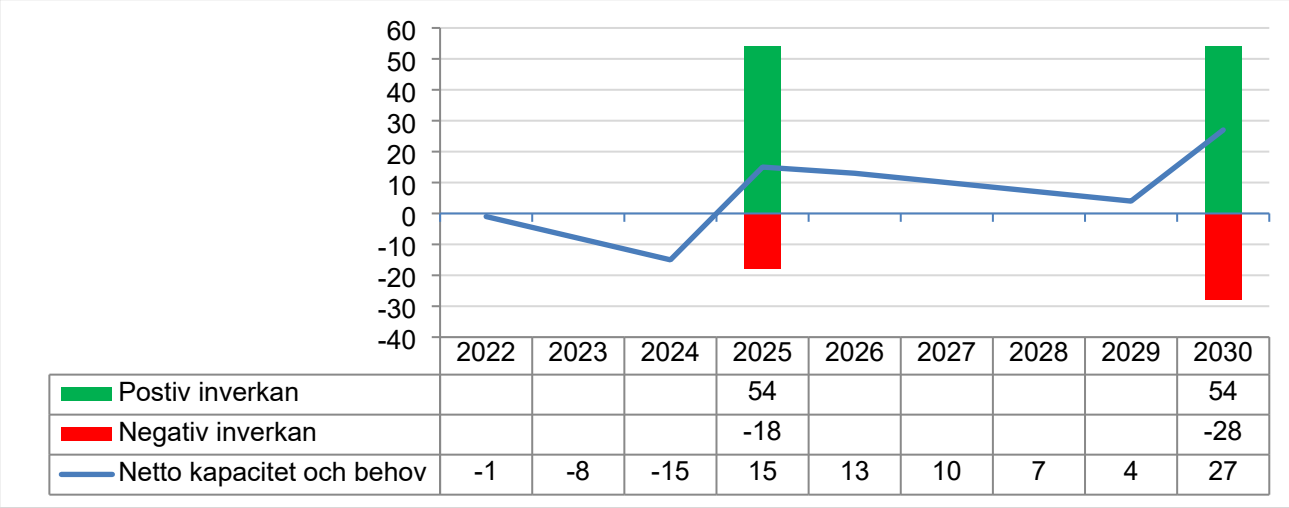

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Postiv inverkan				54					54
Negativ inverkan				-18					-28
Netto kapacitet och behov	-1	-8	-15	15	13	10	7	4	27

Tidslinjen ovan visar hur kapaciteten och behovet möter varandra över tid i samband med föreslagna åtgärder. Vid första nybyggnationen 2025 ger den nya kapaciteten möjlighet att avveckla/lämna ett befintlig boende. Förslaget i alternativ 3 är att lämna Solgårdens 18 platser. Likaså finns det utrymme för att lämna/avveckla ett befintlig boende vid nästa nybyggnation runt år 2030. Det föreslås då att lämna Lillågårdens 28 platser. Framtida bruk för både Solgården och Lillågården är ej utredda i denna utredning och ej heller kostnader för en eventuell avveckling.

Kostnader 3a, egenägd nybyggnation

Investeringskostnaderna för alternativ 3a kopplas till den nybyggnation som planeras till år 2025 och år 2030. Investeringskostnaden uppgår till ca 141 500 000 kr i entreprenadkostnad per nybyggnation, totalt 283 000 000 kr. Med ett påslag om 10% för projektering blir kostnaden ca: 155 650 000 kr per nybyggnation, totalt 311 300 000kr. Drift- och underhåll (exklusive städning) för alternativ 3 beräknas till ca 1 800 000 kr/år per boende, 3 600 000kr/år totalt.

Vid en avveckling av Solgården bör man beakta att hyreskontrakt gäller fram till 2041 och att detta hyresavtal då bör lösas eller att man omvandlar fastighet till annan kommunal verksamhet. Djupare utredning på en eventuell avveckling görs i ett senare skede. Då det under åren investerat i verksamhetsanpassningar för 9 921 608 kr som skrivs av fram till att hyreskontrakt löper ut. Det innebär att om en eventuell uppsägning sker innan hyreskontraktet löper ut ska en avbetalning av resterade skuld ske, 415 736,70 kr/år för resterande tid som är kvar på kontraktet. En tidig uppsägning av kontraktet kan även innebära att kommunen behöver betala hyra fram till att ny hyresgäst är funnen. Total hyra inkl. avbetalning för investering är 3 153 378,86 kr/år vid kontraktskrivande 2021-08-31, indexreglering sker därefter.

Även hyresavtalet med SBB, Håvesten, behöver lösas vid val att avveckla om lokaler inte omvandlas till annan kommunal verksamhet. Hyreskontrakt löper till och med 2032.

För Lillågården som är en kommunalägd fastighet bör även här utredning göras för att se över vad som ska ske med fastighet.

Kostnader 3b, inhyrd nybyggnation

Hyreskostnaderna för alternativ 3b kopplas till den nybyggnation som planeras till år 2025 och år 2030. Hyreskostnaden uppgår till ca. 10 000 000 kr/år per nybyggnation, totalt ca. 20 000 000 kr/år.

Vid en avveckling av Solgården bör man beakta att hyreskontrakt gäller fram till 2041 och att detta hyresavtal då bör lösas eller att man omvandlar fastighet till annan kommunal verksamhet. Djupare utredning på en eventuell avveckling görs i ett senare skede. Då det under åren investerat i verksamhetsanpassningar för 9 921 608 kr som skrivs av fram till att hyreskontrakt löper ut. Det innebär att om en eventuell uppsägning sker innan hyreskontraktet löper ut ska en avbetalning av resterade skuld ske, 415 736,70 kr/år för resterande tid som är kvar på kontraktet. En tidig uppsägning av kontraktet kan även innebära att kommunen behöver betala hyra fram till att ny hyresgäst är funnen. Total hyra inkl. avbetalning för investering är 3 153 378,86 kr/år vid kontraktskrivande 2021-08-31, indexreglering sker därefter.

Även hyresavtalet med SBB, Håvesten, behöver lösas vid val att avveckla om lokaler inte omvandlas till annan kommunal verksamhet. Hyreskontrakt löper till och med 2032.

För Lillågården som är en kommunalägd fastighet bör även här utredning göras för att se över vad som ska ske med fastighet.

6.4. Sammanställning av kostnader

Kostnaderna i tabellerna i kapitel 6.4 är avrundade för enklare överblick och avläsning av summor. Kostnaderna i detta kapitel avser kostnader för de nya lokalerna och tar ej i beaktning befintliga lokaler.

Engångskostnader

Engångskostnader	**1a** Utbyggnad Håvesten + Nybyggnation	**1b** Utbyggnad Håvesten + Inhyrning nybyggnation	**2** Utbyggnad Håvesten + Utbyggnad Lillågården	**3a** 2st Nybyggnationer	**3b** 2st Inhyrning nybyggnation
Investeringskostnad inkl. projektering	155 650 000		52 000 000	311 300 000	
[1]Projektkostnad	1 000 000	3 500 000	2 000 000	*Avveckling Håvesten, Lillågården, Solgården	5 000 000 + *Avveckling Håvesten, Lillågården, Solgården
Kostnad Total	156 650 000	3 500 000	54 000 000	311 300 000	5 000 000

[1] Projektkostnad motsvarar uppskattad arbetskostnad för projektmedlem/representant från kommunen för administrativt arbete
* Uppskattningar av kostnader för avvecklingar kan ej utföras inom ramen för denna förstudie

Löpande kostnader

Löpande kostnader	**1a** Utbyggnad Håvesten + Nybyggnation (Avveckling Lillågården & Solgården)	**1b** Utbyggnad Håvesten + Inhyrning nybyggnation (Avveckling Lillågården & Solgården)	**2** Utbyggnad Håvesten + Utbyggnad Lillågården (Bibehålla Solgården)	**3a** 2st Nybyggnationer (Avveckling Håvesten, Lillågården & Solgården)	**3b** 2st Inhyrning nybyggnation (Avveckling Håvesten, Lillågården & Solgården)
[1]Avskrivningskostnad	6 800 000		2 600 000	13 600 000	
Dagens hyreskostnader	9 650 000	9 650 000	9 650 000	9 650 000	9 650 000
Tillkommande hyreskostnader	5 000 000	15 170 000	5 000 000		20 340 000
Upphörande hyreskostnader	Internhyra	Internhyra		-9 650 000	-9 650 000
Dagens driftkostnader	2 250 000	2 250 000	2 250 000	2 250 000	2 250 000
Tillkommande driftkostnader	1 800 000		600 000	3 600 000	
Upphörande driftkostnader	[2]-1 250 000	[2]-1 250 000		[2]-1 250 000	[2]-1 250 000
Dagens verksamhetskostnader	42 230 000	42 230 000	42 230 000	42 230 000	42 230 000
Tillkommande verksamhetskostnader	48 400 000	48 400 000	22 400 000	64 800 000	64 800 000
Tillkommande kostnader måltid, netto	2 152 000	2 152 000	1 062 000	2 520 000	2 520 000
Upphörande verksamhetskostnader	-23 230 000	-23 230 000	-	-42 230 000	-42 230 000
Kostnad/År	93 802 000	95 372 000	85 792 000	85 520 00	88 660 000
Antal platser	123+10 kortis	123+10 kortis	123+10 kortis	108+20 kortis	108+20 kortis
Kr/plats	705 000	717 000	645 000	668 000	693 000

[1]Avskrivningskostnaden består av investeringskostnadens årliga avskrivning genom komponentavskrivningsmodellen
[2]Vid avveckling av Lillågården som är kommunägt upphör driftkostnader att gälla medan befintliga avskrivningar kvarstår.

Förslag till kostnadsfördelning av engångskostnader

Kostnadsfördelning	Delprojekt	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Alternativ 1a	**Utbyggnad Håvesten**	300 tkr	400 tkr	300 tkr						
	Nybyggnation egenägd		1 mkr	8 mkr	2,5 mkr	2,5 mkr	142 mkr			
Alternativ 1b	**Utbyggnad Håvesten**	300 tkr	400 tkr	300 tkr						
	Nybyggnation inhyrd			500 tkr	1 mkr	1 mkr				
Alternativ 2	**Utbyggnation Håvesten**	300 tkr	400 tkr	300 tkr						
	Utbyggnation Lillågården		400 tkr	2,6 mkr	1,5 mkr	1,5 mkr	47 mkr			
Alternativ 3a	**Nybyggnation egenägd**	1 mkr	10,5 mkr	2,5 mkr	142 mkr					
	Nybyggnation egenägd					1 mkr	8 mkr	2,5 mkr	2,5 mkr	142 mkr
Alternativ 3b	**Nybyggnation inhyrd**	500 tkr	1 mkr	1 mkr						
	Nybyggnation inhyrd						500 tkr	1 mkr	1 mkr	

7. Konsekvensanalys

Alternativ 1a)
Utbyggnation av Håvesten, 27 platser samt egenägd nybyggnation, 54 platser.

- En utbyggnation av Håvestensgården ses som ett bra alternativ då dessa lokaler är de mest ändamålsenliga av de tre boenden som idag nyttjas inom kommunen. Utbyggnation kan göras så att ändamålsenligheten bibehålls.

- En nybyggnation med 54 platser skapas samtidigt som mindre ändamålsenliga lokaler avvecklas. Avveckling av befintliga lokaler som idag nyttjas som äldreboende kan nyttjas till annan kommunal verksamhet eller så kan en försäljning av fastighet ske. Om man tittar på avtalstid för hyreskontrakt så bör Solgården avvecklas i ett så sent skede som möjligt då hyreskontrakt sträcker sig till 2041 och Lillågården som är kommunalägd finns större möjlighet att lämna tidigare.

- En egenägd fastighet blir oftast billigare i längden jämfört med inhyrning om en robust projekt-/fastighetsorganisation är uppbyggd. Idag finns inte denna organisation, enligt samtal med projektdeltagare, vilket gör att organisationen behöver byggas upp och utökas.

Alternativ 1b)
Utbyggnation av Håvesten, 27 platser samt egenägd nybyggnation, 54 platser.

- En utbyggnation av Håvestensgården ses som ett bra alternativ då dessa lokaler är de mest ändamålsenliga av de tre boenden som idag nyttjas inom kommunen. Utbyggnation kan göras så att ändamålsenligheten bibehålls.

- En nybyggnation med 54 platser skapas samtidigt som mindre ändamålsenliga lokaler avvecklas. Avveckling av befintliga lokaler som idag nyttjas som äldreboende kan nyttjas till annan kommunal verksamhet eller så kan en försäljning av fastighet ske. Om man tittar på avtalstid för hyreskontrakt så bör Solgården avvecklas i ett så sent skede som möjligt då hyreskontrakt sträcker sig till 2041 och Lillågården som är kommunalägd finns större möjlighet att lämna tidigare.

- En inhyrd fastighet blir ofta något dyrare jämfört med egenägd. Fördelen med inhyrning är att projekt-/fastighetsorganisation inom samhällsbyggnad i princip kan vara densamma som idag. Fastighetsbolaget som äger boendet har normalt hela fastighetsägaransvaret.

Alternativ 2)
Utbyggnation av Håvesten, 27 platser samt utbyggnation av Lillågården, 18 platser.

- Vid val av detta alternativ bör man beakta att vid en utbyggnation av befintliga boende så bör detta endast ske om lokalerna från början är ändamålsenliga samt att det från början finns en bra logistik vad det gäller personalflöden etc. inom byggnaden.

- Vid en utbyggnation av Lillågården så kommer en separation av avdelningar ske vilket gör att personalstyrkan högst troligt kommer behöva ökas jämfört med ett boende som har en bra ändamålsenlighet från början. Synergier vad det gäller exempelvis nattbevakning, nyttjande av utrustning etc. kommer ej heller att uppfyllas på samma sätt som vid en nybyggnation eller utbyggnation av lokaler där det redan finns ändamålsenliga lokaler.

- En utbyggnation av Håvestensgården ses som ett bra alternativ då dessa lokaler är de mest ändamålsenliga av de tre boenden som idag nyttjas inom kommunen. Utbyggnation kan göras så att ändamålsenligheten bibehålls.

Alternativ 3a)
Nybyggnation av två nya boende, egenägda

- Att gå på alternativ 3 med två nybyggnationer kommer innebära att befintliga hyresavtal måste lösas om lokaler inte nyttjas till annan kommunal verksamhet. Denna utredning har inte gått in i förhandlingar om att lösa hyresavtal med fastighetsägare utan detta måste ske i ett separat projekt om alternativ avveckling föreslås. Avtal med Valbohem löper fram till 2041 och avtal med SBB löper fram till och med 2032.

- Att bygga två nya boende som är egenägda innebär även att projekt-/fastighetsorganisation behöver vara robust och att ekonomiska förutsättningar finns.

- Tiden för att få fram ett boende till år 2025 ses också som svår.

Alternativ 3b)
- Att gå på alternativ 3 med två nybyggnationer kommer innebära att befintliga hyresavtal måste lösas om lokaler inte nyttjas till annan kommunal verksamhet. Denna utredning har inte gått in i förhandlingar om att lösa hyresavtal med fastighetsägare utan detta måste ske i ett separat projekt om alternativ avveckling föreslås. Avtal med Valbohem löper fram till 2041 och avtal med SBB löper fram till och med 2032.

- Inhyrda fastigheter blir ofta något dyrare jämfört med egenägda. Fördelen med inhyrning är att projekt-/fastighetsorganisation inom samhällsbyggnad i princip kan vara densamma som idag. Fastighetsbolagen som äger boende har normalt hela fastighetsägaransvaret.

- Tiden för att få fram ett nytt boende till år 2025 ses också som svår.

Färgelanda kommun

Sektor samhällsbyggnad
Plan- och byggenheten

Svar på förfrågan
Datum: 2026-04-20
Dnr:

Lämplig mark för äldreboende

Nedan följer svar på förfrågan om var det finns detaljplanerad mark som tillåter äldreboende i kombination med var geotekniska utredningar har gjorts. Syftet är se var det finns mark som kan vara lämplig samt utesluta var det är olämpligt att bygga.

I svaret ingår endast mark som uppfyller kriterierna:

- Oexploaterad mark
- Mark som undersökts geotekniskt, översiktligt eller för särskilda ändamål
- Mark i Färgelanda och Högsäters tätorter

Sammanfattning

Sju oexploaterade något större områden har undersökts. På alla områden finns minst en geoteknisk utredning gjord.
Två av områden i Färgelanda centrum, norr om Timmervägen och Höjdenplanen, kan endast bebyggas med lättare byggnader och kan även då behöva grundläggas med pålning. Här tillåter gällande detaljplaner inte heller någon form av bostäder.

På två ställen i Solbergsområdet i Högsäter kan marken eventuellt tåla tillräckligt stora laster. Marken är översiktligt utredd för radhus, men framför allt för friliggande villor. Det är flera utredningar gjorda men de behöver studeras lite närmare för att se vad som är möjligt, alternativt behövs en ny utredning där lasterna från ett äldreboende utreds.

I Färgelanda finns tre områden där det kan vara möjligt att anlägga äldreboende. Detaljplanerna tillåter bostäder, i vissa fall flerbostadshus och de geotekniska utredningarna visar på relativt god stabilitet. Platserna är Gränstorpet, Håvestensområdet och området vid särskilda boendet Soläng, väster om väg 172.

Postadress
Färgelanda kommun
45880 Färgelanda

Besöksadress
Allhemsvägen 5

Telefon/Fax
Tfn 0528-567000
Tfn IFO 0528-567600
Fax IFO 0528-567704

Bankgiro/Organisationsnummer
BG 890-9269
Org nr 212000-1421

Den här inledande undersökning är mycket översiktlig och endast framtagen för att få en första inblick i var det kan vara lämpligt eller olämpligt att bygga ett äldreboende.

Markanvändning som tillåter äldreboende

Vård (D): Den vanligaste beteckningen i detaljplaner för äldreboenden *där vårdinslagen är mycket omfattande*.
Omfattar byggnader för vård at kroppsliga och psykiska sjukdomar, samt serviceboenden.

Bostäder (B): Äldreboenden kan ibland förläggas på mark för bostäder, särskilt om det handlar om trygghetsboende eller servicehus, då verksamheten ofta likställs med bostadsändamål, *är utformat som lägenheter och betraktas som den enskildes hem.*
Markanvändningen bör följa bestämmelser om vilken typ av bostäder som får byggas. Det kan till exempel vara friliggande småhus (BF) eller radhus (BSr) eller flerbostadshus. Vilket som gäller framgår av plankartans planbestämmelser.

Kombinerad användning D + B. Ger möjlighet för båda ändamålen enskilda boenden och vård. Kan kommenteras av Lantmäteriet då det är både användning för enskild och allmän kvartersmark. Det finns inlösnings regler att ta hänsyn till.

1 Färgelanda Prästgård 1:204 - Centrum norr om Timmervägen

Geoakt
Färgelanda 68, Bohusgeo 1996
Detaljplanen tillåter i dagsläget inte vård, bostäder eller centrum

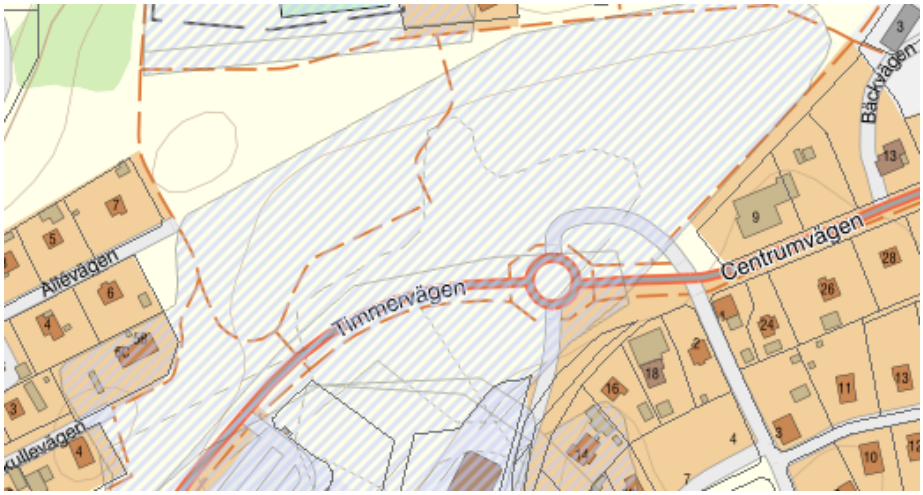

Sammanfattning geoteknik
I den norra och mellersta delen finns organisk jord och lera som inte bedöms tåla belastning utan att långtidssättningar uppkommer. (Underkonsoliderad)
Grundläggning bör utföras med kohesions- eller stödpålar. Risken för sättningsskillnader mellan byggnader och omgivande mark bör beaktas.

I södra delen (norr om Timmervägen) bedöms leran tåla belastning utan att långtidssättningar uppkommer.
Det finns möjlighet att grundlägga lätta till måttligt tunga byggnader.

Marken bedöms som olämplig för tyngre byggnader.

2 Färgelanda Prästgård 1:204 - Höjden planen

Geoakter
Färgelanda 09, K konsult 1970
Färgelanda 11, K-Konsult 1971
Färgelanda 63, Bohusgeo 1991

Detaljplanen tillåter i dagsläget inte vård, bostäder eller centrum

Sammanfattning geoteknik
Undersökningen gäller lätta radhus i trä
Lös och kvickig lera med risk för långtidssättningar.

De trevåningshus som planerades rekommenderades att flyttas österut. Där de tidigare planerades bedöms risk för sättningar och sprickbildning vara stor för tyngre hus.

Utredning för dagcenter och servicelägenheter väster om trevåningshusen.
Grundläggning: Ingen last kan påföras utan att långtidssättningar uppkommer. Från 6 á 7 meter djup kan däremot viss belastning påföras.
Möjligheten att grundlägga byggnader på mark är troligtvis starkt begränsade. Lätta envåningsbyggnader kan eventuellt påföras med kompenserad grundläggning. Stora krav behöver ställas på grundkonstruktionens styvhet. Byggnader med två eller fler våningar bör troligen genomgående grundläggas med pålar, i första hand stödpålning.

Marken bedöms som olämplig för tyngre byggnader

3 Färgelanda Prästgård 1:204 - Gränstorpet

Geoakt
Färgelanda 33, BBK 1980
Färgelanda 37, BBK 1980

Detaljplanen tillåter sammanbyggda hus i rödmarkerat område

Sammanfattning geoteknik
BBK 1980
Planerad bebyggelse, flerfamiljshus och enfamiljshus

Inom de västra och södra delarna kan belastning från t ex tvåvånings flerfamiljshus påföras utan att större sättningar uppkommer.
Inom fastmarkspartierna bedöms sättningarna bli försumbara. Här bedöms flerfamiljshus ha de gynnsammaste förhållandena för grundläggning.

Skredrisken bedöms större i

BBK 1980
En extra undersökning runt bäckravinen

Inom det rödmarkerade område tillåter detaljplan sammanbyggda bostäder och geotekniken tyngre byggnader.

4 Dyrtorp 1:3 – Håvestensområdet söder om vårdcentralen

Geoakt
Färgelanda 53
Konsultföretaget GF 1987

Detaljplanen tillåter bostäder i en och två våningar

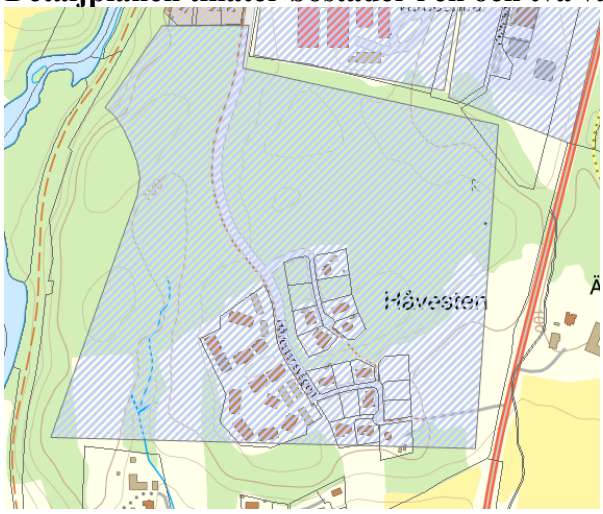

Sammanfattning geoteknik
Konsultföretaget GF 1987 Området avses bebyggas med flerfamiljshus

Stora delar består av överkonsoliderad lera och förutsättningarna för grundläggning på plattor bedöms vara goda. Området med torv och gyttja bör ej utnyttjas för bebyggelse. Laster från 30 kPa till 100 kPa bedöms kunna påföras på olika platser.

Inom planområdet finns oexploaterad mark som tillåter bostäder och där geotekniken kan tillåta tyngre byggnader. Exakt var behöver undersökas närmare.

5 Dyrtop 1:3 – Vid särskilda boendet Soläng

Geoakt
Färgelanda 39, Bohusgeo 1981

Detaljplanen tillåter bostäder i 2 våningar

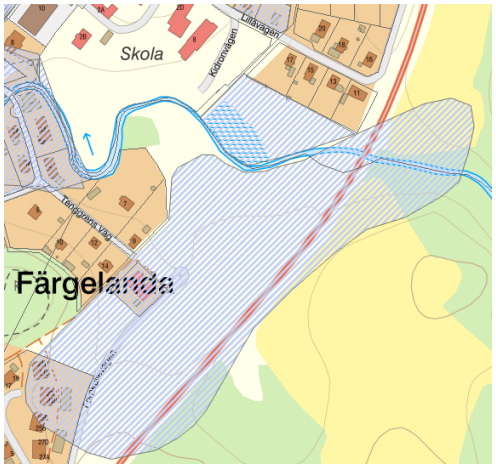

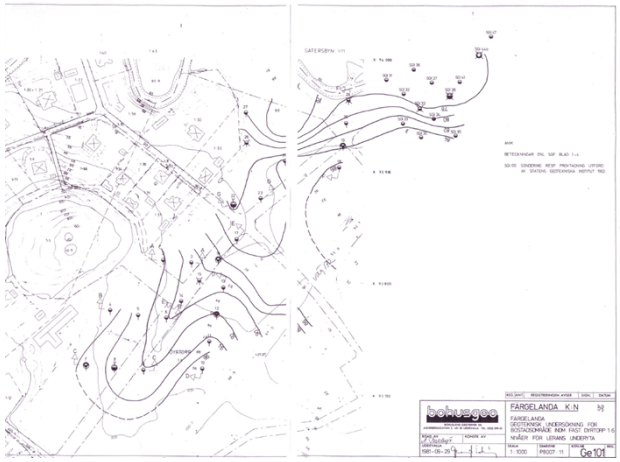

Sammanfattning geoteknik
Avsikten med utredningen är att översiktligt ge underlag för bedömning av sättnings- och stabilitetsförhållanden inom området.
Endast mycket små laster bör påföras inom området 10–15 meter från Lillåns släntkrön. För området 15–100 meter från Lillån kan en belastning och 15 kPa tillåtas för att inte riskera sättningar. För övriga området är inte skredrisken mot Lillån överhängande.

För övriga mark, mer än 100 meter från Lillån bestäms risken gällande lokalt grundbrott av grundläggningsdjup, omgivande markyta och belysningsytans storlek och jordlagrens hållfasthetsegenskaper. Detta har inte utretts i undersökningen. Översiktligt bedöms marken tåla en belastning på upp till 40–50 kPa.
Byggnader bör kunna grundläggas på grundsulor eller hel styv bottenplatta.
Vid projektering av området bör geotekniken undersökas i detalj för avsett ändamål.

Inom planområdet finns oexploaterad mark som tillåter bostäder och där geotekniken kan tillåta tyngre byggnader. Exakt var behöver undersökas närmare.

6 Solberg 1:173

Geoakt
Högsäter 04. K-konsult 1974
Högsäter 09, Göteborgs förorter 1979
Högsäter 24, Geo-gruppen AG 2009 (Se bild nedan)

Detaljplan tillåter bostäder

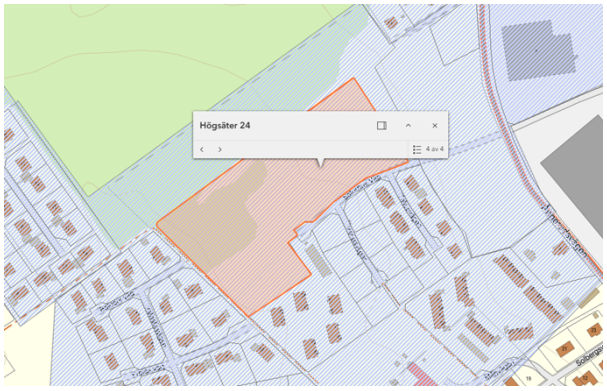

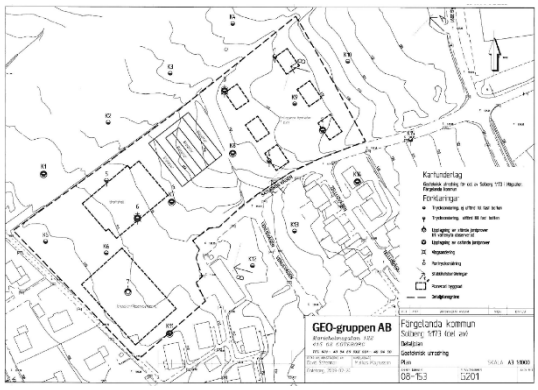

Sammanfattning geoteknik
Flera geotekniska utredningar har gjorts i området, dels övergripande, dels på separata tomter eller avgränsade områden. Förutsättningar som undersökts är grundläggning av småhus och i några fall radhus.

Hela områdets totalstabilitet är tillfredsställande men kan försämras beroende på typ av byggnation och olika ingrepp. Olika sektioner har olika stabilitet och de geotekniska utredningarna behöver undersökas noggrannare för att kunna utläsa i vilka områden som har vilken stabilitet. Troligtvis är det oexploaterade området det område som har sämst stabilitet, men det är osäkert och behöver kontrolleras.

2009
Gjordes en utredning i området som gällde parkering, friliggande villor och en idrottshall. Stabiliteten har bedömts som tillfredsställande mellan 30–50 kPa i en del av området.

Inom planområdet finns oexploaterad mark som tillåter friliggande bostäder. Om marken kan tillåta tyngre byggnader behöver studeras noggrannare i de geotekniska utredningar som är gjorda alternativt utredas igen.

7 Solberg 1:173

Geoakt
Högsäter 05, 06, 07 Göteborgs förorter 1977

Byggnadsplan Solbergsområdet tillåter bostäder, friliggande (BF), d v s 1-2 bostadshus

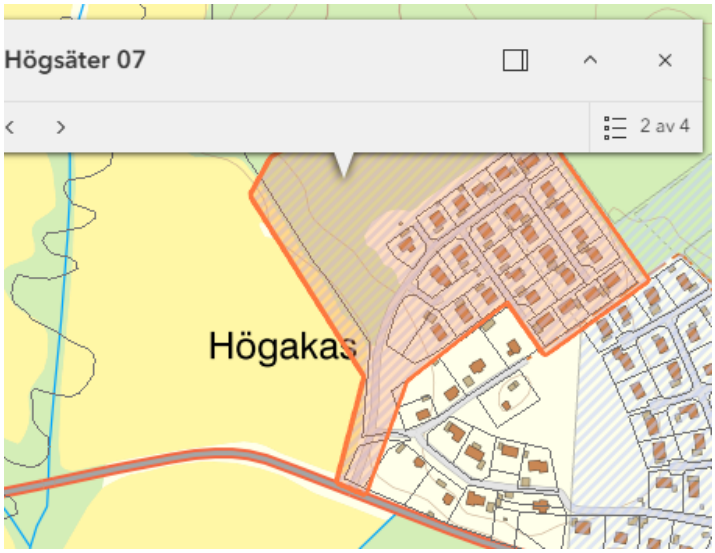

Sammanfattning geoteknik
Geotekniska utredningen undersöker möjligheten att bygga friliggande bostäder, villor, samt lämplig grundläggning. Belastningsprov visar att leran är förkonsoliderad för mist 70 kPa och utredningen visar att laster upp till motsvarande ca 4 m uppfyllnad endast ger små sättningar.

Inom planområdet finns oexploaterad mark som tillåter friliggande bostäder. Om marken kan tillåta tyngre byggnader behöver studeras noggrannare i de geotekniska utredningar som är gjorda alternativt utredas igen.

Färgelanda kommun

Tjänsteskrivelse
2026-06-02

Diarienr
2026/53

Kultur-och föreningsutvecklare
Lehnida Huric
lehnida.hurc@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Investeringsbidrag Rådanefors Idrottsförening

Beslutsförslag
Kommunstyrelsen beviljar ansökan om investeringsbidrag för Rådanefors Idrottsförening.

Ärendebeskrivning:
Föreningen ansöker om investeringsbidrag 2026 med 10 000 kronor.
Enligt beslut från Dalslands Miljö och Energiförbund måste föreningen uppdatera avloppsanläggningen med ett grått vattenfilter för bad disk och tvättvatten.

Kostnader för detta är ca 25 000 kronor.
Föreningen ansöker om bidrag med 40% av kostnaden.
Rådanefors Idrottsförening äger fastighet, men arrenderar marken av Munkedal skog.

Bidrag kan sökas av godkänd förening enligt reglerna som anges ovan och som äger en anläggning eller lokal inom kommunen. Egna medel eller medfinansiering från annan aktör krävs med minst 60 % för att föreningen ska vara bidragsberättigad.

Kommunstyrelsen är beslutande organ och ansökan hanteras, och eventuellt beviljas, utifrån vid ansökningstillfället rådande budgetförutsättningar Investeringsbidrag kan föreningen söka för nybyggnation, ombyggnation eller reparation av egna anläggningar eller lokaler.

Rådanefors Idrottsförening uppfyller kraven för att kunna beviljas bidraget och kommunstyrelsen föreslås därför bevilja ansökan.

Ekonomisk konsekvensanalys:
Det saknas avsatta medel i detaljbudgeten för detta, ifall ansökan beviljas av kommunstyrelsen får miljonen som är avsatt till förändringar av föreningsstöd tas i anspråk.

Beslutsunderlag

Ansökan
Meddelande

Färgelanda kommun

Ansökan om investeringsbidrag

Föreningens/lokala organisationens namn		Organisationsnummer	
Rådanefors IF		862500-6203	
C/O-adress		Utdelningsadress	
Anders Ahlqvist		Rådanefors Björkudden 1	
Postnummer	Ortsnamn	Plusgiro	Bankgiro
458 93	Färgelanda	124772-5	
Antal medlemmar		Riksorganisation	
96			

Kriterier för bidrag: Se bidragsregler för respektive bidrag.
Investeringsbidrag kan föreningen söka för nybyggnation, ombyggnation eller reparation av egna anläggningar eller lokaler. Beskriv kort vad ansökan avser. Fler än 100 tecken per rad, vänligen bifoga bilagor.

Enligt beslut fran Dalslands Miljö & Energiforbund måste vi uppdatera vår avloppsanlaggning med ett gråvattenfilter för bad-, disk och tvättvatten. Kommer bli en kostnad for oss pa ca 20 000 kr.

Ansökan
Ansökan ska ha inkommit till kommunen senast den 30 april det verksamhetsår som investeringen ska påbörjas. Svar lämnas därefter senast den 30 juni. Utbetalning sker varje år senast den 30 september.

Undertecknad intygar att ovanstående uppgifter stämmer

Ort och datum	
Radanefors 2026-04-03	
Utsedd firmatecknare, namnteckning	Namnförtydligande
	Roger Carlsson

☐ **Jag samtycker till att Färgelanda kommun hanterar mina personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (GDPR). Besök gärna www.fargelanda.se/gdpr för att läsa mer om kommunens hantering av personuppgifter.**

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post
458 30 FÄRGELANDA	Timmervägen 12	0528-56 75 23	lehnida.huric@fargelanda.se

Lehnida Huric

Från: Roger Carlsson <roger_carlsson@live.se>
Skickat: den 31 maj 2026 19:06
Till: Lehnida Huric
Ämne: Ansökan om investeringsbidrag Rådanefors IF
Bifogade filer: Beslut om förbud att släppa ut avloppsvatten_20260531_0001.pdf; Beslut om avgift för tillsyn av avloppsanläggning_20260531_0001.pdf

Hej

Vi äger fastigheten, men arrenderar marken av Munkedal skog.

Då vi måste sätta in ett gråvattenfilter för att få använda vår lokal söker vi investeringsbidrag .
Kostnaden för detta är ca 25 00kr, vi söker därför bidrag med 40% av kostnaden på 10 000kr, resterande kostnad kommer vi att ta ur egen kassa.

Bifogar beslut och faktura på avgift från Dalslands miljö & energiförbund.

Mvh
Rådanefors IF

Roger Carlsson

Ansvarig handläggare:
Sarah Brandin
Miljö- och hälsoskyddsinspektör
E-post: avlopp@dalsland.se
Växel: 0530-93 94 30

Rådanefors IF
Mellområdane Gamla Skola
458 93 FÄRGELANDA

Littera: **M.26.1.1**
M.26.1.3

Dnr: **2025/456.AVL**

Beslut om förbud att släppa ut avloppsvatten, fastighet KASSLERÅDANE 1:2 i Färgelanda kommun

Beslut

Dalslands miljö- och energikontor förbjuder Munkedal Skog AB, som ägare till KASSLERÅDANE 1:2 i Färgelanda kommun att släppa ut avloppsvatten från bad-disk-och tvättvatten till den bristfälliga avloppsanläggningen på fastigheten. **Förbudet gäller från och med 2027-10-31**.

Dalslands miljö- och energikontor sänder detta beslut till inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel.

Tillsyn av avloppsanläggningen

Jeanette Hammar och Sarah Brandin från Dalslands miljö- och energikontor utförde 2025-09-08 en inspektion av avloppsanläggningen på fastigheten KASSLERÅDANE 1:2 i Färgelanda kommun.

Avloppsanläggningen på rubricerad fastighet betjänar en idrottsplats. Avloppsanläggningen består av en sluten tank till WC, avloppsanläggning för Bad-, Disk- och Tvättvatten saknas.

Tillstånd

Dalslands miljö- och energikontor har inga uppgifter på att det finns tillstånd enligt miljöbalken eller äldre beslut från Hälsovårdsnämnden för den anlagda avloppsanläggningen.

Områdets förutsättningar

Avloppsanläggningen ligger inom ett område med hög skyddsnivå avseende miljöskydd på grund av den höga belastningen av övergödande ämnen som tillförs avrinningsområdet till Långhalmen. Vattendraget har klassats med statusen måttlig av Vattenmyndigheten.

Vidare ligger anläggningen inom ett område med normal skyddsnivå avseende hälsoskydd.

Enligt Länsstyrelsens GIS-stöd för planering och tillsyn av små avlopp ligger avloppsanläggningen inom ett område med hög geologisk risk för att avloppsvattnet ska nå grundvattnet. Enligt observation från närliggande vattentäkt konstateras att grundvattennivån i närområdet ligger ca 2 m ner i marken. Avloppsanläggningen anses därmed ha en relativt hög risk för att påverka närliggande ytvatten och en närliggande vattentäkt.

Vidare är det enligt Länsstyrelsens GIS-stöd hög retentionspotential i området. Detta betyder att marken har en hög förmåga att binda eller hålla kvar fosfor från avloppsutsläpp, vilket i sin tur innebär att det går relativt långsamt för fosfor att nå grundvattnet.

Kommunicering
Fastighetsägare kommunicerades 2025-10-02 inför beslut om förbud att släppa ut avloppsvatten från bad-disk-och tvättvatten till den bristfälliga avloppsanläggningen på fastigheten. Inga synpunkter har inkommit.

Dalslands Miljö- och energikontors bedömning
Avloppsanläggningen ligger inom ett område med hög skyddsnivå avseende miljöskydd. Vidare är det enligt Länsstyrelsens GIS-stöd för planering och tillsyn av små avlopp hög geologisk risk för att avloppsvattnet ska nå grundvattnet.

Det finns ingen avloppsanläggning för bad- disk- och tvättvatten på fastigheten. När vatten är indraget i huset ska det finnas en avloppsanläggning som renar avloppsvattnet före det släpps ut. Vanligtvis består en avloppsanläggning av en slamavskiljare som skiljer av det grövsta materialet från avloppsvattnet. För att få tillfredsställande rening av organiskt material, näringsämnen och bakterier krävs även efterföljande behandling av avloppsvattnet.

Avloppsanläggningen saknar tillstånd.

Allt sammantaget bedömer Dalslands miljö- och energikontor att avloppsanläggningen har brister som medför att den inte uppfyller kraven på rening enligt 9 kap. 7 § i miljöbalken satt i relation till de förutsättningar som råder på den aktuella platsen.

Vidare bedömer Dalslands miljö- och energikontor att det är skäligt och inte en alltför ingripande åtgärd att förbjuda fortsatt utsläpp från den bristfälliga avloppsanläggningen. Det finns inga omständigheter som talar för det skulle vara svårt att anlägga en ny avloppsanläggning med godtagbar rening på fastigheten till en rimlig kostnad.

För att ni ska ha möjlighet att åtgärda fastighetens avlopp på annat sätt och följa beslutet ska förbudet börja gälla först från och med 2027-10-31.

Gällande bestämmelser
I 2 kap 3 § miljöbalken (MB) (1998:808) anges att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Av 2 kap 7 § MB framgår att kraven gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning skall särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Enligt 9 kap 7 § MB ska avloppsvatten avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål ska lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras.

Av 26 kap. 9 § MB framgår att en tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska efterlevas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas. Vidare anges i 14 § samma kapitel att beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite.

Enligt 26 kap. 15 § MB får en tillsynsmyndighet som har meddelat ett föreläggande eller förbud mot någon i egenskap av ägare till en fastighet, tomträttshavare eller ägare till en byggnad, anläggning eller anordning på mark som tillhör någon annan, sända beslutet till inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel. Är föreläggandet förenat med löpande vite, skall även detta antecknas. Den som senast sökt lagfart eller inskrivning av förvärv av tomträtt ska, om den sökande inte är föreläggandets eller förbudets adressat, av inskrivningsmyndigheten genast i rekommenderat brev underrättas om anteckningen.

Har anteckning gjorts, gäller föreläggandet eller förbudet mot ny ägare av egendomen. Har den nya ägaren förvärvat egendomen genom köp, byte eller gåva och utgör egendomen fastighet eller tomträtt, gäller även löpande vite mot den nya ägaren räknat från tidpunkten för äganderättsövergången. Annat vite gäller inte mot en ny ägare av egendomen, men tillsynsmyndigheten får sätta ut nytt vite för den ägaren. Löpande vite som avser en viss period får tas ut endast av den som var ägare vid periodens början.

Information

Om ni fortsättningsvis vill kunna släppa ut avloppsvatten från WC och bad-disk-och tvättvatten från fastigheten måste avloppsanläggningen förbättras och vara färdigställd senast 2027-10-31.

Om åtgärder inte har vidtagits kan Dalslands miljö- och energikontor komma att förena beslutet om förbud med ett vite. Ni bör därför snarast planera för en ny avloppslösning. En ny avloppsanläggning alternativt ombyggnation av den befintliga är åtgärder som är tillstånds- eller anmälningspliktiga. Kontakta Dalslands miljö- och energikontor i god tid innan några åtgärder vidtas. Gällande reningskrav kan uppnås på flera olika sätt. Vägledning vid val av avloppsanläggning kan bland annat fås på www.havochvatten.se, www.vaguiden.se och www.dalsland.se.

Avgift

Dalslands miljö- och energikontor tillämpar timavgift för handläggning av den här typen av ärende. Timtaxan uppgår idag till 1 197 kronor/timme. Avgiften tas ut med stöd av kommunfullmäktiges beslutade taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område. Beslut om avgift utfärdas och skickas separat.

Delgivningskvitto

Skriv under och skicka snarast tillbaka delgivningskvittot till Dalslands miljö- och energikontor. Undertecknandet innebär enbart att ni mottagit handlingen, inte att ni godkänner innehållet i beslutet. För företag kan endast behörig firmatecknare eller registrerad delgivningsmottagare skriva under.

OBS! Om delgivningskvittot inte skickas tillbaka kan Dalslands miljö- och energikontor använda delgivningsman för att säkerställa att beslutet nått dig. Delgivningsman är i regel Polismyndigheten.

Att överklaga

Detta beslut kan överklagas. Om du vill överklaga skriver du ett brev ställt till Länsstyrelsen och uppger ärendets diarienummer, varför du anser att beslutet ska ändras och vilken ändring du vill ha. Underteckna brevet, ange namn, adress och telefonnummer. Anlitar du ombud kan ombudet skriva under, men sänd i så fall med en fullmakt. Har du frågor om hur du ska gå till väga, kontakta Dalslands miljö- och energikontor.

Skicka brevet till:

Dalslands miljö- och energiförbund
Kyrkogatan 5
464 30 MELLERUD

Din överklagan ska ha nått oss senast tre veckor från den dag ni har fått beslutet.

På uppdrag av Dalslands miljönämnd

Sarah Brandin

Detta beslut är fattat av Dalslands miljö- och energikontoret på delegation av Dalslands miljö- och energinämnd. Det innebär att nämndens politiker har gett kontorets tjänstemän i uppdrag att besluta i denna typ av ärende.

Denna handling har hanterats digitalt och saknar därför namnunderskrift. Information om hur vi behandlar dina personuppgifter hittar du på www.dalsland.se.

Bilaga: Delgivningskvitto

Ansvarig handläggare:
Sarah Brandin
Miljö- och hälsoskyddsinspektör
E-post: avlopp@dalsland.se
Växel: 0530-93 94 30

Rådanefors IF
C/O Roger Carlsson
Mellområdane Gamla Skola
458 93 FÄRGELANDA

Littera: **M.27.1**

Dnr: **2025/456.AVL**

Beslut om avgift för tillsyn av avloppsanläggning inom fastighet KASSLERÅDANE 1:2 i Färgelandas kommun

Beslut

Dalslands miljö- och energikontor beslutar att Rådanefors IF, ska betala en avgift på 5 985 kronor för utförd tillsyn enligt miljöbalken inom fastighet KASSLERÅDANE 1:2 i Färgelandas kommun. Avgiften motsvarar 5 timmars handläggningstid.

Faktura skickas separat.

Bakgrund

Dalslands miljö- och energikontor (DMEK) utförde tillsyn enligt miljöbalken på avloppsanläggningen på er fastighet 2025-09-08.

Vårt arbete med ärendet har tagit 5 timmar och 0 minuter, se specifikation. Timtaxan är 1 197 kronor under 2025, vilket innebär att den totala avgiften blir 5 985 kronor.

Specifikation på utförd handläggningstid

Datum År mån dag	Tidsåtgång Tim	 Min	Arbetsuppgift	Signatur
2025-02-03 – 2025-08-25	1	30	Förberedelser	SB
2025-09-08	0	30	Inspektion	SB
2025-09-08	0	30	Restid	SB
2025-09-09	1	30	Inspektionsrapport	SB
2025-11-20	1	0	Kommunicering och beslut om föreläggande/förbud	SB

	Antal timmar, minuter	Timavgift kronor	Summa kr
Summa avgift:	5 h, 0 min	1 197:-	**5 985 kr**

Miljö- och energikontorets bedömning
Dalslands miljö- och energikontor har utfört tillsyn av er avloppsanläggning enligt miljöbalken. Avgift för nedlagd handläggningstid ska därför betalas i enlighet med gällande taxa.

Gällande bestämmelser
Avgiften tas ut med stöd av 27 kap 1 § miljöbalken (1998:808) och hänvisning till Dalslands Miljö- och energiförbunds fastställda taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område.

Information
Denna handling har hanterats digitalt och saknar därför namnunderskrift. Information om hur vi behandlar dina personuppgifter hittar du på www.dalsland.se.

Att överklaga
Detta beslut kan överklagas. Om du vill överklaga skriver du ett brev ställt till Länsstyrelsen och uppger ärendets diarienummer, varför du anser att beslutet ska ändras och vilken ändring du vill ha. Underteckna brevet, ange namn, adress och telefonnummer. Anlitar du ombud kan ombudet skriva under, men sänd i så fall med en fullmakt. Har du frågor om hur du ska gå till väga, kontakta Dalslands miljö- och energikontor.

Skicka brevet till:

Dalslands miljö- och energiförbund
Kyrkogatan 5
464 30 MELLERUD

Din överklagan ska ha nått oss senast tre veckor från den dag ni har fått beslutet.

Detta beslut är fattat av Dalslands miljö- och energikontor på delegation av Dalslands miljö- och energinämnd. Det innebär att nämndens politiker har gett kontorets tjänstemän i uppdrag att besluta i denna typ av ärende.

På uppdrag av Dalslands miljönämnd

Sarah Brandin

Färgelanda kommun

Kommunledningskontoret
Ekonomi/personalchef
Lena Hammar

Tjänsteskrivelse
2026-06-02
2026/4

Kommunfullmäktige

Tjänsteskrivelse – årsredovisning 2025 reviderad

Beslutsförslag
Efter genomförd revision och vissa justeringar har årsredovisningen för 2025 reviderats. Justeringarna påverkar inte bedömningen av kommunens ekonomiska ställning eller resultat i någon väsentlig omfattning. Kommunstyrelsen föreslås därför godkänna reviderad årsredovisning för 2025 och överlämna den till kommunfullmäktige för fastställelse.

Ärendebeskrivning
Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen upprätta en årsredovisning som sedan överlämnas till revisionen för granskning. Årsredovisningen tillsammans med revisionsrapporten/revisionsberättelsen överlämnas därefter till kommunfullmäktige för prövning av frågan om ansvarsfrihet.

Ekonomiskt resultat
Årsredovisningen för år 2025 visar ett positivt resultat på 2,3 mnkr. Resultatet är lägre än kommunens finansiella målsättning men innebär en förbättring jämfört med föregående år då kommunen redovisade ett underskott. Resultatet har påverkats av nämndernas samlade underskott samtidigt som finansverksamheten utvecklats bättre än budgeterat.

Finansiella mål
Resultatmålet uppnås inte då årets resultat understiger kommunens mål om 2–4 procent av skatter och generella statsbidrag. Soliditetsmålet uppnås då soliditeten ökat till 35,7 procent. Förbättringen förklaras dock till stor del av en låg investeringsnivå under året.

Mål för verksamheten
Sammantaget visar uppföljningen att kommunen har en delvis uppfylld måluppfyllelse, där flera verksamhetsområden utvecklas positivt samtidigt som genomförandet inom andra områden behöver stärkas. Resultaten visar på behov av fortsatt fokus på styrning, uppföljning och genomförande för att nå en högre måluppfyllelse framgent.

Intern kontroll
Den samlade bedömningen är att kommunens interna kontroll har förbättrats jämfört med föregående år. Samtliga nämnder har haft fastställda internkontrollplaner för 2025. Av totalt 19 genomförda granskningar har 9 utförts utan avvikelser, medan avvikelser har identifierats i 10, varav merparten bedöms som mindre. Den interna kontrollen bedöms i huvudsak fungera, men resultaten visar på behov av ökad enhetlighet i rapporteringen samt fortsatt utveckling av rutiner och uppföljning för att stärka det systematiska arbetet.

God ekonomisk hushållning
Årets resultat uppgår till 2,3 mnkr. Resultatmålet uppnås inte och den samlade bedömningen är därför att kommunen inte fullt ut uppnår god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv. Samtidigt har soliditeten stärkts och den interna kontrollen utvecklats positivt under året.

Den sammanfattande bilden är att Färgelanda kommun står inför betydande ekonomiska utmaningar kopplade till framtida investeringsbehov, demografisk utveckling och behovet av långsiktigt hållbara resultatnivåer. Samtidigt har årets resultat och utvecklingen av soliditeten bidragit till att stärka den ekonomiska ställningen jämfört med föregående år.

Beslutsunderlag:
Tjänsteskrivelse, dat 2026-06-02
Årsredovisning 2025, dat 2026-06-02

Sändlista:
Kommunfullmäktige
Revision
Ekonomi/personalchef

Lena Hammar
Ekonomi/personalchef

Årsredovisning 2025

Innehållsförteckning

1 Kommunstyrelsens ordförande har ordet....2
2 Kommundirektören har ordet....4
3 Förvaltningsberättelse....5
3.1 Översikt över verksamhetens utveckling....5
3.2 Den kommunala koncernen....7
3.3 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten....9
3.4 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning....10
3.5 Händelser av väsentlig betydelse....18
3.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning....18
3.7 Ekonomisk analys....24
3.8 Balanskravsresultat....35
3.9 Väsentliga personalförhållanden....37
3.10 Förväntad utveckling....41
4 Ekonomisk redovisning....43
4.1 Resultaträkning....43
4.2 Balansräkning....44
4.3 Kassaflödesanalys....45
4.4 Noter....46
4.5 Flödesschema för drift och investeringar....57
4.6 Driftredovisning....58
4.7 Investeringsredovisning....58
4.8 Begreppsförklaringar....61
5 Nämnder....63
5.1 Kommunfullmäktige....63
5.2 Kommunstyrelsen....64
5.3 Utbildningsnämnden....67
5.4 Socialnämnden....68
6 Koncernbolag / kommunalförbund....71
6.1 Valbohem AB....71
6.2 Färgelanda Vatten AB....73

1 Kommunstyrelsens ordförande har ordet

2025 har varit ett händelserikt och utvecklande år för Färgelanda kommun. Tillsammans har vi tagit flera viktiga steg mot en mer stabil och handlingskraftig kommun, där både näringsliv och föreningsliv blomstrar.

Som ett resultat av det livskraftiga lokala företagsklimatet och den positiva utvecklingen, vann Färgelanda FöretagarAllsvenskan i Fyrbodal 2025. Att allt fler företag väljer att etablera sig här, kombinerat med den starka drivkraft som finns bland oss, bidrar ytterligare till att stärka kommunens framtida tillväxtmöjligheter.

Att satsningar på skola, omsorg och trygghet är en självklar del i den beslutade långsiktiga planen för tio år framåt, visar att vi har framtidstro på Färgelanda kommun. Sedan vi tog över styret den 23 oktober har mycket av detta arbete påbörjats och vi ser att kommunen äntligen är på väg åt rätt håll.

Med spänning och tillförsikt ser vi nu fram emot 2026 och jag tackar alla medarbetare och invånare för ert stora engagemang.

Färgelanda kommun kommer att bli bra.

Christoffer Wallin

Kommunstyrelsens ordförande

2 Kommundirektören har ordet

2025 har varit ett år som ställt höga krav på verksamheten, men som också visat vilken styrka som finns i Färgelanda kommun. Trots en fortsatt ansträngd ekonomi och behovet av tydliga verksamhetsanpassningar har verksamheten tagit viktiga steg framåt. Vi har förbättrat resultatet jämfört med föregående år, minskat sjukfrånvaron och genomfört flera utvecklingsinsatser som stärker oss långsiktigt.

Det står klart att vi behöver fortsätta arbeta målmedvetet med effektiviseringar och långsiktig planering för att möta både de ekonomiska och demografiska utmaningarna. Samtidigt har vi en fantastisk grund att bygga på – vår personal. Den lojalitet, flexibilitet och det engagemang som våra medarbetare visar, varje dag, gör verklig skillnad och är vår största tillgång när förutsättningarna förändras.

Med fortsatt samarbete, mod och fokus på kvalitet är jag övertygad om att vi kan fortsätta stärka kommunen och skapa stabilitet för framtiden.

Ett varmt och innerligt tack till alla medarbetare för ert driv, ert engagemang och ert hjärta för Färgelanda.

Katrin Siverby

Kommundirektör

3 Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av Färgelanda kommuns verksamhet det gångna året. Huvudsakligt fokus är den kommunala koncernen som ger en bild av den samlade kommunala verksamheten, oberoende av hur verksamheten är organiserad.

Detta fokus har inte varit så tydligt tidigare år, koncernens ekonomiska utveckling har hamnat lite vid sidan om. I enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning som gäller från och med 2019 års verksamhet ska koncernens utveckling, risker och åtaganden fokuseras.

I koncernredovisningen (sammanställda räkenskaper) ingår Valbohem AB och Färgelanda Vatten AB. För ytterligare upplysning, se redovisningsprinciper.

3.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Koncernen belopp i Mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter	**158,6**	142,5	135,1	72,5	79,6
Verksamhetens kostnader	**-624,9**	-610,6	-588,5	-492,3	-495,2
Årets resultat	**2,0**	-58,8	14,4	30,7	3,3
Soliditet (%)	**16,5**	15,9	21,8	20,4	18,0
Soliditet inklusive ansvarstagande för pensioner (%)	**-6,4**	-7,1	4,6	2,5	-3,4
Investeringar netto	**28,5**	32,3	29,6	56,8	39,8
Långfristig låneskuld	**250,3**	208,3	217,3	221,8	244,7
Antal anställda	**482**	495	475	501	525

Kommunkoncern

Kommunkoncernen redovisar för 2025 ett positivt resultat om 2,0 mnkr, vilket är en tydlig förbättring jämfört med föregående år. Förbättringen förklaras främst av att de omfattande nedskrivningar som belastade koncernens resultat under 2024, huvudsakligen till följd av Valbohem AB:s övergång till K3-regelverket, inte återkommit under 2025. Trots förbättringen är resultatnivån fortsatt låg i förhållande till koncernens långsiktiga investeringsbehov och finansiella utmaningar. Resultatet ger ett begränsat bidrag till att stärka koncernens finansiella ställning och självfinansiera framtida investeringar.

Koncernens soliditet uppgår till 16,5 procent, vilket innebär en svag förbättring jämfört med föregående år. Förbättringen påverkas dock delvis av en relativt låg investeringsnivå under året och bör därför ses i ett längre perspektiv tillsammans med koncernens framtida investerings- och upplåningsbehov.

Investeringsnivån i koncernen uppgick till 28,5 mnkr under året, vilket är lägre än de senaste åren. Den lägre investeringsvolymen har bidragit till att begränsa upplåningsbehovet på kort sikt. Samtidigt kvarstår betydande investeringsbehov inom såväl kommunens verksamheter som de kommunala bolagen, vilket kan medföra ökad skuldsättning och högre finansiella kostnader framöver.

De kommunala bolagen har under året fortsatt arbetet med att anpassa verksamheterna till rådande ekonomiska förutsättningar. Valbohem AB har genomfört effektiviseringsåtgärder för att möta ökade finansieringskostnader och förändringar på bostadsmarknaden, medan Färgelanda Vatten AB fortsatt arbetet med att säkerställa en långsiktigt hållbar VA-försörjning.

Kommunen belopp i Mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Antal invånare	**6 288**	6 376	6 434	6 512	6 576
Kommunal skattesats, %	**22,91**	22.91	22,91	22,91	22,26
Verksamhetens intäkter	**104,2**	89,4	81,0	72,4	79,6
Verksamhetens kostnader	**-580,6**	-576,5	-543,9	-492,3	-495,2
Skatteintäkter och generella statsbidrag	**496,1**	488,7	490,9	462,5	430,4
Årets resultat	**2,3**	-17,6	16,4	30,7	3,3
Soliditet, %	**35,7**	33,0	33,9	31,7	26,7
Soliditet inklusive ansvarstagande för pensioner, %	**0,9**	-0,3	7,0	3,0	-7,0
Investeringar netto	**5,5**	7,7	10,0	11,0	7,5
Långfristiga låneskulder	**27,3**	30,3	43,6	47,0	51,0
Antalet årsanställda	**470**	479	459	487	511

Kommun

Det ekonomiska resultatet för 2025 uppgår till 2,3 mnkr vilket är 9,8 mnkr sämre än budgeterat resultat. Resultatet påverkas i hög grad av nämndernas samlade underskott som uppgår till -21,7 mnkr. Årets resultat har påverkats positivt av en försäljning av en fastighet. Denna intäkt ingår dock inte i balanskravsresultatet och kan därför inte beaktas vid bedömningen av balanskravet. På intäktssidan blev skatteintäkter 3,1 mnkr lägre än budgeterat, medan pensionerna, personalomkostnadsomslag m.m blev 8,5 mnkr lägre än budget, vilket delvis motverkade effekten av nämndernas underskott.

Trots att resultatet innebär en tydlig förbättring jämfört med föregående år, då kommunen redovisade ett underskott om 17,6 mnkr, är resultatnivån fortfarande otillräcklig för att uppnå kommunens finansiella mål och skapa de ekonomiska förutsättningar som krävs för en långsiktigt hållbar ekonomi.

Resultatet är till viss del beroende av engångsposter och speglar därmed inte fullt ut den underliggande ekonomiska utvecklingen. Den strukturella obalansen mellan intäkter och kostnader kvarstår, vilket innebär att ytterligare åtgärder krävs för att nå en långsiktigt hållbar ekonomi. Sammantaget visar nyckeltalen att kommunen har en svag resultatnivå i förhållande till de finansiella målen.

3.2 Den kommunala koncernen

I nedanstående bild framgår den kommunala koncernen per 2025-12-31. Koncernen utgörs av nämnder samt de kommunala bolagen.

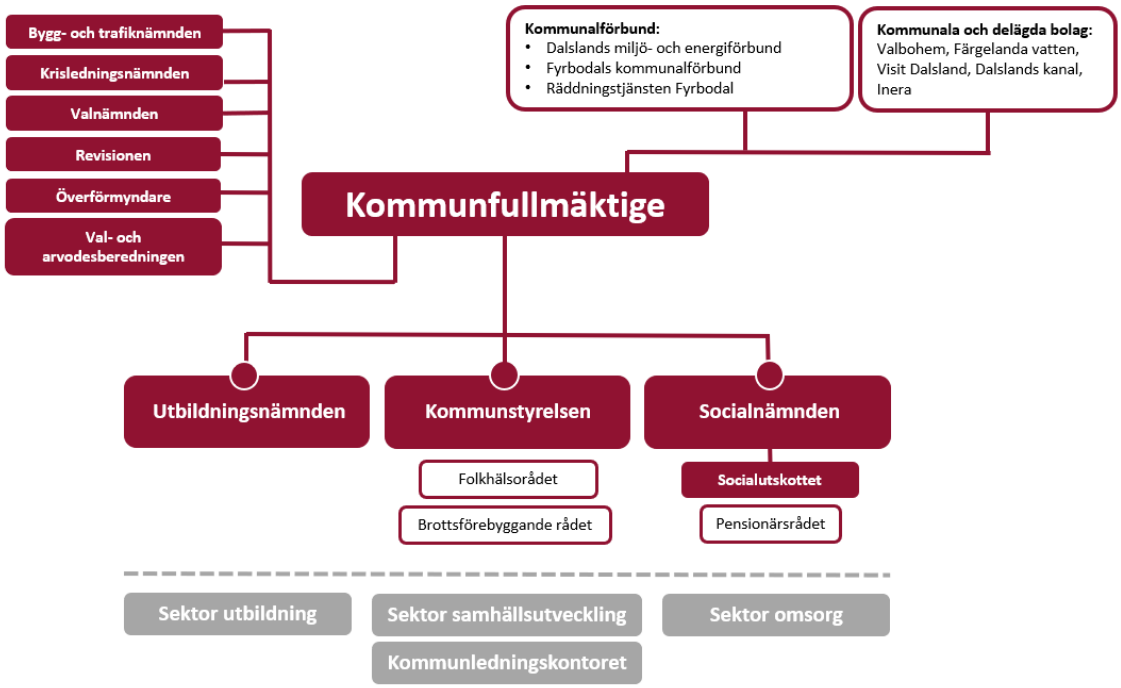

Kommunfullmäktige är kommunens högst beslutande kommunala organ och dess uppgifter framgår av kommunallagen. Fullmäktige beslutar i frågor av större vikt för kommunen såsom mål och riktlinjer, budget och skattesats.

Mandatfördelningen i kommunfullmäktige 2022-2026 är:

- Sverigedemokraterna 10 mandat
- Socialdemokraterna 8 mandat
- Centerpartiet 6 mandat
- Moderaterna 3 mandat
- Liberalerna 2 mandat
- Kristdemokraterna 1 mandat

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för att leda, samordna, följa upp och utveckla kommunens verksamheter

Kommunala nämnder
Kommunernas nämndorganisation är fastställd av kommunfullmäktige. För alla nämnder finns ett reglemente som anger vilka ansvarsområden varje nämnd har. Nämnderna ska följa de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och det ska ske inom de ekonomiska ramar som kommunfullmäktige angivit. Nämnderna är ansvariga gentemot fullmäktige och ska regelbundet rapportera om sin verksamhet till fullmäktige.

Beskrivning kommunalkoncern
Den samlade kommunala verksamheten bedrivs huvudsakligen i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation. Det finns två helägda bolag; Valbohem AB och Färgelanda Vatten AB.

Valbohem AB är ett allmännyttigt bostadsbolag som styrs av ägardirektiv samt av lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.

Färgelanda Vatten AB är ett kommunalt bolag som ansvarar för vatten- och avloppsverksamheten i Färgelanda kommun. Bolaget bedriver verksamheten enligt lagen om allmänna vattentjänster och utifrån kommunens ägardirektiv.

Samägda bolag/kommunalförbund
Dalslands miljö- och energiförbund syftar till att handha för kommunernas gemensamma förvaltningsuppdrag. Fyra av Dalslandskommunerna har en gemensam Miljönämnd inom kommunalförbundet.

Visit Dalsland AB är ett gemensamt turistbolag och ägs av kommunerna i Dalsland samt Vänersborg.

Räddningstjänsten Fyrbodal är ett kommunalförbund som bedriver räddningstjänst i de sju medlemskommunerna Uddevalla, Trollhättan, Vänersborg, Färgelanda, Lysekil, Munkedal och Mellerud.

Fyrbodal kommunalförbund är ett av fyra regionala kommunalförbund i Västra Götaland. Det är en sammanslutning av 14 kommuner i Dalsland, norra Bohuslän samt nordvästra delen av Västergötland.

Privata utförare:

Med privat utförare avses en juridisk person eller enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet och som inte är ett hel- eller delägt kommunalt bolag. Kommunen bedriver huvuddelen av sin verksamhet i egen regi. Inom vård och omsorg drivs samtliga särskilda boenden av kommunen. För vissa verksamheter och tjänster anlitas privata utförare efter upphandling. Exempel på sådana tjänster är sophämtning och snöröjning.

I not 1 framgår vilka enheter som har konsoliderats i de sammanställda räkenskaperna (koncern) utifrån kraven i ”Lagen om kommunal bokföring och redovisning” (LKBR) samt rekommendation R 16 från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

3.3 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrning och ledning

Kommunfullmäktige antog den 2016-06-22 § 86, dnr 2015–534, nu gällande Styr- och Ledningssystem för Färgelanda kommun.

Kommunkoncern

Kommunfullmäktige tillsätter representanter till Valbohem AB samt Färgelanda Vatten AB. Kommunen styr bolagen via ägardirektiv och bolagsordning. Kommunstyrelsens uppsikt har utvecklats med regelbundna dialoger med Valbohems presidium.

Kommun

Målstyrning

Kommunens vision är enligt MRP 2025–2027 Färgelanda – En trygg kommun med tillväxt och livskraft.

Kommunen leds av målstyrning. Det innebär att Kommunfullmäktige fastställer prioriterad inriktning och verksamhetsmål samt ger ekonomiska förutsättningar i form av ramar till nämnderna. De prioriterade inriktningarna bygger på kommunens vision och tanken att sträva efter demokrati, delaktighet och öppenhet samt ska vara vägledande för nämnderna i deras arbete.

Målprocess och god ekonomisk hushållning

Kommunallagen ställer krav på att kommuner ska ha god ekonomisk hushållning och en ekonomi i balans, det vill säga intäkterna ska överstiga kostnaderna. Kommunfullmäktige har för att främja en utveckling av god ekonomisk hushållning fastställt övergripande mål för ekonomi och verksamhet. Finansiella mål ska verka för att kommunens finansiella ställning inte försvagas. Fullmäktiges övergripande verksamhetsmål ska ha sin grund i visionen. Nämnderna konkretiserar fullmäktigemålen i årliga nämndmål, som beslutas i respektive nämnd. Dessa följs upp via nyckeltal/ aktiviteter. Det är nämndernas mål, kopplat till fullmäktigemålen som ligger till grund för bedömning av fullmäktiges måluppfyllelse. God ekonomisk hushållning i Färgelandas kommun innebär att de finansiella målen uppnås och att 75% av fullmäktiges mål för verksamheten uppnås.

Budgetprocess och uppföljning

Kommunfullmäktige beslutar i juni varje år om en budget. Budgeten innehåller plan för de tre kommande åren bestående av resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, driftbudget samt en fyraårig investeringsplan. I driftbudgeten tilldelas varje nämnd en ram för de kommande åren. Under hösten som följer tar nämnderna fram detaljbudgetar med nämndmål. Under året görs två uppföljningar med prognoser inklusive delårsbokslut samt ett årsbokslut. I delårsbokslutet och årsbokslutet redovisas även måluppfyllelsen. Nämnderna bestämmer i vilken omfattning de vill ha uppföljningar från sina förvaltningar, flera av dem har uppföljningar månatligen.

Uppsiktsplikt och intern kontroll

Enligt kommunallagen har kommunstyrelsen ansvar för att leda och samordna kommunens verksamhet samt utöva uppsikt över nämnder och kommunala bolag. Kommunstyrelsen har även det övergripande ansvaret för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll inom kommunen. I Färgelanda kommun regleras arbetet genom riktlinjer för intern kontroll antagna av kommunstyrelsen 22 maj 2019 (§ 88).

Arbetet med intern kontroll syftar till att säkerställa en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig redovisning och uppföljning samt efterlevnad av lagar, policys och styrdokument. Den interna kontrollen utgör en viktig del av kommunens arbete för god ekonomisk hushållning och ska samtidigt förebygga, upptäcka och hantera risker och fel i verksamheten.

Arbetet är riskbaserat och bygger på risk- och väsentlighetsanalyser. Kommunstyrelsen och nämnderna antar årligen interna kontrollplaner för sina respektive verksamhetsområden samt följer upp genomförda kontrollmoment i samband med årsredovisningen. Kommunstyrelsen sammanställer därefter en samlad bedömning av kommunens interna kontroll och kan vid behov initiera förbättringsåtgärder.

Kommunen har även en visselblåsarfunktion i enlighet med gällande lagstiftning. Funktionen kan användas av både medarbetare och invånare för att rapportera misstänkta allvarliga oegentligheter inom kommunens verksamheter.

Dialog

Dialogträffar sker minst tre gånger under året mellan kommunstyrelsens presidium och nämndernas presidier i samband med kvartalsrapport, delårsbokslut och bokslut. Nämnderna föredrar sin ekonomiska ställning, måluppfyllelse, intern kontroll samt utveckling och risker inför kommande år

3.4 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Motståndskraftig men osäker global ekonomi

De ekonomiska förutsättningarna för Sveriges kommuner påverkas i hög grad av utvecklingen i både Sverige och omvärlden. Trots ett fortsatt osäkert världsläge har världsekonomin visat en relativt stark motståndskraft under 2025. USA har under året höjt sina tullnivåer kraftigt, från cirka 2,5 procent till omkring 15 procent, men den globala handeln har ändå fortsatt att utvecklas positivt. Detta beror bland annat på att fler länder i ökad utsträckning handlar med varandra istället för med USA. Den fortsatt starka världshandeln har bidragit till att hålla uppe den globala tillväxten.

Även den amerikanska ekonomin har utvecklats starkare än väntat, främst till följd av omfattande investeringar inom AI och ny teknik. I euroområdet väntas stora offentliga investeringar i försvar och infrastruktur, särskilt i Tyskland, bidra till ökad tillväxt från och med 2026. Samtidigt stärks ekonomin av en stabil arbetsmarknad och hushåll med förhållandevis god ekonomi, vilket bidrar till ökad konsumtion.

Samtidigt kvarstår betydande osäkerheter i världsekonomin. Nya handelshinder, ytterligare tullhöjningar och geopolitiska spänningar, exempelvis kopplade till Kina och exportrestriktioner, kan påverka utvecklingen negativt framöver.

I Sverige fortsätter konjunkturen successivt att återhämta sig. Efterfrågan i ekonomin har stärkts och återhämtningen bedöms fortsätta under 2026. Högre reallöner, tidigare räntesänkningar samt en expansiv finanspolitik bidrar till utvecklingen. Skattesänkningar för hushållen och ökade statliga satsningar på försvar och investeringar stärker den inhemska efterfrågan ytterligare. Även exporten väntas bidra positivt till tillväxten.

Inflationen fortsätter samtidigt att minska och väntas under 2026 ligga tydligt under inflationsmålet på 2 procent. Arbetsmarknaden förbättras successivt, men arbetslösheten bedöms minska i långsammare takt och väntas nå mer normala nivåer först mot slutet av 2027.

Den offentliga konsumtionen ökar kommande år, framför allt till följd av satsningar inom det militära och civila försvaret. Den kommunala konsumtionen väntas däremot utvecklas svagare, främst som en följd av den demografiska utvecklingen med en svagare befolkningstillväxt.

Källa: Konjunkturinstitutet

Skatteunderlagstillväxten ökar för 2026

Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) väntas skatteunderlaget öka med 3,6 procent under 2025 och med 4,3 procent under 2026. Ökningen under 2026 förklaras främst av att fler arbetade timmar bidrar till en högre tillväxt i lönesumman. För perioden 2027–2029 bedöms skatteunderlaget öka med i genomsnitt 4,3 procent per år, vilket ligger i nivå med den historiska utvecklingen.

För Färgelanda kommun innebär utvecklingen förbättrade förutsättningar för skatteintäkterna kommande år. Samtidigt påverkas kommunens ekonomiska utveckling även av befolkningsförändringar och den demografiska utvecklingen, där antalet invånare har stor betydelse för kommunens långsiktiga intäktsnivåer och verksamhetsbehov.

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner

Antalet invånare minskar

Kommunens största inkomstkälla är skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Skatteintäkterna påverkas främst av utvecklingen av skatteunderlaget i hela landet och av kommunens invånarantal.

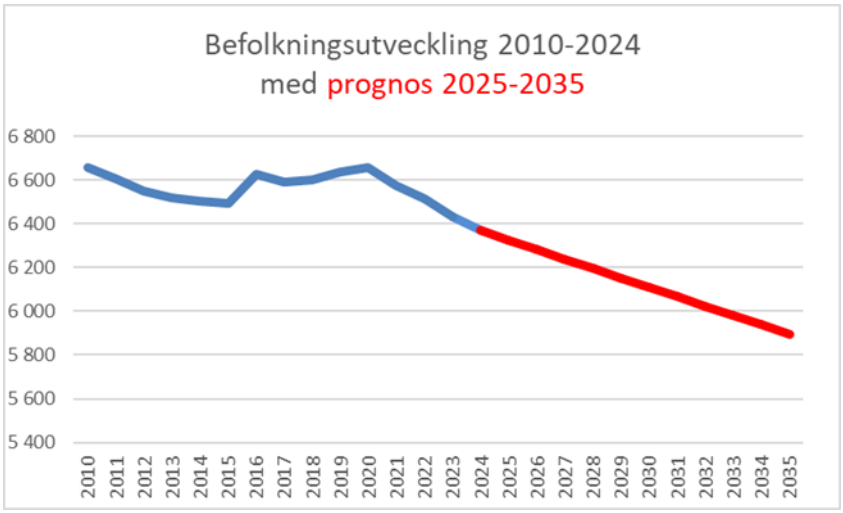

Enligt SCB:s senaste befolkningsprognos 2024 kommer alla kommuner att tappa 1–5 åringar de närmaste fem åren. Det handlar om mellan 5 och 30 procent färre förskolebarn. Dessutom tappar 180 kommuner barn i grundskolan fram till 2028. När det gäller den äldsta befolkningsgruppen är läget det omvända. I alla kommuner ökar 80-plusarna, med 7 till nästan 60 procent bara de närmaste fem åren. De kommuner som har den lägsta ökningen av äldre är de som redan har en stor andel äldre i sin befolkning. Hälften av kommunerna beräknas minska befolkningen totalt.

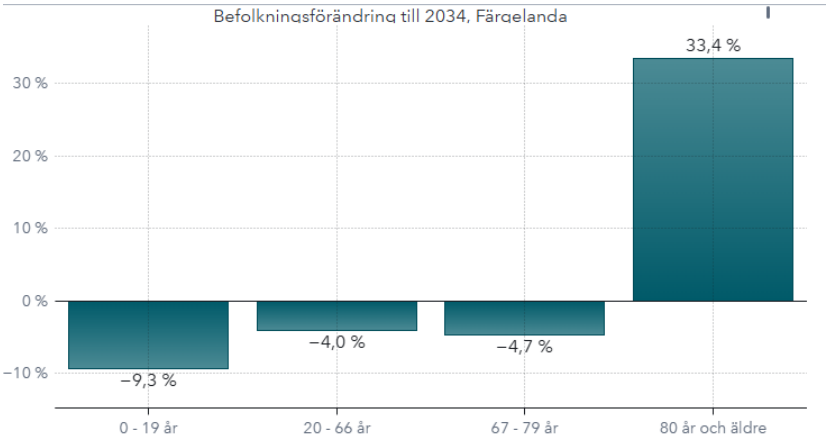

För Färgelandas del blir utmaningen större än för riket avseende Förskola/grundskola i och med att den demografiska förändringen är större i Färgelanda än i riket.

Arbetslösheten har minskat

Utvecklingen i Färgelanda har under det senaste året varit starkare än i många andra kommuner i länet, där arbetslösheten generellt också minskat. Samtidigt finns fortsatt utmaningar inom vissa grupper. Arbetslösheten bland unga ligger fortfarande på en högre nivå än den totala arbetslösheten och uppgick i april till cirka 10,2 procent för åldersgruppen 18–24 år. Arbetslösheten bland utrikesfödda är också högre än genomsnittet, även om den minskat tydligt det senaste året.

För Färgelanda kommun innebär utvecklingen att arbetsmarknaden i nuläget är relativt stabil, men att kompetensförsörjningen fortsatt är en viktig fråga. Samtidigt som arbetslösheten minskar har kommunen, liksom många andra mindre kommuner, utmaningar med att rekrytera personal inom flera välfärdsyrken och specialistfunktioner.

Näringsliv

Näringslivet i Färgelanda präglas främst av små och medelstora företag inom industri, handel, entreprenad, jord- och skogsbruk samt tjänstesektor. Kommunen har ett aktivt entreprenörskap och ett varierat näringsliv, men påverkas samtidigt av konjunkturläget och utvecklingen hos större arbetsgivare. Under året har frågor kopplade till industrin och förändringar på arbetsmarknaden haft betydelse för det lokala näringslivet.

Samtidigt visar flera indikatorer att företagandet i kommunen fortsatt utvecklas positivt. Färgelanda utsågs under 2025 till vinnare i Västra Götaland i tävlingen FöretagarAllsvenskan, baserat på den procentuellt högsta nettotillväxten av företag i regionen.

I Svenskt Näringslivs undersökning av det lokala företagsklimatet försämrades dock kommunens ranking under 2025. Färgelanda placerade sig på plats 249 av 290 kommuner, vilket innebär ett tapp med 105 placeringar jämfört med föregående år. Rankingen bygger huvudsakligen på företagens egna enkätsvar och visar att flera företag upplever utmaningar kopplade till dialog, service och förutsättningar för företagande.

Verksamhetsrisk

Befolkningen i arbetsför ålder minskar

Befolkningen i arbetsför ålder sjunker och befolkningen blir äldre. Den demografiska försörjningskvoten i Färgelanda kommun ligger på cirka 95 år 2025, jämfört med rikssnittet på cirka 77. Det innebär att det går ungefär 95 personer i åldrarna 0–19 år samt 65+ per 100 personer i arbetsför ålder (20–64 år).

Det visar att Färgelanda har en betydligt högre försörjningsbörda än riket i genomsnitt, vilket innebär ökade utmaningar kopplade till kompetensförsörjning, välfärdsfinansiering och framtida behov inom vård, omsorg och andra kommunala verksamheter.

Konkurrens om personal

Kompetensförsörjningen är en av de största utmaningarna för välfärden och för Färgelanda kommun. Konkurrensen om arbetskraften är stor inom flera yrkesgrupper, särskilt inom yrken som kräver specialiserad kompetens, såsom lärare, sjuksköterskor, socionomer och anläggningsarbetare. Samtidigt minskar antalet personer i arbetsför ålder enligt befolkningsprognosen, vilket ytterligare förstärker utmaningen.

För att kunna attrahera och behålla rätt kompetens ställs allt högre krav på arbetsmiljö, arbetsvillkor och arbetets innehåll. Kommunens attraktivitet som arbetsgivare blir därför allt viktigare för att säkerställa kvaliteten i välfärdsverksamheterna. Kompetensförsörjningen påverkas även av den ekonomiska och demografiska utvecklingen, där en åldrande befolkning medför ett ökat behov av välfärdstjänster.

Minskad befolkning påverkar skatteintäkter

Befolkningsminskningen är en av de största riskerna för kommunen. En minskning av antalet invånare ger lägre skatteintäkter samtidigt som Färgelanda även är beroende av bidrag från de kommunala utjämningssystemen och dessa fördelas utifrån antal invånare. Enligt befolkningsprognosen fortsätter invånarantalet att minska och kommunen måste fortsätta att anpassa kostnaderna efter de minskade intäkterna.

Färre barn och fler äldre ställer krav på omfördelning av resurser

Den demografiska utvecklingen visar att antalet barn inom förskola och grundskola förväntas minska under kommande år. Detta innebär att verksamheter och resurser successivt behöver anpassas utifrån förändrade volymer. Samtidigt väntas antalet äldre öka, vilket medför ett ökat behov av resurser inom äldreomsorgen. Minskningen inom barn- och utbildningsområdet bedöms dock inte fullt ut kunna kompensera för de ökade behoven inom vård och omsorg.

Samtidigt syns en utveckling där fler äldre håller sig friska längre upp i åldrarna. Behovet av särskilt boende (SÄBO) ökar därför inte i samma takt som antalet äldre, vilket bland annat kan förklaras av förbättrad hälsa samt ökade möjligheter att få vård och omsorg i det egna hemmet.

För att möta den demografiska utvecklingen behöver kommunen successivt genomföra volymanpassningar och omfördela resurser mellan verksamheter utifrån förändrade behov hos barn, elever och äldre.

Oklara planeringsförutsättningar från staten

Statsbidragen, både generella och riktade, utgör viktiga tillskott i kommunens ekonomi. Under senare år har staten lämnat sena besked om nya riktade statsbidrag samt förändringar i de generella statsbidragen, samtidigt som många bidrag beslutas årsvis utan långsiktig garanti om fortsatt finansiering. Parallellt kan nya lagkrav och regeländringar medföra ökade kostnader och behov av anpassningar i verksamheterna. Sammantaget skapar detta osäkerhet och försvårar kommunens långsiktiga planering och ekonomiska styrning.

Ökad skuldsättning

Ökade investeringsbehov medför att nyupplåningen ökar, vilket innebär högre räntekostnader och ökade krav på framtida resultat för att finansiera både investeringar och löpande verksamhet. En högre skuldsättning kan även minska kommunens ekonomiska handlingsutrymme och göra kommunen mer känslig för förändringar i ränteläge och konjunktur. Samtidigt ställer det krav på långsiktig investeringsplanering, prioritering mellan investeringar samt en fortsatt god budgetdisciplin för att säkerställa en hållbar ekonomi över tid.

Finansiella risker

Kommunens räntebärande skulder uppgick till 27 mnkr per den sista december 2025. Upplåningen löper både med rörlig och bunden ränta. Enligt finanspolicyn får inte mer än 20 procent av låneskulden förfalla varje enskilt kalenderår.

Kapitalbindning	< 1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år	6-7 år	7-8 år	8-9 år	9-10 år
Maximalt	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %
Minimalt	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Ränterisk

För att begränsa ränterisken skall räntebindningstiden i låneportföljen spridas över tid enligt nedanstående normportfölj.

Räntebindning Löptid	< 1 år	1-3 år	3-5 år	5-7 år	7-10 år
Normal	40 %	15 %	15 %	15 %	15 %
Maximalt	50 %	25 %	25 %	25 %	25 %
Minimalt	30 %	10 %	5 %	5 %	5 %

Valutarisk

Enligt finanspolicyn är placering och upplåning i annan valuta än svenska kronor är inte tillåten. Betalningsflöden i utländsk valuta skall kurssäkras om de uppgår till ett motvärde motsvarande minst 1 mnkr.

Finansiell riskhantering och medelsförvaltning

Kommunens medelsförvaltning har under året bedrivits i enlighet med kommunfullmäktiges finanspolicy. Upplåning och skuldförvaltning har skett inom de ramar som fastställts av fullmäktige avseende kapitalbindning, räntebindning och finansiering.

Kommunkoncernens finansiella risker är främst kopplade till räntenivåer, refinansieringsbehov och framtida investeringsåtaganden. Merparten av koncernens låneskuld finns i Valbohem AB och Färgelanda Vatten AB. Valbohem AB påverkas av utvecklingen på bostadsmarknaden där vakansgrad och hyresintäkter har stor betydelse för bolagets ekonomiska ställning. Färgelanda Vatten AB står inför omfattande reinvesteringsbehov i vatten- och avloppsinfrastrukturen, vilket medför ett fortsatt finansieringsbehov under kommande år.

Riskerna hanteras genom långsiktig investeringsplanering, löpande uppföljning av låneportföljer samt tillämpning av kommunens finanspolicy. Den löpande uppföljningen visar att medelsförvaltningen har bedrivits i enlighet med gällande riktlinjer och att inga väsentliga avvikelser från finanspolicyn har noterats under året.

Pensionsförpliktelse

Ur risksynpunkt är kommunens pensionsförpliktelser viktiga att beakta eftersom skulden ska finansieras under kommande år. Pensionsskulden består dels av pensioner intjänade före 1998 som redovisas som ansvarsförbindelse och pensioner intjänade från 1998 som redovisas som skuld i balansräkningen. Skandias prognos används. Beräkningarna bygger på den modell som anvisas i RIPS 17, dvs. SKR:s riktlinjer för beräkning av pensionsskuld, enligt RKR:s rekommendationer. Underlag för beräkningarna utgörs av data i Skandias register strax före beräkningstillfället. Förändringen mellan åren beror på avslutade och tillkommande anställningar samt att överskottsfonder använts för att lösa in intjänade pensionsrätter.

Tabellen visar kommunens pensionsåtaganden vid årsskiftet jämfört med föregående år.

Pensionsåtaganden (Tkr)	2025	2024	2023	2022	2021
1) Total pensionsförpliktelse i balansräkningen					
a) Avsättning inkl. särskild löneskatt	7 172	7 231	7 051	6 931	7 053
b) Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	122 549	124 515	121 156	122 857	136 387
2) Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring					
a) Intjänade from 1998, pensionsförbindelse	60 320	56 807	43 790	31 595	27 574
b) Intjänade före 1998, ansvarsförbindelse	8 509	9 115	7 582	7 687	0
3) Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse					
4) Summa pensionsförpliktelse (inkl. försäkring och stiftelse)	198 550	197 668	179 578	169 070	171 014

Placeringar avseende pensionsmedel finns inte.

Välfärdsbrott

Välfärdsbrott är ett samlingsuttryck för all typ av utnyttjande av välfärdssystemet. Problemen är utbredda inom flera offentliga verksamheter och det kan röra sig om bedrägerier och bidragsbrott mot kommunala utbetalningar, ekonomiskt bistånd, upphandling, personlig assistans och föreningsbidrag. Rapporter pekar på att det skett en stor ökning av den här typen av brott de senaste åren och att den kommunala sektorn är eftersatt.

Övergripande utmaningar

De ekonomiska förutsättningarna för landets kommuner har under senare år präglats av ett mer ansträngt läge. En svagare konjunkturutveckling, högre kostnadsnivåer och förändrade demografiska förutsättningar påverkar kommunsektorn i stort. Dessa faktorer påverkar även Färgelanda kommun och ställer ökade krav på ekonomisk styrning, prioriteringar och långsiktig planering.

Färgelanda kommun står inför flera strukturella utmaningar som är nära sammanlänkade och som har stor betydelse för kommunens ekonomiska utveckling och verksamheternas långsiktiga förutsättningar.

Finansiering av framtidens välfärd

Kommunens möjligheter att finansiera välfärdens drift, investeringar och utvecklingsinsatser påverkas i hög grad av utvecklingen av skatteunderlaget, som i sin tur är beroende av konjunkturläget samt befolknings- och näringslivsutvecklingen. Samtidigt ökar kostnadstrycket inom flera av kommunens verksamheter. För att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi krävs därför en fortsatt god ekonomisk styrning där kostnadsutvecklingen hålls under kontroll samtidigt som nödvändiga investeringar och utvecklingsinsatser genomförs.

Ökande förväntningar på offentlig service

Medborgarnas förväntningar på offentlig service förändras och ökar över tid, bland annat till följd av teknisk utveckling och förändrade samhällsnormer. Detta ställer krav på kommunens förmåga att utveckla verksamheterna och samtidigt använda tillgängliga resurser effektivt. För att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling krävs därför strategiska prioriteringar och en god balans mellan verksamheternas kvalitet, tillgången till kompetens och kommunens ekonomiska förutsättningar.

Sammantaget innebär dessa utmaningar att kommunen behöver fortsätta utveckla styrning, uppföljning och ekonomisk planering för att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomi och verksamhet.

Ekonomiska förutsättningar

(Utdrag ur SKR:s MakroNytt 1:2026)

Den globala ekonomin växer med omkring 3 procent per år framöver, vilket är något lägre än det historiska genomsnittet. För svensk konjunktur visar utfall och indikatorer tydliga tecken på att återhämtningen nu har påbörjats. BNP-tillväxten tar fart 2026 och 2027, där hushållens konsumtion utgör den starkaste drivkraften. Konjunkturuppgången gynnas av en expansiv ekonomisk politik och av att osäkerheten kring tullar minskat något. Den starkare tillväxten gör att läget på arbetsmarknaden förbättras, även om det sker med en viss fördröjning. Under ytan har olika delar av arbetsmarknaden utvecklats påtagligt olika, där det främst är tillfälligt anställda och företagare som har blivit arbetslösa medan fast anställda har ökat. Sedan slutet av 2025 har sysselsättningen stigit. Under konjunkturåterhämtningen väntas fler nya jobb genereras framöver och arbetslösheten bedöms därmed falla fram till 2028. Stigande sysselsättning och fler arbetade timmar höjer lönesumman i år, vilket gynnar skatteunderlaget som ökar med 5 procent 2026 (underliggande utveckling). Från 2027 ökar skatteunderlaget mer i linje med det historiska genomsnittet.

Den konjunkturåterhämtning som beskrivs i SKR:s MakroNytt innebär förbättrade förutsättningar för utvecklingen av skatteunderlaget under de kommande åren.

För Färgelanda kommun innebär detta att intäktsutvecklingen på sikt kan förbättras efter några år med en mer dämpad utveckling.

Samtidigt kvarstår flera strukturella utmaningar för kommunen. Demografiska förändringar, ökade kostnader inom välfärdsverksamheterna samt behov av investeringar innebär att den ekonomiska utvecklingen fortsatt ställer krav på god ekonomisk styrning och långsiktig planering. Även om konjunkturåterhämtningen förbättrar förutsättningarna för skatteintäkter innebär den därför inte i sig att kommunens ekonomiska utmaningar är lösta.

Kommunkoncernen

Kommunkoncernen påverkas av flera finansiella risker kopplade till upplåning, räntenivåer, investeringsbehov och marknadsutveckling. Den samlade låneskulden återfinns främst i Valbohem AB och Färgelanda Vatten AB, där verksamheterna är kapitalintensiva och kräver långsiktiga investeringar i fastigheter respektive VA-infrastruktur.

För Valbohem AB utgör utvecklingen av vakansgraden en väsentlig risk. En fortsatt hög vakansgrad påverkar bolagets hyresintäkter och resultat samtidigt som kostnaderna för fastighetsbeståndet i stor utsträckning kvarstår. Bolaget arbetar därför aktivt med effektiviseringar samt anpassning av fastighetsbeståndet genom bland annat avyttringar och översyn av framtida strukturåtgärder.

För Färgelanda Vatten AB innebär omfattande investerings- och reinvesteringsbehov ett ökat finansieringsbehov över tid. Verksamheten påverkas även av ökade krav inom miljö, klimatanpassning, säkerhet och beredskap. En ökad upplåning kan medföra högre kapitalkostnader och därmed påverka framtida taxenivåer.

Koncernens finansiella risker hanteras genom långsiktig investeringsplanering, finanspolicy, löpande uppföljning av låneportföljer och en successiv anpassning av verksamheternas ekonomi till rådande förutsättningar. Målsättningen är att säkerställa en hållbar ekonomisk utveckling och en långsiktigt god betalningsförmåga i hela kommunkoncernen.

3.5 Händelser av väsentlig betydelse

Kommunfullmäktige – centrala beslut under 2025

Kommunfullmäktige fattade totalt 101 beslut under året. Bland de mest betydelsefulla finns:

- Överflyttning av ansvar för arbetsmarknads-, sysselsättnings- och integrationsfrågor från Kommunstyrelsen till Socialnämnden. Detta förändrar ansvarsfördelningen i organisationen och påverkar hur kommunen styr sitt arbetsmarknadsarbete.
- Beslut om ny valdistriksindelning inför valet 2026, vilket är ett viktigt demokratiskt beslut som påverkar väljarnas geografiska tillhörighet.
- Antagande av ny lokalförsörjningsplan (i Mål- och resursplanen) , som ska styra framtida investeringar och lokalanvändning.
- Avveckling av Dalslands miljö- och energiförbund samt inrättande av en ny gemensam miljönämnd, inklusive antagande av reglemente och överenskommelser för framtida samverkan.

Kommunstyrelsen – strategiska beslut och inriktningsval

Under året fattades flera beslut som styr kommunens långsiktiga utveckling:

- Beslut om en gemensam IT-organisation tillsammans med Åmål och Bengtsfors, med start 1 april 2025. Detta innebär en strukturell förändring som ska stärka digitalisering och effektivitet.

Regionalt/Interkommunalt – större organisationsbeslut

- Bildandet av Räddningstjänsten Fyrbodal, från och med 1 januari 2025, genom sammanslagning av NÄRF och RMB. Detta var ett stort strukturbeslut som påverkar hela kommunens beredskapsorganisation.

Kommunkoncernen

Valbohem AB har under året fortsatt arbetet med att anpassa verksamheten till rådande marknadsförutsättningar. Två fastigheter har avyttrats och bolaget har genomfört investeringar i bland annat solpaneler, individuella elmätare och energieffektiviserande åtgärder. Samtidigt har arbetet med att minska kostnader och hantera den ökade vakansgraden fortsatt.

Färgelanda Vatten AB har genomfört investeringar och reinvesteringar i vatten- och avloppsanläggningar samt ledningsnät. Under året har bland annat VA-sanering genomförts på Bäckvägen och åtgärder vidtagits för att minska inläckage av vatten i avloppsnätet. Bolaget har även förvärvat fastigheten där Gatersbyns vattenverk är beläget samt fortsatt arbetet med att stärka driftsäkerhet, säkerhetsskydd och den långsiktiga vattenförsörjningen.

3.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommunallagen anger att kommuner ska ha ”en god ekonomisk hushållning” i sin verksamhet, vilket innebär att de ska sköta sin ekonomi på ett ansvarsfullt sätt.

Vad ska kommunen då göra? Kommunallagen sammanfattar:

- ”För **verksamheten** skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning
- För **ekonomin** skall anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning”

Vad är god ekonomisk hushållning för Färgelanda kommun?

God ekonomisk hushållning innebär att kommunen förvaltar mänskliga och materiella resurser så att en ekonomisk hållbarhet uppnås.

Det innebär att kommunens verksamhet är ändamålsenlig, av god kvalitet och kostnadseffektiv. Det innebär också att kommunen förvaltar sin egendom väl, har långsiktigt hållbara resultat- och investeringsnivåer samt hållbar personal- och kompetensförsörjning. Det ställer krav på ett gemensamt ansvarstagande, kontinuerlig omprioritering och ständig förnyelse av verksamhetens innehåll och inriktning.

Färgelanda kommun fastställer varje år i mål- och resursplanen finansiella mål, prioriterade inriktningar och verksamhetsmål. För Färgelanda kommun innebär god ekonomisk hushållning att kommunen uppfyller 100 % av de finansiella målen samt minst 75 % av verksamhetsmålen som är antagna av kommunfullmäktige.

Sammantaget bedöms Färgelanda kommun inte uppnå god ekonomisk hushållning för 2025, då de finansiella målen inte uppnås och måluppfyllelsen endast är delvis uppnådd.

Överskott är nödvändigt

Kommunens verksamhet har inte som syfte att generera vinst, men överskott är absolut nödvändigt för att långsiktigt kunna driva bra verksamhet. Att visa överskott på grund av tillfälliga realisationsvinster eller dylikt är dock inte långsiktigt hållbart satt att bygga en budget. God ekonomisk hushållning är *inte* att förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov, och *inte* att finansiera driftskostnader med lån.

Det omtalade så kallade balanskravet innebär ”att klara nollan” och det ska ses som en miniminivå för vad kommunen ska prestera. Noll är dock för lite av flera anledningar. Det gäller att ha beredskap för det oväntade, eftersom det alltid tendera att inträffa. Ett nollresultat innebär dessutom att det saknas utrymme för att exempelvis bygga en ny skola när en gamla är utsliten, eftersom det är betydligt mycket dyrare nu än för 50 år sedan med nya investeringar som att bygga en skola eller en ny idrottshall.

Men god ekonomisk hushållning är inte bara det ekonomiska resultatet. Genom att sätta mål och riktlinjer för de olika verksamheterna och sedan följa upp dem, synliggörs vad som faktiskt görs och vad kommunens invånare får för pengarna.

Årets resultat är positivt, men ligger på en nivå som inte är tillräcklig för att långsiktigt finansiera kommunens investeringsbehov eller stärka det finansiella handlingsutrymmet.

Avstämning finansiella mål

Kommunens finansiella mål enligt Mål och Resursplan 2025-2027:

- *För att klara balanskravet samt uppnå en långsiktigt sund ekonomi ska resultatet uppgå till 2,0 – 4,0 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag*

- *För att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten årligen ska öka och på sikt uppgå till minst 35 procent.*

Årets resultat uppgår till 2,3 mnkr, vilket innebär att resultatmålet om 2–4 procent av skatter och generella statsbidrag inte uppnås. Soliditetsmålet uppnås däremot då soliditeten har ökat till 35,7 procent. Ökningen beror emellertid i huvudsak på en låg investeringsnivå under året och inte på en resultatutveckling som stärker det egna kapitalet i motsvarande omfattning. Mot denna bakgrund bör måluppfyllelsen för soliditet bedömas med viss försiktighet ur ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv.

Verksamhet/måluppfyllelse

Prioriterad inriktning	Ansvarig nämnd	Verksamhetsmål	Nuläge	Mått	Målet anses uppfyllt	Läget 2025-12-31
Färgelanda kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare	Kommunstyrelsen	***Ökad andel nöjda medarbetare***	HME 75 (2021)	HME (mäts vartannat år)	När HME överstiger 77	Ingen mätning genomförd
		Minskad sjukfrånvaro	9,6 %	Sjukfrånvaro	När sjukfrånvaron understiger 8 %	6,8% Målet uppnått
		Minskad personalomsättning	19 %	Personal-omsättning	När personalomsättningen understiger 10 %	16 % Målet ej uppnått
Stärkta skolresultat i en trygg skolmiljö	Utbildningsnämnden	***Öka elevernas måluppfyllelse***	204	Meritvärde i år 9 inför gymnasiet	210	201 Målet ej uppnått
			90 % 90 % 82 % 78 %	Andel godkända elever – nationella prov - år 9 Svenska Matematik Engelska	90 %	Svenska 74% Matematik 77% Engelska 94% Målet delvis uppnått
			90% 90% 82% 78%	Andel godkända elever – nationella prov - år 6 Svenska Matematik Engelska	90 %	Svenska 91% Matematik 79% Engelska 88% Målet delvis uppnått
			89% 89% 86%	Andel godkända elever – nationella prov år 3 Svenska Matematik	90 %	Svenska 91% Matematik 82% Målet delvis uppnått
		Öka andel elever med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram	76%	Andel elever behöriga till yrkesprogram	85 %	78%

						Målet ej uppnått
		Alla barn och elever ska uppleva en trygg skolmiljö	Enkäten för trygghet och trivsel kommer gå ut till alla elever från förskolan till år 9 i slutet på april.	Trygghetsenkät	Fler elever svarar i enkäten att de känner sig trygga	Ingen mätning genomförd
God omsorg med individen i fokus	Kommunstyrelsen	***Öka antalet individer i verksamheten som erhåller kvalitativ sysselsättning efter avslutad AMI-insats (anställning och utbildning)***	22 deltagare skrevs in under 2022. 60% kom ut i studier eller arbete.	Antal deltagare som går vidare till anställning eller studier	Antalet deltagare som går vidare till anställning eller studier med 5 procentenheter	22 deltagare skrevs in under 2025, 32% (7st) kom ut i studier eller arbete. Målet är ej uppnått
	Socialnämnden	***Graden av nöjdhet bland kunderna på särskilda boenden ska ligga över genomsnittet i riket och öka.***	2022 års mätning Färgelanda 81% (Riket 77 %)	Mäts genom Socialstyrelsens nationella enkät vad tycker de äldre om äldreomsorgen.	Graden av nöjdhet ska öka med 1 procentenhet	88% 2025 Målet uppnått
		Graden av nöjdhet bland kunder som har hemtjänst ska ligga över genomsnittet i riket och öka.	2022 års mätning Färgelanda 92% (Riket 77%)	Mäts genom Socialstyrelsens nationella enkät vad tycker de äldre om äldreomsorgen.	Graden av nöjdhet ska öka med 1 procentenhet	94% 2025 Målet uppnått
		Graden av nöjdhet bland brukare i LSS verksamheten ska ligga över genomsnittet i riket och öka.	Ingen mätning gjord	Mäts genom Socialstyrelsens nationella brukarundersökning avseende daglig verksamhet	Mätning genomförd 2023	Ingen mätning genomförd
Ett attraktivt Färgelanda att bo och verka i	Kommunstyrelsen	***Öka utsmyckningarna i kommunens tätorter***	Ingen mätning gjord	Andel nöjda medborgare avseende Färgelanda kommuns attraktivitet	Genomförd mätning av andel nöjda medborgare avseende Färgelanda kommuns attraktivitet	Ingen mätning är utförd och det avsattes inga medel för att jobba mot målet 2025.
		Brukarnöjdheten inom myndighetsutövningen	86 %	Kundenkät på bygglov och bygganmälan	90 %	96% Målet uppnått
Agenda 2030 ska implementeras i kommunens arbete	Kommunstyrelsen	***Matsvinnet ska minska***	50 g/dag och portion	Mäts under en vecka 6 ggr/år	Max 35 g/dag och portion (skola och förskola) Max 100 g/dag och portion (äldreomsorg)	35 g/dag och lunchportion inom skola, förskola och äldreomsorg tillsammans. 70g/dag inom äldreomsorgen

	Kommunstyrelsen	***Energiförbrukningen i kommunens fastigheter skall minska***	2 956 Mwh	Årsförbrukning	Förbrukningen skall minska med 5 % per år under perioden.	2 294 Mwh Målet uppnått
	Kommunstyrelsen Utbildningsnämnden Socialnämnden	***Alla kommuninvånare involveras i klimatarbetet***	Ingen mätning finns av genomförda dialogträffar	Antal dialogträffar med berörda grupper	Minst 2 st. dialogträffar per nämnd	Ej genomförd, kommunstyrelsen Målet ej uppnått
	Kommunstyrelsen		Ingen plattform finns idag	Kontroll av det finns en plattform för klimatdialog	Inrättad plattform	Ingen plattform är inrättad Målet ej uppnått.
	Kommunstyrelsen	***Näringslivets utsläpp ska minska***	Ingen mätning finns av ev. genomförda insatser	Antal insatser tillsammans med näringslivet	Minst en insats per år	Inga insatser är utförda under 2025. Miljötillsyn ingår dock i DMEF:s grunduppdrag vilket innebär att det genomförts arbete mot målet.
	Kommunstyrelsen	***Samarbetet tillsammans med lantbruket inom kommunens klimatomställning ska öka***	Ingen mätning finns av genomförda dialogträffar	Antalet dialogträffar mellan kommunen, gröna näringar och övrigt näringsliv	Minst två gånger/år	Inga dialogträffar är genomförda under 2025
			Ingen mätning finns av ev. genomförda projekt	Antal projekt för att minska utsläpp	Minst ett projekt under åren 2024-2026	Detta mål är uppnått genom DMEF. Projekt Lokalt åtgärdsarbete i Valboåns avrinningsområde är genomfört under perioden 2021-2024 och är slutrapporterat
	Kommunstyrelsen Utbildningsnämnden Socialnämnden	***Kommunen ökar livslängden på elektronik***	Ingen mätning finns av antal livslängdsökande	Antal nya livslängdsökande åtgärder per år	Minst ytterligare en livslängdsökande åtgärd/ år	Inga aktiva åtgärder genomfördes 2025
	Kommunstyrelsen Utbildningsnämnden Socialnämnden	***Kommunen ökar användandet av cirkulära möbler***	Finns ingen inventering gjord	Antal kontor/ arbetsplatser med cirkulära möbler och inredning	Genomförd inventering	Fullständig inventering ej genomförd
	Kommunstyrelsen		Inget stadfäst system för cirkulära möbler finns	Kontroll av system för cirkulära möbler	Infört och stadfäst system för cirkulära möbler	Inget system är infört

Sammanfattning av måluppfyllelsen

Kommunfullmäktiges styrning utgår från fem prioriterade inriktningar som konkretiseras genom 19 verksamhetsmål och följs upp med totalt 26 mått. Uppföljningen för året visar att 8 mått (35%) har uppnåtts, 3 mått är delvis uppnådda och 12 mått inte har uppnåtts. För 3 mått har uppföljning inte kunnat genomföras under året.

Samtidigt visar uppföljningen att utvecklingen inom flera områden är positiv. Inom arbetsgivarområdet har sjukfrånvaron minskat jämfört med föregående år och ligger på en nivå som är låg även i jämförelse med andra kommuner. Detta indikerar ett fortsatt positivt arbete inom arbetsmiljöområdet och är en viktig förutsättning för att kommunen ska kunna vara en attraktiv arbetsgivare.

Även inom skolområdet syns en positiv utveckling. Även om vissa mål endast bedöms vara delvis uppnådda visar resultaten en förbättring jämfört med föregående år.

Inom vård och omsorg redovisas goda resultat när det gäller brukarnöjdhet, där målen uppnås i flera delar av verksamheten. Även inom delar av hållbarhetsarbetet uppnås uppsatta mål, exempelvis när det gäller minskat matsvinn och minskad energianvändning.

Samtidigt visar uppföljningen att flera utvecklingsmål inte har uppnåtts under året. I flera fall beror detta på att planerade åtgärder ännu inte har genomförts eller att arbetet befinner sig i ett tidigt utvecklingsskede. Detta gäller särskilt vissa mål inom Agenda 2030-området samt mål som kräver nya arbetssätt, samverkan eller utveckling av system och strukturer.

Uppföljningen visar också att det finns mål där mätning inte har kunnat genomföras under året. Detta pekar på ett behov av att fortsätta utveckla kommunens uppföljningssystem och säkerställa att indikatorer och mått är möjliga att följa upp på ett ändamålsenligt sätt.

Sammantaget visar uppföljningen att kommunen har en delvis uppfylld måluppfyllelse, där flera verksamhetsområden utvecklas positivt samtidigt som genomförandet inom andra områden behöver stärkas. Resultaten visar på behov av fortsatt fokus på styrning, uppföljning och genomförande för att nå en högre måluppfyllelse framgent.

3.7 Ekonomisk analys

Modell för finansiell analys

För att beskriva och analysera kommunens ekonomiska läge används en modell som

är framtagen av Kommunforskning i Väst (Kfi) vid Göteborgs universitet. Den bygger på fyra finansiella aspekter:

- resultat
- kapacitet
- risk
- kontroll

Modellen omfattar en genomgång av kontroll över den finansiella utvecklingen, av lång- respektive kortsiktig betalningsberedskap och betalningskapacitet samt av riskförhållande. Målsättningen är att med modellens hjälp kunna identifiera eventuella finansiella problem och klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning eller ej. Varje perspektiv inleds med en översiktlig analys av hela kommunkoncernens (kommunen och dess bolag) finansiella ställning för att sedan mer djupgående analysera kommunen.

Resultat

Mnkr	2025	2024	2023	2022
Kommunkoncernen (sammanställd)	**2,0**	-58,8	12,8	29,6
Färgelanda kommun	**2,3**	-17,6	16,4	30,7
Valbohem AB	**-0,5**	-41,3	-3,6	-1,1
Färgelanda Vatten AB	**0**	0	0	0,0

Kommunkoncernen

Kommunkoncernen redovisar för 2025 ett positivt resultat om 2,0 mnkr. Resultatet förklaras huvudsakligen av kommunens överskott om 2,3 mnkr, medan Valbohem AB redovisar ett underskott om –0,5 mnkr. Skillnaden mellan de enskilda resultaten och koncernens resultat förklaras av koncernmässiga elimineringar samt effekter av rättelsen av den finansiella leasingen av särskilt boende.

Valbohem AB redovisar fortsatt ett negativt resultat, men underskottet är väsentligt lägre än föregående år. Förbättringen förklaras främst av att föregående års resultat belastades av större engångsposter, samtidigt som genomförda kostnadsanpassningar haft effekt. Trots detta kvarstår en ansträngd ekonomisk situation, där ökade räntekostnader och en stigande vakansgrad fortsatt påverkar bolagets resultat negativt.

Bolagen beskrivs mer utförligt i årsredovisningens avsnitt för verksamhetsberättelser. Nedanstående resultat för koncernen är efter genomförda koncerninterna elimineringar

Kommunkoncernens investeringar uppgick till 28,5 mnkr, vilket är en påtagligt lägre nivå än föregående år (35,7 2024). Den låga investeringsnivån speglar inte de långsiktiga behov som finns, utan indikerar snarare ett uppdämt investeringsbehov. Givet de strukturella utmaningar som kommunen står inför bedöms investeringsnivån behöva öka väsentligt fram till 2035.

Samtidigt visar koncernens samlade resultat på en ekonomisk situation med begränsat handlingsutrymme. Kombinationen av låga resultatnivåer och ett ökat investeringsbehov innebär att den finansiella ställningen riskerar att försvagas ytterligare om inte åtgärder vidtas.

Den sammanvägda bilden av resultatet för kommunkoncernen är en koncern med stora utmaningar och det avser kommunen och Valbohem AB.

Kommunen

Kommunens resultat 2025 blev 2,3 mnkr, vilket är 9,8 mnkr sämre än budgeterad nivå. Resultatet förklaras till största delen av följande avvikelser gentemot budgeterad nivå:

- Nämnder/styrelser -21,7 mnkr
- Minskade pensionskostnader +5,6 mnkr
- Ej disponerade medel till personalomkostnader mm +3,0 mnkr
- Minskade skatteintäkter och generella statsbidrag -3,1 mnkr
- Finansiella intäkter +4,8 mnkr
- Finansiella kostnader +1,6 mnkr

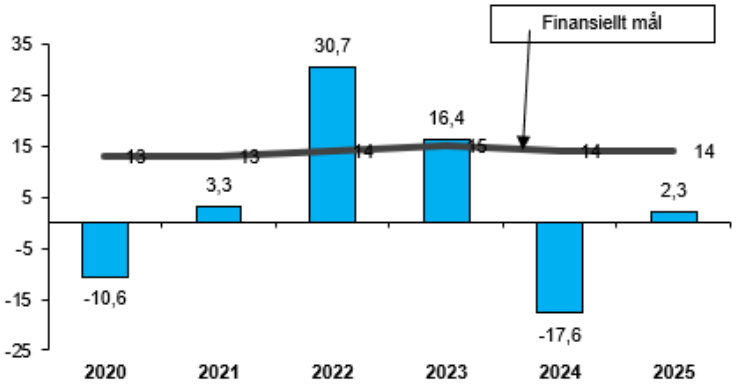

Trots att kommunen redovisar ett positivt resultat om 2,3 mnkr för 2025 kvarstår betydande ekonomiska utmaningar inför kommande år. Resultatet ligger på en nivå som är lägre än vad som krävs för att uppnå kommunens finansiella mål och skapa tillräckligt utrymme för framtida investeringar och oförutsedda händelser.

Årets resultat har dessutom påverkats positivt av tillfälliga poster, samtidigt som flera verksamheter fortsatt redovisar kostnader som överstiger tilldelade budgetramar. Detta innebär att de underliggande strukturella utmaningarna i kommunens ekonomi kvarstår och att kostnadsnivån i vissa verksamheter fortfarande inte är anpassad till kommunens långsiktiga intäktsutveckling.

Under 2025 påbörjades ett omfattande arbete för att stärka den ekonomiska hållbarheten, bland annat genom åtgärder för att anpassa verksamheternas kostnader till tillgängliga resurser. Flera av dessa åtgärder får dock full ekonomisk effekt först under kommande år.

För att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi behöver kommunen även fortsättningsvis ha ett starkt fokus på ekonomistyrning, kostnadskontroll och prioriteringar. Det är av stor vikt att budget, verksamhetsmål och kvalitetskrav står i rimlig proportion till varandra. Om uppställda mål inte kan uppnås inom beslutade ekonomiska ramar behöver antingen verksamhetens arbetssätt förändras eller ambitionsnivån och resurstilldelningen ses över.

Budgetavvikelse per nämnd:

Nämnd	Budget mnkr	Utfall mnkr	Avvikelse mnkr	Avvikelse
Kommunfullmäktige	2,9	2,5	0,3	+10,8 %

Nämnd	Budget mnkr	Utfall mnkr	Avvikelse mnkr	Avvikelse
Utbildningsnämnd	198,4	212,4	-14,1	- 7,1 %
Socialnämnd	180,5	205,8	-25,3	-14 %
Kommunstyrelsen	87,6	70,2	17,3	+19,8 %
Totalt	**469,4**	**490,9**	**-21,8**	**-4,6%**

Den totala budgetavvikelsen för nämnderna uppgår till – 4,6 %

Kommunstyrelsens överskott med 17,3 mnkr. Överskottet förklaras bl.a. av försäljning av fastighet samt vakanta tjänster.

Socialnämndens underskott, 25,3 mnkr, berör samtliga verksamheter inom nämnden med tonvikt på äldreomsorgen som står för mer än 50 % av underskottet.

Utbildningsnämndens underskott, 14,1 mnkr, berör även den nämnden samtliga verksamheter förutom vuxenutbildning, gymnasieskolan och förskolan. Några av anledningarna till underskottet är små enheter med höga fasta kostnader samt ökade behov av särskilt stöd.

En utförligare beskrivning av respektive nämnds verksamhet för 2025 finns beskrivit i respektive nämnds årsberättelse som inte bifogas detta årsbokslut utan tillhandahålls av respektive nämnd.

Det svaga resultatet för 2025 innebär begränsade förutsättningar att hantera både framtida verksamhetsbehov och en högre investeringsnivå, vilket ställer krav på att den långsiktiga ekonomiska hållbarheten säkerställs. Arbetet med kommande budgetarbete kommer därför att fokuseras på att de finansiella målen resultat och soliditet. Dessa finansiella mål kommer att vara genomsnittliga per år för perioden 2023-2035 och de finansiella målens nivåer kommer därmed att styra den investeringsnivå som är möjlig utan att försämra grundekonomin ytterligare.

Skatteutveckling

Kommunalskatten är hög i Färgelanda jämfört med många andra kommuner. Därmed är skatteredskapet en mindre användbar resurs än i kommuner med en lägre skattesats. Möjligheten att stärka kommunens ekonomi genom ytterligare skattehöjningar är därför begränsad.

Skatteintäkterna utvecklades under 2025 något bättre än budgeterat, vilket bidrog positivt till årets resultat. Samtidigt är kommunens ekonomiska utveckling starkt beroende av tillväxten i skatteunderlaget och utvecklingen på arbetsmarknaden.

Förändringar i den samhällsekonomiska utvecklingen kan få betydande effekter på kommunens intäkter, vilket har visat sig genom de försämrade skatteprognoser som presenterats under 2026.

En svag befolkningsutveckling och en ökande andel äldre i befolkningen innebär dessutom att tillväxten i skatteunderlaget riskerar att bli lägre samtidigt som behovet av kommunal service ökar. Detta ställer krav på en långsiktigt hållbar ekonomistyrning där verksamheternas kostnader anpassas till de ekonomiska förutsättningarna.

Kommunalskatt %	2025	2024	2023	2022
Färgelanda kommun	**22,91**	**22,91**	**22,91**	**22,91**
Fyrbodal	22,46	22,47	22,47	22,48
Västra Götalands kommuner	21,79	21,82	21,81	21,78
Rikets kommuner	20,71	20,70	20,67	20,67

Årets investeringar

Investeringsanslaget för 2025 uppgick till 22, mnkr men den samlade investeringsvolymen uppgick enbart till 5,5 mnkr. En mycket låg andel av budgeterade investeringar förbrukas respektive år (19-55 %). Bland landets kommuner är en förbrukning på mellan 80-90 % vanlig vilket innebär att Färgelanda ligger på en mycket låg nivå. Denna låga nivå är inte bra i och med att verksamheten behöver ändamålsenliga anläggningar.

Budgetarbetet har utvecklats under året, men det finns fortsatt behov av att stärka planeringsprocessen. Arbetet behöver i högre grad möjliggöra en långsiktig planering av investeringar över en tioårsperiod, kopplat till en hållbar genomsnittlig resultatnivå. Samtidigt behöver detta ställas i relation till de driftkostnadsnivåer som krävs för att verksamheten ska kunna upprätthålla en ändamålsenlig kvalitet.

Under året har investeringar för 1,3 mnkr genomförts avseende asfalteringar, sopkärl och oljeavskiljare. Övriga investeringar uppgift till 1,2 mnkr. Fastighetsinvesteringar för 2,9 mnkr (bl.a. Ytskikt och golv samt dörrstängare och låssystem).

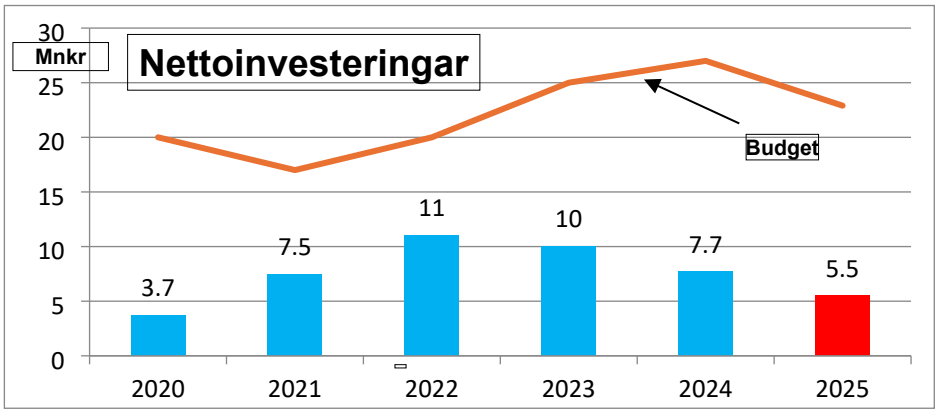

Kommunkoncernen står inför betydande investeringsbehov under de kommande åren. Behovet omfattar såväl kommunala verksamhetslokaler och infrastruktur som investeringar inom VA-verksamheten och bostadsbolagens fastighetsbestånd. Investeringarna är nödvändiga för att upprätthålla verksamheternas funktion, möta framtida behov och säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling.

Särskilt viktigt är att investeringsnivån anpassas till koncernens långsiktiga ekonomiska bärkraft, då framtida investeringar riskerar att öka både skuldsättning och finansiella kostnader under en längre period.

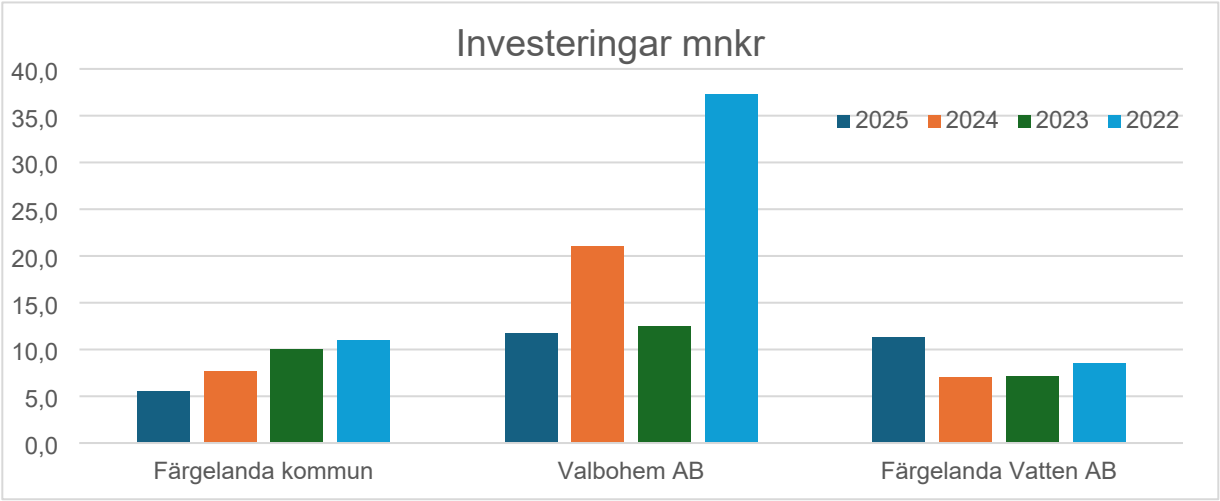

Kapacitet

Kommunkoncernen

Kommunkoncernens soliditet har förbättrats något jämfört med 2024 och uppgår till 18,5 procent för 2025. För kommunen uppgår soliditeten till 35,7 procent.

Utifrån bolagens och kommunens kommande investerings- och resultatnivåer måste den planerade soliditetsnivån ligga på en långsiktigt hållbar nivå.

Soliditet %	2025	2024	2023	2022
Kommunkoncernen (sammanställd)	16,5	15,9	21,7	20,4
Färgelanda kommun	35,7	33,0	33,9	31,7
Valbohem AB	11,6	11,9	5,2	6,1
Färgelanda Vatten AB	7,2	7,8	3,9	4,5

En viktig parameter för att avläsa koncernens långsiktiga kapacitet är att se på utvecklingen av soliditeten. Soliditeten påverkas av en förändrad balansomslutning samt hur resultatet utvecklas över tiden.

Det är av stor vikt att de olika bolagen som ingår i kommunkoncernen har en soliditet som följer ägardirektivens intentioner. I annat fall riskerar kommunen såsom ägare att få tillskjuta medel om bolagen får finansiella svårigheter.

Resultatnivån i kommunkoncernen är inte tillräcklig för att finansiera framtida investeringsbehov utan ökad upplåning. För att stärka den finansiella kapaciteten krävs därför en varaktig förbättring av resultatnivån, särskilt inom kommunen och Valbohem AB.

Kommunen

Soliditet och skuldsättningsgrad

En viktig parameter för att bedöma kommunens långsiktiga finansiella kapacitet är utvecklingen av det finansiella handlingsutrymmet. Detta mäts genom soliditet.

Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet kommunen har, desto lägre är skuldsättningen. Hur soliditeten utvecklas påverkas främst av två faktorer – årets resultat och investeringsnivån. Vid en finansiell analys är det därför utvecklingen över tid som är av störst intresse.

Kommunens soliditet uppgår till 35,7 procent, vilket är en ökning jämfört med föregående år då soliditeten uppgick till 33,0 procent. Därmed uppnås kommunens finansiella mål om en soliditet på minst 35 procent. Förbättringen förklaras dock till stor del av att investeringsnivån under året varit lägre än budgeterat, vilket begränsat behovet av nyupplåning. Resultatnivån är samtidigt fortsatt låg i förhållande till kommunens långsiktiga investeringsbehov.

För att soliditeten långsiktigt ska kunna bibehållas och stärkas krävs resultatnivåer som skapar utrymme för framtida investeringar utan att skuldsättningen ökar i alltför hög takt.

Den del av tillgångarna som finansieras med främmande kapital benämns skuldsättningsgrad och är soliditetens motsats. För 2025 har kommunen långfristiga skulder på 112 mnkr (varav 76 mnkr avser leasing av äldreboende). Kommunen har även kortfristiga skulder (till exempel leverantörsskulder) och avsättningar. Den aktuella skuldsättningsgraden är nästan oförändrad mot föregående år på 64,3%.

Risk och kontroll

Kommunkoncernen

En god ekonomisk hushållning innebär att koncernen under ett kort och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Koncernen bör upprätthålla en sådan betalningsförmåga att man kan betala sina löpande utgifter utan att behöva låna kortsiktigt.

Ett mått som visar den kortsiktiga betalningsförmågan är kassalikviditeten.

Koncernen redovisade 2025 en kassalikviditet på 71,8 % vilket är en bättre nivå än föregående år. Valbohem AB uppvisar en svag kassalikviditet jämfört med övriga delar av kommunkoncernen. Detta förklaras främst av bolagets höga skuldsättning i kombination med ökade räntekostnader samt en stigande vakansgrad som påverkar intäkterna negativt. Därtill bidrar ett fortsatt behov av underhållsåtgärder och anpassning av

fastighetsbeståndet till ett ansträngt kassaflöde.

Sammantaget innebär detta en begränsad kortsiktig betalningsberedskap i bolaget.

Kassalikviditet %	2025	2024	2023	2022
Kommunkoncernen	71,8	58,3	79,3	72,3

Utöver de bokförda likvida medlen fanns vid årets slut en outnyttjad checkkredit på 11 mnkr för koncernen.

En av de större riskerna för koncernen är ränteutvecklingen avseende kommunkoncernens låneskulden som för 2025 uppgår till 250 mnkr.

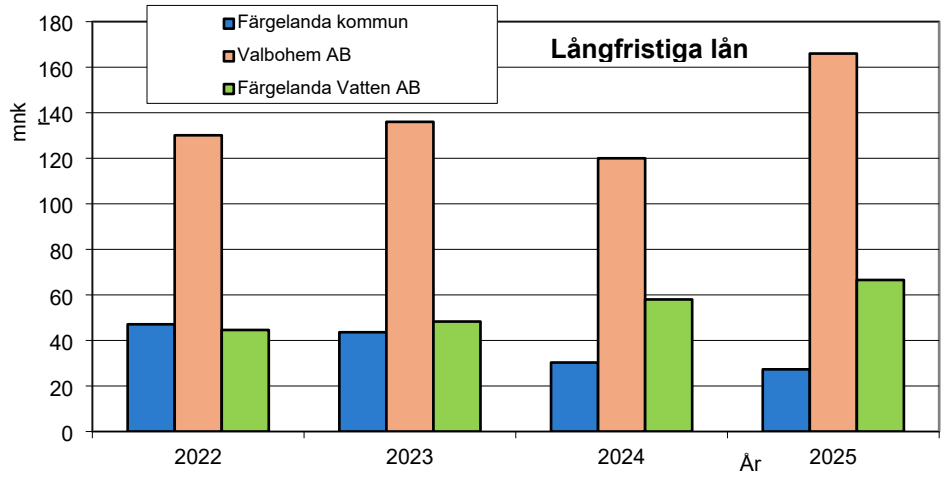

Det är fortsatt av stor vikt att kommunen och bolagen har en genomtänkt räntestrategi för att hantera effekterna av förändrade räntenivåer. De ränteuppgångar som skett har tydliggjort koncernens känslighet för ökade finansieringskostnader.

Genom en aktiv och samordnad styrning av investeringar och resultat behöver skuldutvecklingen begränsas för att motverka att räntekostnaderna blir en alltför stor belastning på koncernen.

Samtidigt är det angeläget att låneskulden inte ökar ytterligare, särskilt i Valbohem AB, där såväl resultatnivå som kassaflöde är ansträngt. Detta ställer krav på fortsatt återhållsamhet i investeringar och en tydlig prioritering av

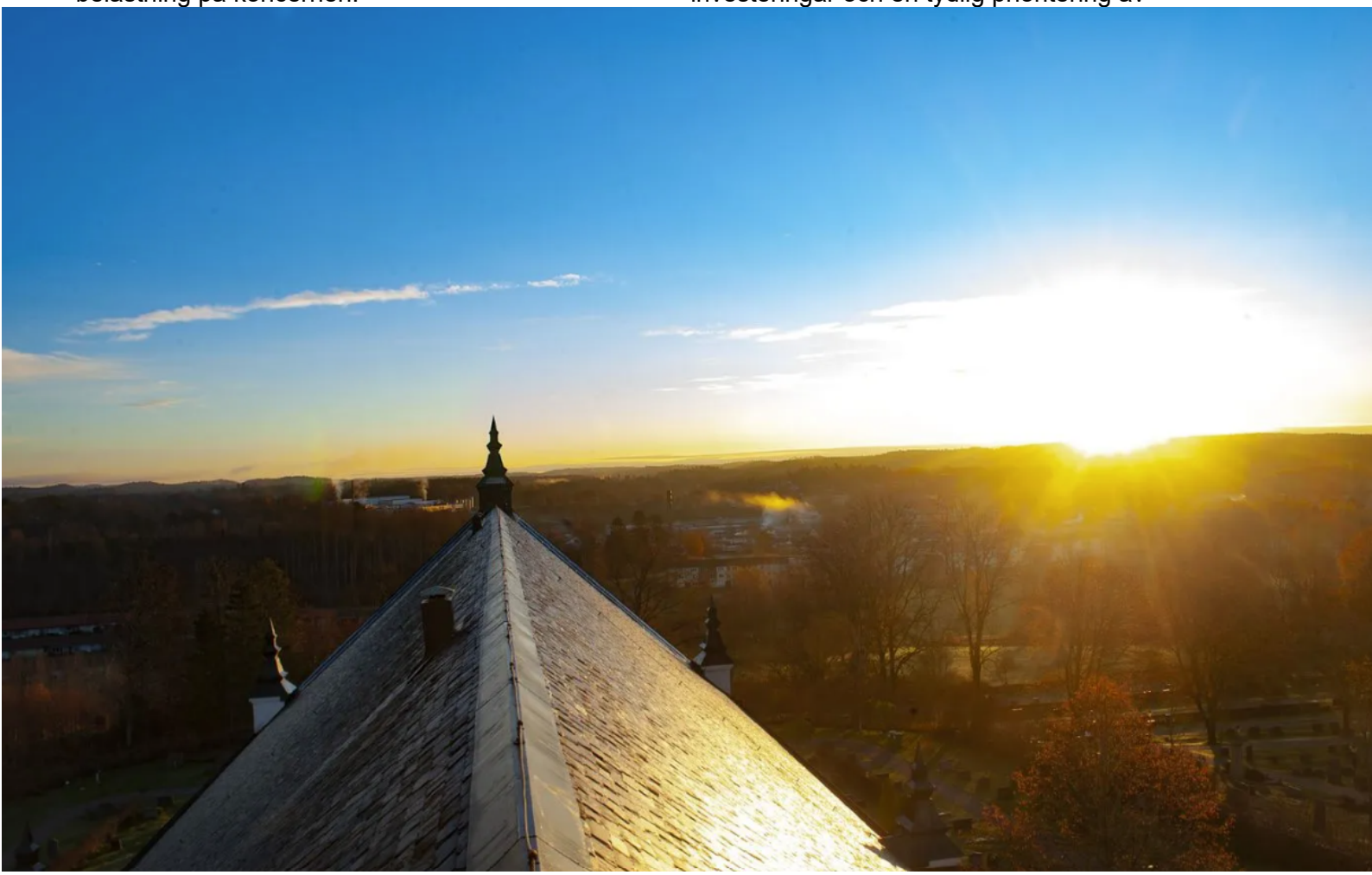

Den samlade bedömningen är att risknivån i kommunkoncernen är förhöjd men inte akut.

åtgärder som stärker den finansiella ställningen.

Kommunen

Finansiella mål

God ekonomisk hushållning innehåller två finansiella mål för Färgelanda kommun**:**

- För att klara balanskravet samt uppnå en långsiktigt sund ekonomi ska resultatet uppgå till 2,0 - 4,0 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.
- För att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten årligen ska öka och på sikt uppgå till minst 35 procent.

Finansiellt mål Resultat:

I och med att resultatet för 2025 blev 2,3 mnkr så uppnås ej detta resultatmål. Även ur ett historiskt perspektiv har resultatet avviket från det finansiella målet. Det genomsnittliga resultatet för perioden 2021-2025 uppgår till +7 mnkr vilket motsvarar 1,5 % av skatter och statsbidrag.

Avstämning finansiellt mål - Resultatnivå					
mnkr	**2025**	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**

Budgeterat resultat 2-4 % motsvarar följande mnkr	**12,2**	**14**	15	14	13
Redovisat resultat	**2,3**	-17,6	16,4	30,7	3,3
Genomsnittligt resultat år 2021-2025	**7,02**				
Resultatet motsvarar % av skatter och statsbidrag	**0,5%**	-3,6%	3,3%	6,6%	0,8%
Genomsnittligt resultat år 2021-2025 % av skatter och statsbidrag	**1,5%**				

Resultatmålet uppnås inte för 2025. Resultatet motsvarar 0,5 procent av skatter och generella statsbidrag, vilket är betydligt lägre än målnivån om 2–4 procent.

Det är av stor vikt att de finansiella målen uppnås under den kommande planperioden. Det är av avgörande betydelse för att kommunen ska kunna bedriva en verksamhet utifrån kommunens intentioner att verksamhet är ändamålsenlig, av god kvalitet och kostnadseffektiv.

Finansiellt mål Soliditet:

Årets soliditet uppgår till 35,7 procent, vilket innebär att kommunens finansiella mål om minst 35 procent uppnås. Förbättringen förklaras dock delvis av en låg investeringsnivå under året, vilket begränsat behovet av nyupplåning. För att soliditeten långsiktigt ska kunna bibehållas och stärkas krävs resultatnivåer som möjliggör framtida investeringar utan att skuldsättningen ökar i alltför hög takt. För perioden 2021 - 2025 uppnår den genomsnittliga soliditetsnivån till 32,2 %

Avstämning finansiellt mål – Soliditetsnivå %					
%	**2025**	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**
Finansiellt mål	35	35	35	35	35
Redovisat resultat	35,7	33,0	33,9	31,7	26,7
Genomsnittlig soliditet år 2021 - 2025	32,2				

Soliditets- och resultatnivå ska vara en del av styrningen av budgeterad investeringsnivå utifrån en långsiktigt god ekonomisk hushållning.

Likviditet och intern kontroll

En förutsättning för att kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning ska kunna uppnås är att kommunen har en balanserad likviditet samt att kommunfullmäktiges beslut om internkontroll efterlevs.

Likviditet

Likviditeten beskriver kommunens kortsiktiga betalningsförmåga. Den kan visas som omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder, kassalikviditet. Om måttet är 100 % innebär det att omsättningstillgångarna är lika stora som de kortfristiga skulderna. Ju lägre tal, desto större är risken att likviditetsbrist uppstår.

Kassalikviditet, kommunen	**2025**	**2024**	**2023**	**2022**
Kassalikviditet, %	90,1	84,7	111,3	98,8

Intern kontroll

Det primära syftet med intern kontroll är att säkerställa att de av fullmäktige fastställda målen uppfylls. Den interna kontrollen ska skydda kommunen mot förluster eller förstörelse av dess tillgångar, samt eliminera eller upptäcka allvarliga fel.

För att genomföra den interna kontrollen ska respektive nämnd utarbeta en internkontrollplan för sin verksamhet och sammanställa den för respektive år.

Alla nämnder har haft en antagen kontrollplan för 2025.Internkontrollen har följts upp i enlighet med kommunstyrelsens uppsiktsansvar enligt kommunallagen. Nämnderna har under året genomfört kontroller enligt sina fastställda internkontrollplaner. Totalt omfattade planerna 19 granskningsmoment, varav 9 genomfördes utan avvikelser. Avvikelser noterades i 10 granskningar, där merparten bedöms vara av mindre karaktär. Sammantaget bedöms den interna kontrollen fungera, men resultaten visar att det finns behov av fortsatt utveckling av rutiner och uppföljning inom vissa områden.

De kommunala bolagen Valbohem AB samt Färgelanda Vatten AB har internkontrollplaner för 2025. Utfallet av internkontroll 2025 för Valbohem AB visar att det finns åtgärder att göra för att planerna ska vara uppfyllda. Utfallet av internkontrollen för Färgelanda Vatten AB är positiv och kontrollen fungerar väl.

Borgensåtagande och skuldsättning

När en kommun ska bedömas ur ett riskperspektiv är det viktigt att se vilka borgensåtaganden som finns. Färgelanda kommun har borgensåtagande per 2025-12-31 på 265 mnkr och allt avser borgen för kommunens bolag. I och med att borgensåtagandena enbart avser kommunens bolag utgör dessa borgensåtaganden inte en större risk i och med att kommunen äger bolagen till 100 % och där ingår den eventuella risken.

Kommunen har en låneskuld som uppgår till 30,3 mnkr. Av dessa lån är 25,9 mnkr upptagna hos Kommuninvest i Sverige AB och 4,4 mnkr är upptagna hos Dalslands Sparbank efter upphandling.

Vid sidan av dessa åtaganden har kommunen tecknat en solidarisk borgen för Kommuninvests skulder. Kommunens andel av dessa skulder är 0,6%.

Sammanfattning finansiell analys

Den sammanfattande bilden av Färgelanda kommun, utifrån ett finansiellt perspektiv, är en kommun med fortsatt stora ekonomiska utmaningar inför framtiden. Detta avspeglas bland annat i det svaga resultatet för 2025 och med stort negativt resultat för 2024. De historiska resultaten längre tillbaka har uppnått positiva resultat med hjälp av tillfälliga statsbidrag mm vilket innebär att i grunden var det även dåliga resultat dessa år.

För perioden 2021 - 2025 var det genomsnittliga resultatet 7 mnkr och kommunens finansiella mål, att resultatet ska uppgå till 2-4 % av skatter och avgifter, hamnade på 1,5 % i genomsnitt för samma period.

Det finns många delar i den finansiella analysen som signalerar att det kommer att krävas en mycket aktiv styrning för att skapa en god sund ekonomi som klarar de framtida utmaningarna som kommunen står inför.

Under rubriken ”risk och kontroll” beskrivs bl a kommunens arbete med intern kontroll. I den senast sammanställda internkontrollen framkommer att det finns flera internkontrollmoment som inte är genomförda eller som ger ett mindre tillfredställande resultat. Däremot är en del av resultaten bättre än för 2024 även om de inte helt kommer upp till grön nivå för 2025. Det är av stor vikt att arbetet med

intern kontroll fortsätter att utvecklas och att man arbetar lika över hela kommunen.

3.8 Balanskravsresultat

Uppfyllt balanskravet uppfylls efter disposition av RUR

Enligt kommunallagens balanskrav ska kommunens intäkter som huvudregel överstiga kostnaderna. Vid beräkningen av balanskravsresultatet görs vissa justeringar, bland annat för realisationsvinster. Syftet med regelverket är att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi och att kostnaderna inte överstiger intäkterna över tid.

För 2025 uppgår balanskravsresultatet före disposition av resultatutjämningsreserven (RUR) till -9,2 mnkr. Kommunen disponerar därför 9,2 mnkr ur resultatutjämningsreserven, vilket innebär att balanskravsresultatet efter disposition uppgår till 0 mnkr. Balanskravet bedöms därmed vara uppfyllt för året.

Balanskravsutredning (mnkr)	2025	2024	2023	2022
Årets resultat enligt resultaträkning	**2,3**	-17,6	16,4	30,7
Samtliga realisationsvinster	**-11,5**		-0,2	
Realisationsvinst enligt undantagsmöjlighet				

Balanskravsutredning (mnkr)	2025	2024	2023	2022
Realisationsförlust enligt undantagsmöjlighet				
Orealiserade förluster i värdepapper				
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper				
Årets resultat efter balanskravsjustering	**-9,2**	-17,6	16,2	30,7
Reservering till (RUR)			-11,3	-26,1
Disponering från RUR	**9,2**	17,6		
Årets balanskravsresultat	**0**	0	4,9	4,6

Resultatutjämningsreserv

Färgelanda kommun har ett, av fullmäktige antaget, regelverk för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR).

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Avsikten med regelverket är att uttag från RUR får ske för att täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur, för att tillfälligt kunna dämpa effekterna och få tid till anpassning. Överordnat är dock alltid kravet på en god ekonomisk hushållning.

Det som styr när RUR får disponeras är vad som anges i kommunallagen samt kommunens egna ramverk. Kommunallagen (2017:725) beskriver en grund för använda RUR är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet.

En disponering av RUR innebär att tidigare upparbetade överskott används för att utjämna resultatet över tid. Det förändrar dock inte kommunens underliggande kostnads- och intäktsstruktur. Bedömningen är att kriterierna för att disponera RUR är uppfyllda då skatteunderlagets utveckling understiger det historiska genomsnittet.

Ingående RUR uppgick till 23,8 mnkr. Efter 2025 års disponering uppgår reserven till 14,6 mnkr.

Sammantagen bedömning av resultat och effekter av verksamheten

Kommunen.

Den sammantagna bedömningen är att kommunen fortsatt står inför betydande utmaningar avseende ekonomi och måluppfyllelse samt att kostnadsnivån i flera verksamheter behöver anpassas till de långsiktiga ekonomiska förutsättningarna.

Samtliga nämnder står inför utmaningen att anpassa nettodriftkostnaderna efter invånarnas behov och en förändrad demografisk struktur.

Kommunen står fram till 2035 inför ett ökat investeringsbehov. Utifrån idag kända investeringsbehov bedöms kommunen behöva redovisa ett genomsnittligt årligt resultat om minst 12 mnkr för att långsiktigt kunna finansiera investeringarna och upprätthålla en god ekonomisk hushållning.

Kommunkoncernen
Kommunkoncernen uppvisar sammantaget en finansiell situation där den underliggande ekonomin behöver stärkas. Koncernen består av Färgelanda kommun, Valbohem AB och Färgelanda Vatten AB. Utmaningarna är främst kopplade till Färgelanda kommun och Valbohem AB, medan Färgelanda

Vatten AB bedöms ha en stabil ekonomisk grund.

Det samlade resultatet för 2025 är svagt, men visar en förbättring jämfört med föregående år.

För att möta framtida investeringsbehov behöver koncernens finansiella kapacitet stärkas genom att uppnå stabila och tillräckligt höga resultatnivåer över tid.

3.9 Väsentliga personalförhållanden

Personalstruktur

Antalet anställda har minskat under 2025 jämfört med föregående år. Minskningen avser främst visstidsanställningar, medan förändringen bland tillsvidareanställda är mer begränsad.

Antalet årsarbetare, som speglar den samlade arbetade tiden under hela kalenderåret, är i stort sett oförändrat. Skillnaden mellan utvecklingen av antalet anställda och antalet årsarbetare förklaras av att måtten avser olika tidsdimensioner. Antalet anställda redovisar bemanningssituationen vid årets slut, medan årsarbetare påverkas av den totala arbetsvolymen över året.

Personalomsättningen bland tillsvidareanställda har ökat jämfört med föregående år och ligger fortsatt över jämförbara nivåer (rikets kommuner uppgick till 10 procent år 2024 enligt Kolada) . Personalrörligheten har därmed varit hög under året, vilket löpande påverkat personalstrukturen.

På sektorsnivå varierar personalomsättningen, där Kommunledningskontoret uppvisar högst nivå, följt av Omsorg samt Barn och Utbildning.

Tillsammans visar nyckeltalen en minskning i antalet anställda vid årets slut, samtidigt som den samlade arbetsvolymen varit relativt stabil och personalrörligheten under året varit hög.

Antal anställda

Sysselsättningsgrupp	Antal anställda	2025	2024	2023	2022
Månadsanställda	Tillsvidare	**457**	467	456	442
Månadsanställda	Visstid	**49**	72	57	55
Månadsanställda	Totalt	**506**	539	513	497

Tabellen visar fördelningen av månadsanställda den 31 december uppdelat på tillsvidareanställda och visstidsanställda under åren 2022 - 2025. Antalet tillsvidareanställda medarbetare uppgår för 2025 till 457 personer, vilket motsvarar 90 procent av kommunens totala personalstyrka. År 2024 var andelen tillsvidareanställda 87 procent.

Antal årsarbetare

Sysselsättningsgrupp	Antal årsarbetare	2025	2024	2023	2022
Månadsanställda	Tillsvidare	**423**	422	414	405
Månadsanställda	Visstid	**48**	57	44	47
Månadsanställda	Totalt	**471**	479	459	452

Tabellen visar antalet månadsanställda årsarbetare i heltider beräknat på arbetad tid för året dividerat med heltidsarbetsmått om 1980 timmar/år under åren 2022 - 2025.

Personalomsättning	2025	2024
Totalt	16%	13,5%
Kommunalledningskontoret	26,9%	21,1%
Sektor Omsorg	16,6%	18,0%
Sektor Barn & Utbildning	15,6%	8,1%
Sektor Samhällsutveckling	10,3%	10,7%

Tabellen visar personalomsättning för tillsvidareanställd personal och inkluderar samtliga externa avgångar inklusive uppsägningar och pensionsavgångar. Beräkning av personalomsättning görs genom att fördela antal avslut med antalet tillsvidareanställningar totalt.

Personalomsättningen uppgick till 16% procent under 2025 vilket är en ökning mot föregående år, och den är fortsatt hög i jämförelse mot andra kommuner i såväl Fyrbodal som i riket.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har minskat under 2025 jämfört med föregående år. Minskningen innebär en fortsatt nedåtgående utveckling i relation till de senaste åren. Såväl kortare som längre frånvaroperioder uppvisar lägre nivåer jämfört med föregående år. Även andelen sjukfrånvaro från dag 60 har minskat.

Vid jämförelse med rikets kommuner framgår att sjukfrånvaron i Färgelanda kommun uppgår till 6,8 procent, vilket understiger medianvärdet för rikets kommuner om 7,5 procent (Kolada).

För 2025 har kommunen jämfört sitt sjuktal med de kommuner i Fyrbodal som besvarat vår förfrågan (Strömstad, Åmål, Lysekil och Orust). Jämförelsen visar att Färgelanda har lägst total sjukfrånvaro av samtliga deltagande kommuner. Även andelen långtidssjukfrånvaro (dag 60 och framåt) är lägst i jämförelsen.

Sjukfrånvaron uppvisar variation mellan olika grupper. Kvinnor har, i likhet med nationella mönster, en högre sjukfrånvaro än män. Skillnader mellan åldersgrupper kvarstår. Vid tolkning av skillnader mellan köns- och åldersgrupper bör beaktas att gruppernas storlek varierar, vilket innebär att förändringar kan få olika genomslag i statistiken.

Under 2025 har kommunen infört Adato som rehabsystem. Systemet har skapat förbättrade förutsättningar för ett mer systematiskt arbete med sjukfrånvaro och rehabilitering genom ökad struktur, bevakning och uppföljning. Vid uppföljning på övergripande nivå kan konstateras att förutsättningarna för ett kontinuerligt och strukturerat arbete med frånvarofrågor har stärkts.

Sammantaget visar nyckeltalen en positiv utveckling av sjukfrånvaron under 2025. Då sjukfrånvaro påverkas av flera samverkande faktorer är det av betydelse att följa utvecklingen över tid.

Sjuktal						
	2025	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Total sjukfrånvaro	**6,8%**	8,2%	9,1%	9,6%	8,3%	8%
Sjukfrånvaro från dag 60	**50,0%**	51,8%	50,2%	48,7%	42,8%	38,4%
Sjukfrånvaro dag 1-14	**3,4%**	3,6%	3,9%	4,3%	4,1%	4,2%
Sjukfrånvaro dag 15 och uppåt	**3,7%**	4,8%	5,0%	5,0%	3,9%	3,6%
Sjukfrånvaro kvinnor	***7,4%***	*8,6%*	*9,6%*	*9,9%*	*8,8%*	*8,2%*
Sjukfrånvaro män	***5,7%***	*6%*	*6,4%*	*7,9%*	*6%*	*7,3%*
Sjukfrånvaro 29 år eller yngre	***6,2%***	*6,4%*	*7,1%*	*7,2%*	*8,5%*	*6,6%*
Sjukfrånvaro 30–49 år	***6,0%***	*6,8%*	*8,5%*	*10,0%*	*8,4%*	*7,7%*
Sjukfrånvaro 50 år eller äldre	***8,1%***	*8,4%*	*10,1%*	*9,8%*	*8,2%*	*8,9%*

Tabellen visar sjukfrånvaron i Färgelanda kommun. Med detta menas antal sjukfrånvarotimmar fördelat på antal budgeterade arbetstimmar. Statistiken är framtagen för hela 2025 och jämförs mot tidigare år. Timanställda är exkluderade i statistiken.

3.10 Förväntad utveckling

Färgelanda kommun står inför en tydlig demografisk omställning under kommande tioårsperiod. Andelen äldre invånare ökar samtidigt som antalet barn och unga minskar. Detta innebär en successiv förskjutning av behovet av kommunala tjänster, där efterfrågan på äldreomsorg förväntas öka samtidigt som elevunderlaget minskar. Förändringen ställer krav på anpassning av både verksamhetsinnehåll och resursfördelning.
Utmaningarna inom välfärden förstärks av att andelen personer i arbetsför ålder minskar. Det påverkar såväl möjligheten att bemanna verksamheterna som utvecklingen av skatteunderlaget. Kommunen behöver därför fatta strategiska beslut som säkerställer långsiktig ekonomisk hållbarhet och samtidigt värnar kvaliteten i kärnverksamheterna.

För att möta utvecklingen krävs tydlig styrning, prioriteringar och ett gemensamt ansvarstagande i hela organisationen. Effektiv resursanvändning, ökad samverkan och fortsatt utveckling av arbetssätt och innovation blir centrala faktorer. Kompetensförsörjningen är en särskilt kritisk fråga. Kommunen behöver arbeta systematiskt och långsiktigt med att attrahera, utveckla och behålla medarbetare. En hållbar och attraktiv arbetsgivarroll är avgörande för att klara framtidens uppdrag.

Kommunens ekonomi på sikt

Landets kommuner står inför en fortsatt ökat demografiskt tryck som medför ökade kostnader. Detta ställer höga krav på framförhållning, ekonomisk disciplin och en väl fungerande styrning.
För att hantera utvecklingen arbetar Färgelanda kommun med långsiktigt fastställda finansiella mål som är styrande för perioden 2023–2035. Planeringen utgår från ett flerårigt perspektiv med sikte mot 2030-talet, där ekonomisk hållbarhet är en grundläggande förutsättning för verksamhetens utveckling.

Den mest påtagliga utmaningen under perioden 2026–2030 är att upprätthålla de finansiella målen samtidigt som investeringsbehoven är höga. En hög investeringstakt påverkar kommunens likviditet, låneskuld och framtida kapitalkostnader, vilket i sin tur begränsar utrymmet för den löpande driften. Det krävs därför en kontinuerlig avvägning mellan resultatnivå, investeringsvolym och verksamhetens långsiktiga bärkraft.

De ekonomiska förutsättningarna medför även behov av att löpande pröva såväl kostnadsnivå som kvalitet i verksamheterna. Färgelanda kommunkoncern står inför betydande investeringsåtaganden, både i form av reinvesteringar och åtgärder kopplade till den demografiska utvecklingen. En strukturerad prioritering och tydlig ekonomisk styrning är avgörande för att säkerställa en hållbar utveckling över tid.

Kommunkoncernens utveckling på sikt

Färgelanda kommunkoncern står inför flera strategiskt viktiga utmaningar under kommande år. Förutom de demografiska förändringar som påverkar kommunen påverkas koncernen även av ökade investeringsbehov inom såväl bostads- som VA-verksamheten. Investeringar i fastigheter, vatten- och avloppsanläggningar samt övrig infrastruktur är nödvändiga för att upprätthålla kvalitet, driftsäkerhet och långsiktig hållbarhet, men innebär samtidigt ökade kapitalkostnader och ett fortsatt behov av upplåning.

Valbohem AB verkar på en svag bostadsmarknad med fortsatt hög vakansgrad och osäker efterfrågan på vissa delar av bostadsbeståndet. Bolaget arbetar löpande med anpassning av verksamheten genom effektiviseringar, utveckling av fastighetsbeståndet och översyn av framtida avyttringar och rivningar. Utvecklingen av räntenivåer, energikostnader och efterfrågan på bostäder utgör viktiga osäkerhetsfaktorer för bolagets ekonomi.

Färgelanda Vatten AB står inför omfattande reinvesterings- och utvecklingsbehov i vatten- och avloppsinfrastrukturen. Samtidigt ökar kraven inom områden som klimatanpassning, miljö, informationssäkerhet och beredskap. Verksamheten påverkas även av förändrade regelverk och ökade krav från myndigheter, vilket kan medföra behov av ytterligare investeringar och taxehöjningar över tid.

Sammantaget innebär detta att kommunkoncernen behöver fortsätta arbeta med långsiktig planering, prioritering av investeringar och en god ekonomisk styrning för att hantera framtida risker och säkerställa en hållbar utveckling för såväl verksamheter som invånare.

4 Ekonomisk redovisning

4.1 Resultaträkning

		KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
Belopp i Tkr		Bokslut 2025	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Bokslut 2024
Verksamhetens intäkter	Not 2, 9	104 185	89 393	158 575	142 511
Verksamhetens kostnader	Not 3, 9	-580 560	-576 465	-624 901	-610 613
Avskrivningar	Not 4	-20 207	-19 395	-23 661	-75 134
Verksamhetens nettokostnader		**-496 582**	**-506 467**	**-489 987**	**-543 236**
Skatteintäkter	Not 5	338 396	330 873	338 396	330 873
Generella statsbidrag och utjämning	Not 6	157 717	157 839	157 717	157 839
Verksamhetens resultat		**-469**	**-17 755**	**6 126**	**-54 524**
Finansiella intäkter	Not 7	5 371	3 203	5 030	3 432
Finansiella kostnader	Not 8	-2 581	-3 065	-9 154	-7 678
Resultat efter finansiella poster		**2 321**	**-17 617**	**2 002**	**-58 770**
Extraordinära poster					
Årets resultat		**2 321**	**-17 617**	**2 002**	**-58 770**

4.2 Balansräkning

Belopp i Tkr		KOMMUN Bokslut 2025	KOMMUN Bokslut 2024	KOMMUNKONCERN Bokslut 2025	KOMMUNKONCERN Bokslut 2024
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	Not 10	5 066	6 855	5 066,0	6 855
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 11	219 611	232 556	384 100	382 089
Maskiner och inventarier	Not 12	11 276	12 784	25 782	25 428
Övriga materiella anläggningstillgångar					
Finansiella anläggningstillgångar	Not 13	19 979	19 979	17 458	17 303
Summa anläggningstillgångar		**255 932**	**272 174**	**432 406**	**431 675**
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m.	Not 14	130	130	435	398
Fordringar	Not 15	42 049	41 625	46 828	47 709
Kortfristiga placeringar		0	0	0	0
Kassa och bank	Not 16	53 802	59 596	56 594	62 302
Summa omsättningstillgångar		**95 981**	**101 351**	**103 857**	**110 409,0**
SUMMA TILLGÅNGAR		***351 913***	***373 525***	***536 263***	***542 084***
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	Not 17				
Eget kapital vid årets början		130 775	148 293	94 274	152 231
varav resultatreserv		*23 786*	*41 403*	*23 786*	*41 403*
Justering eget kapital		*-7 355*	*-7 259*	-7 988	*-7 259*
Årets resultat		2 321	-17 617	2 002	-58 770
Eget kapital vid årets slut		**125 741**	**123 417**	**88 288**	**86 202**
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande	Not 18	7 172	7 231	7 433	7 520
Andra avsättningar	Not 19	70	70	70	70
Summa avsättningar		**7 242**	**7 301**	**7 503**	**7 590**
Skulder					
Långfristiga skulder	Not 20	112 370	123 180	295 883	258 993
Kortfristiga skulder	Not 21	106 560	119 627	144 589	189 299
Summa skulder		**218 930**	**242 807**	**440 472**	**448 292**
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDE		***351 913***	***373 525***	***536 263***	***542 084***

Panter och ansvarsförbindelser					
1. Panter och därmed jämförliga säkerheter					
2. Ansvarsförbindelser					
a) Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller	Not 22	122 549	124 515	122 549	124 515
b) Övriga ansvarsförbindelser	Not 23	265 000	258 000	117	138

4.3 Kassaflödesanalys

Belopp i Tkr		KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
		Bokslut 2025	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Bokslut 2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	Not 17	2 321	-17 617	2 002	-58 770
Justering för ej likviditetspåverkande poster	Not 25	21 417	19 499	23 248	75 870
Övriga likviditetspåverkande poster	Not 3, 18	-247	-231	-583	-10 839
Poster som redovisas i annan sektion		-10 995	0	-10 375	
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		***12 496***	***1 651***	***14 292***	***6 261***
Ökning(-)/minskning(+) periodiserade anslutningsavgifter		357	580	357	580
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	Not 15	-424	2 827	881	4 755
Ökning(-)/minskning(+) förråd och varulager	Not 14	0	0	-37	35
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder	Not 21	-13 218	7 752	-4 541	-12 331
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**-789**	**12 810**	**10 952**	**-700**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar	Not 10	0	-7 124	0	-7 124
Investering i materiella anläggningstillgångar	Not 11, 12	-5 948	-3 631	-29 260	-21 591
Investering i finansiella anläggningstillgångar	Not 13	0	-4 149	0	-649
Anslutningsavgifter		0	0	0	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	Not 11, 12	11 361	0	15 361	2 322
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	Not 13	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**5 413**	**-14 904**	**-13 899**	**-27 042**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Erhållna offentliga investeringsbidrag		0	4 001	0	4 001
Nyupptagna lån	Not 20	0	0	5 000	23 505
Amortering av skuld	Not 20	-3 000	-19 281	-3 000	-19 281
Amortering av skuld finansiell leasing	Not 20	-7 418	-7 272	-4 606	-4 479
Förändring av långfristiga fordringar	Not 13	0		-155	-649
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-10 418**	**-22 552**	**-2 761**	**3 097**
Årets kassaflöde		**-5 794**	**-24 646**	**-5 708**	**-24 645**
Likvida medel från årets början		59 596	84 242	62 302	86 947
Likvida medel vid årets slut	Not 16	53 802	59 596	56 594	62 302

4.4 Noter

Innehåll

Not 1 Redovisningsprinciper
Not 2-9 Noter till resultatökning
Not 10-23 Noter till balansräkning

Not 24 Leasing
Not 25 Not till kassaflödesanalys
Not 26 Upplysningar om särredovisning
Not 27 Kostnad för räkenskapsrevision
Not 28 Övriga upplysningar
Not 29 Interna mellanhavande

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt följer rekommendationer och idéskrifter från Rådet för kommunal redovisning (RKR).
Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som har använts i den senaste årsredovisningen har även använts i denna rapport, med undantag för justering av redovisning av finansiell leasing, där jämförelsetal har omräknats i enlighet med RKR:s rekommendation.

Sammanställda räkenskaper (koncern)
Enligt LKBR 12 kap ska sammanställda räkenskaper upprättas för den kommunala koncernen om företaget inte är utan väsentlig betydelse för kommun. Enligt LKBR 2 kap 5-6 §§ har ett kommunalt koncernföretag betydande inflytande om innehavet är minst tjugo procent av rösterna i en juridisk organisation. Om inflytande inte är betydande ska den juridiska personen ändå ses som ett kommunalt koncernföretag om den har särskild betydelse för kommunens verksamhet och ekonomi. Enligt RKR:s rekommendation, R16, kan kommunala koncernföretag och organisationer av särskild betydelse undantas från de sammanställda räkenskaperna där kommunens andel av såväl omsättning som balansomslutning är mindre än 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag.

Konsoliderade enheter:

Bolag	Ägandeandel
Valbohem AB	100%
Färgelanda Vatten AB	100%

Följande enheter har inte konsoliderats:

Visit Dalsland AB	17,5%
Dalslands kanal	0,9%
Dalslands Miljö- och energiförbund	16,0%
Räddningstjänsten Fyrbodal	5,5%
Fyrbodals kommunalförbund	2,5%

Anläggningstillgångar
Anskaffningar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett halvt prisbasbelopp och gäller som gemensam gräns för immateriella och materiella tillgångar. Anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde efter avdrag för planenliga avskrivningar.

Avskrivningstider
Avskrivning sker utifrån komponentens beräknade livslängd. Avskrivningar beräknas på objektens anskaffningsvärden och påbörjas månaden efter som anläggningen tas i bruk. Avskrivningstiderna baseras på nyttjandeperioden och sker med linjär avskrivning. Ingen avskrivning tillämpas på mark, konst och pågående arbeten. Avskrivningstiderna som normalt används är 3, 5, 10, 15, 20, 50 och 80 år. För immateriella anläggningstillgångar är avskrivningstiden baserad på avtalstiden.

Komponentavskrivning
RKRs rekommendation ställer krav på en avskrivningsmetod som syftar till att dela upp anläggningstillgångar i komponenter, som har olika nyttjandeperioder och utgör ett väsentligt värde. Komponenterna ska redovisas och skrivas av som separata enheter.
Vad gäller anläggningar med komponenter som förbrukas under olika tidsperioder införs detta successivt. Väsentliga komponenter har fastställts för betydande fastigheter. Livslängderna är mellan 3 och 100 år. En samlad bedömning av nyttjandeperioden görs.

Avvikande redovisningsprinciper
Investeringar till lägre belopp som är aktiverade före 2014 och där avskrivningar gjorts på mer än halva värdet har inte och kommer inte att delas upp i komponenter. Bedömningen görs att skillnaden i förbrukning inte är väsentlig och att RKR R4 uppfylls.

Finansiell leasing
Gällande finansiella leasingavtal har en kartläggning av externa hyreskontrakt gjorts. Kommunen har ett fåtal externa hyreskontrakt. Bedömningen är att två hyreskontrakt klassificeras som finansiell leasing utifrån RKR R5 då dessa är av väsentligt värde och har långa avtalsperioder. Finansiella leasingavtal redovisas som anläggningstillgång och motsvarande skuld i balansräkningen. Leasingavgifterna fördelas mellan räntekostnad och amortering av skulden.

Rättelse av tidigare fel
Under 2025 har kommunen genomfört en genomgång av redovisningen av finansiell leasing. I samband med genomgången identifierades felaktigheter i tidigare beräkningar och redovisning som påverkat redovisningen sedan 2019.

Rättelsen har genomförts i enlighet med RKR 12 *Rättelser av fel och ändringar i uppskattningar och bedömningar*. Jämförelsetalen för 2024 har räknats om för att säkerställa jämförbarhet mellan åren.
För kommunen avser rättelsen redovisningen av finansiella leasingavtal. För kommunkoncernen avser rättelsen, utöver finansiell leasing, även tidigare redovisning av uppskjuten skattefordran samt uppskrivningar i dotterbolag.

Rättelsen har påverkat följande poster i de finansiella rapporterna:

	KOMMUN	KONCERN
Påverkad post (tkr)	**2024**	**2024**
Verksamhetens intäkter		-18 892
Verksamhetens kostnader	7 362	34 885
Avskrivningar	-7 369	-5 910
Finansiella intäkter		-511
Finansiella kostnader	-91	1 092
Årets resultat	-98	10 664
Materiella anläggningstillgångar leasing (minskning)	30 239	78 342
Materiella anläggningstillgångar uppskrivning (minskning)		76 377
Uppskjuten skattefodran (ökning)		10 609
Eget kapital (minskning)	7 357	71 515
Långfritig skuld (minskning)	19 096	64 968
Kortfritig skuld (minskning)	3 786	8 999

Effekten av fel hänförliga till perioder före 2024 har redovisats genom justering av ingående eget kapital. För kommunen avser justeringen effekter av tidigare felaktig redovisning av finansiella leasingavtal. För koncernen avser justeringen effekter av rättad redovisning av finansiell leasing, uppskjuten skattefordran och uppskrivningar i dotterbolagen. Felet avser tidigare års koncernredovisning där underlag från dotterbolagens slutligt fastställda årsredovisningar inte fullt ut har beaktats.

Omsättningstillgångar
Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta. Nedskrivningar görs av kundfordringar äldre än ett år. Kommunens lager i balansräkningen avser reservdiesel som ett led i beredskapsarbetet. Värderingsprincipen bestämd mängd och fast värde har använts.

Skulder och avsättningar
Avsättning för pensioner värderas enligt RIPS i enlighet med RKR R10. Pensionsskulden redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att pensionsförmåner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse medan pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen. Redovisning och värdering sker i enlighet med gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Färgelanda kommun har antagit bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL). Eventuella åtaganden avseende omställningsstöd som ännu inte uppfyller kriterierna för avsättning redovisas som ansvarsförbindelse. Färgelanda kommunen har vid bokslutsdagen inga kända åtaganden som redovisas som avsättning avseende omställningsstöd till förtroendevalda.

Jämförelsestörande poster
Jämförelsestörande poster är resultat av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder. Realisationsvinster vid fastighetsförsäljning samt kostnader och intäkter vid tomtförsäljning i samband med markexploatering redovisas alltid som jämförelsestörande. Posterna särredovisas i not till resultaträkningen.

Redovisningsprinciper i driftredovisningen
Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive nämnds och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som endast innehåller kommunexterna poster, har driftredovisningen påförts även kommun interna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder och verksamheter. Omvänt finns det poster i resultaträkningen som inte ingår i driftredovisningen eller som simuleras kalkylmässigt. Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är:

Kapitalkostnader, i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Kapitalkostnaderna beräknas enligt rak nominell metod, vilket innebär att kostnaden består av linjär avskrivning på anläggningstillgångarnas avskrivningsbara värde och ränta på tillgångarnas bokförda restvärde.

Löner har belastats med ett personalomkostnadspålägg på 42,41 % som inkluderar sociala avgifter och pensionskostnader.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar belastas med verklig avskrivningskostnad samt en kalkylränta på 2,5 % för årets genomsnittsränta.

Internhyror för lokaler debiteras respektive verksamhet från och med 2025. I internhyran ingår driftkostnader som värme, vatten och i de flesta fall el. Internhyran syftar till att synliggöra lokalkostnader i verksamheterna och skapa incitament för ett effektivt lokalutnyttjande. Internhyran belastar verksamheterna och motsvaras av en intäkt inom kommunens fastighetsförvaltning.

Gemensamma kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering är:

Hyreskostnader
Poolbilar
Kost
Lokalvård
IT-relaterade kostnader: Kostnader för egen drift av system samt tillgång till grundläggande programvaror fördelas utifrån gjorda beräkningar.

Gemensam central administration som ekonomi, personal, IT och upphandling fördelas inte ut på de olika verksamheterna.

Skatteintäkter

Prognosen för den kollektiva slutavräkningen av kommunalskatt för redovisningsåret följer RKR:s rekommendation.

Not	Notförteckning	Kommun		Kommunkoncern	
	Belopp i tkr	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Bokslut 2024
2	**Verksamhetens intäkter**				
	Försäljningsintäkter	3 242	10 188	59 273	64 512
	Taxor och avgifter	26 305	20 985	27 817	22 295
	Hyror och arrenden	9 058	8 390	5 905	5 237
	Bidrag	43 707	43 849	43 707	44 486
	varav bidrag och ersättningar från staten	*39 678*	*40 825*	*39 678*	*40 825*
	varav offentligt investeringsbidrag	*597*	*279*	*597*	*279*
	Försäljning av verksamhet och tjänster	10 568	5 981	10 568	5 981
	Försäljning av exploateringsfastigheter	0	0	0	0
	Realisationsvinster anläggningstillgångar	11 305	0	11 305	0
	S:a verksamhetens intäkter	**104 185**	**89 393**	**158 575**	**142 511**
3	**Verksamhetens kostnader**				
	Utlämnade bidrag	13 152	12 620	13 152	12 620
	Personalkostnader	347 853	351 234	357 891	362 860
	varav pensionskostnader	*34 769*	*49 831*	*34 769*	*49 831*
	Material	26 146	27 754	50 864	52 151
	Köp av huvudverksamhet	121 414	113 413	121 414	113 413
	Hyror	6 395	5 915	6 395	5 915
	Tjänster, övrigt	65 290	65 529	75 211	74 262
	Realisationsförlust anläggningstillgångar, utrangering	310	0	310	0
	Bolagsskatt	0	0	-336	-10 608
	S:a verksamhetens kostnader	**580 560**	**576 465**	**624 901**	**610 613**
4	**Av-och nedskrivning**				
	Immateriella anläggningstillgångar	1 789	1 320	1 789	1 320
	Maskiner och inventarier	3 204	2 989	4 674	4 611
	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	15 214	15 086	18 070	17 703
	Nedskrivning/uppskrivningar	0	0	-872	51 500
	S:a av- och nedskrivning	**20 207**	**19 395**	**23 661**	**75 134**
5	**Skatteintäkter**				
	Kommunalskatt, preliminär	340 481	331 334	340 481	331 334
	Slutavräkningsdifferens föregående år	-52	-1 664	-52	-1 664
	Preliminär slutavräkning innevarande år	-2 033	1 203	-2 033	1 203
	S:a skatteintäkter	**338 396**	**330 873**	**338 396**	**330 873**
6	**Generella statsbidrag och utjämning**				
	Inkomstutjämning	112 828	108 612	112 828	108 612
	Regleringsbidrag	16 853	19 682	16 853	19 682
	Kostnadsutjämning	20 661	19 049	20 661	19 049
	LSS-utjämningsbidrag	-13 720	-13 680	-13 720	-13 680
	Kommunal fastighetsavgift	21 063	21 033	21 063	21 033
	Generella statsbidrag	32	3 143	32	3 143
	S:a generella statsbidrag och utjämning	**157 717**	**157 839**	**157 717**	**157 839**

Specifikation generella statsbidrag	*Periodisering*	*Belopp, tkr, 2025*
Skolor mot brott	*Allt intäktsfört*	*32*

7	**Finansiella intäkter**				
	Ränteintäkter	273	2 352	787	3 090
	Borgensavgifter	857	511	0	0
	Övriga finansiella intäkter	4 241	340	4 243	342
	S:a finansiella kostnader	**5 371**	**3 203**	**5 030**	**3 432**
8	**Finansiella kostnader**				
	Räntor lån	1 042	1 384	6 388	4 885
	Räntekostnad pensionsskuld	0	0	0	0
	Övriga finansiella kostnader	1 539	1 681	2 766	2 793
	S:a finansiella kostnader	**2 581**	**3 065**	**9 154**	**7 678**

Not	Notförteckning	Kommun		Kommunkoncern	
	Belopp i tkr	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Bokslut 2024
9	**Jämförelsestörande poster**				
	Intäkter				
	Realisationsvinster mark och byggnader	11 305	0	11 305	0
	Exploateringsintäkter	0	1	0	1
	Kostnader	0	0	0	0
	Exploateringskostnad	0	0	0	0
	Realisationsförlust mark byggnader	0	0	0	0
	Summa jämförelsestörande poster	**11 305**	**1**	**11 305**	**1**
10	**Immateriella anläggningstillgångar, förvärvade**				
	Ingående anskaffningsvärde	8 430	1 306	8 430	1 306
	Årets investeringar(Inköp)	0	7 124	0	7 124
	Försäljning	0	0	0	0
	Utrangering	0	0	0	0
	Omklassificeringar(Överföring)	0	0	0	0
	Utgående anskaffningsvärde	8 430	8 430	8 430	8 430
	Ingående ackumulerad avskrivning	-1 575	-255	-1 575	-255
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	0
	Omklassificering(Överföring)	0	0	0	0
	Årets avskrivning	-1 789	-1 320	-1 789	-1 320
	Utgående ackumulerad avskrivning	-3 364	-1 575	-3 364	-1 575
	Ingående ackumulerad nedskrivning	0	0	0	0
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	0
	Årets nedskrivning/återföring	0	0	0	0
	Utgående ackumulerad nedskrivning	0	0	0	0
	Summa utgående redovisat värde	***5 066***	***6 855***	***5 066***	***6 855***
	Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod, år	*5*	*11*	*0*	*0*
	- specifikation immateriella tillgångar				
	IT-system	5 066	6 855	5 066	6 855
	Summa immateriella tillgångar	***5 066***	***6 855***	***5 066***	***6 855***
11	**Materiella anläggningstillgångar: mark, byggnader och tekniska anläggningar**				
	Ingående anskaffningsvärde	515 149	503 599	852 209	828 624
	Årets investeringar(Inköp)	3 943	11 548	23 879	26 482
	Försäljningar	-56	0	-56	0
	Utrangering	0	0	-3 617	-1 981
	Omklassificering(Överföring)	-1 617	0	-1 617	-917
	Utgående anskaffningsvärde	517 419	515 147	870 798	852 208
	- varav pågående investeringar	*0*	*0*	*0*	*0*
	Ingående ackumulerad avskrivning	-282 593	-267 505	-418 621	-401 286
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	108	756
	Omklassificering(Överföring)	0	0	0	0
	Årets avskrivning	-15 215	-15 086	-18 071	-18 089
	Utgående ackumulerad avskrivning	-297 808	-282 591	-436 584	-418 619
	Ingående ackumulerade nedskrivningar/uppskrivningar	0	0	-51 500	-1 042
	Årets uppskrivning	0	0	0	0
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	4 369	1 042
	Årets nedskrivning/återföring	0	0	-2 983	-51 500
	Utgående ackumulerad nedskrivning	0	0	-50 114	-51 500
	Summa utgående redovisat värde	***219 611***	***232 556***	***384 100***	***382 089***
	Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod, år	*25*	*45*	*0*	*0*
	- specifikation mark, byggnader och tekniska anläggningar				
	Markreserv	13 173	13 230	67 595	68 255
	Verksamhetsfastigheter	85 316	89 011	175 212	170 150
	Finansiell leasing	76 125	83 494	30 966	35 390
	Fastigheter för affärsverksamhet	3 927	3 615	3 927	3 615
	Publika fastigheter	24 751	25 798	74 332	70 175
	Fastigheter för annan verksamhet	10 752	10 765	10 752	10 765
	Övriga fastigheter	1 949	1 397	1 949	1 397
	Pågående arbeten	3 618	5 246	19 367	22 342
	Summa mark, byggn. tekn. anl.	**219 611**	**232 556**	**384 100**	**382 089**

Not	Notförteckning	Kommun		Kommunkoncern	
	Belopp i tkr	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Bokslut 2024
12	**Materiella anläggningstillgångar: maskiner och inventarier**				
	Ingående anskaffningsvärde	82 466	79 315	108 533	102 412
	Årets investeringar(Inköp) *	2 005	3 150	5 381	6 176
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangering	-387	0	-466	-55
	Omklassificering(Överföring)	0	0	0	0
	Utgående anskaffningsvärde	84 084	82 465	113 448	108 533
	Ingående ackumulerad avskrivning	-69 681	-66 692	-83 105	-78 333
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	77	0	77	0
	Omklassificering(Överföring)	0	0	36	-120
	Årets avskrivning	-3 204	-2 989	-4 674	-4 652
	Utgående ackumulerad avskrivning	-72 808	-69 681	-87 666	-83 105
	Ingående ackumulerad nedskrivning	0	0	0	0
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	0
	Årets nedskrivning/återföring	0	0	0	0
	Utgående ackumulerad nedskrivning	0	0	0	0
	Summa utgående redovisat värde	***11 276***	***12 784***	***25 782***	***25 428***
	Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod, år	*27*	*28*	*0*	*0*
	- specifikation maskiner och inventarier				
	Maskiner	430	582	14 018	12 854
	Inventarier	9 145	11 103	9 439	11 143
	Byggnadsinventarier	0	0	0	0
	Bilar och andra transportmedel	470	548	470	548
	Övriga maskiner och inventarier	1 230	551	1 855	883
	Konst	0	0	0	0
	Summa maskiner och inventarier	***11 275***	***12 784***	***25 782***	***25 428***
	Totalt materiella anläggningstillgångar	**230 887**	**245 340**	**409 882**	**407 517**
13	**Finansiella anläggningstillgångar**				
	Värdepapper, andelar m.m				
	Inera	42	42	42	42
	Valbohem ab	7 500	7 500	0	0
	Färgelanda Vatten aB	6 000	6 000	0	0
	Övriga aktier och andelar	341	341	556	556
	Kommuninvest ekonomiska förening	6 096	6 096	6 096	6 096
	Summa värdepapper, andelar m.m	**19 979**	**19 979**	**6 694**	**6 694**
	Långfristig fordringar				
	Uppskjuten skattefodran	0	0	10 764	10 609
	Summa långfristig fordringar	**0**	**0**	**10 764**	**10 609**
	S:a finansiella anläggningstillgångar	**19 979**	**19 979**	**17 458**	**17 303**
14	**Förråd, lager och exploateringsfastigheter**				
	Förråd och lager	130	130	435	398
	Exploateringsfastigheter	0	0	0	0
	S:a förråd, lager och exploateringsfastigheter	**130**	**130**	**435**	**398**

Not	Notförteckning	Kommun		Kommunkoncern	
	Belopp i tkr	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Bokslut 2024
15	**Kortfristiga fordringar**				
	Kundfordringar	3 328	4 143	4 671	6 865
	Fordran statliga bidrag	0	0	0	0
	Fordran fastighetsavgift	22 725	18 847	22 725	18 847
	Moms	2 319	4 000	2 319	4 000
	Upplupna skatteintäkter	1 149	4 681	1 149	4 681
	Interimsfordringar	12 528	9 954	15 964	13 316
	S:a kortfristiga fordringar	**42 049**	**41 625**	**46 828**	**47 709**
	Riktade statsbidrag intäktsredovisas i takt med att villkoren uppfylls.				
16	**Kassa och bank**				
	Kassa	0	0	0	0
	Plusgiro	0	0	0	0
	Bank	53 802	59 596	56 594	62 302
	S:a kassa och bank	**53 802**	**59 596**	**56 594**	**62 302**
	Kommunen har en checkkredit på 11 mnkr som för närvarande är outnyttjad.				
17	**Eget kapital**				
	Eget kapital vid årets början enligt ÅR 2024	130 775	148 293	94 274	152 231
	varav resultatreserv	*23 786*	*41 403*	*23 786*	*41 403*
	Justering eget kapital (rättelse fin leasing)	-7 355	-7 259	-7 988	-7 259
	Årets resultat	2 321	-17 617	2 002	-58 770
	Utgående eget kapital	**125 741**	**123 417**	**88 288**	**86 202**
18	**Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser**				
	Ingående avsättning till pensioner inkl löneskatt	7 231	7 051	7 231	7 051
	Nyintjänad pension, varav	0	0	261	289
	- förmånsbestämd ålderspension	0	0	0	0
	-särskild avtalspension	-11	-31	-11	-31
	-efterlevadenpension	0	0	0	0
	-övrigt	0	0	0	0
	Årets utbetalningar	-247	-231	-247	-231
	Ränte- och basbeloppsuppräkning	207	567	207	567
	Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
	Övrig post	3	-160	3	-160
	Minskning av avsättning genom tecknande av försäkring	0	0	0	0
	Förändring av löneskatt	-11	35	-11	35
	S:a avsatt till pensioner för kommunen	**7 172**	**7 231**	**7 433**	**7 520**
19	**Övriga avsättningar**				
	Avsättning återställande av deponier	70	70	70	70
	Uppskuten skatteskuld	0	0	0	0
	S:a Avsättningar	**70**	**70**	**70**	**70**
20	**Långfristiga skulder**				
	Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	27 312	30 312	250 312	208 343
	Förutbetalda intäkter anläggnings-/anslutningsavgifter	936	579	4 489	4 233
	Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	8 260	8 858	8 260	8 858
	Långfristig del av leasingskuld	75 862	83 431	32 822	37 559
	S:a Långfristiga skulder	**112 370**	**123 180**	**295 883**	**258 993**
	Anslutningsavgifter - återstående antal år:	*9*	*9*		
	Investeringsbidrag - återstående antal år:	*19*	*19*		
	Uppgifter om lång och kortfristig upplåning				
	Genomsnittlig ränta	2,65%			
	Genomsnittlig kapitalbindning	0,6 år			
	Genomsnittlig räntebindning	0,4 år			
	Kapitalförfall lån				
	Inom 0-1 år	7 000	10 000		
	Inom 1-2 år	10 000	10 000		
	Inom 2-5 år	4 375	4 375		
	Över 5 år	5 938	5 938		
	Summa	**27 313**	**30 313**		

Not	Notförteckning	Kommun		Kommunkoncern	
	Belopp i tkr	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Bokslut 2024
21	**Kortfristiga skulder**				
	Leverantörsskulder	14 599	19 145	22 515	27 034
	Skuld till bolag i koncernkonto	18 016	24 594	18 016	-2 771
	Semesterlöneskuld, ferielön m.m.	18 375	19 633	18 375	19 633
	Upplupna pensionskostnader	8 411	8 424	8 411	8 424
	Upplupna sociala avgifter och prelskatt	10 511	10 889	10 511	10 889
	Förutbetalda skatteintäkter	2 033	0	2 033	0
	Övr. förutbetalda intäkter och upplupna kostnader, övriga skulder	24 047	26 274	16 992	38 185
	Kortfristig del av fin leasing	7 568	7 418	4 736	4 605
	Kortfristig del av långfritiga lån	3 000	3 250	43 000	83 300
	S:a kortfristiga skulder	**106 560**	**119 627**	**144 589**	**189 299**

Riktade statsbidrag intäktsredovisas i takt med att villkoren uppfylls.

Not					
22	**Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna**				
	Ingående ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl särskild löneskatt	124 515	121 156	124 515	121 156
	Årets utbetalningar	-6 975	-6 751	-6 975	-6 751
	Ränte-och basbeloppsuppräkning	3 991	8 064	3 991	8 064
	Övrig post, bl.a ändrad diskonteringsränta	1 402	2 825	1 402	2 825
	Minskning av ansvarsförbindelse genom tecknande av försäkring	0	-1 435	0	-1 435
	Förändring av särskild löneskatt på pensionskostnader	-384	656	-384	656
	S:a ansvarsförbindelse pension intj. före 1998 inklusive löneskatt	**122 549**	**124 515**	**122 549**	**124 515**
	Övriga upplysningar som inte tagits upp bland skulder/avsättningar				
	Omställningsstöd OPF-KL inkl. arb.avg	0	0	0	0
	S:a ansvarsförbindelse pension inkl. löneskatt	**122 549**	**124 515**	**122 549**	**124 515**

Pensionsförpliktelserna har minskat jämfört med föregående år, vilket främst förklaras av förändringar i diskonteringsränta samt utbetalningar under året.

* Förpliktelser som ej är upptagna bland skulder eller avsättningar.
Ansvarsförbindelse för pensioner har upptagits enligt uppgift från Skandia.

Övriga upplysningar avseende pensioner				
Aktualiseringsgrad/Utredningsgrad	99%	99%	99%	99%
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension	0	0	0	0
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt OPF-KR	0	0	0	0
Antal anställda med rätt till visstidspension	0	0	0	0
Del av pensionsförpliktelse som tryggats genom försäkring				
Intjänade from 1998, pensionsavsättning	60 320	56 807	60 320	56 807
Intjänade före 1998, ansvarsförbindelsen	8 509	9 115	8 509	9 115
Totalt	**68 829**	**65 922**	**68 829**	**65 922**

Not	Notförteckning	Kommun		Kommunkoncern	
	Belopp i tkr	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Bokslut 2024
23	**Övriga ansvarsförbindelser**				
	Borgensåtagande kommunala bolag och stiftelser				
	Färgelanda Vatten AB	65 000	58 000		
	Valbohem AB	200 000	200 000		
	Övriga förpliktelser				
	Garantiåtaganden			117	138
	S:a övriga ansvarsförbindelser	**265 000**	**258 000**	**117**	**138**

I förvaltningsberättelsen framgår hur mycket av respektive borgensåtagande som är nyttjat.

Färgelanda kommun har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner och regioner som per 2025-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Färgelanda kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2025-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 611 026 mnkr och totala tillgångar till 636 322 mnkr Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 324 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 340 mnkr.

		Kommunen		Koncern	
24	**Finansiell leasing fastighet**	**2025**	**2024**	**2025**	**2024**
	Total minimileasavgift	180 119	180 119	116 000	116 000
	Nuvärde minimileaseavgift	146 396	146 396	88 475	88 475
	Förfaller inom 1 år	8 953	8 953	5 800	5 800
	Förfaller inom 1-5 år	44 767	44 767	29 000	29 000
	Förfaller senare än 5 år	45 835	54 789	13 052	18 852

Kommunen har under 2025 justerat redovisningen av finansiell leasing i enlighet med RKR:s rekommendation. Jämförelsetal för 2024 har omräknats för att säkerställa jämförbarhet.

25	**Justering för ej likviditetspåverkande poster**				
	Av- och nedskrivningar	20 207	19 395	23 661	75 134
	Upplösning inv.bidrag	-597	-279	-597	-279
	Ändring avsättning pensioner	188	411	160	411
	Förändring långfristiga skulder	0	0	-102	-56
	Övrig post	2	-278	126	684
	Kostnadsförd investering	1 617	0	0	0
	Norra Ävsborgs räddningsförbund	0	0	0	-24
	S:a justering ej likv påverkande poster	**21 417**	**19 249**	**23 248**	**75 870**

26 Upplysningar om upprättade särredovisningar

Följande särredovisning har upprättats inom kommunkoncernen:

Redovisningen avser	Lagstiftning
VA-verksamheten	Lagen om allmänna vattentjänster

Särredovisning har upprättats enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) och finns tillgänglig hos Västvatten AB, tel: 052263 88 00, info@vastvatten.se

27	***Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision***		
	Sakkkunnigt biträde	190	190
	Förtroendevalda revisorer (endast marginellt)		

28 *Övriga upplysningar*

Räkenskaperna granskas i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. De sakkunniga biträdets yttrande samt

Not	Notförteckning	Kommun		Kommunkoncern	
	Belopp i tkr	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Bokslut 2024
29	**Interna mellanhavande koncernföretag**	**Försäljning**		**Lån**	
		Intäkt	**Kostnad**		**Givare/Mottagare**
	Kommun	2 568	10 412	0	0
	Valbohem AB 100%	8 633	2 394	0	0
	Färgelanda Vatten AB 100%	1 779	174	0	0
	Interna mellanhavande koncernföretag	**Räntor och borgensavgift**		**Borgen**	
		Intäkt	**Kostnad**		**Givare/Mottagare**
	Kommun	857	341	0	0
	Valbohem AB 100%	341	857	0	0
	Färgelanda Vatten AB 100%	0	0	0	0
	Interna mellanhavande koncernföretag	**Aktieutdelning**		**Aktieägartillskott**	
	belopp i tkr		Givare/Mottagare		Givare/Mottagare
	Kommun	0	0	0	0
	Valbohem AB 100%	0	0	0	0
	Färgelanda Vatten AB 100%	0	0	0	0

4.5 Flödesschema för drift och investeringar

Samband mellan årsredovisningens delar

Den kommunövergripande resultaträkningen innehåller bara kommunexterna intäkter och kostnader. Resultaträkningen omfattar även poster som inte finns i driftredovisningen som skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster.

Resultaträkningen visar årets resultat. Här redovisas intäkter minus kostnader och avskrivningar vilket ger förändring av kommunens eget kapital. Det finns under balansräkningens eget kapital.

Driftredovisningen visar den löpande verksamhetens utfall gentemot budget. Den speglar också de ekonomiska relationerna mellan nämnder och verksamheter. Driftredovisningen innehåller därför kommuninterna poster såsom köp och försäljning mellan varandra.

Kassaflödesanalysen redovisar inbetalningar och utbetalningar, d.v.s. likviditetsförändringen under året.

Balansräkningen redovisas kommunens finansiella ställning vid bokslutstillfället. Den visar vilka tillgångar kommunen har och hur dessa har finansierats, med skulder eller eget kapital. Balansräkningens tillgångssida uppdelas i anläggningstillgångar och omsättningstillgångar. Omsättningstillgångar innehåller likvida medel, kortfristiga fordringar (som förfaller till betalning inom ett år), förråd och exploateringsfastigheter. Anläggningstillgångar är tillgångar med längre varaktighet, t.ex. byggnader, fordon, maskiner. Finansiering av tillgångar sker med eget kapital och/eller med främmande kapital (lån). Det främmande kapitalet indelas i kortfristiga och långfristiga skulder beroende på skuldernas löptid.

Investeringsredovisningen visar investeringar per nämnd gentemot budget. Investeringarna återfinns även under investeringsverksamheten i kassaflödesanalysen samt bland anläggningstillgångarna i balansräkningen. Avskrivningar av anläggningstillgångar återfinns förutom i balansräkningen även i resultaträkningen.

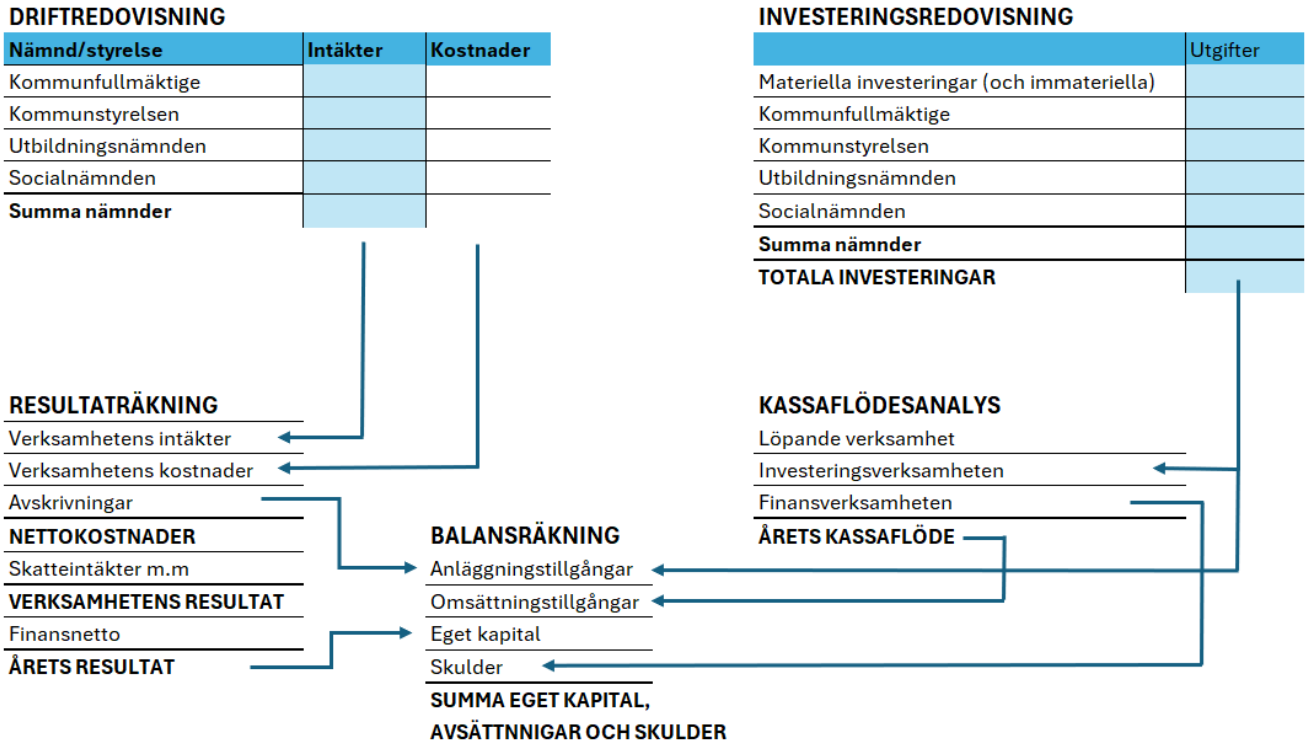

4.6 Driftredovisning

Belopp i tkr	Netto 2024	Kostnad	Intäkt	Netto 2025	Budget 2025	Periodens Avvikelse
Nämnd/ Sektor						
Kommunfullmäktige	-2 829	-2 544	0	-2 544	-2 853	309
Kommunstyelse och Stab	-58 288	-72 580	11 168	-61 412	-67 078	5 666
Avdelning samhällsutveckling	-53 141	-109 609	100 778	-8 831	-20 494	11 663
Utbildningsnämnden	-191 338	-235 825	23 397	-212 428	-198 363	-14 065
Socialnämnden	-187 712	-248 506	42 666	-205 840	-180 542	-25 298
Summa verksamheten	**-493 308**	**-669 064**	**178 009**	**-491 055**	**-469 330**	**-21 725**
Finansiering	**-13 158**	**-107 967**	**102 450**	**-5 517**	**-14 054**	**8 537**
- Arbetsgivaravgifter m.m.	-71 415	-72 683	0	-72 683	-73 476	793
- Pensionskostnader	-50 003	-35 284	0	-35 284	-40 848	5 564
- Personalomkostnadspåslag (PO)	103 627	0	98 784	98 784	96 810	1 974
- Internränta	3 589	0	3 666	3 666	3 460	206
- Övrigt	1 044	0	0	0	0	0
Summa efter finansiering	**-506 466**	**-777 031**	**280 459**	**-496 572**	**-483 384**	**-13 188**
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	488 711	0	496 113	496 113	499 203	-3 090
Finansiella intäkter	3 203	0	5 357	5 357	550	4 808
Finansiella kostnader	-3 065	-2 577	0	-2 577	-4 209	1 632
TOTALT	**-17 617**	**-779 608**	**781 929**	**2 321**	**12 160**	**-9 839**

Driftredovisningen visar verksamheternas resursför brukning och avvikelser i förhållande till driftbudget. I nämnders/styrelsers redovisning ingår kommun interna poster. För kommentarer om avvikelser och om årets verksamheter hänvisas till nämndernas verksamhetsberättelser.

Ändringar i driftbudgeten

Inga ändringar i driftsbudgeten för 2025.

4.7 Investeringsredovisning

Årets investeringar

Kommunens investeringsnetto uppgick under året till 5,5 mnkr jämfört med en total investeringsbudget på 22,9 mnkr, vilket innebär en avvikelse på 17,4 mnkr.

Avvikelsen förklaras främst av att flera större fastighetsprojekt och planerade utredningar inte genomförts i den takt som budgeterats. Bland annat har renovering av kommunhuset samt takåtgärder vid Valboskolan och Brandstationen förskjutits, samtidigt som vissa förstudier kopplade till skolstruktur och fastighetsutveckling ännu inte slutförts.

Flera investeringar är påbörjade men inte färdigställda, varför förslag lämnas om att överföra 15,5 mnkr till 2026 för att möjliggöra färdigställande av pågående projekt. Nämndernas reinvesteringsramar visar samtidigt överskott inom framför allt Socialnämnden och Utbildningsnämnden, vilket delvis förklaras av det köpstopp som beslutades under hösten. Detta kan innebära ett ökat investeringsbehov kommande år, främst avseende inventarier.

Investeringsredovisning fördelat per nämnd/styrelse

Belopp tkr	inkomst	utgift	netto	budget	avvikelse
Materiella och immateriella investeringar					
Kommunstyrelsen	-422	5 139	4 717	21 460	16 743
Utbildningsnämnden	0	423	423	850	427
Socialnämnden	0	388	388	600	212
Delsumma nämnder	**-422**	**5 950**	**5 528**	**22 910**	**17 382**
varav skattefinansierad	0	4 740	4 740	22 382	17 642
*vara taxefinansierad**	-422	1210	788	528	-260

**Kommunstyrelsen*

Investeringsredovisning	Netto	Budget	Avvikelse
Grundram KS- varav	1 345	2 273	928
• 8214 - Möbler Hillingsäter (Kommunhus)	65	66	1

• 8421 - Värmeskåp	43	42	-1
• 8430 - Mopptvättmaskin	62		-62
• 8453 - Byggställning	76	76	
• 8232 - Datorer 2025	269	300	31
• 8465 - Billift	42	42	
• 8470 - Båtbrygga Sundsbron	0	450	450
-varav taxefinansierad verksamhet			
• 8452 - Oljeavskiljare ÅVC Stigen	380	100	-280
• 8478 - Asfaltering ÅVS	200	200	
• 8480 - Sopkärl	228	228	
• 8461 - Anslutningsavgift Färgelanda Prästgård 1:77	-422		422
• 8420 - Fjärrvärmeanslutning	402		-402
Övriga investeringar	1 242	9 350	8 108
• 8215 - It digitalisering	0	2 500	2 500
• 8216 - Upprustning Beredskapen	0	200	200
• 8300 - Grundram UN	8	800	792
• 8334 - BoU, IKT-plan 2025	415	470	55
• 8401 - Förstudie Ödeborgs skola-förskola	431	1 500	1 069
• 8402 - Förstudie Högsäters skola (underhållsplan)	0	500	500
• 8403 - Förstudie Högsäters förskola (underhållsplan)	0	1 000	1 000
• 8404 - Förstudie Ödeborgs skola 1920 renovering	0	500	500
• 8405 - Förstudie Ödeborgs skola (1997) F-3	0	1 000	1 000
• 8500 - Grundram SN	388	880	492
Om/ny-och projektering fastighet- varav	2 941	11 287	8 346
• 8406 - Fläktmotorer Centrumhus	8	360	352
• 8407 - Renovering Kommunhus	6	4 800	4 794
• 8409 - 4 st fläktmotorer Valboskolan	200	200	
• 8410 - Mattor kommunhus	324	325	1
• 8411 - Ytskikt och golv Valboskolan (gym)	654	660	6
• 8412 - Ventilation	92	95	3
• 8413 - Ytskikt och golv	187	190	3
• 8414 - Mattor	73	75	2
• 8454 - Ventilationsaggregat Soläng	190	250	60
• 8463 - Dörrstängare Lillågården	612	600	-12
• 8464 - Låssystem Centrumhuset	227	230	3
• 8471 - Tak Färgelanda Brandstation	0	1 200	1 200
• 8472 - Tak Valboskolan	0	1 600	1 600
• 8473 - Soläng renovering lägenhet	262	308	46
• 8475 - Entré dörrar C-D-hus Valboskolan	0	264	264
• 8492- Lekutrustning Valboskolan 4-6	106	130	24
Summa investeringsverksamheten	**5 528**	**22 910**	**17 382**

4.8 Begreppsförklaringar

Anläggningstillgångar

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav.

Ansvarsförbindelser

Förpliktelser i form av pensionsåtaganden, borgensåtaganden och dylikt. Om förpliktelsen måste infrias belastas resultatet.

Avskrivningar

Planmässig nedsättning av anläggningstillgångars värde. En i förväg bestämd procentsats av anläggningstillgångens anskaffningsvärde redovisas som kostnad under året.

Balanskrav

I kommunallagen finns fastställda krav om att kommunens intäkter skall överstiga kostnaderna. Fr.o.m. 1 december 2004 gäller att ett negativt resultat skall regleras inom 3 år och gäller fr.o.m. 2005 års resultat.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen vid bokslutsdagen. I balansräkningen framgår vilka tillgångar som finns och hur dessa finansierats i form av skulder och eget kapital.

Driftredovisning

Visar verksamheternas resursförbrukning och avvikelser i förhållande till budget.

Eget kapital

Är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Utgör den del av de samlade tillgångarna som finansierats av egna medel. Förändringen av det egna kapitalet påverkas främst av årets resultat.

Finansnetto

Utgör skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader.

Investeringsredovisning

Avser kommunens anskaffningar av anläggningstillgångar i form av t.ex. fastigheter, maskiner och inventarier.

Kassaflödesanalys

Visar hur verksamheten har finansierats och hur kapitalet har använts under räkenskapsåret. Kassaflödesanalysen visar hur likvida medel har förändrats under året.

Kommunbidrag

Till nämnd och sektorer tilldelade budgetanslag i form av skatteintäkter och statsbidrag.

Kortfristiga fordringar och skulder

Avser fordringar och skulder som har förfallodag mindre än ett år efter bokslutsdagen.

Likvida medel

Kassa- och bankmedel som utgör kommunens betalningsberedskap på kort sikt.

Likviditet

Visar omsättningstillgångar (exkl. lager) samt beviljad kredit i räkning i förhållande till de kortfristiga skulderna.

Långfristiga fordringar och skulder

Avser fordringar och skulder som har förfallodag senare än ett år efter bokslutsdagen.

Nettoinvesteringar

Bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag.

Omsättningstillgångar

Tillgångar som på kort tid kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedda för stadigvarande bruk.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter till den redovisningsperiod de uppstått.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Visar kommunens finansiella styrka.

Självfinansieringsgrad

Kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringar.

Soliditet

Eget kapital dividerat med totalt kapital uttryckt i procent. Visar långsiktig betalningsförmåga.

Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser

Eget kapital samt pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelse (dvs. utanför balansräkningen) dividerat med totalt kapital uttryckt i procent.

Utdebitering

Anger hur stor del per intjänade hundra kronor som betalas i kommunalskatt

5 Nämnder

5.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och går att jämföra med riksdagen på central nivå. De 30 ledamöter och dess ersättare utses genom allmänna val vart fjärde år. Kommunfullmäktige beslutar i ärenden av principiella frågor och av större vikt för kommunen, främst ärenden som rör:

• Mål och riktlinjer för verksamheten
• Budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor
• Nämndernas organisation och verksamhetsformer
• Val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar
• Val av revisorer och revisorsersättare
• Grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda
• Årsredovisning och ansvarsfrihet
• Folkomröstningar i kommunen

Mandatfördelningen i kommunfullmäktige 2022-2026:

- Sverigedemokraterna: 10 mandat
- Socialdemokraterna: 8 mandat
- Centerpartiet: 6 mandat
- Moderaterna: 3 mandat
- Liberalerna: 2 mandat
- Kristdemokraterna: 1 mandat

Kommunfullmäktige har sammanträtt sex gånger under året, varav flertalet webbsändes.

Bland kommunfullmäktiges 101 fattade beslut 2025 kan noteras:

- Överflyttning av ansvar för arbetsmarknads-, sysselsättnings-och integrationsfrågor från kommunstyrelsen till socialnämnden
- Beslut om ny valdistriksindelning inför valet 2026
- Avveckling av Dalslands miljö-och energiförbund samt inrättande av gemensam miljönämnd med antagande av reglemente och godkännande av överenskommelse samt samverkan avseende strategisk miljö- och energiverksamhet

Bygg-och trafiknämnden har sammanträtt fyra gånger under året. 43 beslut har tagits under året och noteras att nämnden har delat ut årets byggprojekt 2025.

Överförmyndare hanterade under 2025, 50 olika godemans-och förvaltarskap samt 55 förmyndarskap, jämfört med 2024;s 52 godeman-och förvaltarskap samt 41 förmyndarskap.

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2024	Utfall 2025	Budget 2025	Avvikelse mot budget
Kommunfullmäktige	898	869	1 277	408
Kommunrevision	619	707	603	-104
Bygg- och trafiknämnd	74	65	113	48
Överförmyndare	872	903	860	-43
Valnämnd	366	0	0	0
Totalt	**2 829**	**2 544**	**2 853**	**309**

5.2 Kommunstyrelsen

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen ansvarar för att leda och samordna kommunens verksamhet och ekonomi. Den följer upp utvecklingen i kommunen, har uppsikt över övriga nämnder och kommunala bolag, samt bereder ärenden till kommunfullmäktige och säkerställer att fullmäktiges beslut genomförs.

Den leder kommunens strategiska samhällsplanering, inklusive översikts- och detaljplaner, infrastrukturfrågor, kollektivtrafik och annat övergripande planeringsarbete. Hållbarhet, trygghet, säkerhet, brottsförebyggande arbete och näringslivsutveckling ligger också inom styrelsens ansvar.

Kommunstyrelsen har dessutom ett särskilt ansvar för ekonomi, IT, HR, kommunikation, upphandling, lokalförsörjning, mark- och exploatering samt krisberedskap, och fungerar som kommunens arkivmyndighet.

Vidare ansvarar kommunstyrelsen för att leda och utveckla kultur- och fritidsverksamheten samt måltids- och lokalvårdsverksamheten.

Händelser av väsentlig betydelse

Regeringen har ålagt kommunerna inom Dalslandssamverkan och Region 10 att genomföra långsiktiga kapacitetsanalyser för drift, utveckling och styrning, med 1,5 miljoner kronor i statliga medel per område. Under året har en ny ekonomi- och HR-chef rekryterats och arbetet med beredskap och civilt försvar har stärkts till följd av nya lagkrav.

Kommunikationsfunktionen är vakant efter pensionering, vilket innebär att verksamheterna själva hanterar mer av sitt kommunikationsarbete. En ny biblioteksplan har antagits och biblioteket har breddat sitt utbud med nya målgrupper och aktiviteter.

Kommunstyrelsen har beslutat om en gemensam IT-organisation- med Åmål och Bengtsfors, som startade 1 april 2025.

En större fastighetsförsäljning har bidragit positivt till resultatet.

Tekniska enheten har stärkt fastighetsförvaltningen, antagit en ny lokalförsörjningsplan och fortsatt digitaliseringsarbetet, bland annat med system för planerat underhåll. Återvinningscentralen har fått nytt bomsystem och oljeavskiljare, och renhållningsupphandling och revidering av avfallsplanen pågår. Arbeten har även omfattat badplatsstrategi, förstudier för flera skolor och förskolor samt utredning av fjärrvärmens framtid.

En översyn av AMI enhetens organisatoriska placering har resulterat i att verksamheten flyttas till Socialnämnden och IFO från 2026.

En skurrobot har tagits i bruk och frigör personalresurser.

Måltidsenheten har fortsatt införa schemalagda måltider. Under 2025 omfattade det årskurs 7–8, och 2026 inkluderas hela högstadiet, vilket gett positiv effekt för både elever och personal.

Ekonomi

Den politiska verksamheten och kommunledningen redovisar överskott, främst på grund av outnyttjade medel och positiva effekter från räddningstjänstens sammanslagning. Även övergripande verksamheter har lägre kostnader än budgeterat.

Ekonomiavdelningen visar överskott till följd av vakanta tjänster, och HR-avdelningen får ett överskott genom intern hantering av facklig tid och företagshälsovård.

Den administrativa avdelningen har överskott i samtliga verksamheter, bland annat tack vare externa bidrag från både kultur- och beredskapsområdet.

Plan- och byggenheten håller sina budgetramar. Resultatet påverkas positivt av fastighets- och virkesförsäljning.

Tekniska enheten redovisar ett större underskott, främst inom fjärrvärme och renhållning, vilket måste återställas inom tre år. Internhyresfastigheterna går också med underskott på grund av akuta och oförutsedda åtgärder som inte täcks av internhyran.

AMI redovisar överskott genom externa bidrag som täcker delar av lönekostnaderna men även bidrag från Migrationsverket.

Lokalvårdsenheten visar underskott på grund av ökade materialkostnader, eftersatt golvvård, maskinbyten och höga personalkostnader kopplat till korttidsfrånvaro och rehabiliteringsbehov.

Måltidsenheten visar ett mindre underskott, främst kopplat till kundförluster och ökade livsmedelskostnader.

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2024	Utfall 2025	Budget 2025	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelse	2 642	2 543	4 621	2 078
Kommundirektör	17 577	18 694	21 485	2 791
Ekonomiavdelning	6 883	8 954	9 401	447
Administrativa avdelningen	13 719	14 754	15 344	590
HR-avdelning	8 673	7 542	8 729	1 187
IT-avdelning	8 794	8 925	7 498	-1 427
Plan-och byggenheten	1 414	-9 565	4 036	13 600
Tekniska enheten	42 910	12 704	10 877	-1 827
AMI	1 843	3 061	3 601	540
Samhällsutveckling- och näringsliv	2 033	2 201	1 982	-219
Lokalvårdsenheten	10	191	0	-191
Måltidsenheten	4 931	240	0	-240
Totalt	**111 429**	**70 244**	**87 574**	**17 329**

Förväntad utveckling

Ekonomiavdelningen står inför ett omfattande utvecklingsarbete, där upphandling och införande av ett nytt ekonomisystem genomförs tillsammans med Uddevalla kommun. Detta medför hög arbetsbelastning men förväntas på sikt förbättra effektivitet, intern kontroll och digitalisering. Samtidigt behöver ekonomistyrningen stärkas genom bättre uppföljning och analys. Från 1 december finns en gemensam ekonomi- och HR-chef, vilket ger ökad samordning.

HR- och löneavdelningen upphandlar ett nytt HR- och lönesystem, även detta i samverkan med Uddevalla. Implementeringen kommer kräva omfattande resurser men ska långsiktigt effektivisera personal- och löneprocesser.

Den administrativa avdelningen påverkas av det försämrade säkerhetsläget, vilket kräver ökade resurser för krisberedskap och civilt försvar. Kompetensglapp på kansliet och valår innebär hög belastning. Biblioteket kan genom statsbidrag utöka öppettider och läsfrämjande aktiviteter.

Plan- och byggenheten påverkas av en ny plan- och bygglag som väntas kräva mer tillsyn än nuvarande resurser medger. Bygglovsärenden och nybyggnation har ökat under året.

Tekniska enheten står inför beslut om fjärrvärmens framtida drift eller försäljning. Samtidigt planeras omfattande renoveringar av internhyresfastigheter för att höja standard och energieffektivitet.

Lokalvårdsenheten arbetar med att minska korttidsfrånvaron och fortsätter 2026 med internutbildningar och samarbete med tekniska enheten för effektiv fastighetsskötsel.

Måltidsenheten påverkas av lokalstrategiska förändringar som ger bättre kök och fortsätter arbetet med schemalagda måltider, där årskurs 9 inkluderas 2026. En ny måltidspolicy och det kommande livsmedelsavtalet kan medföra ökade kostnader.

5.3 Utbildningsnämnden

Verksamhetsbeskrivning

Utbildningsnämnden ansvarar för förskola, förskoleklass, grundskola, fritidshem, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola, vuxenutbildning samt tillsyn av fristående verksamheter. Elevhälsans hälso- och sjukvårdsinsatser bedrivs enligt gällande lagstiftning.

Musikskolan har successivt avvecklats på grund av bristande finansiering men planeras att återstartas 2027. Fritidsgårdsverksamhet bedrivs för närvarande inte. Gymnasieutbildning och anpassad gymnasieskola köps från andra huvudmän.

Händelser av väsentlig betydelse

Året har präglats av flera ledningsförändringar, inklusive byte av utbildningschef och avslutade tjänster inom kvalitets- och utvecklingsfunktioner. Tillfälliga organisatoriska lösningar har införts.

Minskande barnantal har medfört omorganisationer, särskilt inom förskolan där avdelningar och personal har reducerats. Förskolorna redovisar trots detta ett ekonomiskt överskott, främst till följd av anpassningar i organisationen.

Grundskola och fritidshem redovisar underskott, främst på grund av små enheter, höga fasta kostnader och ökade behov av särskilt stöd. Elevhälsan har decentraliserats till respektive enhet. Ödeborgs skola har omstrukturerats till F–3, och årskurs 4–6 har flyttats till Valboskolan.

Den anpassade grundskolan visar underskott till följd av mer omfattande elevbehov och krav på ökad personaltäthet. Gymnasieverksamheten visar överskott eftersom elevernas programval blivit billigare än beräknat, medan anpassad gymnasieskola redovisar underskott på grund av höga individuella kostnader.

Vuxenutbildningen bedrivs kostnadseffektivt inom givna ramar. Kostnaderna för yrkesutbildningar har ökat men har delvis kompenserats genom statsbidrag och samverkan med andra kommuner.

Nämndens budgeterade underskott inför 2025 var –19,2 mnkr. Årets resultat uppgår till –14,1 mnkr.

Ekonomi

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2024	Utfall 2025	Budget 2025	Avvikelse mot budget
Nämndverksamhet	459	724	450	-274
Musikskola	691	349	0	-349
Förskola	38 371	40 085	45 027	4 942
Grundskola inkl fritids och förskoleklass	97 058	114 153	96 715	-17 438
Anpassad Grundskola	7 640	9 469	8 348	-1 121
Gymnasieskola	31 923	33 231	35 674	2 443
Anpassad gymnasieskola	4 925	4 631	4 126	-505
Vuxenutbildning	3 864	4 411	3 100	-1 311
Förvaltningsledning	6 406	5 374	4 923	-451
Totalt	**191 337**	**212 427**	**198 363**	**-14 064**

Förväntad utveckling

Skolverksamheten ska präglas av kvalitet, ordning och kunskapsfokus samt fortsatt finnas i kommunens tre kommundelar. Samtidigt kräver det minskande barnantalet och ekonomin strukturella förändringar. Antalet enheter behöver minska över tid för att skapa mer kostnadseffektiva och hållbara verksamheter.

Betydande renoverings- och lokalbehov finns, särskilt i Ödeborg och i tätorten, där en minskning från tre till två skolor övervägs. Anpassningar av personalstyrka kommer fortsatt att vara ett centralt verktyg för budgetbalans.

Nationella reformer 2025–2028, bland annat nya läroplaner, nytt betygssystem, mobilförbud och reglerad undervisnings- och planeringstid, kan medföra ökade resursbehov.

5.4 Socialnämnden

Verksamhetsbeskrivning

Socialnämnden har som uppdrag att verka för att främja invånarnas ekonomiska och sociala trygghet, skapa jämlika levnadsvillkor samt möjliggöra ett aktivt deltagande i samhällslivet. Genom sitt arbete strävar nämnden efter att stödja och stärka kommunens invånare, med fokus på att säkerställa en god livskvalitet för alla.

För att uppnå detta ansvarar socialnämnden för att följa och tillämpa tre centrala lagstiftningar:

- Socialtjänstlagen (SoL): Ger riktlinjer för hur socialt stöd och hjälp ska erbjudas till behövande.
- Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS): Syftar till att ge särskilt stöd och service till personer med omfattande funktionsnedsättningar.
- Hälso- och sjukvårdslagen (HSL): Reglerar ansvaret för att erbjuda god och säker vård inom hälso- och sjukvården.

Händelser av väsentlig betydelse

Äldreomsorgen har haft fokus på kompetensutveckling och effektivare bemanning, särskilt inom särskilt boende där teamarbetet stärkts. Hemtjänsten har dock haft ekonomiska utmaningar kopplade till överanställning under sommaren, dubbelbemanning, fordonskostnader och brister i nya arbetssätt.

Individ- och familjeomsorgen befinner sig i en omställning mot en mer förebyggande och tillgänglig socialtjänst. Trots satsningar på tidiga insatser har kostsamma placeringar påverkat ekonomin, även om vissa lägre kostnader och vakanser har dämpat underskottet.

Inom LSS har viss ledig kapacitet funnits inom boende, medan daglig verksamhet och personlig assistans ökat och medfört högre kostnader. Den kommunala hälso- och sjukvården har haft ekonomiska påfrestningar på grund av personalomsättning och bemanningslösningar, men situationen stabiliserades under årets slut. Omsorgskontoret redovisar ett överskott tack vare lägre kostnader och genomförd omorganisering.

Den största nettokostnadsavvikelsen som enskilt påverkar mest finns även fortsatt inom äldreomsorgen.

Ekonomi

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2024	Utfall 2025	Budget 2025	Avvikelse mot budget
Nämndsverksamhet	586	534	773	239
Omsorgskontor	8 829	8 958	9 368	410
Äldreomsorg	80 405	86 553	72 505	-14 048
Individ- och familjeomsorg	39 182	48 018	40 836	-7 182
Enheten för stöd och service	28 280	26 775	23 590	-3 185
Kommunal primärvård	22 828	22 606	22 549	-57
Sektorchef	7 602	12 396	10 921	-1 475
Totalt	**187 712**	**205 840**	**180 542**	**-25 298**

Förväntad utveckling

Verksamheterna påverkas av ny socialtjänstlag och en åldrande befolkning, vilket kräver mer förebyggande arbete, samverkan och anpassade arbetssätt. För att klara ökade behov inom givna ekonomiska ramar behövs tidiga insatser, effektiv planering och utvecklad samordning. Parallellt behöver organisationen vara beredd på att hantera snabba förändringar, såväl i omvärlden som i den egna kommunala verksamheten för att möta och stå redo för vad som väntar i framtiden.

6 Koncernbolag / kommunalförbund

6.1 Valbohem AB

Resultaträkning (tkr)

	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Intäkter	46 334	46 160	44 887	40 956
Kostnader	-37 529	-38 548	-40 382	-34 936
Avskrivningar	-3721	-56 036	-6 162	-5 839
Rörelseresultat	**5 084**	**-48 423**	**-1 657**	**181**
Resultat efter finansiella poster	-790	-51 914	1 928	-1 271
Årets Resultat	**-452,4**	**-41 305**	**-3 585**	**-1 090**

Balansomslutning	241 744	245 035	206 664	213 238
Soliditet %	12,5	11,9	5,3	6,6
Investeringar	11 664	20 969	12 485	37 349
Antal anställda, medeltal	12	16	16	16

Balansräkning (tkr)

	Bokslut 2025	Bokslut 2024
Anläggningstillgångar	227 652	223 269
Omsättningstillgångar	14 091	21 766
Summa Tillgångar	**241 743**	**245 035**
Eget kapital	28 135	29 219
Långfristiga skulder	160 000	120 031
Kortfristiga skulder	48 856	90 667
Summa eget kapital och skulder	**241 743**	**245 035**

Bolagets grunduppdrag i korthet
Uthyrning av lägenheter och lokaler enligt allmännyttans principer

Hänt i verksamheten

Bolaget har reducerat antalet anställda med 4 personer (25%) genom naturliga och egna avgångar. Under året har två fastigheter avyttrats. Vakansgraden fortsätter att stiga, vilket innebär fortsatta avbräck på intäktssidan. Arbetet med energieffektiviseringar har fortsatt och det har gjort att besparingar kunnat genomföras. Under året har 40% av lånestocken omsatts till nya lån, vilket medför kraftigt ökade finansieringskostnader.

Resultat och ekonomisk analys

Bolaget redovisar ett underskott för året kopplat till ökande räntekostnader och stagnerad omsättning. Kostnadsbesparingar har ägt rum på personalkostnader och energikostnader.

Värderingen av fastigheterna innebär en ökning med 4,4 miljoner kopplat till ökande värden på renoverade fastigheter varför soliditeten ökat trots negativt resultat.

Framtida utveckling

Bolaget kommer att beta av den ackumulerade underhållsskulden samtidigt som utbudet skall dimensioneras efter framtida efterfrågan.

Bolaget har ansökt om ytterligare kapital från ägaren då det varit underkapitaliserat från starten 1996. Under 2026 kommer bolaget att fortsätta att minska beståndet då efterfrågan fortsatt minskar. Minskningen sker genom att sälja och riva fastigheter.

VALBOHEM
Naturnära boende

6.2 Färgelanda Vatten AB

Resultaträkning (tkr)

	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Intäkter	21 038	18 679	17 026	15 063
Kostnader	-16 977	-14 776	-13 648	-13 430
Avskrivningar	-2 678	-2 648	-2 339	-1 988
Rörelseresultat	**1 383**	**1 255**	**1 039**	**406**
Finansnetto	-1 381	-1 254	-1 038	-406
Resultat efter finansiella poster	**2**	**1**	**1**	**0**
Skatt på årets	**-2**	**-1**	**-1**	**0**
Årets resultat	**0**	**0**	**0**	**0**

Balansomslutning	83 593	76 845	63 448	55 279
Soliditet %	7 %	8 %	4 %	5 %
Investeringar	11 272	7024	7 084	8 486
Antal anställda, medeltal	0	0	0	0

Balansräkning (tkr)

	Bokslut 2025	Bokslut 2024
Anläggningstillgångar	70 774	62 180
Omsättningstillgångar	12 819	14 665
Summa Tillgångar	**83 593**	**76 845**
Eget kapital	6 000	6 000
Långfristiga skulder	66 553	61 654

Kortfristiga skulder	11 040	9 191
Summa eget kapital och skulder	**83 593**	**76 845**

Bolagets grunduppdrag i korthet
Färgelanda Vatten är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunen, vilket omfattar att producera och distribuera vatten av god kvalitet samt rena avloppsvatten och därmed förenliga verksamheter.

Bolaget äger samtliga VA-anläggningar i Färgelanda kommun. Färgelanda Vatten AB har inga anställda utan den dagliga driften och annan förenlig verksamhet sköts av det gemensamma bolaget, Västvatten AB, som svarar för driften av VA-anläggningarna i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommun.

Bolagets verksamhet är förenlig med fastställt ändamål.

Hänt i verksamheten

Ett axplock av händelserna under 2025.

- Avdelningen Driftsupport har under året utvecklat sitt arbete med tillskottsvatten med hjälp av interna flödesmätningar, för att kunna fokusera insatserna på rätt områden, bland annat Hedekasvägen och Högsäter tätort. Resultatet visade att stora mängder tillskottsvatten letar sig in till det allmänna spillvattenledningsnätet, som en följd av detta genomförs nu filmning och status bedömning av ledningsnätet.
- Arbete med tillskottsvatten har bland annat resulterat i utbyte av en sprucken spillvattenledning vid pumpstationen i Rådanefors samt två brunnar som har bytts ut i Rådanefors, med gott resultat avseende tillskottsvatten.
- Som ett led i ytterligare förbättrad koll på vattenförbrukning är en vatten mätarbrunn på plats i Ödeborg för att mäta förbrukningen mot Ellenö. En flödesmätare är också installerad i Stigen.
- Flertalet vattenläckor/avloppsstopp har åtgärdats.
- Skogsvägens tryckstegringsstation har fått ett uppdaterat styrskåp för att möjliggöra fjärrövervakning.
- Sanering av Bäckvägen i egen regi har utförts, där spill-, dag- och dricksvattenledningar har bytts ut och vi har satt nya ventiler och spolbrunnar.
- Färgelanda vatten AB har köpt fastigheten Gatersbyn 1:126 där Gatersbyn vattenverk är beläget.

Resultat och ställning

VA-verksamheten bedrivs enligt självkostnadsprincipen vilket innebär att de nödvändiga kostnaderna som krävs för att tillhandahålla respektive vattentjänst ska finansieras via motsvarande intäkt. Det vill säga att de nödvändiga kostnader som uppkommer för att till exempel ta hand om spillvatten finansieras via motsvarande avgift.
Den taxefinansierade verksamheten får inte gå med vinst. Eventuella överuttag av brukningsavgifter redovisas som skuld till VA-kollektivet. Överuttag kan flyttas över till VA-fonder för specifika ändamål som gynnar hela kollektivet. Underuttag redovisas som förlust.
Färgelanda Vatten AB har en VA-fond Solenergi som ska användas för att öka andelen egentillverkad energi. Ej aktiverad VA-fond uppgår till 298 tkr.
Årets underuttag uppgår till 34 tkr (överuttag 231 tkr). Kvarvarande ackumulerat överuttag är 4 533 tkr (4 567 tkr).

Framtida utveckling

För att kunna ha en långsiktig hållbar vattenförsörjning arbetar bolaget aktivt med effektiviseringar, framtida kapacitetsbehov och kännedom om befintlig status på verk och ledningar.

En tydlig trend är ökade myndighets-, lag- och kundkrav, ett behov av långsiktig klimatanpassning och nya säkerhetskrav kring bland annat nätverk- och informationssäkerhet (NIS2). Framåt kommer NIS2-direktivet utökas till att inte bara hantera dricksvatten utan även avloppshantering. EU direktivet CER kommer träda i kraft under 2026 som syftar till att stärka motståndskraften hos samhällsviktiga verksamheter.

Förbättringar av fysisk och digital säkerhet, styrning av automatiska funktioner och digital dokumentation för anläggningarna behöver fortsätta utvecklas och förbättras.

Färgelanda kommun

Kommunledningskontoret
Kommundirektör
Katrin Siverby

Tjänsteskrivelse
2026-06-04
2026/200

Kommunfullmäktige

Antagande av styrmodell för Färgelanda kommun

Beslutsförslag
Kommunfullmäktige antar ”Styrmodell för Färgelanda kommun” enligt förslag daterat 2026-06-04 samt upphäva redan antagen styrmodell av kommunfullmäktige.

Ärendets beredning
Ärendet har beretts av kommunstyrelsens presidium.

Sammanfattning av ärendet
Behovet av en ny styrmodell har uppstått då tidigare arbetssätt inte fullt ut mött kraven på tydlig och systematisk styrning. Modellen utgår från kommunens nuvarande organisation och behovet av utveckling. Den stärker den demokratiska styrningen och tydliggör kommunfullmäktiges roll.
Den omfattar hela organisationen och bygger på samspel, dialog och tydlig ansvarsfördelning. Sammantaget skapar modellen bättre förutsättningar för effektiv styrning, god ekonomisk hushållning och långsiktig utveckling.
Revisionen har anmärkt på antagen styrmodell sedan 2018 vilket också förstärkt behovet av revidering.

Ärendebeskrivning
Behovet av en ny styrmodell har vuxit fram utifrån att tidigare arbetssätt inte fullt ut mött framtidens krav på tydlig och systematisk politisk styrning. Den nya modellen är anpassad till kommunens nuvarande organisation och de utvecklingsbehov som identifierats. En central utgångspunkt är att stärka den demokratiska styrningen och tydliggöra kommunfullmäktiges roll i styrkedjan.

Framtagandet av den nya styrmodellen har också skett mot bakgrund av krav på god ekonomisk hushållning, ett ökat fokus på resultatstyrning samt behovet av att arbeta mer enhetligt i hela organisationen. En gemensam modell skapar en röd tråd från kommunfullmäktiges inriktning till verksamheternas genomförande och uppföljning

Styrmodellen omfattar hela kommunens organisation, inklusive politiska organ, förvaltning och kommunala bolag. Den tydliggör roller, ansvar och samspel i hela styrkedjan – från kommunfullmäktiges inriktning till verksamheternas genomförande och uppföljning.

Modellen bygger på följande huvudprinciper:

- **Politisk styrning och förvaltningsledning i samspel**
- **Dialog som bärande arbetssätt i styrningen**
- **Tydlig roll- och ansvarsfördelning**
- **Sammanhållen styr- och budgetprocess**
- **Systematisk uppföljning av resultat utifrån ekonomi, prestation och kvalitet.**

Styrmodellen omfattar även:

- Struktur för styrdokument och deras hierarki
- En dialogbaserad budgetprocess
- Principer för god ekonomisk hushållning
- Roller och ansvar i organisationen
- Uppföljning och intern kontroll

Den föreslagna styrmodellen bedöms skapa ökad tydlighet, effektivitet och samsyn i kommunens styrning. Genom att samla styrning, budget och uppföljning i en gemensam modell stärks:

- Kopplingen mellan politiska mål och verksamhetens resultat
- Förutsättningarna för ansvarsutkrävande
- Helhetsperspektivet i organisationen
- Kommunens arbete med god ekonomisk hushållning

Styrmodellen skapar även bättre förutsättningar för dialog och lärande i organisationen, vilket är centralt för långsiktig utveckling.

Ekonomisk konsekvensbeskrivning
Införandet av styrmodellen bedöms inte medföra några direkta ekonomiska konsekvenser. På sikt förväntas modellen bidra till ett mer effektivt resursutnyttjande och stärkt ekonomisk styrning.

Sociala och miljömässiga konsekvenser
Den föreslagna styrmodellen bedöms inte medföra några direkta negativa sociala eller miljömässiga konsekvenser. Genom en tydligare styrning, ökad samordning och förbättrad uppföljning skapas dock bättre förutsättningar för att beakta social hållbarhet och miljöhänsyn i kommunens verksamheter.

Beslutsunderlag:

- Styrmodell för Färgelanda kommun, daterad 2026-06-04

Katrin Siverby
Kommundirektör

Sändlista:
Samtliga nämnder

- Kommunala bolag
- Kommundirektör
- Sektorsledning

Färgelanda kommun

Styrmodell för Färgelanda kommun

Antagen av kommunfullmäktige 2026-xx-xx, § x

Innehållsförteckning

Inledning 4
Omfattning 5
Styrmodell 6
Styrdokumentens roll i styrmodellen 11
Typer av styrdokument 11
Styrdokumentens hierarki 12
Koppling till styrprocessen 12
Intern kontroll och lagkrav 12
Budgetprocess 13
Budgetprocessens roll i styrmodellen 13
Budgetprocessens huvudfrågor 13
Dialogbaserad budgetprocess 13
Processens steg över året 14
Koppling till mål och verksamhet 15
Uppföljning och återkoppling 15
God ekonomisk hushållning 16
Riktlinjer för god ekonomisk hushållning 17
Roller 18
Övergripande principer för roller 18
Politiska roller 18
Förvaltningsroller 21
Dialog och uppföljning 23
Dialogens roll i styrmodellen 23
Syftet med dialogen 23
Dialogens struktur i styrprocessen 24
Rollfördelning i dialogen 24
Uppföljningens roll i styrmodellen 24
Ansvar 27
Ansvarets betydelse i styrmodellen 27
Grundprinciper för ansvar 27
Politiskt ansvar 27
Förvaltningens ansvar 28

Gemensamt ansvar i dialogen 28
Ansvar för uppföljning och lärande....28
Ansvar i hela organisationen....29
Ledarskap....30
Ledarskapets roll i styrmodellen 30
Ett gemensamt ledarskap – politik och förvaltning 30
Dialogbaserat ledarskap 30
Balans mellan strategi och operativt genomförande 30
Tydlighet, mod och ödmjukhet....31
Tillit och ansvar i ledarskapet....31
Ledarskap i hela organisationen....31
Utvecklande ledarskap och lärande organisation 31

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
	Styrmodell för Färgelanda kommun	2026-xx-xx, § xx	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kommunledningskontoret	Kommundirektör		
Dokumentinformation			**Diarienummer**
Regler och principer för styrning och ledning inklusive budgetprocess och riktlinjer för god ekonomisk hushållning			2026/xx
Ämnesområde		**Intranät**	**Hemsida**
Politik/styrning		X	x
Andra regelverk som omnämns			

Inledning

Detta styrdokument beskriver Färgelanda kommuns styrmodell och hur styrning, ledning och uppföljning ska samspela i hela organisationen. Syftet är att skapa en tydlig struktur för hur politiska mål omsätts i verksamhet och resultat genom en sammanhållen styrprocess. Modellen utgår från att styrning sker i *dialog* mellan politisk nivå och förvaltningsorganisation, där roller, ansvar och förväntningar klargörs. Centralt är att skapa balans mellan strategisk inriktning och operativ genomförandeförmåga. Dokumentet ska fungera som ett gemensamt stöd för alla nivåer i organisationen i arbetet med planering, samordning och uppföljning. Genom en tydlig styrmodell stärks förutsättningarna för god ekonomisk hushållning och hög kvalitet i verksamheten. Ambitionen är att öka styrbarhet, effektivitet och transparens gentemot medborgarna.

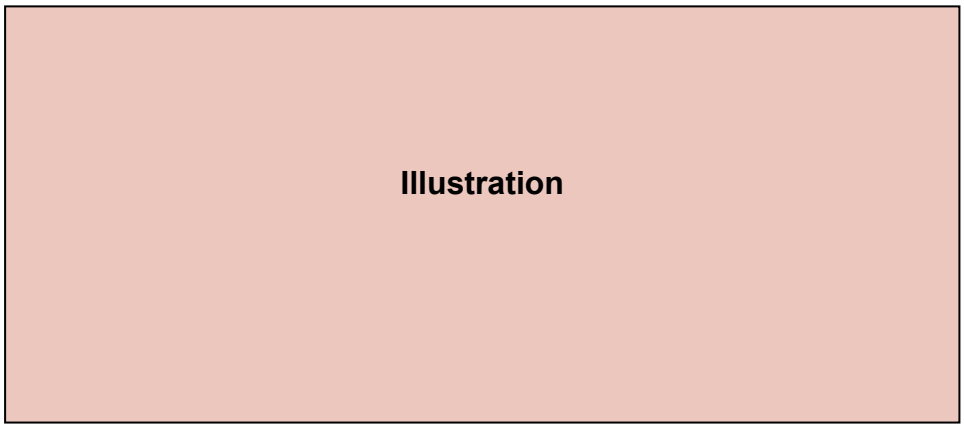

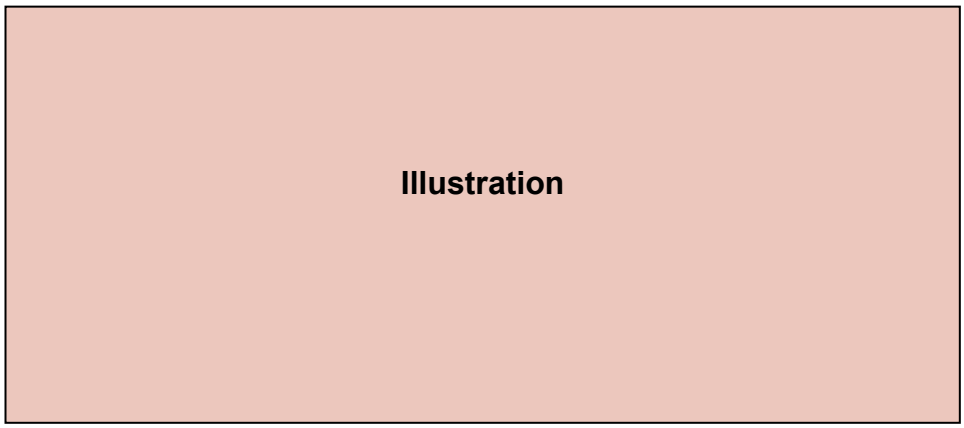

Omfattning

Styrmodellen omfattar hela Färgelanda kommuns organisation – både den politiska nivån och förvaltningsorganisationen samt kommunens bolag. Det innebär att samtliga aktörer som deltar i styrning, ledning, genomförande och uppföljning av verksamheten ingår i modellen.

Mer konkret omfattas följande nivåer och roller:

- **Kommunfullmäktige (KF)** – anger övergripande värderingar, politisk inriktning och mål.
- **Kommunstyrelsen (KS)** – har ansvar för att verkställa fullmäktiges beslut samt utöva uppsiktsplikt över hela organisationen.
- **Nämnder och styrelser (inklusive bolag)** – ansvarar för genomförande inom sina respektive verksamhetsområden.
- **Förvaltningsorganisationen** – från kommundirektör till sektorchefer, enhetschefer och medarbetare som omsätter politiska beslut i praktiken.
- **Förtroendevalda och tjänstepersoner** – samspelar i dialoger där styrning, planering och uppföljning sker.

Sammanfattningsvis omfattar styrmodellen hela styrkedjan – från politisk vilja till operativt genomförande och uppföljning, där alla nivåer är beroende av varandra och kopplas samman genom strukturerad dialog.

Styrmodell

Färgelanda kommuns styrmodell bygger på ett sammanhållet system där politisk styrning och förvaltningsledning samverkar genom tydliga strukturer, dialoger och ansvarsfördelning. Modellen omfattar hela styrkedjan – från kommunfullmäktiges övergripande viljeinriktning till verksamheternas genomförande och uppföljning. En bärande princip är att styrning inte enbart sker genom beslut, utan genom kontinuerlig dialog mellan nivåer i organisationen

1. Styrningens grund – politisk inriktning och ansvar

All styrning utgår från kommunfullmäktige som genom mål- och resursplanen (MRP) fastställer *övergripande värderingar*, *politisk viljeinriktning* och *fokusområden*. Kommunstyrelsen ansvarar för att dessa omsätts i praktiken och utövar uppsikt över hela organisationen. Nämnderna ansvarar i sin tur för genomförandet inom sina verksamhetsområden, med stöd av förvaltningen

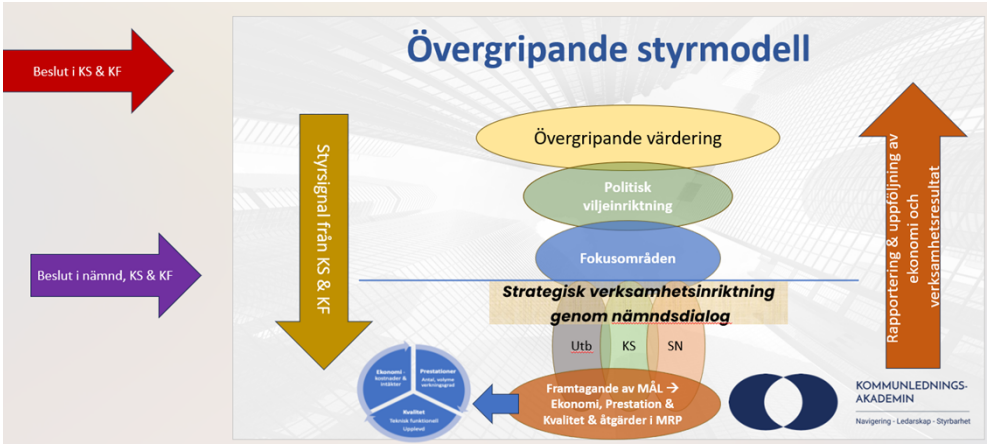

Övergripande värdering - kommunens grundläggande norm/princip, som uttrycker hur kommunen vill förhålla sig till sitt uppdrag, sina resurser och sitt ansvar över tid. Den fungerar som ett moraliskt och kulturellt ramverk som ska genomsyra alla nivåer i organisationen – politik, förvaltning och verksamhet

Politisk viljeinriktning - Den politiska viljeinriktningen är den politiska majoritetens övergripande utvecklingsambition för kommunen. Det uttrycker vilken riktning kommunen ska ta – vad politiken vill uppnå på medel–lång sikt

Fokusområden - Prioriterade utvecklingsområden där kommunen ska lägga särskild energi, resurser och uppföljning under en given period.

Strategisk verksamhetsinriktning - övergripande politiska riktning för vad som är viktigast att styra mot inom varje nämnds och styrelses verksamhetsområden.

Resultatmål - konkreta mål som varje nämnd ska ta fram för att styra verksamheten mot den strategiska inriktningen inom tre centrala dimensioner: *Ekonomi* (vad får det kosta?), *Prestation* (vilken volym, produktion eller verkningsgrad ska uppnås?) och *Kvalitet* (vilken teknisk, funktionell eller upplevd kvalitet ska levereras?)

2. Två dimensioner – styrning och ledning

Styrmodellen utgår från två parallella dimensioner:

- **Politisk styrning** – anger riktning, mål och prioriteringar
- **Förvaltningsledning** – ansvarar för genomförande, effektivitet och resultat

Mellan dessa dimensioner finns en så kallad **dialogzon**, där samspelet sker. Det är i dialogen som förväntningar tydliggörs, prioriteringar görs och gemensam förståelse uppstår.

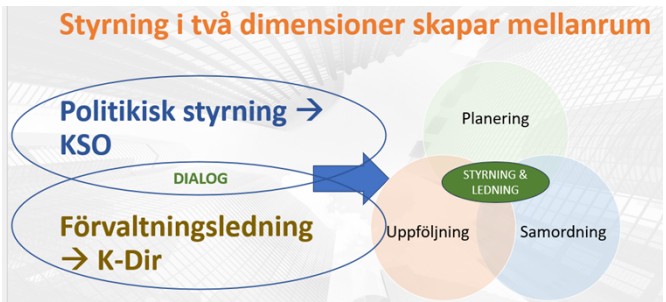

3. Dialog som styrprincip

En central del i styrmodellen är att styrning sker genom strukturerade dialoger snarare än enbart genom linjebeslut. Dialogerna sker mellan alla nivåer, exempelvis mellan kommunstyrelse och nämnder samt mellan nämnd och förvaltning.

Dialogerna har olika syften:

- Skapa planeringsförutsättningar
- Fastställa strategisk inriktning och budgetramar
- Bryta ner mål till verksamhetsnivå
- Följa upp resultat och vidta åtgärder

Dialogen ska ha framtidsfokus och bidra till förståelse för både mål och genomförande

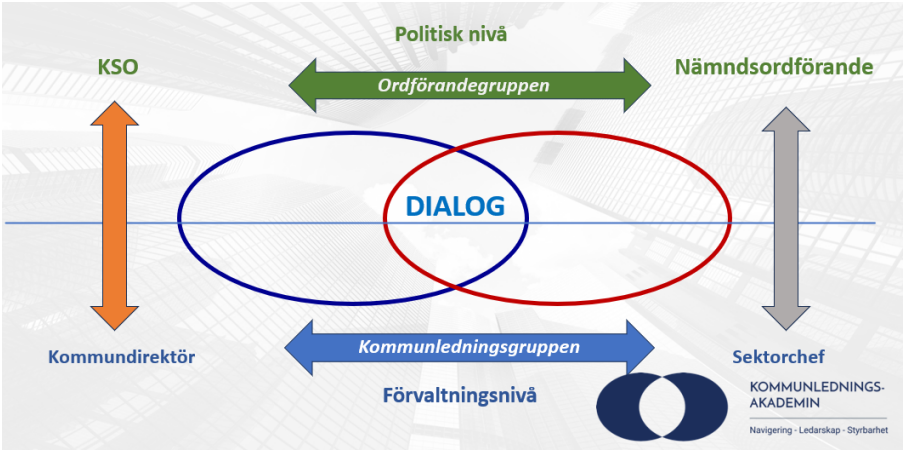

4. Styr- och budgetprocessen

Styrmodellen konkretiseras genom en årlig styr- och budgetprocess som bygger på tre centrala frågor:

1. Var står vi? (analys och omvärldsbedömning)
2. Vad vill vi? (mål, viljeinriktning och prioriteringar)
3. Vad gör vi? (resultatmål, åtgärder och budget)

Processen genomförs stegvis och kopplar samman politiska beslut med verksamhetsplaner, budget och uppföljning. Resultat följs upp utifrån tre dimensioner: ekonomi, prestation och kvalitet.

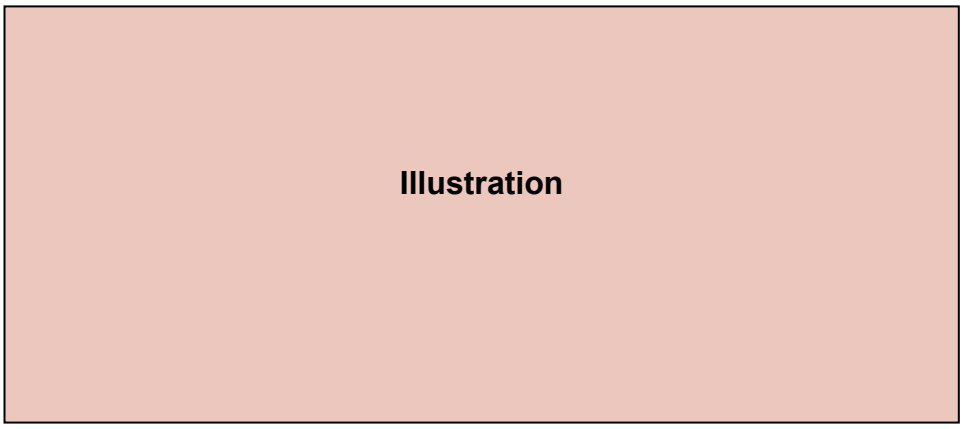

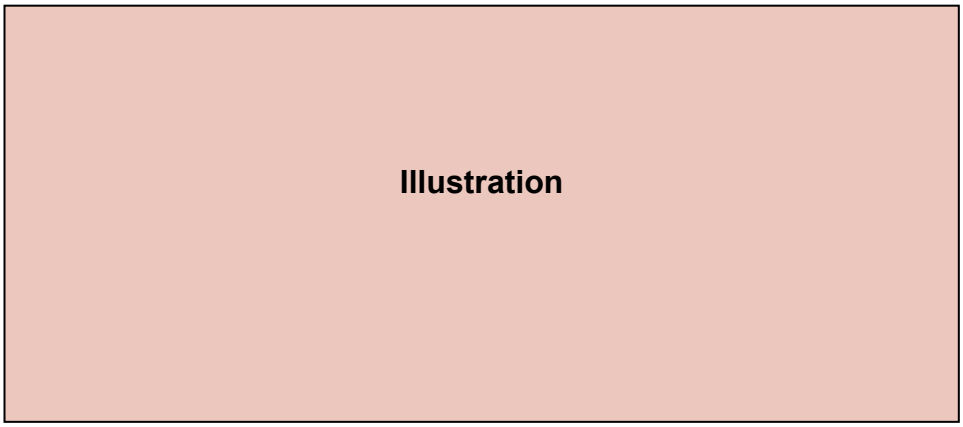

5. Helhetsperspektiv och ansvar

Styrmodellen betonar att hela organisationen ska arbeta utifrån ett **koncernperspektiv**, där helheten alltid går före enskilda delar. Tydliga roller och ansvar skapar förutsättningar för ansvarsutkrävande och effektiv styrning.

Modellen ställer krav på:

- Tydligt ledarskap i både politik och förvaltning
- Balans mellan kortsiktiga resultat och långsiktig utveckling
- En fungerande uppföljnings- och återkopplingskultur

Genom att koppla ihop *ansvar*, *dialog* och *uppföljning* skapas förutsättningar för god ekonomisk hushållning och hög kvalitet i verksamheten.

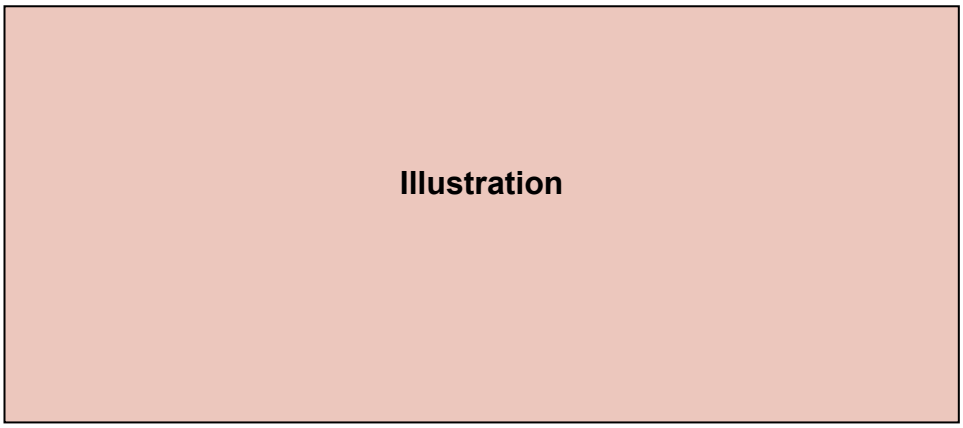

Styrdokumentens roll i styrmodellen

Styrdokumenten utgör grunden för Färgelanda kommuns samlade styrning och fungerar som ett stöd för att omsätta politiska beslut till konkret handling i verksamheterna. De säkerställer att styrningen sker systematiskt, rättssäkert och i enlighet med lagstiftning samt politiska prioriteringar. Genom tydliga styrdokument skapas en röd tråd från kommunfullmäktiges övergripande beslut till det operativa arbetet i verksamheterna.

Styrdokumenten bidrar till att tydliggöra ansvar, roller och arbetssätt, samt skapar en gemensam struktur för hur kommunen planerar, genomför och följer upp sin verksamhet. De är ett viktigt verktyg för att uppnå god ekonomisk hushållning och hög kvalitet i kommunens tjänster.

Typer av styrdokument

I styrmodellen finns flera olika typer av styrdokument med olika funktion och beslutsnivå:

1. Policy

Politiska, organisatoriska och ekonomiska ställningstaganden. En policy är en avsiktsförklaring som ska vägleda beslutsfattandet inom ett visst område och därmed uppnå önskade mål och resultat. Policys beskriver övergripande förhållningssätt och inte specifika arbetsformer eller processer

Beslutsinstans: Kommunfullmäktige

2. Strategi

Anger inriktning på en övergripande nivå, ska spegla en politisk ambition och innefatta en beskrivning av genomförande

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen

3. Riktlinje

Övergripande politiska styrdokument översatta till arbetsverktyg för medarbetarna. Riktlinjer är fastställda regler och principer när det gäller handlingsutrymme, resursanvändning och vilka rättsliga krav som kan vara gällande specifikt för nämndens verksamhet. Riktlinjer ska vara vägledande och underlätta att göra rätt.

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen eller nämnd

4. Plan

Innehåller de åtgärder som kommunen ska vidta för att nå uppsatta mål, vem som ansvarar för genomförandet och när åtgärden ska genomföras. Planer är ett sätt för nämnderna att omvandla politiska viljeinriktningar formulerade i strategier till nämndspecifika åtgärder.

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen eller nämnd

5. Rutiner

Konkret beskrivning av ett i förväg bestämt arbetssätt som alltid ska följas eftersom det är effektivt, ändamålsenligt och korrekt. Arbetssättet kan sträcka sig över flera delar av organisationen. De utformas i verksamheten i syfte att skapa säkerhet, samstämmighet och enhetlighet i handläggning och arbetssätt.

Beslutsinstans: Kommundirektör eller sektorchef

Till detta kommer lagstadgade styrdokument som reglementen, delegeringsordningar, taxor, föreskrifter med mera.

Styrdokumentens hierarki

Styrdokumenten är strukturerade i en tydlig hierarki där varje nivå bygger på den överordnade:

1. **Kommunfullmäktige** – fastställer övergripande dokument (policy)
2. **Kommunstyrelsen** – konkretiserar i strategier och riktlinjer
3. **Nämnder** – omsätter i planer och verksamhetsdokument
4. **Förvaltning** – konkretiserar i rutiner och arbetssätt

Denna struktur säkerställer att styrningen är sammanhängande och att politiska beslut får genomslag i hela organisationen.

Koppling till styrprocessen

Styrdokumenten är integrerade i kommunens styr- och budgetprocess och används i alla steg:

- **Planering** – genom strategier, mål och planer
- **Genomförande** – genom riktlinjer och rutiner
- **Uppföljning** – genom krav på rapportering och intern kontroll

De bidrar till att skapa tydlighet i vad som ska göras, hur det ska göras och hur resultat ska följas upp.

Intern kontroll och lagkrav

Enligt kommunallagen är kommunstyrelse och nämnder ansvariga för att säkerställa att verksamheten bedrivs enligt fastställda mål, lagar och riktlinjer. Styrdokumenten är ett centralt verktyg för att uppfylla dessa krav och för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

Budgetprocess

Budgetprocessens roll i styrmodellen

Budgetprocessen är en central del av Färgelanda kommuns styrmodell och utgör länken mellan politisk viljeinriktning och verksamhetens genomförande. Genom budgetprocessen omsätts övergripande mål och prioriteringar till konkreta resurser, mål och aktiviteter. Processen säkerställer att kommunen styrs mot både god ekonomisk hushållning och hög kvalitet i verksamheten, i ett kort- och långsiktigt perspektiv.

Budgetprocessen bygger på *dialog* mellan politisk nivå och förvaltning, där analys, prioriteringar och beslut utvecklas stegvis. Den är en återkommande cykel som integrerar planering, genomförande och uppföljning.

Budgetprocessens huvudfrågor

Budgetprocessen utgår från tre centrala frågor:

1. **Var står vi?**
    - Analys av bokslut, ekonomi och verksamhetsresultat
    - Omvärlds- och nulägesanalys (t.ex. SWOT)
    - Gemensamma planeringsförutsättningar
2. **Vad vill vi?**
    - Övergripande värdering och politisk viljeinriktning
    - Fokusområden
    - Strategisk verksamhetsinriktning
3. **Vad gör vi?**
    - Formulering av resultatmål
    - Framtagande av åtgärder
    - Beslut om mål- och resursplan (MRP) och budget

Dessa steg säkerställer att budgeten är väl förankrad i både analys och politiska prioriteringar.

Dialogbaserad budgetprocess

En grundprincip i modellen är att budgetprocessen sker genom strukturerade dialoger mellan olika nivåer:

- **Dialog I (KS–KF)**
  Fastställer planeringsförutsättningar, ekonomiska ramar och övergripande inriktning

- **Dialog II (KS–nämnder/bolag)**
  Klargör strategisk inriktning och fördelning av budgetramar
- **Dialog III (nämnd–förvaltning/sektor)**
  Bryter ned inriktning till resultatmål (ekonomi, prestation, kvalitet)
- **Dialog IV (sektor–verksamhet)**
  Tar fram intern budget och detaljerad verksamhetsplan

Dialogerna säkerställer samsyn, tydliga prioriteringar och att beslut är väl underbyggda.

Processens steg över året

Budgetprocessen följer ett årshjul med tydliga steg:

- **Januari–februari**
  - Budgetanvisningar tas fram
  - Bokslut och omvärldsanalys genomförs
- **Mars**
  - Nämnder lämnar budgetförslag utifrån givna ramar
- **Vår (maj–juni)**
  - Politisk ledning formulerar budgetförslag
  - Oppositionen bereds enklare stöd för eventuella ändringar
- **Höst (senast november)**
  - Kommunfullmäktige beslutar om budget och flerårsplan
- **December**
  - Nämnder fastställer verksamhetsplaner

Detta ger en strukturerad och förutsägbar process där alla nivåer involveras.

Koppling till mål och verksamhet

Budgeten i Färgelanda kommun utgår från resultatmål inom tre dimensioner:

- **Ekonomi** – kostnader och intäkter
- **Prestation** – volym och effektivitet
- **Kvalitet** – funktionell och upplevd kvalitet

Dessa bryts ner från politisk nivå till nämnd och vidare till verksamhet och enhet. På så sätt skapas en tydlig koppling mellan resurser, mål och resultat.

Uppföljning och återkoppling

Uppföljning är en integrerad del av budgetprocessen och sker löpande under året. Den omfattar:

- Ekonomiska resultat
- Verksamhetsresultat
- Måluppfyllelse

Uppföljningen ligger till grund för analys, lärande och eventuella åtgärder. Den skapar också underlag för kommande budgetprocess och möjliggör ansvarsutkrävande.

God ekonomisk hushållning

Budgetprocessen ska säkerställa att kommunen uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning enligt kommunallagen. Det innebär:

- Balans mellan intäkter och kostnader över tid
- Effektiv användning av resurser
- Att verksamheten styrs mot uppställda mål

Budgeten ska bidra till långsiktig hållbarhet och skapa utrymme för investeringar och utveckling av kommunens verksamheter.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Av kommunallagen framgår att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, föreningar och stiftelser.

Ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomin både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Om kostnaderna i ett längre perspektiv överstiger intäkterna innebär det att kommande generationer får betala för denna överkonsumtion. Normalt sett ska ekonomin visa på ett positivt resultat på en nivå som gör att förmögenheten inte urholkas av inflation eller av för låg självfinansieringsgrad av investeringar.

Lagen innefattar även krav på att resurserna i verksamheten används till rätt saker och att de utnyttjas på ett effektivt sätt. Därför ska även för verksamheten anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Nämnder och bolag ska säkerställa att de i sina verksamhetsplaner verkställer de mål som kommunfullmäktige satt upp för sina nämnder.

För Färgelanda kommun innebär **god ekonomisk hushållning** att kommunen uppfyller 100 % av de finansiella målen samt minst 75 % av resultatmål samt åtgärder som är kopplade till fokusområdena är uppfyllda. Nämnder och förvaltningens arbete ska präglas av ett helhetstänkande där kommunens bästa är överordnat enskilda verksamheters behov.

Finansiella målen anges i mål och resursplanen.

Roller

Styrmodellen i Färgelanda kommun bygger på tydliga roller och ett nära samspel mellan politisk nivå och förvaltningsorganisation. Varje roll har ett definierat ansvar i styrkedjan, från formulering av politisk inriktning till genomförande och uppföljning i verksamheten. Tydlig ansvarsfördelning är en förutsättning för god styrbarhet, effektivitet och ansvarsutkrävande.

Övergripande principer för roller

- Roller delas mellan **politisk nivå (VAD och VARFÖR)** och **förvaltningsnivå (HUR och MED VEM)**
- Samverkan sker i **dialogzonen**, där förväntningar, prioriteringar och resultat diskuteras
- Varje nivå ansvarar både för sitt uppdrag och för att bidra till helheten
- Ansvarsutkrävande sker genom strukturerad uppföljning och tydlig återkoppling

Politiska roller

Kommunfullmäktige (KF)

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och fastställer:

- Övergripande värdering
- Politisk viljeinriktning
- Fokusområden och övergripande mål

Kommunfullmäktige anger riktningen för hela kommunkoncernen och följer upp resultat i relation till beslutade mål.

Kommunstyrelsen (KS)

Kommunstyrelsen ansvarar för att:

- Verkställa kommunfullmäktiges beslut
- Leda och samordna hela kommunens verksamhet
- Utöva uppsiktsplikt över nämnder och bolag
- Driva *dialog* med nämnder om inriktning och resurser

Kommunstyrelsen har en central roll i att omsätta politisk vilja till konkret styrning och säkerställa helhetsperspektiv.

Kommunstyrelsens ordförande (KSO)

KSO ansvarar för att:

- Leda Kommunstyrelsens arbete
- Leda kommunens budgetprocess via sin ledningsgrupp
- Säkerställa att övergripande värdering och politisk inriktning genomförs inom den politiska organisationen
- Ytterst ansvarig för att KF:s beslut verkställs genom kommunstyrelsen agerande
- Ytterst ansvarig för samordningen av den politiska styrningen genom aktiv arbete i dialogzonen (KS/nämnd)
- Leda arbetet i den politiska ledningsgruppen (KSO + nämnds- och bolagsordförande) inkluderande omvärldsanalys och trolig påverkan
- Initiera KS:s uppsiktsplikt gällande kontroll av kommunens samlade ekonomi & verksamhet (inkl. bolagen)
- Ansvara för att dialog med ordförande och nämnds-presidium genomförs samt att förslag till budgetram och verksamhetsinriktning tas fram. Detta kopplat till kommunensstyr- och budgetprocess
- Utifrån genomförda dialoger tillsammans med kommundirektören säkerställa att nämnderna genom förvaltningen implementerar tagna beslut och följer upp och konsekvenserna av dessa

Nämndsordförande

Nämnderna ansvarar för genomförandet inom sina verksamhetsområden. Nämndsordföranden ansvarar för att:

- Leda det politiska arbetet i nämnden utifrån presidieberedningen och säkrar att verksamheten drivs enligt fastlagt politisk inriktning, mål, budget och verksamhetsplaner
- Säkerställa att övergripande värdering och politisk inriktning genomförs inom nämndens ansvarsområde
- Hålla en nära *dialog* med KSO, samt ingår i den politiska ledningsgruppen
- Leda från nämndens sida arbete i dialogzonen med förvaltningen
- Genomföra regelbundna dialoger med sektorchef gällande planering, samordning och uppföljning i syfte att säkerställa måluppfyllelse inom nämndens verksamhetsområde

- Ansvara för att detaljbudget med verksamhetsplan upprättas i enligheten med intentionerna vad gäller inriktning, mål- och resursplanen beslutad av KF.

Bolagsordförande

Bolagsordförande ansvarar för att:

- Leda och samordna styrelsens arbete.
- Säkerställa att ägarens styrning fungerar.
- Deltaga aktivt i den politiska ledningsgruppen.
- Upprätthålla en nära dialog med kommunstyrelsens ordförande

Förtroendevalda

Förtroendevalda ansvarar för att:

- Företräda kommuninvånarnas intressen och ledr den demokratiska *dialogen*
- Säkerställa att övergripande värdering och politisk inriktning genomförs inom ramen för den politiska organisationen
- Ge inriktning och mål genom MRP.
- Följa upp mål, resultat och ekonomi utifrån sitt politiska ansvarsområde
- Dialogbaserat förhållningssätt tillämpas i hela styrprocessen
- Utveckla arenor för samverkan med förvaltningsorganisationen

Oppositionsföreträdare presidier

Oppositionsföreträdare i presidierna ansvarar för att:

- Leda och samordna oppositionen
- Deltaga när den politiska ledningsgruppen önskar dialog

Förvaltningsroller

Kommundirektör (KD)

Kommundirektören är kommunens högsta tjänsteperson och ansvarar för att:

- Leda och samordna förvaltningens arbete
- Säkerställa att politiska beslut genomförs
- Driva planering, samordning och uppföljning
- Upprätthålla en nära *dialog* med kommunstyrelsens ordförande

Kommundirektören är en nyckelperson i att omsätta politisk styrning till operativt resultat.

Sektorchefer

Sektorchefer ansvarar för att:

- Leda och utveckla sina verksamhetsområden
- Säkerställa måluppfyllelse inom ekonomi, kvalitet och prestation
- Genomföra *dialog* med nämnd och verksamhet
- Delta i strategiskt utvecklingsarbete och omvärldsanalys

Sektorcheferna ansvarar för att koppla samman strategisk styrning med operativ verklighet.

Enhetschefer

Enhetschefer ansvarar för det dagliga arbetet i verksamheten:

- Leder personal, verksamhet och arbetsmiljö
- Säkerställer att mål och uppdrag genomförs
- Planerar, följer upp och utvecklar verksamheten
- Driver förbättringsarbete

Rollens fokus ligger på effektivt genomförande och resultat i verksamheten.

Medarbetare

Medarbetare bidrar genom att:

- Utföra uppdrag enligt mål, riktlinjer och beslut
- Delta i *dialoger* och utvecklingsarbete
- Bidra till kvalitet, effektivitet och förbättringar

- Ta ansvar för sitt arbete och sin kompetensutveckling

Medarbetarna är avgörande för att omsätta styrningen i konkret verksamhet.

Samspel mellan roller

En central del i styrmodellen är att rollerna inte verkar isolerat, utan i ett system av samspel:

- **Politiken sätter riktning och prioriteringar**
- **Förvaltningen omsätter dessa i handling**
- ***Dialoger* säkerställer gemensam förståelse**
- **Uppföljning möjliggör lärande och ansvarsutkrävande**

Det är i detta samspel – särskilt i dialogzonen mellan politik och förvaltning – som styrmodellen får sin fulla effekt

Dialog och uppföljning

Dialogens roll i styrmodellen

Dialog är en central och bärande del i Färgelanda kommuns styrmodell. Styrning sker inte enbart genom beslut utan genom ett aktivt samspel mellan politisk nivå och förvaltningsorganisation. *Dialogen* utgör länken mellan strategi och genomförande och möjliggör att politiska prioriteringar förankras, förstås och omsätts i verksamheten.

Dialogen sker i den så kallade **dialogzonen** – mellan politik och förvaltning samt mellan olika organisatoriska nivåer. Här tydliggörs roller, ansvar och förväntningar, samtidigt som konsekvenser, prioriteringar och vägval diskuteras.

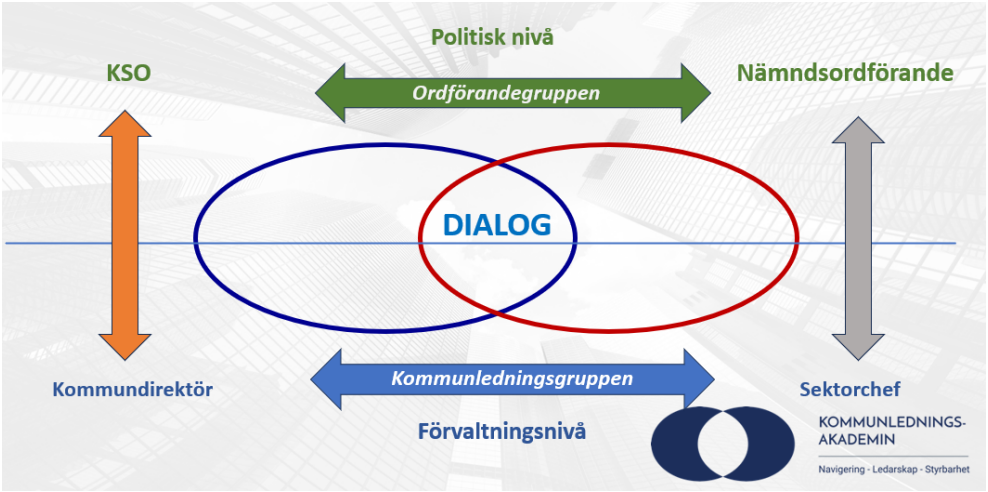

Syftet med dialogen

Dialogen i styrmodellen har flera viktiga funktioner:

- Skapa **gemensam förståelse** för mål och prioriteringar
- Säkerställa **välgrundade beslut** genom analys och konsekvensbedömning
- Möjliggöra **samordning** mellan olika verksamheter och nivåer
- Stärka **ansvarstagande** och förutsättningar för ansvarsutkrävande
- Bidra till **lärande och utveckling** i organisationen

En viktig princip är att *dialog* inte ska vara enbart återrapportering av historiska resultat, utan ha tydligt fokus på framtid, utveckling och förbättring.

Dialogens struktur i styrprocessen

Dialogen är integrerad i hela styr- och budgetprocessen och genomförs i flera steg:

- ***Dialog* mellan kommunstyrelse och kommunfullmäktige**
  Skapar gemensamma planeringsförutsättningar och ekonomiska ramar
- ***Dialog* mellan kommunstyrelse och nämnder**
  Fastställer strategisk inriktning och prioriteringar
- ***Dialog* mellan nämnd och förvaltning**
  Bryter ner mål till verksamhetsnivå och säkerställer genomförande
- ***Dialog* inom förvaltningen (sektor–enhet)**
  Konkretiserar mål i det dagliga arbetet

Dialogerna är strukturerade, återkommande och baseras på gemensamma underlag, vilket bidrar till en sammanhållen styrning i hela organisationen.

Rollfördelning i dialogen

Dialogen tydliggör gränsdragningen mellan politik och förvaltning:

- **Politiken** fokuserar på *vad* som ska uppnås och *varför*
  - Värderingar, mål, inriktning och prioriteringar
- **Förvaltningen** fokuserar på *hur* det ska genomföras
  - Genomförande, effektivitet och resultat

Samtidigt kräver en väl fungerande *dialog* ett ömsesidigt ansvar där båda parter bidrar med kunskap, analys och perspektiv.

Uppföljningens roll i styrmodellen

Syfte och betydelse

Uppföljning är en integrerad del av styrmodellen och säkerställer att kommunen utvecklas i enlighet med beslutade mål och prioriteringar. Den möjliggör kontroll, lärande och förbättring samt utgör grunden för ansvarsutkrävande gentemot medborgarna.

Uppföljningen skapar också återkoppling till den politiska nivån, vilket gör det möjligt att justera inriktning, prioriteringar och resursfördelning över tid.

Vad som följs upp

Uppföljningen sker utifrån tre centrala dimensioner:

- **Ekonomi** – kostnader, intäkter och resultat
- **Prestation** – volymer, produktivitet och genomförandegrad
- **Kvalitet** – funktionell och upplevd kvalitet i verksamheten

Dessa dimensioner ger en helhetsbild av verksamhetens resultat och måluppfyllelse.

Struktur för uppföljning

Färgelanda kommuns styrmodell ska säkerställa en systematisk och sammanhållen uppföljning av mål, resultat och kvalitet i verksamheterna. Detta uppnås genom ett tydligt årshjul och en fastställd rapporteringsstruktur som kopplar samman planering, genomförande, uppföljning och utveckling.

Kommunens uppföljningsarbete utgår från en cyklisk modell för ständiga förbättringar (PDCA – Plan, Do, Check, Act). Modellen innebär att verksamheterna:

- **Planerar (Plan)** genom att fastställa mål, prioriterade utvecklingsområden och insatser.
- **Genomför (Do)** beslutade aktiviteter inom respektive verksamhet.
- **Följer upp (Check)** resultat och måluppfyllelse genom strukturerad analys och rapportering.
- **Utvecklar (Act)** verksamheten genom att vidta förbättringsåtgärder baserat på uppföljningens resultat.

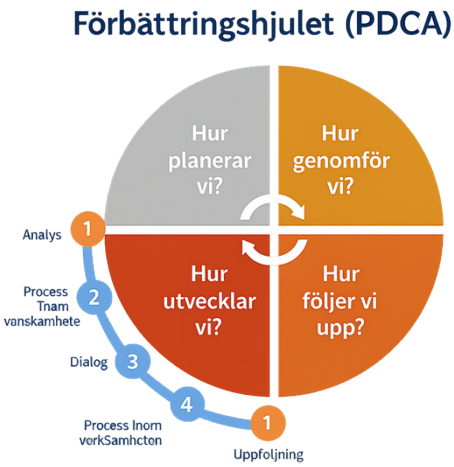

Årshjulet konkretiserar denna cykel och tydliggör när olika moment ska genomföras, såsom uppföljning, analys, dialog, fastställande av utvecklingsområden samt initiering av ny planeringsfas. Detta skapar en kontinuerlig lärandeprocess där resultat tas tillvara och omsätts i verksamhetsutveckling.

Dialog mellan politik och förvaltning utgör en central del av processen och säkerställer samsyn kring nuläge, måluppfyllelse och prioriteringar framåt.

Styrmodellen ska präglas av ett förhållningssätt där ständiga förbättringar är integrerade i det dagliga arbetet. Det innebär att uppföljning inte enbart är en kontrollfunktion, utan ett verktyg för lärande, utveckling och ökad kvalitet i kommunens verksamheter.

Uppföljning sker löpande och systematiskt genom:

- Årsredovisning och delårsrapporter
- Prognoser och ekonomiska uppföljningar
- Uppföljning av mål och verksamhetsresultat
- *Dialoger* mellan olika nivåer

Uppföljningen är kopplad till budgetprocessens årshjul och sker både på politisk nivå och inom förvaltningen.

Återkoppling och lärande

En central del av uppföljningen är att skapa lärande i organisationen. Resultat analyseras och diskuteras i *dialogen*, vilket leder till:

- Identifiering av avvikelser och behov av åtgärder
- Prioritering och omprövning av insatser
- Utveckling av arbetssätt och processer

På detta sätt blir uppföljningen inte enbart kontroll, utan ett aktivt verktyg för utveckling.

Intern kontroll och ansvarsutkrävande

Uppföljningen är nära kopplad till den interna kontrollen. Nämnder och kommunstyrelse ansvarar för att säkerställa att verksamheten bedrivs enligt lagar, mål och riktlinjer.

Genom tydlig uppföljning och återkoppling skapas förutsättningar för:

- Ansvarsutkrävande mellan nivåer
- Transparens gentemot medborgarna
- Tillit i organisationen

Ansvar

Ansvarets betydelse i styrmodellen

Ansvar är en grundläggande del av Färgelanda kommuns styrmodell och en förutsättning för att styrningen ska fungera effektivt och rättssäkert. Modellen bygger på att ansvar är tydligt fördelat mellan politisk nivå och förvaltningsorganisation, samtidigt som ansvarstagandet sker i ett sammanhang där helheten alltid prioriteras framför enskilda delar.

Ett tydligt ansvar möjliggör styrbarhet, skapar förutsättningar för ansvarsutkrävande och säkerställer att beslut omsätts i konkreta resultat i verksamheten.

Grundprinciper för ansvar

Styrmodellen utgår från några centrala principer för ansvar:

- **Tydlig ansvarsfördelning** mellan nivåer och roller
- **Helhetsperspektiv** – kommunens bästa går före enskilda verksamheters intressen
- **Ansvar i hela styrkedjan** – från beslut till genomförande och uppföljning
- **Ansvarsutkrävande** – uppföljning sker systematiskt och leder till återkoppling

Ansvar omfattar både att fatta beslut, genomföra uppdrag och följa upp resultat.

Politiskt ansvar

Den politiska nivån har ansvar för att ange riktning och skapa förutsättningar:

- Fastställa värderingar, mål och prioriteringar
- Besluta om budget och resursfördelning
- Följa upp resultat och utvärdera måluppfyllelse
- Ta ansvar inför medborgarna för kommunens utveckling

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för den övergripande styrningen samt att säkerställa att hela organisationen arbetar i enlighet med beslutade mål.

Förvaltningens ansvar

Förvaltningen ansvarar för att omsätta politiska beslut i praktiken:

- Planera och genomföra verksamheten
- Använda resurser effektivt och ändamålsenligt
- Uppnå satta mål inom ekonomi, prestation och kvalitet
- Säkerställa intern kontroll och regelefterlevnad

Kommundirektören har det övergripande ansvaret för att leda och samordna förvaltningen, medan sektorchefer och enhetschefer ansvarar för genomförandet inom sina respektive områden.

Gemensamt ansvar i dialogen

I styrmodellen är ansvar inte enbart knutet till enskilda roller, utan också till det gemensamma arbetet i *dialogen*.

Det innebär att:

- Politiken ansvarar för att ge tydliga styrsignaler
- Förvaltningen ansvarar för att bidra med underlag, analys och genomförande
- Båda parter ansvarar för att *dialogen* är öppen, saklig och framåtriktad

Ansvar i *dialogen* handlar också om att tydliggöra förväntningar och säkerställa samsyn kring mål och prioriteringar.

Ansvar för uppföljning och lärande

Ansvar innefattar även att följa upp och ta konsekvenser av resultat:

- Identifiera avvikelser från mål
- Vidta åtgärder för förbättring
- Lära av erfarenheter och utveckla verksamheten

En fungerande återkopplingskultur är avgörande för att ansvar ska kunna utkrävas och bidra till utveckling.

Ansvar i hela organisationen

Ansvar finns på alla nivåer i organisationen:

- **Politisk nivå** – ansvarar för riktning och prioriteringar
- **Ledning** – ansvarar för samordning och genomförande
- **Chefer** – ansvarar för resultat inom sina verksamheter
- **Medarbetare** – ansvarar för att utföra uppdrag och bidra till kvalitet och utveckling

Varje nivå bidrar till helheten och är beroende av att övriga nivåer fullgör sitt ansvar.

Ledarskap

Ledarskapets roll i styrmodellen

Ledarskapet är en avgörande förutsättning för att Färgelanda kommuns styrmodell ska fungera i praktiken. Modellen ställer krav på ett tydligt, samordnat och ansvarstagande ledarskap där både politiskt ledarskap och förvaltningsledning verkar tillsammans. Ett väl fungerande ledarskap skapar riktning, engagemang och genomförandekraft i hela organisationen.

Ledarskapet ska bidra till att omsätta politiska mål till resultat, samtidigt som det säkerställer att verksamheten präglas av kvalitet, effektivitet och långsiktighet.

Ett gemensamt ledarskap – politik och förvaltning

Styrmodellen bygger på att ledarskapet delas mellan två huvudfunktioner:

- **Politisk ledning** – ansvarar för viljeinriktning och prioriteringar
- **Förvaltningsledning** – ansvarar för genomförande, resultat och utveckling/implementering

Mellan dessa funktioner finns ett gemensamt ansvar för helheten. Ledarskapet utövas i nära samspel och bygger på *dialog*, tillit och respekt för varandras roller.

Dialogbaserat ledarskap

En central del av ledarskapet i modellen är att det ska vara dialogbaserat. Det innebär att ledare på alla nivåer:

- Driver och deltar i strukturerade *dialoger*
- Klargör mål, förväntningar och prioriteringar
- Säkerställer samsyn mellan nivåer i organisationen
- Främjar öppenhet, saklighet och respekt i samtal

Dialogen ska ha fokus på framtid och utveckling, och utgör en arena där både politiska mål och verksamhetens förutsättningar möts.

Balans mellan strategi och operativt genomförande

Ledarskapet ska säkerställa balans mellan:

- **Strategisk styrning** – att formulera långsiktig inriktning och mål
- **Operativt ledarskap** – att säkerställa effektivt genomförande i verksamheten

Denna balans är avgörande för att organisationen både ska kunna hantera vardagens krav och utvecklas långsiktigt.

Tydlighet, mod och ödmjukhet

Styrmodellen ställer krav på ett ledarskap som är:

- **Tydligt** – klargör ansvar, mål och prioriteringar
- **Modigt** – vågar fatta beslut och driva förändring
- **Ödmjukt** – lyssnar, tar tillvara kompetens och skapar tillit

Ett sådant ledarskap stärker organisationens förmåga att hantera komplexitet och förändring.

Tillit och ansvar i ledarskapet

Ledarskapet ska präglas av tillit och ett gemensamt ansvarstagande. Det innebär att:

- Ledare ger förutsättningar för medarbetare att ta ansvar
- Beslut fattas nära verksamheten när så är möjligt
- Uppföljning sker systematiskt och konstruktivt
- Ansvar utkrävs på ett tydligt och respektfullt sätt

Tillit är en förutsättning för att *dialogen* ska fungera och för att styrmodellen ska ge avsedd effekt.

Ledarskap i hela organisationen

Ledarskap utövas på alla nivåer i organisationen:

- **Politiskt ledarskap** – anger riktning och prioriteringar
- **Kommundirektör och ledningsgrupp** – samordnar och leder förvaltningen
- **Chefer** – omsätter mål i verksamhet och resultat
- **Medarbetare** – tar ansvar i det dagliga arbetet och bidrar till utveckling

Alla nivåer bidrar till helheten och är beroende av varandras ledarskap.

Utvecklande ledarskap och lärande organisation

Ledarskapet ska främja en kultur av lärande och utveckling. Det innebär att:

- Uppföljning används som grund för förbättring
- Nya arbetssätt prövas och utvecklas
- Omvärldsanalys och innovation uppmuntras
- Medarbetarnas kompetens tas tillvara

Ett utvecklande ledarskap stärker kommunens förmåga att möta framtida utmaningar.

Färgelanda kommun

Kanslienheten
Nämndsekreterare
Marthina Färm

Tjänsteskrivelse
2026-05-28
2026/166

Kommunfullmäktige

Taxa för sotningstjänster i Färgelanda kommun 2026

Beslutsförslag

1. Kommunfullmäktige godkänner de redaktionella förändringar i taxekonstruktionen som föreslås enligt förbundsdirektionens beslut 2026-04-29 (§ 31).
2. Kommunfullmäktige godkänner ny justeringsmodell där sotningstaxan justeras årligen enligt PKV index enligt SKR:s budgetcirkulär för oktober månad.
3. Kommunfullmäktige bemyndigar Räddningstjänsten Fyrbodal att årligen justera taxan med beslutat PKV-index.
4. Kommunfullmäktige fastställer ny taxa för sotning och brandskyddskontroll att gälla för perioden 2026-07-01- 2026-12-31, därefter besluta att ny prisjustering, enligt föreslagen justeringsmodell, ska göras den 1 januari varje år.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelsens presidium.

Sammanfattning av ärendet

Räddningstjänsten Fyrbodal har under 2025 övertagit kommunens ansvar för att hantera och följa upp sotning och brandskyddskontroll så att detta blir utfört på ett ändamålsenligt sätt. Uppdraget innebär bland annat att ge förslag på taxa för sotningstjänster och verkställa årliga prisjusteringar av taxan.

Ärendebeskrivning

Sotningsindexet upphör

Sveriges kommuner och regioner (SKR) kommer att under 2029 sluta publicera det så kallade sotningsindexet som i dag används som uppräkningsmodell för taxor för sotning och brandskyddskontroll.

SKR och Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund (SSR) har därför tillsammans tagit fram en rekommendation om index för årlig återkommande justering av sotningstaxor, rengöring och brandskyddskontroll. Parterna

rekommenderar att Prisindex för Kommunal Verksamhet (PKV) används för justering av sotningstaxor och att taxorna justeras den 1 januari varje år.

Parterna är överens om att kommun och sotningsentreprenör kan komma överens om att indexet för justering av taxorna kan bytas under innevarande avtalsperiod och rekommenderar kommunerna att snarast byta index.

Räddningstjänstens övriga taxor justeras med PKV index enligt SKR:s budgetcirkulär för oktober varje år. Fyra av medlemskommunerna har från och med 2026 beslutat om ändring till PKV index för prisjustering av sotningstaxan.

Då SKR rekommenderar att byta uppräkningsmodell till PKV så snart som möjligt och att det medför vissa förenklingar i hanteringen av uppräkningarna så anser räddningstjänsten att det är lämpligt att byta uppräkningsmodell för sotningstaxan redan inför den justering som träder i kraft 2026-07-01.

Kommunfullmäktige föreslås ändra justeringsmodell så att sotningstaxan framledes justeras årligen enligt PKV index enligt SKR:s budgetcirkulär för oktober månad samt bemyndiga Räddningstjänsten Fyrbodal att årligen utföra denna justering.

Redaktionella förändringar av taxestruktur
I samband med prisjustering för 2026 har räddningstjänsten sett över gällande taxa och föreslår därför att taxekonstruktionen till viss del görs om redaktionellt för att efterlikna strukturen i de andra kommunernas sotningstaxor med följande förändringar:

- grundavgiften vid sotning och brandskyddskontroll i småhus i nuvarande taxa, där kostnader för administration, resa och fordon ingår, läggs ihop med objektsavgiften för sotning alternativt brandskyddskontroll och benämns som ”första objekt”.
- beloppet för s.k. förgävesbesök justeras till motsvarande belopp som om sotningstjänst på första objekt i småhus och övriga objekt har utförts.
- förtydligande i taxan om vilken ersättning som ska debiteras om sotningstjänst utförs utanför ordinarie arbetstid eller om sotningstjänst beställs utanför ordinarie tur.
- förtydligande i taxan om rese- och administrativa kostnader samt att kostnader för förbrukningsmateriel och teknisk utrustning tillkommer för vissa arbeten.

Timpriserna i nuvarande taxa för sotning, 608 kr, och brandskyddskontroll, 753 kr, har justerats enligt föreslaget PKV index 2,8 %. Nytt timpris är 625 kr för sotning respektive 774 kr för brandskyddskontroll. Beloppen är avrundade till närmsta krontal och exkl. moms.

Beslutsunderlag:

- Tjänsteskrivelse daterad 2026-05-28
- Taxa för sotningstjänster 2026, Färgelanda kommun
- Förbundsdirektionens beslut 2026-04-29 (§ 31)

RÄDDNINGSTJÄNSTEN
FYRBODAL

Taxa för sotningstjänster 2026

Taxan gäller för Färgelanda kommun fr.o.m. 2026-07-01

För utförande av föreskriven sotning/rengöring och brandskyddskontroll enligt 3 kap 4 § lag om skydd mot olyckor (2003:778) utgår debitering enligt denna taxa. Moms 25 % tillkommer på alla priser.

Taxan är beslutad av fullmäktige i Färgelanda kommun och justeras årligen enligt SKR:s oktobercirkulär för beslutat PKV index (Prisindex för kommunal verksamhet), för 2026 är detta index 2,8 %.

1.SMÅHUS – Sotning/rengöring		
Avser lokaleldstäder och värmepannor <60 kW i en- och tvåbostadshus, radhus, kedjehus och fritidshus.		**Kronor exkl. moms**
1.1	Sotning/rengöring av första objekt	**500**
1.2	För varje tillkommande objekt i samma byggnad	**156**

2.SMÅHUS - Brandskyddskontroll		
Avser lokaleldstäder och värmepannor <60 kW i en- och tvåbostadshus, radhus, kedjehus och fritidshus.		**Kronor exkl. moms**
2.1	Kontroll av första objekt	**929**
2.2	För varje tillkommande objekt i samma byggnad	**258**
2.3	Samtidig sotning och brandskyddskontroll första objekt	**1221**

3. ÖVRIGA BYGGNADER		
För imkanaler i restauranger, storkök och övriga värmepannor >60 kW uttas ersättning per man och timme, därefter påbörjad halv timme (30 min.)		**Kronor/tim exkl. moms**
3.1	Brandskyddskontroll	**774**
3.2	Sotning/rengöring	**625**
3.3	Rese- och administrativ kostnad/tillfälle	**145**

4. SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

4.1 Om aviserad sotningstjänst i småhus, enligt 1 eller 2, inte kan utföras och avbokning inte har skett senast två helgfria dagar innan inställelsedatum, debiteras förgävesbesök som om sotningstjänst på första objekt har utförts enligt 1.1 eller 2.1

4.2 Om aviserad sotningstjänst i övriga byggnader, enligt 3, inte kan utföras och avbokning inte har skett senast två helgfria dagar innan inställelsedatum, debiteras förgävesbesök som dubbel ersättning per man och timma enligt 3.1 eller 3.2 och enkel ersättning för rese- och administrativ kostnad enligt 3.3.

4.3 För arbete som utförs utom ordinarie arbetstid (06.00-17.00) orsakat av att arbetet inte är tillgängligt under ordinarie arbetstid, uttas dubbel ersättning enligt 1, 2 och 3.

4.4 I de fall sotningstjänst, enligt 1, 2 eller 3, extra beställs eller tas utanför ordinarie tur uttas ersättning per man och timme enligt 3.1 eller 3.2.

4.5 Rese- och administrativa kostnader samt kostnader för förbrukningsmateriel och teknisk utrustning tillkommer på samtliga arbeten enligt 3.Övriga byggnader.

Beslutsunderlag

Sammanträdesprotokoll förbundsdirektionen

Tid och plats:	torsdag 9 april kl.09.00-11:40 Utvecklingscentrum Munkedal, lokal "Sporren", Dingle
Beslutande ledamöter:	Kenneth Engelbrektsson (S) Uddevalla Pia Fogelberg (M) Trollhättan Monica Hanson (S) Trollhättan Dan Nyberg (S) Vänersborg Henrik Harlitz (M) Vänersborg Ann Blomberg (C) Färgelanda Klas-Göran Henriksson (S) Lysekil Marina Karlgren Jonsson (M) Lysekil Roland Björndahl (M) Mellerud Michael Mellby (S) Mellerud Per-Arne Brink (S) Munkedal (§§ 26b-35)
Tjänstgörande ersättare:	Hanna Clemens (SD) Färgelanda ersätter Ingo Asplund (L)
Ersättare:	Alexander Myllyharju (S) Trollhättan Malin Tell (S) Vänersborg Linda Jansson (M) Färgelanda Gunilla Rydberg (MP) Lysekil Liselott Hassel (SD) Mellerud
Tjänstepersoner:	Andreas Knutsson, biträdande förbundsdirektör Ann Gustavsson, Förbundssekreterare Catrin Darsbo, HR-ansvarig Carina Jonefelt, ekonomiansvarig Kristina Lindfeldt, biträdande räddningschef Peter Gustafsson, enhetschef ledningscentral (§§ 26j-28) Mats Johansson, verksamhetsstrateg förebyggande avd. (§§ 26j–32)
Övriga	-
Fackliga parter	Daniel Bäck BRF Caroline Larsson, Sveriges Ingenjörer

Paragrafer (§§) 23–35

Förbundssekreterare

Ann Gustavsson

Mötesordförande

Dan Nyberg (S) Vänersborg, 2:e vice ordförande

Justerande

Monica Hanson (S) Trollhättan

Bevis om tillkännagivande av justerat protokoll
Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ:	Förbundsdirektionen Räddningstjänsten Fyrbodal
Sammanträdesdatum:	2026-04-09
Protokollet anslaget under tiden:	2026-04-10 -- 2026-05-03
Förvaring av protokollet:	Brandstationen, Trollhättan
Underskrift	..... Ann Gustavsson

Utdragsbestyrkande

§ 31 Beslut om taxa för sotningstjänster i Färgelanda kommun 2026

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har fastställt taxa för sotning och brandskyddskontroll för Färgelanda kommun. Taxan reglerar prisnivåer och principer för årlig justering för dessa sotningstjänster.

Räddningstjänsten Fyrbodal har under 2025 övertagit kommunens ansvar för att hantera och följa upp sotning och brandskyddskontroll så att detta blir utfört på ett ändamålsenligt sätt. Uppdraget innebär bland annat att ge förslag på taxa för sotningstjänster och verkställa årliga prisjusteringar av taxan.

Sotningsindexet upphör

Sveriges kommuner och regioner (SKR) kommer att under 2029 sluta publicera det så kallade sotningsindexet som i dag används som uppräkningsmodell för taxor för sotning och brandskyddskontroll.

SKR och Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund (SSR) har därför tillsammans tagit fram en rekommendation om index för årlig återkommande justering av sotningstaxor, rengöring och brandskyddskontroll. Parterna rekommenderar att Prisindex för Kommunal Verksamhet (PKV) används för justering av sotningstaxor och att taxorna justeras den 1 januari varje år.

Parterna är överens om att kommun och sotningsentreprenör kan komma överens om att indexet för justering av taxorna kan bytas under innevarande avtalsperiod och rekommenderar kommunerna att snarast byta index.

Räddningstjänstens övriga taxor justeras med PKV index enligt SKR:s budgetcirkulär för oktober varje år. Fyra av medlemskommunerna har från och med 2026 beslutat om ändring till PKV index för prisjustering av sotningstaxan.

Då SKR rekommenderar att byta uppräkningsmodell till PKV så snart som möjligt och att det medför vissa förenklingar i hanteringen av uppräkningarna så anser räddningstjänsten att det är lämpligt att byta uppräkningsmodell för sotningstaxan redan inför den justering som träder i kraft 2026-07-01.

Kommunfullmäktige föreslås ändra justeringsmodell så att sotningstaxan framledes justeras årligen enligt PKV index enligt SKR:s budgetcirkulär för oktober månad samt bemyndiga Räddningstjänsten Fyrbodal att årligen utföra denna justering.

Redaktionella förändringar av taxestruktur
I samband med prisjustering för 2026 har räddningstjänsten sett över gällande taxa och föreslår därför att taxekonstruktionen till viss del görs om redaktionellt för att efterlikna strukturen i de andra kommunernas sotningstaxor med följande förändringar:

- grundavgiften vid sotning och brandskyddskontroll i småhus i nuvarande taxa, där kostnader för administration, resa och fordon ingår, läggs ihop med objektsavgiften för sotning alternativt brandskyddskontroll och benämns som "första objekt".

- beloppet för s.k. förgävesbesök justeras till motsvarande belopp som om sotningstjänst på första objekt i småhus och övriga objekt har utförts.

- förtydligande i taxan om vilken ersättning som ska debiteras om sotningstjänst utförs utanför ordinarie arbetstid eller om sotningstjänst beställs utanför ordinarie tur.

- förtydligande i taxan om rese- och administrativa kostnader samt att kostnader för förbrukningsmateriel och teknisk utrustning tillkommer för vissa arbeten.

Timpriserna i nuvarande taxa för sotning, 608 kr, och brandskyddskontroll, 753 kr, har justerats enligt föreslaget PKV index 2,8 %.

Nytt timpris är 625 kr för sotning respektive 774 kr för brandskyddskontroll. Beloppen är avrundade till närmsta krontal och exkl. moms.

Bilagor

- Tjänsteskrivelse: Taxa för sotningstjänster i Färgelanda kommun 2026, daterad 2026-03-19, dnr 5010-2026-0818-001
- Förslag till: Taxa för sotningstjänster 2026, Färgelanda kommun

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen föreslår kommunfullmäktige i Färgelanda kommun

att godkänna de redaktionella förändringar i taxekonstruktionen som föreslås

att godkänna ny justeringsmodell där sotningstaxan justeras årligen enligt PKV index enligt SKR:s budgetcirkulär för oktober månad.

att bemyndiga Räddningstjänsten Fyrbodal att årligen justera taxan med beslutat PKV index.

att fastställa ny taxa för sotning och brandskyddskontroll att gälla för perioden 2026-07-01- - 2026-12-31, därefter besluta att ny prisjustering, enligt föreslagen justeringsmodell, ska göras den 1 januari varje år.

Förbundsdirektionens beslut

Förbundsdirektionen föreslår kommunfullmäktige i Färgelanda kommun

att godkänna de redaktionella förändringar i taxekonstruktionen som föreslås

att godkänna ny justeringsmodell där sotningstaxan justeras årligen enligt PKV index enligt SKR:s budgetcirkulär för oktober månad.

att bemyndiga Räddningstjänsten Fyrbodal att årligen justera taxan med beslutat PKV index.

att fastställa ny taxa för sotning och brandskyddskontroll att gälla för perioden 2026-07-01- - 2026-12-31, därefter besluta att ny prisjustering, enligt föreslagen justeringsmodell, ska göras den 1 januari varje år.

Sändlista

Färgelanda kommun

Färgelanda kommun

Kanslienheten
Nämndsekreterare
Marthina Färm

Tjänsteskrivelse
2026-05-25
2026/190

Kommunfullmäktige

Revidering av taxa för allmänna handlingar

Beslutsförslag
Kommunfullmäktige beslutar att godkänna föreslagen revidering av *Taxa för allmänna handlingar.*

Ärendets beredning
Ärendet har beretts på kanslienheten och på Kommunstyrelsens presidium.

Sammanfattning av ärendet
Revideringen av taxan syftar främst till att förtydliga regelverket kring avgiftssättning vid utlämnande av allmänna handlingar. Förtydligandena rör bland annat när avgift ska tas ut för merarbete, hantering av missbruk genom upprepade små begäran samt vad som utgör särskilda skäl för avsteg från taxan.

Repetitiva delar som enbart återger lagtext har tagits bort, och benämningar på kommunens funktioner och nämnder har uppdaterats till gällande namn. Revideringen innebär inga nya avgifter eller höjningar.

Ärendebeskrivning
Den nuvarande taxan har i praktiken visat sig vara otydlig på flera punkter. För att underlätta både för tjänstemän och för sökande har taxan därför reviderats. De viktigaste förtydligandena är följande:

- När en arbetsinsats ska anses gå utöver rutinbetonad hantering och därmed bli avgiftsbelagd.
- Hantering av missbruk där enskilda personer eller flera personer systematiskt gör upprepade små begäran för att undvika avgifter.
- Vad som kan utgöra särskilda skäl för avsteg från taxan.
- Att betalning i samband med utlämnande av allmänna handlingar ska ske i förskott.

Beslutsunderlag:
Taxa för utlämnande av allmänna handlingar och kopiering med mera KS 2022/123

Sändlista:
Kommunfullmäktige
Kansliet
Berörda verksamheter

Taxa för utlämnande av allmänna handlingar

Dnr: 2022/123

Beslutad i kommunfullmäktige 2022-06-08 § 59
Revidering beslutad i kommunfullmäktige 2026-XX-XX §X
Den senaste versionen finns tillgänglig på Färgelandas webbplats www.fargelanda.se

Färgelanda kommun har enligt tryckfrihetsförordningen (SFS 1949:105) skyldighet att på begäran tillhandahålla kopia eller avskrift av allmänna handlingar som förvaras hos kommunen. Den som önskar ta del av en allmän handling har även rätt att mot en fastställd avgift få en avskrift eller kopia av handlingen till den del handlingen får lämnas ut

Innehåll

Vad är en allmän handling....3
Offentlig handling....3
Rätten att ta del av en allmän handling....4
Tillämpning av taxan....4
Revidering av taxan....5
Avsteg från taxa....5
Betalning och utlämning....6
Avgifter och utlämnande av allmänna handlingar....6
Avgift för kopiering och utskrift av elektronisk kopia....6
Avgift för avskrift, bestyrkta avskrifter och kopior....7
Avgift för digital information....7
Avgift för kopiering av betyg....7
Avgift för försändelse....8
Avgift för scanning....8
Avgift för särskilda skäl....8
Utskrifter och kopiering av medtaget material....9
Tillämpliga lagar och förordningar....9

Vad är en allmän handling

Enligt 2 kap § i tryckfrihetsförordningen har var och en rätt att ta del av handlingar som förvaras hos en myndighet om den är inkommen till myndigheten eller förvarad där, förutsatt att den inte omfattas av sekretess.

En handling är information som kan avläsas, avlyssnas eller uppfattas på annat sätt med tekniska hjälpmedel. En handling kan finnas på papper, digitalt eller som ljud och/eller ljudmedia. En handling är allmän om den förvaras hos myndigheten (Färgelanda kommun) och enligt tryckfrihetsförordningens definition är inkommen dit eller upprättad där. En handling anses förvarad hos myndigheten om den är tillgänglig för myndigheten med den teknik som myndigheten själv använder. En sammanställning av uppgifter – en så kallad potentiell handling – anses förvarad hos myndigheten om det går att ta fram den som rutinbetonad åtgärd. Ofärdiga handlingar i form av förlagor och koncept är arbetsmaterial och därmed inte allmänna handlingar. Handlingar av uteslutande privat natur är heller inte allmänna handlingar.

Att en handling är allmän är inte detsamma som att den är offentlig.

Offentlig handling

Allmänna handlingar ska som grundregel vara offentliga. Inskränkningar kan dock göras med stöd av 2 kap.2 § tryckfrihetsförordningen beträffande:
1. rikets säkerhet eller dess förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation,
2. rikets centrala finanspolitik, penningpolitik eller valutapolitik,
3. myndighetsverksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn,
4. intresset att förebygga eller beivra brott,
5. det allmännas ekonomiska intresse,
6. skyddet för enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden,
7. intresset att bevara djur- eller växtart.

Rätten att ta del av en allmän handling

Den som önskar ta del av en allmän handling har även rätt att mot en fastställd avgift få en avskrift eller kopia av handlingen till den del handlingen får lämnas ut. För utlämnandet av kopia eller avskrift av allmänna handlingar och rådgivning och annan liknande service har Färgelanda kommun enligt 4 § avgiftsförordningen rätt ta ut en avgift om denna avgift är fastställd av kommunfullmäktige.
Den som önskar att ta del av allmänna handlingar i kommunens lokaler har rätt att göra det avgiftsfritt.

Färgelanda kommun är skyldiga att tillhandahålla utskrifter av begärda handlingar men är inte skyldiga att lämna ut handlingar via elektroniskt utlämnande (e-post). Om den enskilde önskar utlämnande av handlingar i elektronisk form kan kommunen därför välja om elektronisk form är lämpligare att lämna ut handlingen i än pappersform. Kommunen är dock inte skyldig att omvandla handlingar i pappersform till elektronisk form.

Färgelanda kommun är inte skyldig att framställa en kopia av en karta, ritning eller bild eller av en upptagning och som inte är en upptagning för automatiserad behandling, om det skulle innebära svårigheter och handlingen kan tillhandahållas på stället. Kommunen kan då välja att enbart låta den enskilde att ta del av handlingen i kommunens lokaler.

Huvudregeln är att allmänna handlingar ska lämnas ut i pappersform. Allmänna handlingar får utlämnas per e-post eller i annan elektronisk form om myndigheten bedömer att det är lämpligt i det enskilda fallet.

Handlingar med känsliga personuppgifter och sekretess lämnas enbart ut i pappersform av Färgelanda kommun.

Tillämpning av taxan

Denna taxa gäller för kopiering, utskrifter och avskrifter i pappersformat och i elektroniskt format.

Avgifterna i detta dokument är antagna av kommunfullmäktige och gäller för Färgelanda kommuns samtliga nämnders hantering av kopior av allmänna handlingar.

Revidering av taxan

Taxan revideras vid behov. Senaste antagen taxa gäller fram till dess att en ny taxa antas.

Avsteg från taxa

Avgiften tas inte ut om efterfrågan görs internt av sektorerna eller elever från Färgelanda kommuns skolor inom ramen för skolarbetet eller de kommunala bolagen. Avgift tas inte heller ut om begäran görs av externa kommunala nämnder eller förvaltningar, kommunalförbund, regioner, personalorganisationer, massmedia, statliga myndigheter eller andra myndigheter.

Den enskilde har rätt att begära utlämnade om egna personuppgifter en gång per kalender år utan avgift.

Avsteg från beslutade avgifter får endast göras om det finns särskilda skäl och beslutas enligt delegationsordningen.

Som särskilt skäl räknas bland annat forskningssyfte eller missbruk i syfte att undvika avgift, till exempel genom återkommande mindre eller uppdelade begäran som hade kunnat göras i ett sammanhang. Exempel på sådant missbruk är när en enskild person eller flera personer systematiskt gör upprepade små begäran (t.ex. färre än 10 sidor eller begränsade utdrag) för att hålla sig under avgiftsgränserna, trots att begäran sammantaget omfattar en betydande mängd handlingar eller kräver ett väsentligt arbete för kommunen. Detta gäller alla former av begäran om allmänna handlingar, oavsett om de avser fysiska kopior, utskrifter, digitala filer eller utlämnande via e-post.

Vid sådant missbruk kan kommunen besluta att tillämpa avgift redan från den första handlingen/kopian vid efterföljande begäran från samma sökande eller från personer som uppenbart samverkar.

Högre avgift kan även tas ut om ett särskilt format efterfrågas eller dyrare papper än normalt måste användas. Grunden är att kommunen ska täcka den faktiska kostnaden.

Betalning och utlämning

Betalning sker enligt kommunen fastlagda och aktuella rutiner. Kommunen får i ett enskilt fall besluta att en sådan avgift ska betalas helt eller delvis innan avskriften eller kopian lämnas ut.

Avgifter och utlämnande av allmänna handlingar

För utskrift av upptagning på datamedia tas avgift ut på motsvarande sätt som kopia av allmän handling.

I det fall kommunen anser att elektronisk form är lämplig tas ingen avgift.

En avgift på 200 kr per påbörjad arbetstimme tas ut för tillhandahållande av allmänna handlingar som kräver en arbetsinsats som går utöver vad som kan sägas vara rutinbetonad hantering.

Avgiften gäller bland annat när begäran medför behov av att söka igenom stora mängder handlingar, extrahera information från flera källor.

Avgifter för utskrift gäller även för kopior av kartor och ritningar som är allmänna handlingar. För andra utskrifter/utritning av kartor eller ritningar via kommunens geodatafunktion tillämpas Färgelanda kommuns plan- och bygglovstaxan.

Avgift för kopiering och utskrift av elektronisk kopia

Kopia	Avgift i kronor	Avser
Enstaka kopior (upp till 9 sidor), A4	0	Per sida (enkel och dubbelsidigt) svartvitt
Stora kopieringsarbeten mer än 10 sidor (första sidan/original), A4 *	50	Svartvit
11 sidor och alla sidor där utöver*	2	Svartvit
Kopia färg A3	10	Per sida

*Avgift reglerade i avgiftsförordningen (SFS 1992:191) 16 §

Avgift för avskrift, bestyrkta avskrifter och kopior

Avgiften för avskrift av allmän handling, utskrift av ljudbandsupptagning, kopia av videobandsupptagning, kopia av ljudbandsupptagning och framställan av bestyrkta avskrifter eller kopior av handlingar bestäms av avgiftsförordningen (SFS 1992:191).

Kopia	Avgift i kronor	Avser
Avskrift av allmän handling*	125 kr per påbörjade fjärdedels arbetstim me	
Bestyrkt avskrift av handling**	125 kr per påbörjade fjärdedels arbetstim me	Samt tillägg med 2 kronor för varje framställd kopia, kostnaden för detta är dock på minst 50 kronor.
Utskrift av ljudupptagning*	125 kr per påbörjade fjärdedels arbetstim me	
Kopia av video och rörlig bildupptagning*	600 kr/styck	
Kopia av ljudmottagning *	120 kr/styck	

*Avgift reglerade i avgiftsförordningen (SFS 1992:191) 17 §
**Avgift reglerade i avgiftsförordningen (SFS 1992:191) 18 §

Avgift för digital information

Information	Avgift i kronor	Avser
Digital information överförd via e-post eller inlagd på USB minne eller liknande	130 kr	

Avgift för kopiering av betyg

	Avgift i kronor	Avser
Kopia av skolbetyg	115	Svartvit
Kopia av klasslistor	115	Svartvit
Utdrag ur betygskatalogen om ingen betygskopia finns bevarad	150	Per utdrag Svartvit

Avgift för försändelse

Försändelse	Avgift i kronor	Avser
E-post	0	
Brev/försändelse mindre än 20 gram	0	
Brev/försändelse mer än 20 gram	Faktiskt kostnad	
Kostande för postförskottsavgift eller annan särskild kostnad för att med post, bud eller liknande förmedling sända kopior på handlingar till mottagaren	Faktiskt kostnad	

Avgift för scanning

För att skapa elektroniska handlingar kan man använda sig av skanning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna ut tryckta handlingar i elektroniskt format. Om en person vill ha en tryckt allmän handling i elektroniskt format och kommunen har möjlighet att skapa det tillämpas avgifter.

	Avgift i kronor	Avser
Scanning upp till tio sidor	0	
Scanning 11 sidor och mer	5	Per sida

Avgift för särskilda skäl

	Avgift i kronor	Avser
Forskningshjälp	170	Per påbörjad halvtimme
Ej rutinbetonad hantering	200	Per påbörjad timme

Utskrifter och kopiering av medtaget material

Färgelanda kommun tillhandahåller normalt inte kopieringstjänster. Vid tillfällen kan dock detta efterfrågas av exempelvis privatpersoner och föreningar.

Till utskrifter som inte är allmänna handlingar räknas utskrifter från datorer i kommunens offentliga lokaler från andra webbplatser än Färgelanda kommuns hemsida. Till denna kategori räknas även utskrift för privata ärende från till exempel privatpersoners e-post.
Till eget medtaget material räknas pappershandlingar som en person vill ha kopia på och som inte är en allmän handling hos kommunen.

För utskrifter och kopiering av eget medtaget material som inte är allmänna handlingar gäller avgifterna enligt tabellen nedan.

Kopia	Avgift i kronor	Avser
Kopior A4	5	Per sida (enkel och dubbelsidigt) /svartvitt och färg
Kopia A3	10	Per sida i Svartvitt/färg

Avgift för scanning för privatpersoner och föreningar av Utskrifter och kopiering av medtaget material som inte är allmänna handlingar avses i tabell under *Avgift för scanning.*

Allmänhet som önskar få större volymer upptryckta (ca 50 sidor eller mer, men bedömning sker i varje enskilt fall) hänvisas till tryckerier då tryckeritjänster till enskilda inte faller inom den kommunala kompetensen att utföra.

Tillämpliga lagar och förordningar

Kommunens utlämnande av kopior av allmän handling med stöd av offentlighetsprincipen regleras huvudsakligen i följande författningar:

Tryckfrihetsförordningen (SFS 1949:105)
Offentlighet- och sekretesslagen (SFS 2009:400)
Avgiftsförordningen (SFS 1992:191)

Färgelanda kommun

Dalslandssamverkan
Kommunsekreterare
Sofia Henriksson

Tjänsteskrivelse
2026-05-28
2026/162

Kommunfullmäktige

Tjänsteskrivelse

Beslutsförslag
Kommunstyrelsen beslutar:

- Att föreslå kommunfullmäktige att upphäva tidigare beslutat arkivreglemente, beslutat 2020-02-12 § 15,

- Att anta ”Riktlinjer för arkiv och informationshantering”, under förutsättning att kommunfullmäktige följer beslutsförslag i punkt 1.

Ärendets beredning
Ärendet har beretts i samverkan mellan arkivet och kanslienheten.

Ärendebeskrivning
Kommunens arkiv är en del av det lokala kulturarvet och ska tillgodose offentlighet, rättskipning, förvaltning och forskning. Riktlinjerna gäller kommunstyrelse och nämnder, bolag och stiftelser där kommunen har inflytande.

Riktlinjerna innehåller bland annat ansvarsfördelning, roller, dokumenthantering, gallring och bevarande. Detta måste vara så pass uppdaterat att kommunanställda kan använda riktlinjerna i sitt dagliga arbete.

Färgelanda kommun har en samverkan med Mellerud, Dals-Ed och Bengtsfors avseende arkivarie och arkivassistent. Samma riktlinjer är sedan tidigare antagna i Bengtsfors kommun och intentionen är att de fyra kommunerna ska ha så lika styrdokument som möjligt.

Riktlinjerna kommer ersätta nuvarande arkivreglemente och därför behöver kommunstyrelsen föreslå kommun kommunfullmäktige att upphäva tidigare antaget arkivreglemente.

Förvaltningen anser att dokumentet inte behöver antas som ett reglemente, utan som riktlinjer. På grund av typen av styrdokument och att

kommunstyrelsen är kommunens arkivmyndighet anses det inte nödvändigt att styrdokumentet antas i kommunfullmäktige.

Riktlinjerna ersätter inte *Riktlinjer för gallring av diarieförda pappershandlingar efter ersättningsskanning* utan kommer att gälla parallellt med detta styrdokument.

Ekonomisk konsekvensbeskrivning
Ej aktuellt för ärendet.

Sociala och miljömässiga konsekvenser
Ej aktuellt för ärendet.

Beslutsunderlag:
Förslag till riktlinjer för arkiv och informationshantering.
Tjänsteskrivelse daterad 2026-05-28

Sändlista:
Arkivarie
Sektorchefer

Sofia Henriksson
Kommunsekreterare

Josefin Sandling
Arkivarie

Katrin Siverby
Kommundirektör

Färgelanda kommun

Riktlinjer för arkiv och informationshantering

Dokumenttyp Riktlinjer	**Dokumentnamn** Riktlinjer för arkiv och informationshantering	**Antagen** 2026-06-10	**Antagen av** Kommunstyrelsen
Dokumentägare Arkivarie	**Dokumentansvarig** Arkivarie	**Reviderad**	**Giltighet** Tills vidare
Dokumentinformation			**Diarienummer** 2026/162
Ämnesområde Arkiv och informationshantering		**Intranät** Ja	**Hemsida** Ja
Andra regelverk som omnämns Arkivlagen, Arkivförordningen			

Förutom de i arkivlagen (AL 1990:782) och arkivförordningen (SFS 1991:446) intagna bestämmelserna om arkivvård gäller detta dokument för arkivvården i Färgelanda kommun, antaget med stöd av arkivlagen 16 §.

1 Arkivverksamhetens syfte

Kommunens arkiv är en del av det lokala kulturarvet. De kommunala myndigheternas arkiv ska bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser:

- rätten att ta del av allmänna handlingar,
- behovet av information för rättskipningen och förvaltningen, och forskningens behov
- Utöver ovanstående syfte ska kommunens arkiv även återspegla kommunens sätt att administrera sina handlingar, vilket för en modern organisation innebär en stor hantering av elektroniska och digitaliserade handlingar.

För att en arkivhandling ska vara legitim, och kunna användas som en betrodd källa, måste arkivverksamheten genomsyras av en respekt för originalhandlingens ursprungsformat. För att tillgodose detta och ovanstående nämnda syften med arkivverksamheten, har samtliga myndigheter inom Färgelanda kommun skyldighet att hantera alla

- elektroniska handlingar (som har skapats elektroniskt), och
- digitaliserade handlingar (som inkommit eller skapats i pappersformat men som skannats till en sökbar textfil; PDF/A eller likvärdigt, för att underlätta administrationen)

som originalhandlingen; den handling som ska bevaras.

§ 2 Ersättningsskanning

Ersättningsskanning utgör en aktivitet i den dagliga diarieföringen (registreringen) som görs i syfte att ersätta en handling som inkommit eller upprättats som pappersoriginal med en elektronisk handling. Det är dessa handlingar som ovan nämns som digitaliserade handlingar.

Efter att en handling har ersättningsskannats är det den elektroniska handlingen som tas om hand för arkivering och anses som originalhandling. Pappershandlingen kan därefter gallras.

§ 3 Tillämpningsområde

Dessa riktlinjer gäller för kommunfullmäktige och kommunens myndigheter. Med myndighet avses i riktlinjerna kommunstyrelsen och övriga nämnder; socialnämnden, utbildningsnämnden, valnämnden, bygg- och trafiknämnden, överförmyndaren, kommunfullmäktiges revisorer samt andra kommunala organ med självständig ställning.

Riktlinjerna gäller även för aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där kommunen utövar ett rättsligt bestämmande inflytande. I detta riktlinje inkluderas i fortsättningen även dessa organ i begreppet myndighet.

§ 4 Myndighetens ansvar

Varje myndighet i kommunen ansvarar för att dess arkiv samt av myndigheten övertagna arkiv vårdas enligt arkivlagen och på det sätt som framgår av dessa riktlinjer. Till övertagna arkiv räknas arkiv från tidigare organisation vars verksamhet övertagits av myndigheten.

Av riksarkivet utfärdade föreskrifter, allmänna råd och tekniska krav ska gälla som norm för arkivvården.

§ 5 Arkivmyndigheten och dess ansvar

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet och ansvarar för arkiv som överlämnats till kommunarkivet. Arkivmyndigheten ansvarar för tillsyn över myndigheternas arkivbildning och arkivvård, inklusive inspektion av myndigheternas arkiv.

Arkivmyndigheten får utfärda riktlinjer som behövs för en god arkivvård i kommunen.

§ 6 Kommunarkiv

Hos arkivmyndigheten ska det finnas ett kommunarkiv som ska vårda och i förekommande fall förteckna handlingar som överlämnas till arkivmyndigheten. Arkivet ska hålla handlingarna tillgängliga enligt offentlighetsprincipen och främja deras användning i kulturell verksamhet och forskning, i förekommande fall verkställa föreskriven och beslutad gallring av handlingar som överlämnats till arkivmyndigheten samt verka för att arkivmaterialet i kommunarkivet levandegörs. Kommunarkivet ska

dessutom vara en stödfunktion för de kommunala verksamheterna i dokumenthantering och arkivfrågor.

§ 7 Arkivansvarig/arkivredogörare

Hos myndigheterna ska det finnas arkivansvariga och en eller flera arkivredogörare. Arkivansvariga och arkivredogörare har särskilt att:

- känna till gällande lagar och bestämmelser rörande arkivvården
- bevaka arkivfrågor vid förändring av organisation eller rutiner
- förbereda och ansvara för leverans till kommunarkivet
- ansvara för att dokumenthanteringsplaner och arkivbeskrivningar utarbetas
- verkställa gallring enligt dokumenthanteringsplanen hos myndigheten
- informera berörda om bestämmelser och rutiner inom arkivområdet

§ 8 Kommunarkivets handlingar

De handlingar som lämnas till kommunarkivet ska förtecknas i en arkivförteckning. Arkivförteckningen är en systematisk förteckning över de handlingar som förvaras i myndighetens arkiv. En förteckning med historik ska upprättas för de arkiv som avslutats när myndigheter upphört. Gallringsbara handlingar behöver inte förtecknas.

Varje arkiv ska förtecknas var för sig och får inte sammanblandas med andra arkiv. Eventuella undantag från detta meddelas av arkivmyndigheten.

Med arkiv menas här en större eller mindre mängd dokument, bilder, datafiler och andra typer av information, som har skapats inom en organisation, myndighet eller avdelning.

§ 9 Handlingar som förvaras hos myndigheten

Varje myndighet ska redovisa sitt arkiv i en arkivbeskrivning. Arkivbeskrivningen innehåller information om vilka typer av handlingar som kan finnas och hur arkivet är organiserat.

§ 10 Dokumenthanteringsplan

Varje myndighet ska upprätta en dokumenthanteringsplan. Dokumenthanteringsplanen ska följa vedertagen praxis inom det offentliga

arkivväsendet samt, om inte annat följer av riktlinjer från arkivmyndigheten, de allmänna råd som utfärdas av riksarkivet. Dokumenthanteringsplanen ska innehålla information om myndighetens handlingstyper, förvaringsplats eller förvaringsmedium, gallringsfrister samt när leveransen till e-arkivet eller arkivet ska ske. Varje myndighet ska ta fram planen efter samråd med arkivmyndigheten. Planen ska revideras fortlöpande. Den antagna dokumenthanteringsplanen ersätter gallringsutredningar och –beslut.

§ 11 Bevarande och gallring

Allmänna handlingar får gallras (förstöras), dock inte så att syftet med kommunens arkivvård motverkas. För handlingstyper som inte omfattas av dokumenthanteringsplanen kan gallringsbeslut fattas för dessa av berörd nämnd. Handlingar som gallras ska förstöras, vilket bör ske utan dröjsmål. Sekretessbelagda handlingar ska förstöras under kontroll.

Gallring i arkiv som överlämnats till arkivmyndigheten beslutas av arkivmyndigheten efter samråd med överlämnande myndighet.

§ 12 Rensning och arkivavgränsning

Handlingar som inte är allmänna och som inte ska tillhöra myndighetens arkiv ska rensas bort fortlöpande. Rensning ska göras senast i samband med arkivläggningen och är i första hand en uppgift för handläggaren.

§ 13 Överlämnande till e-arkiv

Är leveransen digital ska den ske efter överenskommelse med kommunarkivarie. Systemförvaltare eller annan e-arkivsansvarig för verksamheten tar kontakt med kommunarkivarien för arkivering i e-arkiv. Ett leveransprotokoll skickas via e-post till arkivarien i samband med leveransen av arkivmaterial.

När ägandeskapet överlåts till arkivmyndigheten, vilket sker i enlighet med dokumenthanteringsplanen eller efter överenskommelse mellan myndigheten och arkivmyndigheten, är handlingarna slutarkiverade.

§ 14 Överlämnande till kommunarkivet

Arkivmyndigheten kan överta arkivhandlingar enligt överenskommelse eller enligt bestämmelser i arkivlagen eller annan författning. Gallringsbara handlingar tas endast emot i undantagsfall.

Före överlämnande av pappershandlingar ska dessa vara rensade, förpackade och märkta enligt överenskommelse med kommunarkivet. Myndigheten ansvarar för överlämnandet.

I samband med omorganisation, som innebär att en nämnd eller styrelse upphör eller att genomgripande förändring sker i verksamheten ska myndigheten samråda med arkivmyndigheten om hur berörda arkiv ska tas om hand.

§ 15 Överlämnande till annat kommunalt organ

Om en kommunal verksamhet överförs till annan kommunal myndighet, stiftelse eller bolag, kan hela eller delar av arkivet följa med till den nya huvudmannen. Av överenskommelsen ska framgå vilka handlingar som berörs. Uppgift om överlämnande ska noteras i arkivbeskrivningen.

§ 16 Överlämnande till enskilt organ eller myndighet utanför kommunen

Överlämnade av allmänna handlingar till enskilt organ eller myndighet utanför kommunen kräver stöd av lag eller särskilt beslut av kommunfullmäktige. I sådana fall ska myndigheten samråda med arkivmyndigheten.

§ 17 Bevarande och beständighet

Handlingar som ska bevaras ska framställas med material och metoder som garanterar informationens beständighet.

Myndigheten ska vidta åtgärder så att informationen bevaras och är läsbar i framtiden såvida det inte rör sig om information som är utgallringsbar. Varje myndighet ansvarar för att de elektroniska handlingar som skapats eller inkommit till sina verksamheter och som ska bevaras, kan levereras till ett e-arkiv i ett standardiserat, teknikneutralt format. Om myndigheten inte har säkerställt att detta går att göra i sina källsystem, ska alla kostnader för att möjliggöra detta läggas på den levererande myndigheten.

§ 18 Förvaring

Allmänna handlingar ska alltid förvaras under betryggande former.

Verksamhetssystem och system för långtidsförvaring ska uppfylla de krav som ställs på IT-säkerhet vad gäller återläsning, intrångsskydd, samt krav på dator-

och serverhallar.

Arkivlokalen ska vara skyddad mot fukt, vatten, rök, brand samt skadligt klimat - och miljöpåverkan. Lokalen ska ge skydd mot stöld, olaga intrång och obehörig åtkomst.

§ 19 Utlånande av arkivhandlingar i pappersformat

Utlånande av allmänna handlingar ska ske i yttersta nödfall när det gäller pappershandlingar, helst så ska kopior tas i stället för att arkivhandlingar lämnar kommunarkivet, detta gäller både för förfrågningar från tjänstemän och från allmänheten.

I de fall begäran om utlämning endast kan tillgodoses genom utlåning av pappersoriginalet, måste rimliga skäl anges och återlämning garanteras på ett tillfredsställande sätt.

Färgelanda kommun

Kommunledningskontoret
Nämndsekreterare
Alexandra Järvelä Stenlund

Tjänsteskrivelse
2026-06-02
2026/196

Kommunfullmäktige

Antagande av regler för arvoden och ersättningar till förtroendevalda 2027-2030

Kommunstyrelsens beslutsförslag

1. Kommunfullmäktige antar Regler för arvoden och ersättningar till förtroendevalda 2027-2030.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att uppdatera resepolicyn så den också inkluderar förtroendevalda.
3. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att se över ersättningen av den beredskap som finns för socialnämndens ordförande. Översynen ska återrapporteras till kommunfullmäktige under hösten 2026.

Ärendets beredning
Val-och arvodesberedningen
Kommunstyrelsens presidium

Sammanfattning av ärendet
En gång per mandatperiod ska reglerna för arvoden och ersättningar ses över och vid behov revideras. Efter beredning hos Val-och arvodesberedningen har ett förslag på nya arvoden och ersättningar tagits fram som ska ersätta de föregående. Därefter har ärendet beretts hos kommunstyrelsens presidium och ytterligare revideringar har gjorts.

Ärendebeskrivning
En gång per mandatperiod ska reglerna för arvoden och ersättningar ses över och vid behov revideras. Underlag för detta har bland annat varit jämförelser med andra kommuner i Dalsland samt kommuner med liknande förutsättningar.

Ärendet har hanterats i Val-och arvodesberedningen. Förslaget innefattar revideringar i reglementet i sin helhet inklusive tillägg och en del förtydliganden. Ett antal uppdragsbeskrivningar har uppdaterats, se bilaga ett. Det innefattar också nya arvodesnivåer på ett par politiska poster, se bilaga två.

Bifogat i ärendet finns ett huvudförslag samt två bilagor med motförslag gällande arvodesnivåerna. Bifogat finns också ett dokument med de frågor som uppstod senaste mötet med val-och arvodesberedningen och förvaltningens svar på dessa.

Vissa språkliga och formaliamässiga revideringar har också gjorts.

Därefter har ärendet beretts av kommunstyrelsens presidium och följande förslag till ändringar utifrån val-och arvodesberedningens förslag har gjorts:

2.3.1. Stycke 6 – Krav på registrering av tid borttagen
2.3.1. Stycke 7 – Samordning av arvode för kommunalråd borttaget
2.4.1. Stycke 3 – Undantag rörande 8 timmar borttaget, det om arvodet är kvar
2.5. Stycke 1 – Tillägg rörande kostnadsperspektiv
3.6. – Tas bort, framgår redan av 5.5
5.6. Stycke 6 – Tas bort

Kvarstående förändringar från Val-och arvodesberedningen är markerade i gult i dokumentet och förändringar från kommunstyrelsens presidium är markerade i blått i dokumentet.

Ekonomisk konsekvensbeskrivning
Förslaget innefattar en kostnadsökning om cirka 140 000 kronor vilket föreslås hanteras vid kommande budgetprocess.

Beslutsunderlag:
Tjänsteskrivelse

Sändlista:
Kommunfullmäktige

Datum och tid: måndag 1 juni 2026, kl. 13:00
Plats: Hillingsäter
Besök under mötet:

Beslutande:
Se nästa sida

Närvarande ej tjänstgörande ersättare:
Se nästa sida

Övriga närvarande:
Se nästa sida

Eventuella jäv och ersättares tjänstgöring vid jäv anges i respektive paragraf
Sammanträdet är öppet för allmänheten

Utses att justera: Margurithe Zellén (KD)

Justeringsplats och tid: Digitalt

Underskrifter

Ordförande: _____
Karl-Erik Segersax (SD)

Justerare: _____
Margurithe Zellén (KD)

Sekreterare: _____
Alexandra Järvelä Stenlund

Signature reference: 7fcfde88-eaf3-427f-99a0-e890b1fddb53

Beslutande:

Ledamöter

Linda Jansson (M)
Margurithe Zellén (KD)
Karl-Erik Segersax (SD)
Ann Blomberg (C)
Kerstin Fredriksson (S)
Olle Hagström (L)

Övriga närvarande
Katrin Siverby, kommundirektör
Alexandra Järvelä Stenlund

Signature reference: 7fcfde88-eaf3-427f-99a0-e890b1fddb53

Innehållsförteckning

Nya arvodesregler	2026/182	4

Signature reference: 7fcfde88-eaf3-427f-99a0-e890b1fddb53

VOB **Dnr 2026/182**
Nya arvodesregler

Val- och arvodesberedningens beslut

1. Kommunfullmäktige antar Regler för arvoden och ersättningar till förtroendevalda 2027-2030.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att uppdatera resepolicyn så den också inkluderar förtroendevalda.
3. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att se över ersättningen av den beredskap som finns för socialnämndens ordförande. Översynen ska återrapporteras till kommunfullmäktige under hösten 2026.

Beslutsrunda
I handlingarna till mötet återfanns huvudförslaget tillika Sverigedemokraternas förslag till arvodesregler. Under mötet framkom förslag till förändringar i både arvodesreglerna i sin helhet och bilaga 2. Dessa olika förslag diskuterades och en del av de frågor som uppkom remitterades till förvaltningen för förtydliganden inför kommunstyrelsen. Gällande arvodesnivåerna skedde viss jämkning under mötets gång.

Det nya förslaget på Regler för arvoden och ersättningar översänds till kommunstyrelsen.

Ärendets beredning
Ärendet har beretts av kanslienheten

Signature reference: 7fcfde88-eaf3-427f-99a0-e890b1fddb53

NETPUBLICATOR® VERIFIED

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: MARGURITHE ZELLÉN
Date: 2026-06-04 12:39:25
BankID refno: 019e9237-4b8b-7a17-89fd-e4e269209795

Förtroendevald: Margurithe Zellén

Signed by: KARL-ERIK SEGERSAX
Date: 2026-06-04 17:38:20
BankID refno: 019e9348-c871-79ca-a62f-93af4d366b84

Kommunfullmäktige, kommunstyrelse: Karl Erik Segersax

Signed by: ALEXANDRA JÄRVELÄ STENLUND
Date: 2026-06-04 15:23:10
BankID refno: 019e92cd-3226-7bab-abb2-2273a0d46971

Nämndsekreterare: Alexandra Järvelä Stenlund

Signature reference: 7fcfde88-eaf3-427f-99a0-e890b1fddb53

BILAGA 2

Arvodet för kommunstyrelsens ordförande är utgångspunkt för övriga uppdragsarvoden enligt denna bilaga. Kommunstyrelsens ordförande utgör 80 % av gällande riksdagsmannaarvode.

Uppdrag	Typ av arvode	Procent	Noteringar
Kommunfullmäktige			
Ordförande	Fast arvode	8	
1:e vice ordförande	Fast arvode	2,5	
2:e vice ordförande	Fast arvode	2,5	
Fullmäktigeberedningar			
Beredningsledare	Fast arvode	3	
Revisorer			
Ordförande	Fast arvode	3	
Vice ordförande	Fast arvode	1,5	
Ledamöter	Fast arvode	1	
Kommunstyrelsen			
Ordförande/kommunalråd	Fast arvode	100	
1:e vice ordförande	Fast arvode	20	
2:e vice ordförande/Oppositionsråd	Fast arvode	70	
Socialnämnden			
Ordförande	Fast arvode	25	
1:e vice ordförande	Fast arvode	7.5	
2:e vice ordförande	Fast arvode	7.5	
Utbildningsnämnden			
Ordförande	Fast arvode	20	
1:e vice ordförande	Fast arvode	6.5	
2:e vice ordförande	Fast arvode	6.5	
Bygg- och trafiknämnden			
Ordförande	Fast arvode	3	
Vice ordförande	Fast arvode	1,5	
Valnämnd			

UTKAST

Ordförande	Fast arvode	2	Gäller endast under valår
Vice ordförande	Fast arvode	1	Gäller endast under valår
Överförmyndare			
Överförmyndare	Fast arvode	8	
Vice överförmyndare	Fast arvode	4	
Val- och arvodesberedningen			
Ordförande	Fast arvode	2	
Vice ordförande	Fast arvode	1	
Valbohem			
Ordförande	Fast arvode	10	
1:e vice ordförande	Fast arvode	3	
2:e vice ordförande	Fast arvode	3	
Färgelanda Vatten			
Ordförande	Fast arvode	5	
Vice ordförande	Fast arvode	3	
Folkhälsorådet			
Ordförande	Fast arvode	3	Om det är någon annan än en ledamot av KS presidium
Brottsförebyggande rådet			
Ordförande	Fast arvode	3	Om det är någon annan än en ledamot av KS presidium

Timarvode	Arvode i procent
Alternativ A (nuvarande nivå)	
Till och med två timmar	0,56 %
Tid utöver två timmar (per timma)	0,28 %
Övriga arvoden	Arvode i procent
Justeringsmöte per tillfälle (en timma)	0,28 %
Inläsning inför kommunstyrelse och kommunfullmäktige (en timme)	0,28 %

BILAGA 2

Arvodet för kommunstyrelsens ordförande är utgångspunkt för övriga uppdragsarvoden enligt denna bilaga. Kommunstyrelsens ordförande utgör 80 % av gällande riksdagsmannaarvode.

Uppdrag	Typ av arvode	Procent	Noteringar
Kommunfullmäktige			
Ordförande	Fast arvode	8	
1:e vice ordförande	Fast arvode	2,5	
2:e vice ordförande	Fast arvode	2,5	
Fullmäktigeberedningar			
Beredningsledare	Fast arvode	3	
Revisorer			
Ordförande	Fast arvode	3	
Vice ordförande	Fast arvode	1,5	
Ledamöter	Fast arvode	1	
Kommunstyrelsen			
Ordförande/kommunalråd	Fast arvode	100	
1:e vice ordförande	Fast arvode	10	
2:e vice ordförande/Oppositionsråd	Fast arvode	40	
Socialnämnden			
Ordförande	Fast arvode	25	
1:e vice ordförande	Fast arvode	5	
2:e vice ordförande	Fast arvode	10	
Utbildningsnämnden			
Ordförande	Fast arvode	20	
1:e vice ordförande	Fast arvode	5	
2:e vice ordförande	Fast arvode	10	
Bygg- och trafiknämnden			
Ordförande	Fast arvode	3	
Vice ordförande	Fast arvode	1,5	
Valnämnd			

UTKAST

Ordförande	Fast arvode	2	Gäller endast under valår
Vice ordförande	Fast arvode	1	Gäller endast under valår
Överförmyndare			
Överförmyndare	Fast arvode	8	
Vice överförmyndare	Fast arvode	4	
Val- och arvodesberedningen			
Ordförande	Fast arvode	2	
Vice ordförande	Fast arvode	1	
Valbohem			
Ordförande	Fast arvode	10	
1:e vice ordförande	Fast arvode	1.5	
2:e vice ordförande	Fast arvode	3	
Färgelanda Vatten			
Ordförande	Fast arvode	5	
Vice ordförande	Fast arvode	3	
Folkhälsorådet			
Ordförande	Fast arvode	3	Om det är någon annan än en ledamot av KS presidium
Brottsförebyggande rådet			
Ordförande	Fast arvode	3	Om det är någon annan än en ledamot av KS presidium

Timarvode	Arvode i procent
Alternativ A (nuvarande nivå)	
Till och med två timmar	0,56 %
Tid utöver två timmar (per timma)	0,28 %
Övriga arvoden	Arvode i procent
Justeringsmöte per tillfälle (en timma)	0,28 %

FÄRGELANDA KOMMUN

Färgelanda kommun

Regler för arvoden och ersättningar till förtroendevalda 2027-2030

UTKAST

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning 3
1. Inledning 4
1.1 Förtroendeuppdrag som omfattas av reglerna 4
2. Arvoden 5
2.1 Allmänt 5
2.2 Arvoden 5
2.3 Fast arvode 5
2.3.1 Kommunalråd och oppositionsråd 5
2.3.2 Övriga 6
2.4 Timarvode (sammanträdesarvode) 6
2.4.1 Arvodesnivå 7
2.4.2 Studie- eller verksamhetsbesök 7
2.5 arvodesform för förtroendevalda som förvärvsarbetar 7
3. Ersättningar 9
3.1 Allmänt om ersättningar 9
3.2 Förlorad arbetsförtjänst 9
3.2.1 Normalberäkning 9
3.2.2 Schablonberäkning 10
3.2. Egenföretagare 10
3.3. Förlorad semesterförmån 11
3.4. Förlorad pensionsförmån 11
3.5 Kommunal pension 12
3.6 ~~Närvarograd och kontroll~~ 12
4 Ersättning för kostnader 13
4.1. Allmänt 13
4.2. Resekostnader 13
4.3. Särskilda kostnader för förtroendevald med funktionsnedsättning 13
4.4. Kostnader för barntillsyn 13
4.5. Kostnader för vård och tillsyn av funktionsnedsatt eller svårt sjuk 14
4.6. Övriga kostnader 14
5. Gemensamma bestämmelser 15
5.1 Hur man begär ersättning 15
5.2 Tidsfrister för begäran om ersättning 15
5.3 Tolkning av reglerna med mera 15
5.4. Utbetalning 15
5.5. Uppföljning och utbildning 15
5.6 Attestantuppdraget 16
Uppdragsbeskrivningar 17
Kommunfullmäktiges ordförande 17
Beredningsledare för tillfälliga beredningar 17
Kommunalråd (kommunstyrelsens ordförande) 17
Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande 18
Oppositionsråd (kommunstyrelsens 2:e vice ordförande) 18
Nämndsordförande 18

Vice ordförande (nämnd/kommunstyrelse/fullmäktige).....18
Alla årsarvoderade.....19

1. Inledning

Enligt 4 kap. 12–14 §§ Kommunallagen (KL, 2017:725), har för-troendevalda rätt till skälig ersättning för de arbetsinkomster och ekonomiska förmåner som de förlorar på grund av uppdraget samt för vissa kostnader som uppkommer när uppdrag fullgörs. I enlig-het med 4 kap. 15 § KL ska fullmäktige besluta om riktlinjer för sådan ersättning.

För förtroendevalda med uppdrag på heltid eller minst 40 % av heltid, gäller endast 2.3.1. samt i tillämpliga delar 3.5–5.5. med hänvisning till 4 kap. 17 § KL.

1.1 Förtroendeuppdrag som omfattas av reglerna

Dessa regler gäller för förtroendevalda som avses i 4 kap 1 § KL det vill säga:

- Ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, styrelser, nämnder, och beredningar
- Revisorer utsedda för granskning av kommunens räkenskaper
- Ledamöter och ersättare i kommunala bolag, efter beslut av respektive bolagsstämma
- Ledamöter och ersättare i stiftelser, efter beslut av respektive stiftelse.
- Ledamöter och ersättare i ett kommunalförbunds beslutande församling eller den församlings beredningar, styrelse annan nämnd samt revisorer
- Ledamöter och ersättare, valda av Färgelanda kommun, i gemensamma nämnder
- Ledamöter och ersättare i kommunalt samrådsorgan, valda av Färgelanda kommun.
- Stiftelser och kommunala bolag bär arvodeskostnaderna för sina ledamöter och ersättare.

UTKAST

2. Arvoden

2.1 Allmänt

För att arvode för sammanträde eller förrättning ska utgå ska den förtroendevalde ha bjudits in av Färgelanda kommun eller fått sitt deltagande bekräftat genom beslut i styrelse, nämnd eller utskott.

2.2 Arvoden

I Färgelanda kommun finns följande arvoden:

- Fast arvode
- Timarvode (sammanträdesarvode)

2.3 Fast arvode

2.3.1 Kommunalråd i enlighet med kommunallagen

Kommunalråd (kommunstyrelsens ordförande) och oppositionsråd (kommunstyrelsens andre vice ordförande) får både ekonomiska och andra förmåner som svarar mot de löne- och anställningsvillkor som gäller för de som är anställda hos kommunen. Om beslut fattas gällande 2.5 gäller även nedanstående dessa personer.

Kommunalrådets och oppositionsrådets fasta arvode utgör ersättning för hela uppdraget, det vill säga både för det ansvar och för de kontakter som medföljer uppdraget och för deltagande i sammanträden och förrättningar inom kommunen och tillsammans med samarbetspartners.
Kommunalrådets och oppositionsrådets fasta arvode utbetalas månadsvis.

Om kommunalråd eller oppositionsråd på grund av sjukdom eller annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid ska kommunstyrelsen utse en annan ledamot att vara ersättare. Ersätta-ren har rätt till ersättning på samma nivå som ordinarie kommunalråd eller oppositionsråd. Ersättaren fullgör rådets samtliga uppgifter i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och dessa regler.
Om kommunalråd eller oppositionsråd på grund av sjukdom eller annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid än två veckor ska arvodet minskas i motsvarande mån.

Någon reglerad arbetstid gäller inte. ~~Kommunalråd och oppositionsråd ska dock registrera sin tid.~~

UTKAST

~~Åtar sig kommunalråd presidieuppdrag med fast arvode i Västra Götalandsregionen ska denna arvodesersättning samordnas och minska den arvodesersättning som Färgelanda kommun utbetalar.~~

2.3.2 Övriga

Fast arvode för övriga uppdrag (se bilaga 2) ersätter förtroendevald för arbetsuppgifter som ligger inom uppdraget, utöver sammanträden och förrättningar.

Arbetsuppgifter som anses ingå och täcks av det fasta arvodet är bland annat:

- Inläsning av handlingar
- Kontakter med allmänhet och press
- Rutinmässigt informera sig om förvaltningens arbete. Samråd och kontakter med sektorsledningen och besök inom sektorns verksamheter
- Samråd och kontakter med andra ordföranden i frågor som be-rör nämnden/styrelsens frågor
- Representera nämnden/styrelsen vid invigningar, uppvaktningar, avtackningar, premiärer och motsvarande
- Genomgång och beredning av ärenden med sekreteraren, före-dragande eller annan anställd till exempel inför sammanträde eller förrättning
- Fatta beslut i ärenden som nämnden delegerat, påskrift av handlingar eller liknade

Om en förtroendevald med fast arvode på grund av sjukdom eller annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid ska nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare. Ersättaren har rätt till ersättning på samma nivå som ordinarie förtroendevald med fast arvode. Ersättaren fullgör den förtroendevalde med fast arvodes samtliga uppgifter i enlighet med nämndens reglemente och dessa regler.

Om förtroendevald med fast arvode på grund av sjukdom eller annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid än två veckor ska arvodet minskas i motsvarande mån.

UTKAST

2.4 Timarvode (sammanträdesarvode)

Förtroendevald med uppdrag mindre än sammantaget 40 procent av heltid, får sammanträdesarvode för sammanträde med det kommunala organ som den förtroendevalde har uppdrag i. Detta gäller:

a) protokollfört sammanträde med kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder, nämndutskott, beredningar och revisorernas sammanträden

b) protokollfört sammanträde med av kommunen tillsatta utredningskommittéer och andra grupper,
c) protokollsjustering
d) Sammankomst med kommunalt samråds- eller intressentsammansatt organ
e) Överläggning med utomstående myndighet eller organisation,
f) Fullgörande av granskningsuppgift inom ramen för ett revisionsuppdrag
g) Kurs, konferens, informationsmöte, studiebesök, studieresa eller liknande, som har ett direkt samband med det kommunala uppdraget, samt annat som rör kommunal angelägenhet.

För ersättning enligt punkterna d-g krävs särskilt beslut eller uppdrag. För partiinterna eller partiövergripande överläggningar utbetalas inte arvode.

2.4.1 Arvodesnivå

Timarvode (sammanträdesarvode) utgår för de två första timmarna av sammanträdet. Tid utöver två timmar ersätts per timma (se bilaga 2)

Arvode inkluderar ersättning för arbete förenat med det politiska uppdraget till exempel inläsning av handlingar, restid till och från sammanträde o.s.v. Timarvode utgår för maximalt 8 timmar/dag.

~~Om särskilda skäl föreligger får ersättning beviljas för längre tid än åtta (8) timmar per dag. Beslut om undantag enligt andra stycket fattas av kommunstyrelsens presidium. Ansökan om undantag ska vara skriftlig och innehålla de uppgifter som krävs för prövning av ärendet.~~

2.4.2 Studie- eller verksamhetsbesök

Förtroendevalda enligt punkt 1.1. kan göra studie- eller verksamhetsbesök, i syfte att utbilda sig inom den verksamhet som uppdraget omfattar.

Varje förtroendevald enligt punkt 1.1. har rätt till två besöksdagar per kalenderår. Besöket ska vara godkänt av ordförande i berört organ och den förtroendevalde ska kunna styrka att den genomförts. Kostnaden belastar berörd nämnd. Timarvode (sammanträdesarvode) utgår enligt punkt 2.4.1, dock maximalt 8 timmar per besöksdag. Förlorad arbetsförtjänst betalas ut.

2.5 arvodesform för förtroendevalda som förvärvsarbetar

Förtroendevalda som samtidigt förvärvsarbetar har möjlighet att välja mellan att

UTKAST

uppbära arvode i form av årsarvode i kombination med sammanträdesarvode eller att omvandla dessa ersättningar till ett samlat årsarvode motsvarande 40 procent, under förutsättning att detta är ekonomiskt fördelaktigt för kommunen.

Ansökan om omvandling av arvode ska göras av den förtroendevalde. Beslut om val av arvodesform fattas av val- och arvodesberedningen. Vald arvodesform gäller för en bindningstid om minst ett kalenderår.

Ändring av arvodesform kan därefter ske tidigast vid nästkommande årsskifte och ska ansökas om i god tid innan ändringen ska träda i kraft. Val- och arvodesberedningen får medge undantag från bindningstiden om särskilda skäl föreligger.

3. Ersättningar

3.1 Allmänt om ersättningar

För att ersättning enligt 3.2–3.4 ska betalas ut ska förtroendevald anmäla sina personliga inkomstuppgifter, adress till arbetet och även arbetsförhållanden på den blankett som finns för detta syfte.

Blankett ska även lämnas vid förändring av inkomst eller annan uppgift. Det är den förtroendevalde som är ansvarig för att uppgifterna som lämnas är korrekta och aktuella.

Rätten till ersättning enligt 3.2–3.4 omfattar även ledighet när det inte kan anses skäligt att de förtroendevalda fullgör sina ordinarie arbetsuppgifter i direkt anslutning till sammanträdet eller motsvarande.

3.2 Förlorad arbetsförtjänst

3.2.1 Normalberäkning

Grunden för beräkningen av förlorad arbetsförtjänst är att då någon efter överenskommelse med sin arbetsgivare tar tjänstledigt för att utföra politiskt förtroendeuppdrag ska ersättning för förlorad ar-betsförtjänst beräknas som om den förtroendevalde vore i tjänst.

För förtroendevald med flera anställningar räknas förlorad arbetsförtjänst utifrån den inkomstförlust som gäller vid det aktuella tillfället.

Förtroendevalda har rätt till ersättning för styrkt förlorad arbetsför-tjänst. Arbetsgivarintyg om timlön, eventuell förlorad semesterförmån, eventuell förlorad pensionsförmån med mera ska lämnas in till HR- och löneavdelningen i januari varje år. Förlorad arbetsförtjänst kan även styrkas genom att vid varje tillfälle lämna in ett in-tyg från arbetsgivaren alternativt lönespecifikation där löneavdraget är redovisat specifikt. Ersättning för förlorad arbetsförtjänst för det nya året betalas ut först när intyg från arbetsgivaren har lämnats in.

Ersättning betalas normalt ut för högst 8 timmar per dag. Ersättning kan betalas ut för mer än 8 timmar om den förtroendevalde kan visa att hen har en schemalagd arbetstid som överstiger 8 timmar och måste vara ledig mer än 8 timmar för ett uppdrag. Då ska ersättning utbetalas för det faktiska antalet timmar som den förtroendevalde måste vara ledig.

En förtroendevald som är helt ledig från sin tjänst och därmed inte får någon lön från

sin arbetsgivare har inte rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Detsamma gäller för en förtroendevald som arbetar deltid och har tagit partiell och generell tjänstledighet. I de fall den förtroendevalde får arbetslöshetsersättning, sjukpenning eller föräldrapenning, betalas ersättning ut med det belopp den förtroendevalde går miste om på grund av sitt uppdrag. Det begärda beloppet ska styrkas med intyg eller motsvarande.

Ersättningsbar tid

Ersättning betalas enligt ovan för tid då den förtroendevalde deltagit i sammanträde eller annat uppdrag som ger rätt till ersättning. Ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas ut för den tiden mötet/uppdraget varat, inklusive faktisk restid mellan hemmet/arbetsplatsen och platsen för mötet/uppdraget. Som ersättningsberättigad tid kan även den tid räknas, som kan uppkomma till följd av att sammanträde/uppdrag hålls på sådan tid att återgång till arbetsplatsen inte är meningsfull, till exempel vid långa resor och beroende på arbetets organisation.

3.2.2 Schablonberäkning

Förtroendevalda som inte har schemaförlagd arbetstid och som kan visa att de förlorat arbetsförtjänst men inte till vilket belopp, får ett schablonbelopp per timma motsvarande 30 % av 1/165:e del av kommunstyrelsen ordförande månadsarvode. Schablonbeloppet är inklusive semesterersättning.

3.2. Egenföretagare

Med egenföretagare avses ägare till enskild firma alternativt delägare i handelsbolag. Företaget ska vara registrerat och bedrivas i aktiv form.

Egenföretagares ersättning grundas på månadsinkomsten i verk-samheten. Månadsinkomsten ska bekräftas genom intyg av revisor. Om inkomstbortfallet inte kan styrkas på detta sätt ska inkomst-bortfallet grundas på senast taxerad inkomst från föregående år.
Kopia på senaste besked om slutlig skatt från Skatteverket ska i så fall lämnas till lönekontoret. Det innebär exempelvis att för år 2027 ska besked från 2026 lämnas in, som avser inkomståret 2025.

Som alternativ ersättning för förlorad arbetsförtjänst kan egenföretagare ansöka om schablonberäknad årsinkomst. Som villkor för schablonberäknad årsinkomst krävs att företaget är registrerat och bedrivs i aktiv form. Dessutom krävs att egenföretagaren kan redovisa och styrka godtagbara skäl för varför det inte går att visa upp faktisk förlorad arbetsförtjänst. Exempel på ett sådant skäl kan vara att det egna företaget har en ojämn omsättning eller liknande vilket i så fall styrks genom tidigare årsredovisningar och löneuttag.

Schablonberäknad årsinkomst betalas ut med 40 % av kommunstyrelsens ordförande fasta arvode.

Val- och arvodesberedningen godkänner årsvis om schablonberäknad årsinkomst ska betalas ut.

För förtroendevald som inte har reglerad arbetstid gäller schablon-arbetstid kl. 08.00 - 17.00. Förlorad arbetsförtjänst kan utges för högst 8 timmar/dag

3.3. Förlorad semesterförmån

Förtroendevalda har rätt till ersättning för styrkt förlorad semesterförmån. Om arbetsgivaren inte betalar semesterförmån ska intyg om detta lämnas in en gång årligen.

Ersättning betalas ut för styrkt antal förlorade semesterdagar med maximalt 12 % på utbetald ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Förtroendevalda som kan visa att semesterförmånen faktiskt påver-kas men inte på vilket sätt har rätt till en schablonersättning.

Om förlorad semesterförmån inte kan styrkas betalas ett schablonberäknat belopp ut med maximalt 12 % på utbetald ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

För de som inte har reglerad arbetstid gäller schablonarbetstid kl.
08.00 - 17.00

3.4. Förlorad pensionsförmån

Förtroendevalda har rätt till ersättning för styrkt förlorad pensions-förmån. Om arbetsgivaren inte betalar pensionsförmån ska intyg om detta lämnas in en gång årligen.

Ersättningen utbetalas direkt till den förtroendevalde en gång per år. Den förtroendevalde ansvarar själv för eventuell placering av ersättningen i pensionsfond eller dylikt. Den årliga utbetalningen av förlorad pensionsförmån är 4,5 % av den sammanlagda ersätt-ningen för förlorad arbetsförtjänst under året som den förtroende-valde fått för utförda förtroendeuppdrag under året. Den förtroendevalde som kan styrka att pensionsförmån har förlorats till högre belopp har rätt till ersättning för förlorad pensionsförmån med motsvarande belopp.

Förtroendevalda som kan visa att pensionsförmånen faktiskt påverkas men inte på vilket sätt har rätt till en schablonersättning med 4,5 % på utbetald ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

För förtroendevalda som bedriver aktiv egen näringsverksamhet utan att ha en anställning ska istället följande gälla: Den förtroende-valde som kan styrka att pensionsförmån har förlorats har rätt till ersättning för förlorad pensionsförmån med

UTKAST

motsvarande belopp.

För de som inte har reglerad arbetstid gäller schablonarbetstid kl. 08.00-17.00. Belopp understigande 100 kr betalas inte ut.

3.5 Kommunal pension

För samtliga förtroendevalda gäller reglerna i det särskilda avtalet; Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL).

Pensionsbestämmelserna OPF-KL tillämpas på förtroendevald som valdes första gången i samband med valet 2014 eller senare, eller som i tidigare uppdrag inte omfattas av PBL, PRF-KL eller andra pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

Pensionsbestämmelserna OPF-KL tillämpas på förtroendevald, oavsett uppdragets omfattning.

I den pensionsgrundande inkomsten ingår den förtroendevaldes fasta arvode, sammanträdes- och förrättningsersättningar samt andra kontanta ersättningar. Utbetald ersättning för förlorad arbetsförtjänst är inte en pensionsgrundande inkomst.

För att omfattas av avtalets omställningsstöd krävs ett uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 % av heltid.

3.6 ~~Närvarograd och kontroll~~

~~För förtroendevald med årsarvode förutsätts en hög närvaro i uppdraget. Om den förtroendevalde, av andra skäl än sjukdom eller annan frånvaro som enligt detta reglemente är ersättningsberättigad, fullgör sitt uppdrag i mindre omfattning än angiven närvarograd, ska arvodet reduceras i motsvarande utsträckning.~~

~~Kontroll av närvarograd ska ske genom stickprovsvisa granskningar som genomförs halvårsvis. Dessa kan omfatta genomgång av protokoll, närvarolistor samt andra relevanta handlingar. Den förtroendevalde är skyldig att på begäran lämna uppgifter och underlag som styrker fullgörandet av uppdraget.~~

~~Bedömning av närvarograd samt beslut om eventuell reducering av arvode fattas av val- och arvodesberedningen. Vid konstaterade avvikelser ska dessa läggas till grund för beslut om arvodesjustering~~

UTKAST

4 Ersättning för kostnader

4.1. Allmänt

Ersättning enligt 4.2–4.6 betalas ut för verifierade kostnader som uppstått som en direkt följd av förtroendeuppdraget. Verifikationen kan bestå av till exempel en faktura eller kvitto på utbetalningen.

4.2. Resekostnader

Kostnader för resor till och från sammanträden eller motsvarande ersätts enligt de grunder som fastställts för kommunens arbetstagare i det kommunala reseavtalet.

Vid sammanträde utanför kommunen utgår sammanträdesarvode från det att man lämnar kommunhuset tills man är åter.

4.3. Särskilda kostnader för förtroendevald med funktionsnedsättning

Ersättning betalas till förtroendevald med funktionsnedsättning för de särskilda kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträden eller motsvarande och som inte ersätts på annat sätt. Häri ingår kostnader för till exempel resor, ledsagare, tolk, hjälp med inläsning och uppläsning av handlingar och liknande. Fråga om rätt till ersättning enligt denna punkt prövas i varje enskilt fall av val- och arvodesberedningens presidium.

Ersättning lämnas endast för kostnader som inte ersätts på annat sätt.

4.4. Kostnader för barntillsyn

Kostnader för vård och tillsyn av barn på grund av deltagande vid sammanträden eller motsvarande ersätts med 30 % av 1/165:e del av kommunstyrelsen ordförande månadsarvode per påbörjad timma, dock maximalt 8 timmar per dag. Det gäller barn som vårdas i den förtroendevaldes familj och som under kalenderåret inte hunnit fylla 12 år. Om det finns särskilda skäl kan ersättning ges även för äldre barn.

Ersättning betalas inte för barntillsyn som utförs av egen familjemedlem eller av annan närstående och inte heller för tid som barnet normalt vistas i barnomsorgen till följd av vårdnadshavarnas ordinarie arbete/sysselsättning.

UTKAST

4.5. Kostnader för vård och tillsyn av funktionsnedsatt eller svårt sjuk

Ersättning betalas ut för kostnader som uppstått för vård och tillsyn av funktionsnedsatt eller svårt sjuk person som vistas i den förtroendevaldes bostad, för att den förtroendevalde ska kunna delta i sammanträden eller motsvarande. Ersättning utgår med 30 % av 1/165:e del av kommunstyrelsen ordförande månadsarvode per påbörjad timma, dock maximalt 8 timmar per dag.

Ersättning betalas inte för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller av annan närstående.

4.6. Övriga kostnader

För andra kostnader än de som anges i 4.2–4.5 betalas ersättning ut om den förtroendevalde kan visa att det finns särskilda skäl för dessa kostnader. Ersättning betalas inte ut om den förtroendevalde haft rimliga möjligheter att förhindra att kostnaderna uppkom, till exempel genom att planera om arbetet. Gemensamma bestämmelser.

UTKAST

5. Gemensamma bestämmelser

5.1 Hur man begär ersättning

Fast arvode enligt punkt 2.3 betalas ut automatiskt.

I punkt 3.1 anges hur den förtroendevalde ska gå till väga för att få ersättningen enligt punkt 3.2–3.4. För att få ersättning enligt punkt 4.2–4.6. ska den förtroendevalde vid varje tillfälle styrka sina förluster eller kostnader.

5.2 Tidsfrister för begäran om ersättning

Begäran om ersättning för förlorad arbetsförtjänst ska göras direkt vid sammanträdet eller senast inom två (2) månader från det till-fälle då den förlorade arbetsförtjänsten uppkom.

Begäran om ersättning för förlorad semesterförmån ska göras senast inom två (2) år från det tillfälle då den förlorade semesterförmånen uppkom.

Begäran om ersättning för förlorad pensionsförmån på den förlorade arbetsförtjänsten ska göras senast inom två (2) år från det tillfälle då den förlorade pensionsförmånen uppkom.

Begäran om andra ersättningar enligt dessa regler ska göras senast inom två (2) månader från dagen för sammanträde eller motsvarande tillfälle då kostnaden uppkom.

5.3 Tolkning av reglerna med mera

Val- och arvodesberedningens presidium avgör frågor om tolkning och tillämpning av dessa regler, generellt eller individuellt. HR-och löneavdelningen har att utse en ansvarig tjänsteperson för beredande av arvodesärenden till val- och arvodesberedningen.

Val- och arvodesberedningen har i uppdrag att föreslå arvoden för tillkommande uppdrag under mandatperioden.

5.4. Utbetalning

Ersättningar betalas ut en gång per månad förutom ersättning för förlorad pensionsförmån vilken betalas ut årsvis i efterskott.

5.5. Uppföljning och utbildning

Val- och arvodesberedningen ska en gång per mandatperiod göra en uppföljning av de förtroendevaldas ersättningar. Uppföljning görs tidigast efter två år av

mandatperioden. Val- och arvodesberedningen kan genomföra stickprovskontroller för att kontrollera hur reglerna följs.

I början av varje mandatperiod ska samtliga förtroendevalda i kom-munfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna få en genom-gång av arvodesreglerna. I samband med genomgången kommer attestanterna att få en särskild genomgång kring attestantuppdraget.

5.6 Attestantuppdraget

Beslutsattestanten har det formella ansvaret för att underlagen som ligger till grund för utbetalning av arvode, förlorad arbetsförtjänst med mera är riktiga.

Beslutsattestanten har ansvar för att kontrollera att pengar finns avsatta i budgeten för den kostnad som ska attesteras.

Beslutsattestanten ska innan deltagande godkänna utbildningar/konferenser/aktiviteter som den förtroendevalde önskar delta i. Beslutsattestanten bekräftar med sin attest att underlaget från den förtroendevalde är riktigt och att uppdraget och syftet med deltagandet är tydligt.

Det måste också klart framgå av underlaget vad eventuella kostnadsutlägg och reseräkningar omfattar.

Innan attest kan ske inför årets första utbetalning av förlorad arbets-förtjänst ska underlag från arbetsgivaren om löneavdraget vara in-lämnat.

~~Förste attestant är i de flesta fall ordförande för gällande nämnd, denne har i sin tur en andreattestant som kontrollerar attesteringen samt attesterar ordförandes kostnader. Förvaltningens ansvar är att betala ut kostnaden enligt gällande regelverk.~~

Se i övrigt kommunens regelverk för attester.

UTKAST

Bilaga 1

Uppdragsbeskrivningar

Utöver vad som framgår av kommunallagen, reglementen, arbetsordning m.m. gäller följande ansvarsfördelning för de olika politiska uppdragen.

Kommunfullmäktiges ordförande

- Ansvara för förtroendemannautbildningen och de förtroendevaldas kompetensutveckling
- Hålla kontinuerlig kontakt med partiernas gruppledare
- ~~Vara kommunfullmäktiges kontaktperson gentemot massmedia~~
- ~~Utföra representationsuppdrag och i övrigt företräda kommunfullmäktige.~~
- Företräder kommunfullmäktige i interna och externa sammanhang
- Ansvarar för att fullmäktiges arbete planeras och följs upp
- Samverkar med kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör i övergripande frågor

Beredningsledare för tillfälliga beredningar

- Leda processen i beredningarna och inspirera beredningsledamöterna till kreativitet och gemensamt lärande.
- Se till att inga andra frågor än de som hör ihop med det definierade upp-draget behandlas i beredningen.
- Planera och driva beredningsarbetet framåt och överlämna resultat på ut-satt tid.
- Hålla kontakten med förvaltningen och se till att beredningen får tillgång till erforderligt tjänstemannastöd.
- Hålla kommunfullmäktiges, kommunstyrelsens eller nämndens ordfö-rande kontinuerligt informerad om beredningsarbetets ekonomiska läge så att den ekonomiska ramen hålls.

Kommunalråd (kommunstyrelsens ordförande)

- Företräder den styrande grupperingen
- Hålla kontakter med kommunfullmäktiges presidium så att arbetet med de strategiska frågorna finner sin plats i kommunfullmäktige.
- Främja samverkan mellan kommunstyrelsen, övriga nämnder och kom-munens bolag
- Representera kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, kon-ferenser och sammanträde om inte annat bestämts.

UTKAST

- Vara kommunstyrelsens kontaktperson gentemot media
- Hålla kommunstyrelsen informerad

- Med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor
- Samverkar med kommundirektör och förvaltningsledning

Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande

- Biträda kommunstyrelsens ordförande (se uppdrag för kommunstyrelsens ordförande ovan)
- Kan bli tilldelad sidouppdrag som kommunstyrelsen beslutar om

Oppositionsråd (kommunstyrelsens 2:e vice ordförande)

- Företräder oppositionen
- Garanterar samtliga oppositionspartier insyn och goda arbetsmöjligheter.
- Tar emot, vidarebefordra och förankra information till samtliga opposit-ionspartier
- Samordnar oppositionens arbete
- Bidrar till demokratisk balans och insyn
- Fungerar som kontaktpunkt för oppositionens gemensamma frågor
- Stödjer och koordinerar oppositionsföreträdare i nämnder och bolag
- Bidrar till att utveckla oppositionens arbetsformer
- Biträda kommunstyrelsens ordförande (se uppdrag för kommunstyrelsens ordförande ovan)
- Kan bli tilldelad sidouppdrag som kommunstyrelsen beslutar om

Nämndsordförande

- Leder nämndens arbete och sammanträden
- Ansvarar för planering, prioritering och uppföljning av nämndens verk-samhet
- Säkerställer att ärenden bereds och behandlas enligt gällande regelverk
- Har löpande dialog med sektorchef/avdelningschef och tjänstepersonsor-ganisation
- Företräder nämnden i interna och externa sammanhang
- Ansvarar för att beslut verkställs och följs upp
- Samverkar med kommunstyrelse och övriga nämnder

Vice ordförande (nämnd/kommunstyrelse/fullmäktige)

UTKAST

- Ersätter ordföranden vid dennes frånvaro
- Biträder ordföranden i planering och genomförande av uppdraget
- Deltar i presidiearbete där sådant finns
- Bidrar till samordning och beredning av ärenden
- Kan ha särskilda ansvarsområden enligt beslut
- Medverkar i uppföljning och utveckling av verksamheten

Alla årsarvoderade

- Inläsning av handlingar
- Kontakter med allmänhet, organisationer och press
- Rutinmässigt informera sig om förvaltningens arbete.
- Samråd och kontakter med sektorsledningen och besök inom sektorns verksamheter
- Samråd och kontakter med andra ordföranden i frågor som berör nämnden/styrelsens frågor
- Representera nämnden/styrelsen vid invigningar, uppvaktningar, avtackningar, premiärer och motsvarande
- Genomgång och beredning av ärenden med sekreteraren, föredragande eller annan anställd till exempel inför sammanträde eller förrättning
- Fatta beslut i ärenden som nämnden delegerat, påskrift av handlingar eller liknade
- Sammanträden med egen nämnd/styrelse/utskott
- ~~Justering av protokoll~~
- Överläggningar med företrädare för andra kommunala organ eller med icke kommunala organ där man företräder den egna styrelsen/nämnden eller utskottet
- Att hålla sig á jour med samhällsförändringar och utveckling som påverkar det kommunala uppdraget
- ~~Restid med anledning av ovan uppräknande punkter~~
  Övriga liknande uppgifter

UTKAST

Arvodet för kommunstyrelsens ordförande är utgångspunkt för övriga uppdragsarvoden enligt denna bilaga. Kommunstyrelsens ordförande utgör 80 % av gällande riksdagsmannaarvode.

Uppdrag	Typ av arvode	Procent	Noteringar
Kommunfullmäktige			
Ordförande	Fast arvode	8	
1:e vice ordförande	Fast arvode	2,5	
2:e vice ordförande	Fast arvode	2,5	
Fullmäktigeberedningar			
Beredningsledare	Fast arvode	3	
Revisorer			
Ordförande	Fast arvode	3	
Vice ordförande	Fast arvode	1,5	
Ledamöter	Fast arvode	1	
Kommunstyrelsen			
Ordförande/kommunalråd	Fast arvode	100	
1:e vice ordförande	Fast arvode	10	
2:e vice ordförande/Oppositionsråd	Fast arvode	40	
Socialnämnden			
Ordförande	Fast arvode	25	
1:e vice ordförande	Fast arvode	7.5	
2:e vice ordförande	Fast arvode	7.5	
Utbildningsnämnden			
Ordförande	Fast arvode	20	
1:e vice ordförande	Fast arvode	7.5	
2:e vice ordförande	Fast arvode	7.5	
Bygg- och trafiknämnden			
Ordförande	Fast arvode	3	
Vice ordförande	Fast arvode	1,5	

UTKAST

Valnämnd			
Ordförande	Fast arvode	2	Gäller endast under valår
Vice ordförande	Fast arvode	1	Gäller endast under valår
Överförmyndare			
Överförmyndare	Fast arvode	8	
Vice överförmyndare	Fast arvode	4	
Val- och arvodesberedningen			
Ordförande	Fast arvode	2	
Vice ordförande	Fast arvode	1	
Valbohem			
Ordförande	Fast arvode	10	
1:e vice ordförande	Fast arvode	3	
2:e vice ordförande	Fast arvode	3	
Färgelanda Vatten			
Ordförande	Fast arvode	5	
Vice ordförande	Fast arvode	3	
Folkhälsorådet			
Ordförande	Fast arvode	*3*	*Om det är någon annan än en ledamot av KS presidium*
Brottsförebyggande rådet			
Ordförande	Fast arvode	3	*Om det är någon annan än en ledamot av KS presidium*

Timarvode	Arvode i procent
Alternativ A (nuvarande nivå)	
Till och med två timmar	0,56 %
Tid utöver två timmar (per timma)	0,28 %
Övriga arvoden	Arvode i procent
Justeringsmöte per tillfälle (en timma)	0,28 %

Frågor som uppstått på mötet

Paragraf 2.3.1, stycke 6

Text: *"Någon reglerad arbetstid gäller inte. Kommunalråd och oppositionsråd ska dock registrera sin tid."*

Varför ska man registrera sin tid?
Syftet till detta går inte att härleda i andra dokument. Efter en mindre översyn har vi inte kunnat hitta att det finns i andra kommuner. KS:s presidum föreslår att detta tas bort.

Paragraf 2.3.1, stycke 7

Text: *"Åtar sig kommunalråd presidieuppdrag med fast arvode i Västra Götalandsregionen ska denna arvodesersättning samordnas och minska den arvodesersättning som Färgelanda kommun utbetalar."*

Varför gäller detta bara Västra Götalandsregionen?

Svar: KS:s presidum föreslår att detta tas bort.

Paragraf 2.5

Text: *"Förtroendevalda som samtidigt förvärvsarbetar har möjlighet att välja mellan att uppbära arvode i form av årsarvode i kombination med sammanträdesarvode eller att omvandla dessa*
ersättningar till ett samlat årsarvode motsvarande 40 procent."

Får man göra skillnad på förvärvsarbetande kontra icke-förvärvsarbetande?

Svar: Ja det får man.

Paragraf 3.2.3 stycke 2

Text: "*Månadsinkomsten ska bekräftas genom intyg av revisor.*"

Varför behövs detta?
Detta är en skrivelse som återkommer i andra kommuners reglementen för att inkomsten ska stärkas av en oberoende part.

Paragraf 3.2.3 stycke 6

Text: För förtroendevald som inte har reglerad arbetstid gäller schablon-arbetstid kl. 08.00 - 17.00."

Varför just denna tid?
Det är en schablontid som är standardiserad, undantag kan göras.

Färgelanda kommun

Kanslienheten
Nämndsekreterare
Marthina Färm

Tjänsteskrivelse
2026-05-28
2026/161

Kommunfullmäktige

Tjänsteskrivelse – beviljande av ansvarsfrihet Fyrbodals kommunalförbund och godkännande av årsredovisning

Kommunstyrelsens beslutsförslag

1. Kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i dess organ.
2. Kommunfullmäktige godkänner förbundets årsredovisning för 2025.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelsens presidium.

Sammanfattning av ärendet

De av fullmäktige utsedda revisorerna har granskat den verksamhet som bedrivits i Fyrbodals kommunalförbund under verksamhetsåret 2025. Revisionens sammantagna bedömning är att direktionen har bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att räkenskaperna är rättvisande samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Resultatet enligt årsredovisningen bedöms i stort sett vara förenligt med de uppställda finansiella målen och verksamhetsmålen. Revisorerna tillstyrker därför att respektive medlemskommuns kommunfullmäktige godkänner förbundets årsredovisning för 2025 samt beviljar ansvarsfrihet för direktionen och de enskilda ledamöterna.

Ärendebeskrivning

De av Vänersborgs kommuns kommunfullmäktige utsedda revisorer har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har

utförts enligt kommunallagen, god redovisningssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts

med den inriktning och omfattning som utsedda revisorer anser tillräckligt för att ge grund för bedömning och ansvarsprövning.

Ändamålet med Fyrbodals kommunalförbund är att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalsregionen. Syftet ska vara att stärka Fyrbodal och samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Uppfyllandet av ändamål och syfte sker genom samverkan mellan medlemskommunerna. Revisionen anser att direktionen behöver agera för att över tid ha en verksamhet som drivs inom budgetram exklusive finansiella intäkter.

Beslutsunderlag:

- Tjänsteskrivelse daterad 2026-05-29
- Fyrbodals kommunalförbund begäran om ansvarsfrihet och godkännande av årsredovisning
- Fyrbodals kommunalförbunds årsredovisning 2025
- Förbundsdirektionens beslut avseende Fyrbodals kommunalförbunds årsredovisning 2025
- Fyrbodals kommunalförbund Revisionsberättelse 2025
- PwC rapport God ekonomisk hushållning
- PwC rapport Grundläggande granskning
- PwC yttrande från sakkunnigt biträde

Sändlista
Kommunfullmäktige
Fyrbodals kommunalförbund

Revisionsberättelse 2025

Beslut

Direktionen beslutar att anteckna informationen till protokollet.

Direktionen beslutar att översända revisionsberättelse 2025 till medlemskommunerna för att bevilja ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna.

Direktionen beslutar att översända årsredovisning 2025 till respektive fullmäktige för att tillstyrka godkännande.

Sammanfattning

De av Vänersborgs kommuns kommunfullmäktige utsedda revisorer[1] har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god redovisningssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som utsedda revisorer anser tillräckligt för att ge grund för bedömning och ansvarsprövning.

Ändamålet med Fyrbodals kommunalförbund är att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalsregionen. Syftet ska vara att stärka Fyrbodal och samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande. Uppfyllandet av ändamål och syfte sker genom samverkan mellan medlemskommunerna. Revisionen anser att direktionen behöver agera för att över tid ha en verksamhet som drivs inom budgetram exklusive finansiella intäkter.

[1] I enlighet med Fyrbodals kommunalförbunds förbundsordning § 8 mars 2017

Fullmäktige utsedda revisorers bedömning:

De bedömer att sammantaget att direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

De bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

De bedömer att direktionens interna kontroll i allt väsentligt har varit tillräcklig.

De bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i stort sett är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

De tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i dess organ.

De tillstyrker att respektive fullmäktige godkänner förbundets årsredovisning för 2025.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-13

Revisionsberättelse 2025

PwC yttrande från sakkunnigt biträde

PwC rapport Grundläggande granskning

PwC rapport God ekonomisk hushållning

Ansvarig tjänsteperson

Malin Zetterman
0522-44 08 38
Ekonomiansvarig
Fyrbodals kommunalförbund

Beslutet skickas till

Medlemskommunerna

Fullmäktige utsedda revisorer

Org.nr: 222000-1776

Revisionsberättelse för år 2025

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som vi anser tillräcklig för att ge grund för bedömning och ansvarsprövning.

Ändamålet med Fyrbodals kommunalförbund är att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalregionen. Syftet ska vara att stärka Fyrbodal och samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande. Uppfyllandet av ändamål och syfte sker genom samverkan mellan medlemskommunerna.

Revisionen anser att direktionen behöver agera för att över tid ha en verksamhet som drivs inom budgetram exklusive finansiella intäkter.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll i allt väsentligt har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i stort sett är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Org.nr: 222000-1776

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige godkänner förbundets årsredovisning för 2025

Vi åberopar bifogade rapporter

Plats och datum enligt digital underskrift

Magnus Cassel Vänersborgs kommun	Peter Winberg Tanums kommun	Pia Axelsson Dals-Eds kommun
Gert-Inge Andersson Trollhättans kommun	Håkan Axelsson Sotenäs kommun	

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna

- PwC yttrande från sakkunnigt biträde
- PwC rapport Grundläggande granskning
- PwC rapport God ekonomisk hushållning

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

GERT-INGE ANDERSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2026-04-10 08:04:03 UTC*

Undertecknare — Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Rune Gert-Inge Andersson

Gert-Inge Andersson

Leveranskanal: E-post

MAGNUS CASSEL Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2026-04-09 15:50:53 UTC*

Undertecknare — Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: MAGNUS CASSEL

Magnus Cassel

Leveranskanal: E-post

PETER WINBERG Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2026-04-10 10:52:44 UTC*

Undertecknare — Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: PETER VINBERG

Peter Winberg

Leveranskanal: E-post

PIA AXELSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2026-04-08 06:46:07 UTC*

Undertecknare — Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Pia Axelsson

Pia Axelsson

Leveranskanal: E-post

HÅKAN AXELSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2026-04-08 07:14:37 UTC*

Undertecknare — Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: HÅKAN AXELSSON

Håkan Axelsson

Leveranskanal: E-post

Till revisorerna i Fyrbodals Kommunalförbund (Org.nr 222000-1776)

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Fyrbodals Kommunalförbund utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2025-01-01–2025-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till Kommunalförbundets förtroendevalda revisorer 2026-04-07.

Yttrande om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter

Uttalande

Vi har utfört en revision av årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för Fyrbodals Kommunalförbund för år 2025-01-01–2025-12-31 avgiven av direktionen den 2026-03-26. Vi har granskat förvaltningsberättelsen samt drift- och investeringsredovisningen enligt särskilda instruktioner i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kommunalförbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till Kommunalförbundet.
Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 1–18 samt 56–58. Det är direktionen som har ansvaret för denna andra information. Sådan information som granskas enligt särskilda instruktioner utgör inte annan information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Direktionens ansvar
Det är direktionen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Direktionen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar
Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

1. Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag,
2. Skaffar vi oss en förståelse av den del av Kommunalförbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
3. Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i direktionens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
4. Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
5. Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga biträdets granskning av förvaltningsberättelsen samt drift- och investeringsredovisningen
Det är direktionen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen samt drift- och investeringsredovisningen och att dessa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt ”Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse” samt ”Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning” i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen och drift- och investeringsredovisningen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Drift- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med LKBR.

Datum den dag som framgår av vår elektroniska signatur

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Gunilla Lönnbratt
Ansvarigt sakkunnigt biträde

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2026-04-07 13:03:10 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Gunilla Fredrika Lönnbratt

Gunilla Lönnbratt
Director

Leveranskanal: E-post

Grundläggande granskning 2025

Fyrbodals kommunalförbund

2026-04-07

Inledning

Bakgrund

Av lagstiftning och god revisionssed följer att förbundets revisorer årligen ska granska alla verkställande organ. Förbundsdirektionen, i sin roll som förbundsstyrelse, ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med tilldelade uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdrag ingår att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionsobjekt i granskningen är förbundsdirektionen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge förbundets revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse. I revisionens uppdrag ingår att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Utövar och vidtar direktionen tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden?
2. Är redovisat resultat för verksamheten förenligt med beslutade mål?
3. Är redovisat resultat för ekonomin förenligt med beslutade mål?

I bilaga redovisas underliggande revisionsfrågor.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Följande revisionskriterier används i granskningen:

- Kommunallagen 6:6, 9:5
- Följsamhet till mål och budget för år 2025
- I övrigt se avsnitt ”syfte och revisionsfrågor”.

Avgränsning

I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2025. I övrigt se avsnitt ”syfte och revisionsfrågor”.

Metod

Analys för granskningen relevant dokumentation, främst mötesprotokoll, delårsrapport samt årsredovisning.

Revisionell bedömning av respektive revisionsfråga sker utifrån en tregradig skala: ja/uppfyllt (grön); delvis uppfyllt (gul); nej/ej uppfyllt (röd).

Rapportens innehåll har faktakontrollerats av förbundsdirektören samt ekonomiansvarig.

Rapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med PwC:s interna rutiner och checklistor för kvalitetssäkring.

Granskningsresultat

Iakttagelser

Inför verksamhetsåret 2025 fattade direktionen beslut om budget och verksamhetsplan 2025-2027 vid sammanträdet den 31 oktober 2024. I budget och verksamhetsplanen finns målsättningar för verksamhet och ekonomi. Målen är mätbara och går att följa upp.

I förbundsordningen (beslutad av fullmäktige) och arbetsordningen (beslutar av direktionen) anges grunderna för den årliga rapporteringen till direktionen.

Under året har förbundsledningen rapporterat måluppfyllelsen till direktionen. Det har skett i delårsrapporter per april och augusti. I rapporteringen bedöms om målsättningar och aktiviteter följer planen för året. I bedömningen används färgkoderna enligt följande: grön= följer plan, gul= följer delvis plan, röd= följer inte plan. I rapporteringen under året framgår att merparten bedöms om gröna. Det förekommer även gula bedömningar. Direktionen beslutar vid båda dess uppföljningar att godkänna redovisningen utan ytterligare åtgärd. I den ekonomiska uppföljning framgår inga större avvikelser under året och därmed har det inte varit aktuellt för direktionen att vidta åtgärder.

Kommunalförbundets har i verksamhetsplanen angett tre insatsområden; regional utveckling, kompetensförsörjning, och välfärdsutveckling. Var och en av dem syftar till att skapa en attraktiv, hållbar och framgångsrik Fyrbodalsregion. Inom respekive område finns det delmål. I årsredovisningen presenteras en bedömning enligt samma färgskala som används i delårsrapporterna. Det finns totalt 10 delmål för verksamheten. I årsredovisningen bedöms nio delmål som gröna och är markerade med att de uppnåtts. Delmålet En god och hållbar arbetsmiljö bedöms delvis blivit uppnått. Förbundet anger att bedömningen är att målet i allt väsentligt uppfylls men att sjukskrivningstalen är bekymmersamt.

I årsredovisningen följs målen för god ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning upp. Målet bedöms av förbundet som uppnått. I redovisningen anges att kommunalförbundet bedömer att god ekonomisk hushållning uppnås under 2025 utifrån den ekonomiska utvecklingen och den finansiella ställningen vid årets slut. Förbundet når tre av tre finansiella mål och samtliga verksamhetsmål bedöms följa plan samt förväntas uppnås enligt fastställda mål i verksamhetsplanen. Årets resultat uppgår till 187 tkr, vilket innebär att verksamheten bedrivits med en ekonomi i balans och att balanskravet uppfylls. Soliditeten har ökat med tre procentenheter jämfört med 2024 och uppgår nu till 10 procent, vilket visar på en stärkt finansiell ställning och en förbättrad långsiktig betalningsförmåga.

I bilaga redovisas underliggande revisionsfrågor.

Bedömning

Revisionsfråga: 1. Utövar och vidtar direktionen tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden?

Styrning, kontroll och åtgärder	**Ja**	

Revisionsfråga: 2. Är redovisat resultat för verksamheten förenligt med beslutade mål?

Måluppfyllelse verksamhet	**Ja.**	

Revisionsfråga: 3. Är redovisat resultat för ekonomin förenligt med beslutade mål?

Måluppfyllelse ekonomi	**Ja**	

Rekommendationer

För framtiden lämnas följande rekommendationer:

- Direktionen kan i samband med delårsuppföljning och eventuella avvikelser från målen tydligare notera avvikelser från målen samt kommentera hur dessa förväntas hanteras.

2026-04-07

Viktor Prytz

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av förtroendevalda revisorerna i Fyrbodals kommunalförbund enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av avtalet 2023-11-28. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Bilagor

Delfrågor		
1	Har direktionen antagit en plan för verksamheten?	**Grön**
2	Har direktionen antagit en budget för verksamheten?	**Grön**
3	Finns mål formulerade för förbundets verksamhet?	**Grön**
4	Finns mål formulerade för förbundets ekonomi?	**Grön**
5	Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	**Grön**
6	Har direktionen upprättat instruktion för rapportering till direktionen?	**Grön**
7	Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet?	**Grön**
8	Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för ekonomi?	**Grön**
9	Vidtar direktionen tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	**Gul**
10	Vidtar direktionen tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	**Grön**
11	Når förbundet uppsatta mål för verksamheten?	**Grön**
12	Når förbundet uppsatta mål för ekonomin?	**Grön**

God ekonomisk hushållning 2025

Fyrbodals kommunalförbund

2026-04-07

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att förbundet ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Delårsrapport och årsredovisning ska lämna information om följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan.

Förbundsdirektionen – i sin roll som styrelse – är ansvarig för upprättande av delårsrapport respektive årsredovisning. Revisionsobjekt i granskningen är förbundsdirektionen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning av delårsrapport respektive årsredovisning. Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med beslutade mål för god ekonomisk hushållning?
2. Är redovisat balanskravsresultat förenligt med balanskravet?

Det sker även en översiktlig granskning av årsredovisning som primärt fokuserar på följande delar:

a) Tidpunkt för överlämning av årsredovisning till revisorer,
b) Följsamhet till driftbudget,
c) Följsamhet till investeringsbudget,
d) Finansiell ställning samt
e) Sjukfrånvaro

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av:

- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), kap 11:8, 11:10, 13:2
- Kommunallag (KL), kap 11:1, 11:20

- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15, Förvaltningsberättelse
- Förbundets beslut avseende god ekonomisk hushållning

Avgränsning

Granskningen avser årsredovisning 2025. Övrig avgränsning, se avsnitt “Syfte och revisionsfrågor”.

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation.
Granskningsresultatet har bedömts med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt). Rapportens innehåll har faktakontrollerats av ekonomiansvarig.

Granskningsresultat

God ekonomisk hushållning

Iakttagelser

Förbundsdirektionen har fastställt riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna omfattar mål av finansiell och verksamhetsmässig karaktär. I budget och verksamhetsplan 2025 med plan för 2026–2027, fastställt av direktionen den 31 oktober 2024, finns tre finansiella mål, två förbundsövergripande mål, två förbundsgemensamma mål samt 8 verksamhetsmål fördelade inom 3 insatsområden.

Förbundet har fem riktlinjer inom området god ekonomisk hushållning:

- Förbundet ska förvalta beslutade budgetmedel på ett rationellt och effektivt sätt för att maximera nyttan för medlemskommunerna och Fyrbodalsregionen.
- Förbundets verksamheter, insatser och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas.
- Förbundet ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån direktionens riktlinjer och beslut.
- Förbundets tillgångar och skulder ska förvaltas på ett tryggt och ansvarsfullt sätt.
- Direktionens budgetbeslut är överordnad verksamheten och vid eventuella målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet.

Vidare har förbundet följande finansiella mål för 2025:

- Långsiktig stabil soliditetsnivå, nivån kan dock variera över tid beroende av åtaganden som direktionen finner angelägna.
- Intäkterna ska överstiga kostnaderna.
- En god likviditet så att det är möjligt att både täcka kostnader för de fasta åtgärderna och att förskottera medel i projekt där förbundet är projektägare.

I direktionen uppdrag ingår att följa upp och utvärdera mål för god ekonomisk hushållning. Detta ska ske i årsredovisningens förvaltningsberättelse.

Granskningen visar att utvärdering av mål för god ekonomisk hushållning sker i avsnittet ”God ekonomisk hushållning”, som är en del av årsredovisningens förvaltningsberättelse.

Av utvärderingen framgår följande:

- Tre av tre finansiella mål har uppnåtts för helåret.

- Ett verksamhetsmål bedöms som delvis uppnått. Övriga verksamhetsmål bedöms följa planen och anses uppnåtts för helåret.

Årets resultat uppgår till 187 tkr, vilket innebär att verksamheten bedrivits med en ekonomi i balans och att balanskravet uppfylls. Soliditeten har ökat med tre procentenheter jämfört med 2024 och uppgår till 10 procent. Likvida medel vid årets slut uppgick till 29,7 mkr. Likviditeten har minskat jämfört med föregående år.

Balanskravsresultat

Iakttagelser

I förvaltningsberättelsen återfinns ett avsnitt benämnt ”Balanskravsresultat”. Avsnittet innehåller en balanskravsutredning. Av utredningen framgår att balanskravsresultatet för år 2025 uppgår till 187 000 kr. Förbundet har inga negativa resultat från tidigare år som behöver återställas.

Övrigt

Iakttagelser

Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2025 och som behandlats av direktionen 2026-03-26. Direktionen har därmed överlämnat årsredovisningen till revisorer inom föreskriven tid enligt kommunallagen (senast 15 april).

Årsredovisningen ska innehålla upplysningar om förhållande som är viktiga för direktionens verksamhet, resultat och ekonomiska ställning. Granskning av årsredovisning 2025 visar följande:

- Den innehåller en driftredovisning. Av denna framgår att direktionen under 2025 har bedrivit verksamheten inom tilldelad driftbudgetram.

- Den innehåller redovisning av finansiella nyckeltal, däribland soliditet. Soliditet ger en indikation om direktionens finansiella stabilitet. Under 2025 har soliditeten ökat till 10 procent, vilket är tre procentenheter högre än jämfört med föregående år.

- Den innehåller upplysningar avseende väsentliga personalförhållanden. Den sammanlagda sjukfrånvaron i relation till totalt antal arbetade timmar uppgår år 2025 till 9,04 procent vilket är en ökning från året innan då den låg på 5,23 procent.

Samlad bedömning

Revisionsfråga 1: Är resultat i årsredovisning förenligt med beslutade mål för god ekonomisk hushållning?

Finansiella mål:	**Ja**	
Verksamhetsmål:	**Ja**	

Revisionsfråga 2: Är redovisat balanskravresultat förenligt med balanskravet?

Följsamhet till balanskravsresultatet:	**Ja**	

2026-04-07

Viktor Prytz

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Fyrbodals kommunalförbund enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 4 september 2025. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Årsredovisning 2025

Direktionen

26 mars 2026

Fyrbodals kommunalförbund

Fyrbodals
kommunalförbund

Förbundsordning och Verksamhetsplanens innehåll

Enligt förbundsordningen har förbundet till ändamål att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalregionen. Ett övergripande mål för verksamheten är **"Ökad attraktionskraft för Fyrbodalsregionen"** och ett **"Att stödja och utveckla det kommunala självstyret"**.

Tre insatsområden i verksamhetsplanen:

- Regional utveckling
- Kompetensförsörjning
- Välfärdsutveckling

Fyrbodals kommunalförbund

Verksamhetens utveckling 2025

- Årets resultat **+187 tkr**, vilket låg i linje med den antagna budgeten och därmed uppnåddes det lagstadgade balanskravsresultatet.
- Överskottet består till stor del av ökade ränteintäkter.
- Den ekonomiska utvecklingen visar på **god ekonomisk hushållning**, med stark kostnadskontroll och en förbättrad soliditet, från 7% (2024) till 10% (2025).
- Antal pågående projekt, 44st
- Antal avslutade projekt, 13st
- Antal särskilt finansierade verksamheter, 12st

Fyrbodals kommunalförbund

Delägda bolag

- Innovatum AB
  - Stark och stabil utveckling med hög aktivitet inom projekt- och startupverksamhet. God ekonomisk kontroll, stärkt kompetens-försörjning och positiva prognoser.
- Gryning Vård AB
  - Ny styrelserepresentant för Fyrbodals kommunalförbund - Malin Hedelin
  - Ny VD Ivan Stepic har tillträtt.
  - De två boendena som har varit stängda har fått tillstånd att öppna upp igen.
- Mediapoolen AB
  - Verksamheten har löpt på enligt plan.

Fyrbodals kommunalförbund

Regional utveckling

- Geopolitiska händelser har påverkat näringslivet under året. Business Region Väst etablerat och två större etableringar har gjorts under perioden (båda hos T Engineering)
- Satsningar görs inom målet "attraktiva livsmiljöer". Den demografiska försörjningskvoten tillsammans med en svag befolkningsutveckling gör att ytterligare satsningar för att stärka attraktionskraften i delregionen behövs. "Det goda Livet i Dalsland 2" har startat upp.
- Inriktningsdokument för infrastruktur och energiförsörjning har tagits fram. Fyrbodals kommunalförbund tilldelades GreenPower Swedens elektrifieringspris 2025. Vi behöver fortsatt verka för en minskad sårbarhet och ökad robusthet.

Fyrbodals kommunalförbund

Kompetensförsörjning

- Omställning och reformer inom offentlig sektor, inte minst förändringar i skollagstiftning, påverkar och präglar i hög grad arbetet och får stöd i strukturerad samverkan och stöttning.
- En Kompetensbehovsrapport har tagits fram för Fyrbodalsområdet. Under året har även en vuxenutbildningsrapport och en gymnasierapport tagits fram, där bland annat utbildningsutbud och elevresor ses som hinder för matchning till utbildning och jobb.
- Projekt Fenixz kommuner genomförde de sista utbildningarna under hösten innan avslut med resultat som översteg målet, närmare 1 400 anställda har getts möjlighet till ca 23 000 timmar kompetensutveckling under två år.

Fyrbodals kommunalförbund

Välfärdsutveckling

- Processtöd för välfärdens omställningar, t.ex nya SoL, både genom inrättande av kommungemensamt utvecklingsforum samt stöd i lärprocessen där kommunerna får strukturerat stöd för lärande och utveckling samordnat av kommunalförbundet.
- Främjande och samordning lokalt och delregionalt av de nationella strategierna psykisk hälsa (*Det handlar om livet)* och demens (*Varje dag räknas).*
- FoU och Hälsokällan har på kommunernas uppdrag genomfört en rad utbildningar och kunskapshöjande seminarier, till exempel kring samverkan med vårdnadshavare, avimplementering, föräldrastödsprogram. Strukturerat metodologiskt stöd har getts för att stärka en kunskapsbaserad socialtjänst.

Fyrbodals kommunalförbund

Personal & arbetsmiljö

- Friskfaktorarbete pågår, fokus under 2025 på verktyget "Bättre möten” och feedback.
- Enkät Hållbart medarbetarindex genomförd med gott resultat.
- Markant ökning av antalet sjukskrivna i jämförelse med samma period förra året. (8,7 % jämfört med 4,6 % föregående år).

Fyrbodals kommunalförbund

God ekonomisk hushållning

Förbundet bedömer att god ekonomisk hushållning har uppnåtts 2025

●●● Bedömning: uppnått

- Konkurrenskraftigt och innovativt näringsliv
- Stark samverkan mellan utbildning och arbetsliv
- Livslångt lärande
- Stark samverkan
- Forskning, kunskapsutveckling och kvalitet
- Utvecklande, hälsofrämjande och tidiga insatser
- Attraktiva livsmiljöer
- Robust och sammanhållen samhällsplanering
- En god och meningsfull kommunikation

De tre finansiella målen har uppnåtts för 2025

- Långsiktig stabil soliditetsnivå
- Budget i balans, intäkter ska överstiga kostnader
- God likviditet

●●● Bedömning: delvis uppnått

- En god och hållbar arbetsmiljö

Fyrbodals kommunalförbund

Framtidsutsikter

- Den ekonomiska utvecklingen för medlemskommunerna och demografin påverkar förbundets ekonomiska förutsättningar.
- Reviderad förbundsordning för kommunalförbundet.
- Ny programperiod och budget på EU-nivå närmar sig, ny RUS, valår och
- DRUM-samarbetet med 13 istället för 14 medlemskommuner påverkar de ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningarna negativt.
- Stora reformer i kommunerna kräver hög grad av samarbete över gränserna framförallt för de små kommunerna.
- Värdkommun Trollhättan Stad skapar kostnadseffektivitet och stabilitet.
- Överenskommelse nytt samverkansavtal för delregionala utvecklingsmedel.
- Ny avtalsrörelse påverkar löneöversynsarbetet.

Fyrbodals kommunalförbund

Bokslut
2025-12-31

Fyrbodals kommunalförbund

Resultaträkning

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Verksamhetens intäkter	65 047	61 298
Verksamhetens kostnader	-65 325	-63 239
Avskrivningar	-301	0
Verksamheternas nettokostnader	**-579**	**-1 940**
Skatteintäkter	0	0
Generella statsbidrag och utjämning	0	0
Verksamhetens resultat	**-579**	**-1 940**
Finansiella intäkter	797	2 151
Finansiella kostnader	-31	-2 007
Resultat efter finansiella poster	**187**	**-1 796**
Extraordinära poster:	0	0
Årets resultat	**187**	**-1 796**

Fyrbodals kommunalförbund

Driftredovisning

Belopp i tkr	2025 Resultat			2024 Resultat		
	Intäkter	**Kostnader**	**Netto**	**Intäkter**	**Kostnader**	**Netto**
Basverksamhet	11 459	-11 263	196	13 772	-15 568	-1 796
Projekt	35 520	-35 560	-40	28 995	-28 995	0
Verksamheter via avtal	18 865	-18 834	31	20 682	-20 682	0
SUMMA TOTALT	**65 844**	**-65 657**	**187**	**63 449**	**-65 245**	**-1 796**

Fyrbodals kommunalförbund

Belopp i tkr

Basverksamhet

	Budget	Utfall	Avvikelse
Medlemsavgift	10 447	10 414	-33
Övriga intäkter	1 961	1 045	-916
SUMMA INTÄKTER	**12 408**	**11 459**	**-949**
Personalkostnader	-8 374	-7 766	608
Politiska arvoden, ordförande och revision	-283	-283	0
Möteskostnader politiker och tjänstemän	-50	-62	-12
Konsultkostnader	-258	-262	-4
Internhyra	-1 670	-330	1 340
Administrativa kostnader	-1 227	-2 014	-787
VästKom	-546	-546	0
SUMMA KOSTNADER	**-12 408**	**-11 263**	**1 145**
REDOVISAT RESULTAT	**0**	**196**	**196**

Fyrbodals kommunalförbund

Förslag till beslut

- Direktionen beslutar att godkänna Årsredovisning 2025.

§ 21 – Årsredovisning 2025,

Förbundsdirektionens beslut
Förbundsdirektionen beslutar att godkänna årsredovisningen för 2025.

Förbundsdirektionen beslutar att godkänna balanskravsresultatet på 187 tkr för 2025.

Sammanfattning
Enligt förbundsordningen har förbundet till ändamål att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalsregionen. Ett övergripande mål för verksamheten är att stödja och utveckla det kommunala självstyret.

Kommunalförbundets verksamhetsplan omfattar tre insatsområden: regional utveckling, kompetensförsörjning och välfärdsutveckling. Samtliga insatsområden syftar till att bidra till en attraktiv, hållbar och konkurrenskraftig Fyrbodalsregion.

- Regional utveckling är basen för att skapa en konkurrenskraftig och attraktiv region.
- Kompetensförsörjning säkerställer att regionen har tillgång till rätt kompetens för att driva denna utveckling.
- Välfärdsutveckling bygger på att skapa en stark och sammanhållen social struktur för att invånarna ska kunna leva och verka i denna utvecklade region.

De delmål som är kopplade till insatsområdena samverkar i arbetet med att stärka regionens utvecklingskraft och bidra till en långsiktigt hållbar utveckling där människor, företag och samhälle utvecklas tillsammans.

Fyrbodals kommunalförbund redovisar ett resultat på 187 tkr för verksamhetsåret 2025, jämfört med ett budgeterat resultat på 0 tkr. Resultatet innebär att verksamheten sammantaget bedrivits med en ekonomi i balans.

Förbundet bedömer att god ekonomisk hushållning uppnås utifrån verksamhetens utveckling och måluppfyllelse. De finansiella målen uppnås under året och genom det redovisade balanskravsresultatet är den sammantagna bedömningen att god ekonomisk hushållning uppnås.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-03-16
Bilaga, Årsredovisning 2025

Arbetsutskottets beslut
Arbetsutskottet har tagit del av informationen.

Beslutet skickas till
Diariet
Medlemskommunerna
Förbundets revisorer
Ekonomiansvarig

Signature reference: 3df6be4b-95c6-40ab-8922-4b648002932fc

§ 40 – Revisionsberättelse 2025

Förbundsdirektionen beslut

Direktionen beslutar att anteckna informationen till protokollet.

Direktionen beslutar att översända revisionsberättelse 2025 till medlemskommunerna för att bevilja ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna.

Direktionen beslutar att översända årsredovisning 2025 till respektive fullmäktige för att tillstyrka godkännande.

Sammanfattning

De av Vänersborgs kommuns kommunfullmäktige utsedda revisorer[1] har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god redovisningssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som utsedda revisorer anser tillräckligt för att ge grund för bedömning och ansvarsprövning.

Ändamålet med Fyrbodals kommunalförbund är att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalsregionen. Syftet ska vara att stärka Fyrbodal och samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande. Uppfyllandet av ändamål och syfte sker genom samverkan mellan medlemskommunerna. Revisionen anser att direktionen behöver agera för att över tid ha en verksamhet som drivs inom budgetram exklusive finansiella intäkter.

Fullmäktige utsedda revisorers bedömning:

De bedömer att sammantaget att direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

De bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

De bedömer att direktionens interna kontroll i allt väsentligt har varit tillräcklig.

[1] I enlighet med Fyrbodals kommunalförbunds förbundsordning § 8 mars 2017

Signature reference: 5b7cde35-e971-4fcb-8cca-60700e19d903

De bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i stort sett är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

De tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i dess organ.

De tillstyrker att respektive fullmäktige godkänner förbundets årsredovisning för 2025.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-13
Revisionsberättelse 2025
PwC yttrande från sakkunnigt biträde
PwC rapport Grundläggande granskning
PwC rapport God ekonomisk hushållning

Arbetsutskottets beslut
Arbetsutskottet har tagit del av informationen

Beslutet skickas till
Medlemskommunerna

Fullmäktige utsedda revisorer:
Magnus Cassel Vänersborgs kommun
Peter Winberg Tanums kommun
Pia Axelsson Dals-Eds kommun
Gert-Inge Andersson Trollhättans kommun
Håkan Axelsson Sotenäs kommun

Signature reference: 5b7cde35-e971-4fcb-8cca-60700e19d903

God ekonomisk hushållning 2025

Fyrbodals kommunalförbund

2026-04-07

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att förbundet ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Delårsrapport och årsredovisning ska lämna information om följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan.

Förbundsdirektionen – i sin roll som styrelse – är ansvarig för upprättande av delårsrapport respektive årsredovisning. Revisionsobjekt i granskningen är förbundsdirektionen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning av delårsrapport respektive årsredovisning. Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med beslutade mål för god ekonomisk hushållning?
2. Är redovisat balanskravsresultat förenligt med balanskravet?

Det sker även en översiktlig granskning av årsredovisning som primärt fokuserar på följande delar:

a) Tidpunkt för överlämning av årsredovisning till revisorer,
b) Följsamhet till driftbudget,
c) Följsamhet till investeringsbudget,
d) Finansiell ställning samt
e) Sjukfrånvaro

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av:

- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), kap 11:8, 11:10, 13:2
- Kommunallag (KL), kap 11:1, 11:20

- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15, Förvaltningsberättelse
- Förbundets beslut avseende god ekonomisk hushållning

Avgränsning

Granskningen avser årsredovisning 2025. Övrig avgränsning, se avsnitt “Syfte och revisionsfrågor”.

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation.
Granskningsresultatet har bedömts med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt). Rapportens innehåll har faktakontrollerats av ekonomiansvarig.

Granskningsresultat

God ekonomisk hushållning

Iakttagelser

Förbundsdirektionen har fastställt riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna omfattar mål av finansiell och verksamhetsmässig karaktär. I budget och verksamhetsplan 2025 med plan för 2026–2027, fastställt av direktionen den 31 oktober 2024, finns tre finansiella mål, två förbundsövergripande mål, två förbundsgemensamma mål samt 8 verksamhetsmål fördelade inom 3 insatsområden.

Förbundet har fem riktlinjer inom området god ekonomisk hushållning:

- Förbundet ska förvalta beslutade budgetmedel på ett rationellt och effektivt sätt för att maximera nyttan för medlemskommunerna och Fyrbodalsregionen.
- Förbundets verksamheter, insatser och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas.
- Förbundet ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån direktionens riktlinjer och beslut.
- Förbundets tillgångar och skulder ska förvaltas på ett tryggt och ansvarsfullt sätt.
- Direktionens budgetbeslut är överordnad verksamheten och vid eventuella målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet.

Vidare har förbundet följande finansiella mål för 2025:

- Långsiktig stabil soliditetsnivå, nivån kan dock variera över tid beroende av åtaganden som direktionen finner angelägna.
- Intäkterna ska överstiga kostnaderna.
- En god likviditet så att det är möjligt att både täcka kostnader för de fasta åtgärderna och att förskottera medel i projekt där förbundet är projektägare.

I direktionen uppdrag ingår att följa upp och utvärdera mål för god ekonomisk hushållning. Detta ska ske i årsredovisningens förvaltningsberättelse.

Granskningen visar att utvärdering av mål för god ekonomisk hushållning sker i avsnittet ”God ekonomisk hushållning”, som är en del av årsredovisningens förvaltningsberättelse.

Av utvärderingen framgår följande:

- Tre av tre finansiella mål har uppnåtts för helåret.

- Ett verksamhetsmål bedöms som delvis uppnått. Övriga verksamhetsmål bedöms följa planen och anses uppnåtts för helåret.

Årets resultat uppgår till 187 tkr, vilket innebär att verksamheten bedrivits med en ekonomi i balans och att balanskravet uppfylls. Soliditeten har ökat med tre procentenheter jämfört med 2024 och uppgår till 10 procent. Likvida medel vid årets slut uppgick till 29,7 mkr. Likviditeten har minskat jämfört med föregående år.

Balanskravsresultat

Iakttagelser

I förvaltningsberättelsen återfinns ett avsnitt benämnt ”Balanskravsresultat”. Avsnittet innehåller en balanskravsutredning. Av utredningen framgår att balanskravsresultatet för år 2025 uppgår till 187 000 kr. Förbundet har inga negativa resultat från tidigare år som behöver återställas.

Övrigt

Iakttagelser

Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2025 och som behandlats av direktionen 2026-03-26. Direktionen har därmed överlämnat årsredovisningen till revisorer inom föreskriven tid enligt kommunallagen (senast 15 april).

Årsredovisningen ska innehålla upplysningar om förhållande som är viktiga för direktionens verksamhet, resultat och ekonomiska ställning. Granskning av årsredovisning 2025 visar följande:

- Den innehåller en driftredovisning. Av denna framgår att direktionen under 2025 har bedrivit verksamheten inom tilldelad driftbudgetram.

- Den innehåller redovisning av finansiella nyckeltal, däribland soliditet. Soliditet ger en indikation om direktionens finansiella stabilitet. Under 2025 har soliditeten ökat till 10 procent, vilket är tre procentenheter högre än jämfört med föregående år.

- Den innehåller upplysningar avseende väsentliga personalförhållanden. Den sammanlagda sjukfrånvaron i relation till totalt antal arbetade timmar uppgår år 2025 till 9,04 procent vilket är en ökning från året innan då den låg på 5,23 procent.

Samlad bedömning

Revisionsfråga 1: Är resultat i årsredovisning förenligt med beslutade mål för god ekonomisk hushållning?

Finansiella mål:	**Ja**	
Verksamhetsmål:	**Ja**	

Revisionsfråga 2: Är redovisat balanskravresultat förenligt med balanskravet?

Följsamhet till balanskravsresultatet:	**Ja**	

2026-04-07

Viktor Prytz

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Fyrbodals kommunalförbund enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 4 september 2025. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Grundläggande granskning 2025

Fyrbodals kommunalförbund

2026-04-07

Inledning

Bakgrund

Av lagstiftning och god revisionssed följer att förbundets revisorer årligen ska granska alla verkställande organ. Förbundsdirektionen, i sin roll som förbundsstyrelse, ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med tilldelade uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdrag ingår att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionsobjekt i granskningen är förbundsdirektionen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge förbundets revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse. I revisionens uppdrag ingår att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Utövar och vidtar direktionen tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden?
2. Är redovisat resultat för verksamheten förenligt med beslutade mål?
3. Är redovisat resultat för ekonomin förenligt med beslutade mål?

I bilaga redovisas underliggande revisionsfrågor.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Följande revisionskriterier används i granskningen:

- Kommunallagen 6:6, 9:5
- Följsamhet till mål och budget för år 2025
- I övrigt se avsnitt ”syfte och revisionsfrågor”.

Avgränsning

I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2025. I övrigt se avsnitt ”syfte och revisionsfrågor”.

Metod

Analys för granskningen relevant dokumentation, främst mötesprotokoll, delårsrapport samt årsredovisning.

Revisionell bedömning av respektive revisionsfråga sker utifrån en tregradig skala: ja/uppfyllt (grön); delvis uppfyllt (gul); nej/ej uppfyllt (röd).

Rapportens innehåll har faktakontrollerats av förbundsdirektören samt ekonomiansvarig.

Rapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med PwC:s interna rutiner och checklistor för kvalitetssäkring.

Granskningsresultat

Iakttagelser

Inför verksamhetsåret 2025 fattade direktionen beslut om budget och verksamhetsplan 2025-2027 vid sammanträdet den 31 oktober 2024. I budget och verksamhetsplanen finns målsättningar för verksamhet och ekonomi. Målen är mätbara och går att följa upp.

I förbundsordningen (beslutad av fullmäktige) och arbetsordningen (beslutar av direktionen) anges grunderna för den årliga rapporteringen till direktionen.

Under året har förbundsledningen rapporterat måluppfyllelsen till direktionen. Det har skett i delårsrapporter per april och augusti. I rapporteringen bedöms om målsättningar och aktiviteter följer planen för året. I bedömningen används färgkoderna enligt följande: grön= följer plan, gul= följer delvis plan, röd= följer inte plan. I rapporteringen under året framgår att merparten bedöms om gröna. Det förekommer även gula bedömningar. Direktionen beslutar vid båda dess uppföljningar att godkänna redovisningen utan ytterligare åtgärd. I den ekonomiska uppföljning framgår inga större avvikelser under året och därmed har det inte varit aktuellt för direktionen att vidta åtgärder.

Kommunalförbundets har i verksamhetsplanen angett tre insatsområden; regional utveckling, kompetensförsörjning, och välfärdsutveckling. Var och en av dem syftar till att skapa en attraktiv, hållbar och framgångsrik Fyrbodalsregion. Inom respekive område finns det delmål. I årsredovisningen presenteras en bedömning enligt samma färgskala som används i delårsrapporterna. Det finns totalt 10 delmål för verksamheten. I årsredovisningen bedöms nio delmål som gröna och är markerade med att de uppnåtts. Delmålet En god och hållbar arbetsmiljö bedöms delvis blivit uppnått. Förbundet anger att bedömningen är att målet i allt väsentligt uppfylls men att sjukskrivningstalen är bekymmersamt.

I årsredovisningen följs målen för god ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning upp. Målet bedöms av förbundet som uppnått. I redovisningen anges att kommunalförbundet bedömer att god ekonomisk hushållning uppnås under 2025 utifrån den ekonomiska utvecklingen och den finansiella ställningen vid årets slut. Förbundet når tre av tre finansiella mål och samtliga verksamhetsmål bedöms följa plan samt förväntas uppnås enligt fastställda mål i verksamhetsplanen. Årets resultat uppgår till 187 tkr, vilket innebär att verksamheten bedrivits med en ekonomi i balans och att balanskravet uppfylls. Soliditeten har ökat med tre procentenheter jämfört med 2024 och uppgår nu till 10 procent, vilket visar på en stärkt finansiell ställning och en förbättrad långsiktig betalningsförmåga.

I bilaga redovisas underliggande revisionsfrågor.

Bedömning

Revisionsfråga: 1. Utövar och vidtar direktionen tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden?

Styrning, kontroll och åtgärder	**Ja**	

Revisionsfråga: 2. Är redovisat resultat för verksamheten förenligt med beslutade mål?

Måluppfyllelse verksamhet	**Ja.**	

Revisionsfråga: 3. Är redovisat resultat för ekonomin förenligt med beslutade mål?

Måluppfyllelse ekonomi	**Ja**	

Rekommendationer

För framtiden lämnas följande rekommendationer:

- Direktionen kan i samband med delårsuppföljning och eventuella avvikelser från målen tydligare notera avvikelser från målen samt kommentera hur dessa förväntas hanteras.

2026-04-07

Viktor Prytz

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av förtroendevalda revisorerna i Fyrbodals kommunalförbund enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av avtalet 2023-11-28. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Bilagor

Delfrågor		
1	Har direktionen antagit en plan för verksamheten?	**Grön**
2	Har direktionen antagit en budget för verksamheten?	**Grön**
3	Finns mål formulerade för förbundets verksamhet?	**Grön**
4	Finns mål formulerade för förbundets ekonomi?	**Grön**
5	Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	**Grön**
6	Har direktionen upprättat instruktion för rapportering till direktionen?	**Grön**
7	Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet?	**Grön**
8	Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för ekonomi?	**Grön**
9	Vidtar direktionen tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	**Gul**
10	Vidtar direktionen tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	**Grön**
11	Når förbundet uppsatta mål för verksamheten?	**Grön**
12	Når förbundet uppsatta mål för ekonomin?	**Grön**

Till revisorerna i Fyrbodals Kommunalförbund (Org.nr 222000-1776)

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Fyrbodals Kommunalförbund utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2025-01-01–2025-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till Kommunalförbundets förtroendevalda revisorer 2026-04-07.

Yttrande om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter

Uttalande

Vi har utfört en revision av årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för Fyrbodals Kommunalförbund för år 2025-01-01–2025-12-31 avgiven av direktionen den 2026-03-26. Vi har granskat förvaltningsberättelsen samt drift- och investeringsredovisningen enligt särskilda instruktioner i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kommunalförbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till Kommunalförbundet.
Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 1–18 samt 56–58. Det är direktionen som har ansvaret för denna andra information. Sådan information som granskas enligt särskilda instruktioner utgör inte annan information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Direktionens ansvar
Det är direktionen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Direktionen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar
Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

1. Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag,
2. Skaffar vi oss en förståelse av den del av Kommunalförbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
3. Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i direktionens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
4. Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
5. Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga biträdets granskning av förvaltningsberättelsen samt drift- och investeringsredovisningen
Det är direktionen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen samt drift- och investeringsredovisningen och att dessa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt ”Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse” samt ”Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning” i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen och drift- och investeringsredovisningen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Drift- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med LKBR.

Datum den dag som framgår av vår elektroniska signatur

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Gunilla Lönnbratt
Ansvarigt sakkunnigt biträde

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2026-04-07 13:03:10 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Gunilla Fredrika Lönnbratt

Gunilla Lönnbratt
Director

Leveranskanal: E-post

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2026-05-29 **Utskriven av:** Sofia Henriksson

Diarieenhet:	Kommunstyrelsen
Beslutsfattare:	Alla
Riktning:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum:	2026-06-10
Sekretess:	Visas

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	**Avsändare/Mottagare**	**Beslutsfattare**
Ärendenummer	**Ärendemening**	**Kategori**
		Ansvarig
44907	Delegationsbeslut ansökan om startbidrag Stigens Valborgskommitté	
2026-05-26		
KS 2026/186	Ansökan om startbidrag 2026	
		Lehnida Huric
44952	Regler för informationssäkerhet	
2026-05-28		Katrin Siverby
KS 2026/193	Regler för informationssäkerhet	
		Sofia Henriksson
44781	Delegationsbeslut Färgelanda kommuns kulturpris 2026	
2026-05-20		Christoffer Wallin
KS 2026/151	Kulturpris 2026	
		Lehnida Huric
44899	Delegationsbeslut ansökan om årligt anslag Bohusläns Föreningsarkiv	
2026-05-26		
KS 2026/185	Ansökan om årligt anslag - Bohusläns förseningsarkiv	
		Lehnida Huric
44909	Delegationsbeslut ansökan om tillfällig förhyrning tom 31 maj	
2026-05-26		
KS 2026/51	Ansökan om tillfällig förhyrning 2026	
		Lehnida Huric

Delgivning

Utskriftsdatum: 2026-05-29 **Utskriven av:** Sofia Henriksson

Diarieenhet: Kommunstyrelsen
Riktning: Inkomna
Datum: 2026-05-06 - 2026-05-29
Notering:

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
2026.646	I	Meddelande om kungörelse -bygglov Färgelanda prästgård 1:60	Jenny Clasborn
2026-05-06			Sektor samhällsutveckling
KS 2026/27		Meddelande om beviljat bygglov för en grannfastighet 2026	
2026.650	I	TROSSEN- 13781973-v1-Underrättelse_avslutad_förrättning	Linda Regeskog
2026-05-06			Sektor samhällsutveckling
KS 2026/63		Information för kännedom från Lantmäteriet 2026	
2026.651	I	TROSSEN- 13745686-v1-Protokoll	Linda Regeskog
2026-05-06			Sektor samhällsutveckling
KS 2026/63		Information för kännedom från Lantmäteriet 2026	
2026.652	I	TROSSEN- 13768570-v1-Beskrivning	Linda Regeskog
2026-05-06			Sektor samhällsutveckling
KS 2026/63		Information för kännedom från Lantmäteriet 2026	
2026.653	I	TROSSEN- 13734348-v1-Förrättningskarta_A3L_KA2	Linda Regeskog
2026-05-06			Sektor samhällsutveckling
KS 2026/63		Information för kännedom från Lantmäteriet 2026	
2026.654	I	TROSSEN- 13734344-v1-Förrättningskarta_A3L_KA1	Linda Regeskog
2026-05-06			Sektor samhällsutveckling
KS 2026/63		Information för kännedom från Lantmäteriet 2026	
2026.655	I	Protokollsutdrag Kommunfullmäktige Munkedals kommun 2026-04-27 avseende ansvarsfrihet Räddningstjänsten Mitt Bohuslän	Sofia Henriksson
2026-05-11			Kommunledningskontoret
KS 2026/7		Meddelanden 2026	
2026.656	I	Protokollsutdrag Munkedals Kommunfullmäktige 2026-04-27 avseende ansvarsfrihet för 2025 för Räddningstjänsten Fyrbodal	Sofia Henriksson
2026-05-11			Kommunledningskontoret

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
KS 2026/123		Godkännande av internkontrollrapport, årsredovisning och ansvarsfrihet för Räddningstjänsten Fyrbodals årsredovisning 2025	
2026.657	I	Protokollsutdrag Kommunfullmäktige Lysekils kommun 2026-04-29 avseende ansvarsfrihet Räddningstjänsten Mitt Bohuslän	Sofia Henriksson
2026-05-11			Kommunledningskontoret
KS 2026/7		Meddelanden 2026	
2026.658	I	Protokollsutdrag Lysekils Kommunfullmäktige 2026-04-29 avseende Godkännande av Orust kommuns inträde i Räddningstjänstförbundet Fyrbodal	Sofia Henriksson
2026-05-11			Kommunledningskontoret
KS 2025/289		Inträde av Orust kommun i kommunalförbundet Räddningstjänsten Fyrbodal	
2026.660	I	Årsredovisning Färgelanda Vatten AB 2025 signerad	Alexandra Järvelä Stenlund
2026-05-12			Ekonomiavdelningen
KS 2026/107		Färgelanda Vatten AB - Årsredovisning 2025	
2026.661	I	Granskningsrapport Färgelanda vatten AB 2025	Alexandra Järvelä Stenlund
2026-05-12			Ekonomiavdelningen
KS 2026/107		Färgelanda Vatten AB - Årsredovisning 2025	
2026.662	I	Revisionsberättelse Färgelanda vatten AB	Alexandra Järvelä Stenlund
2026-05-12			Ekonomiavdelningen
KS 2026/107		Färgelanda Vatten AB - Årsredovisning 2025	
2026.663	I	Revisionsberättelse mm bokslut 2025 DMEF	Linda Regeskog
2026-05-07		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2026/48		Information för kännedom från Dalslands Miljö- och Energiförbund 2026	
2026.664	I	Ansökan om anslag 2026	Marthina Färm
2026-05-13			Sektor samhällsutveckling
KS 2026/185		Ansökan om årligt anslag - Bohusläns förseningsarkiv	
2026.665	I	Verksamhetsberättelse 2025	Marthina Färm
2026-05-13			Sektor samhällsutveckling
KS 2026/185		Ansökan om årligt anslag - Bohusläns förseningsarkiv	
2026.666	I	Meddelande om kungörelse -bygglov Färgelanda prästgård 1:197	Jenny Clasborn
2026-05-18			Sektor samhällsutveckling
KS 2026/27		Meddelande om beviljat bygglov för en grannfastighet 2026	
2026.667	I	Beslut om bifall -anmälan om vattenverksamhet Flytbrygga Dagsholm 3:1, 13100-2026-10	Anette Levin
2026-05-15			Sektor samhällsutveckling

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
KS 2026/62		Information för kännedom från Länsstyrelsen 2026	
2026.670	I	Föreskrifter om jakt på allmänt vatten i havet	Linda Regeskog
2026-05-13		Färgelanda Plan och Bygg	Sektor samhällsutveckling
KS 2026/62		Information för kännedom från Länsstyrelsen 2026	
2026.680	I	Miljöteknisk markundersökning och PFAS-undersökning	Linda Regeskog
2026-05-12		'britt-marie.mether@dalsland.se'	
KS 2026/188		Miljöteknisk markundersökning och PFAS-undersökning Dyrtorp 1:3 (Färgelanda Brandstation)	
2026.681	I	MILJÖ-2026-1035 FMA 1	Linda Regeskog
2026-05-12			
KS 2026/188		Miljöteknisk markundersökning och PFAS-undersökning Dyrtorp 1:3 (Färgelanda Brandstation)	
2026.682	I	MILJÖ-2026-416 FMA Förstudie Inledande undersökning	Linda Regeskog
2026-05-12			
KS 2026/188		Miljöteknisk markundersökning och PFAS-undersökning Dyrtorp 1:3 (Färgelanda Brandstation)	
2026.683	I	MILJÖ-2026-1035 FMA 1 E-post	Linda Regeskog
2026-05-12			
KS 2026/188		Miljöteknisk markundersökning och PFAS-undersökning Dyrtorp 1:3 (Färgelanda Brandstation)	
2026.684	I	MILJÖ-2026-416 FMA	Linda Regeskog
2026-05-12			
KS 2026/188		Miljöteknisk markundersökning och PFAS-undersökning Dyrtorp 1:3 (Färgelanda Brandstation)	
2026.685	I	Information angående ansökan om utökade ramar för finkalibrigt skytte vid Sågebackens skjutfält Uddevalla kommun	Linda Regeskog
2026-05-12			
KS 2026/189		Försvarsmakten 2026	
2026.733	I	Begäran om yttrande "Motionstävling cykel för Polis och Räddningstjänst", dnr 46916-2025	Linda Regeskog
2026-05-25		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2026/19		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2026	
2026.735	I	Brandriskbedömning 2026-05-25	Marthina Färm
2026-05-25			
KS 2026/155		Räddningstjänsten Fyrbodal 2026	
2026.736	I	Protokoll 2026-05-21 förbundsdirektionen	Marthina Färm
2026-05-26			
KS 2026/155		Räddningstjänsten Fyrbodal 2026	

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
2026.737	I	RFBD Delårsrapport april 2026 - beslutad	Marthina Färm
2026-05-26			
KS 2026/155		Räddningstjänsten Fyrbodal 2026	
2026.738	I	PPT Delårsrapport april 2026	Marthina Färm
2026-05-26			
KS 2026/155		Räddningstjänsten Fyrbodal 2026	
2026.739	I	Protokoll 2026-05-22 medlemsråd nr 3 2026	Marthina Färm
2026-05-26			
KS 2026/155		Räddningstjänsten Fyrbodal 2026	
2026.740	I	Rapport kapacitetsanalys	Marthina Färm
2026-05-27			Kommunledningskontoret
KS 2026/194		Dalslandssamverkan	
2026.741	I	Brandriskbedömning 2026-05-27	Marthina Färm
2026-05-27			
KS 2026/155		Räddningstjänsten Fyrbodal 2026	
2026.742	I	Upphandling Kontrakt för Ekonomisystem	Alexandra Järvelä Stenlund
2026-05-27			
KS 2026/198		Upphandlingar 2026	
2026.743	I	Yttrande Dalslands miljönämnd	Alexandra Järvelä Stenlund
2026-05-13			
KS 2026/197		Yttranden Dalslands miljönämnd	
2026.745	I	Färgelanda - Rapport kring kommunens kapacitet	Sofia Henriksson
2026-05-29			Kommunledningskontoret
KS 2025/142		Dalslandssamverkans kapacitetsanlysarbete - Uppdrag från regeringen	
2026.746	I	Diagram Färgelanda	Sofia Henriksson
2026-05-29			Kommunledningskontoret
KS 2025/142		Dalslandssamverkans kapacitetsanlysarbete - Uppdrag från regeringen	
2026.747	I	Diagram Dalslandssamverkan alla kommuner	Sofia Henriksson
2026-05-29			Kommunledningskontoret
KS 2025/142		Dalslandssamverkans kapacitetsanlysarbete - Uppdrag från regeringen	
2026.748	I	Dalslandssamverkan gemensamma rapporten	Sofia Henriksson
2026-05-29			Kommunledningskontoret
KS 2025/142		Dalslandssamverkans kapacitetsanlysarbete - Uppdrag från regeringen	
2026.749	I	Uddevalla kommun: KS_2026_205 - Tjänsteskrivelse 2026-02-17 Årsredovisning och slutredovisning för Räddningstjänsten Mitt Bohuslän	Sofia Henriksson
2026-05-29			Kommunledningskontoret
KS 2026/7		Meddelanden 2026	

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
2026.750	I	Uddevalla kommun: KS_2026_205 - Protokoll 2026-02-24 Direktionen från Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän	Sofia Henriksson
2026-05-29			Kommunledningskontoret
KS 2026/7		Meddelanden 2026	
2026.751	I	Uddevalla kommun: KS_2026_205 - Årsredovisning med revisionsberättelse år 2025 Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän	Sofia Henriksson
2026-05-29			Kommunledningskontoret
KS 2026/7		Meddelanden 2026	
2026.752	I	Uddevalla kommun: KS_2026_205 - Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse Årsredovisning för Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän 2025	Sofia Henriksson
2026-05-29			Kommunledningskontoret
KS 2026/7		Meddelanden 2026	
2026.753	I	Uddevalla kommun: KS_2026_205 - Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2026-05-13 76 Årsredovisning ansvarsfrihet och god ekonomisk hushålln	Sofia Henriksson
2026-05-29			Kommunledningskontoret
KS 2026/7		Meddelanden 2026	
2026.754	I	Trollhättan stad: beslut KF 2026-05-18Ansökan om medlemskap i Räddningstjänsten Fyrbodal Orust kommun	Sofia Henriksson
2026-05-29			
KS 2026/155		Räddningstjänsten Fyrbodal 2026	
2026.755	I	Trollhättan stad: beslut KF 2026-05-18Bokslut 2025 och begäran om ansvarsfrihet för Räddningstjänsten Fyrbodal	Sofia Henriksson
2026-05-29			
KS 2026/155		Räddningstjänsten Fyrbodal 2026	
2026.756	I	Orust kommun: KF 2026-05-21 28 Beslut om reviderad förbundsordning och reviderat reglemente för kommunalförbunde-175CB72D-3257-4F0F-BF	Sofia Henriksson
2026-05-29			
KS 2026/155		Räddningstjänsten Fyrbodal 2026	
2026.757	I	Uddevalla kommun: KS_2026_205 - Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2026-04-29 98 Årsredovisning ansvarsfrihet och god ekonomisk hushållnin	Sofia Henriksson
2026-05-29			Kommunledningskontoret
KS 2026/7		Meddelanden 2026	
2026.758	I	Dalslands kanals vattenvårdsförbund: verksamhetsberättelse 2025	Sofia Henriksson
2026-05-29			Kommunledningskontoret
KS 2026/7		Meddelanden 2026	
2026.759	I	Dalslands kanals vattenvårdsförbund: förslag till budget 2026 o 2027	Sofia Henriksson

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
2026-05-29			Kommunledningskontoret
KS 2026/7		Meddelanden 2026	